

VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg: Formannskapet
Møtestad: Voldsfjorden, Volda rådhus
Dato: 19.09.2017
Tid: 12:00

Forfall skal snarast meldast til servicekontoret/utvalsekretær på telefon 70 05 87 00 eller postmottak@volda.kommune.no, som kallar inn vara. Varamedlemer møter difor berre etter eiga innkalling.

Folkevalde, både medlemer og varamedlemer, plikter å møte jf. kommunelova § 40 nr. 1, med mindre det ligg føre gyldig forfall.

Den som ønskjer å stille spørsmål om sin habilitet i ei sak, jf. forvaltningslova § 6 og kommunelova § 40 nr. 3, skal melde dette til utvalsekretær i god tid før møtet. Dette også grunna eventuell innkalling av varamedlem, jf. forvaltningslova § 8, 3. ledd.

Møtet er ope for publikum, med kan verte lukka ved handsaming av saker som inneheld informasjon som er unnateke offentlegheit.

Saksdokumenta er lagt ut til offentleg ettersyn på Volda kommune si heimeside <https://innsyn.ssikt.no/volda/dmb> og på servicekontoret.

Jørgen Amdam
ordførar

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 139/17	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 140/17	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte
OS 123/17	Orientering Volda og Ørsta reinhaldsverk
OS 124/17	Presentasjon eigedomsavdelinga
PS 141/17	Miljøreining Øyraelva og tilknytta vassdrag
PS 142/17	VØR - Utviding av låneramme
PS 143/17	Tilleggsfinansiering tilbygg Myrtun – sandlager
PS 144/17	Utbyggingsavtale for Håmyra bustadfelt - Din Bolig AS
PS 145/17	Ny bruk av bustadsmodular Engesetvegen 28 - Kostnadar og finansisering
PS 146/17	Gjerdeplassen - avtale om makebyte av grunn
PS 147/17	Kulturhus og kino i kombinasjon med nytt mediebygg på campus Høgskulen i Volda
PS 148/17	Orienteringssaker
OS 125/17	Ordførarar ber om ekstraordinær generalforsamling – Mørenett
OS 126/17	Prosjektrapport - framtidig legevakt på Søre Sunnmøre
OS 127/17	HVO Mediefag - Prosjektstyring: Møte mellom styringsgruppe og Statsbygg - referat frå møte 28.6.2017
OS 128/17	Framdriftsplan per 28. august 2017 for nytt mediebygg med kultursal og visningssal
OS 129/17	Campusutvikling på høgskulen i Volda - Byggjeprogram – høyring

VOLDA KOMMUNE

- OS 130/17 **Fylkesmannen - Nye Volda kommune - oversending av
likelydande vedtak**
- OS 131/17 **Fylkesmannen i Møre og Romsdal - Nye Volda kommune -
søknad om unntak frå felles kommunestyremøte**
- OS 132/17 **Grensejustering Bjørke - Referat frå møte den 04.07.17**
- OS 133/17 **Voldsfjordkryssing AS: Protokoll frå Generalforsamling den
28. juni 2017 - Firmaattest frå 10. august 2017**
- OS 134/17 **Drosjeløyva i Volda og Ørsta kommunar - Vurdering av
behovet for ledig løyve tilknytt Volda Taxisentral**
- OS 135/17 **Referat frå rådmannsgruppa 01.09.2017**
- OS 136/17 **Politikontakter i alle kommunar**
- OS 137/17 **Delegeringsfullmakt til økonomisjefen**
- OS 138/17 **Vedkomande sal av Sykkylven kommune sine aksjar i
Furene AS**
- OS 139/17 **Vidare gang - Sak om tilbakebetaling av uriktig utbetalte
kommunale tilskot til Den katolske kyrkje**
- PS 149/17 **Referatsaker**
- RS 10/17 **Månadsrapport SSIKT 01.09.2017**
- RS 11/17 **M & R fylkeskommune - Tilskot til frivillig verksemd -
Kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune til Den
norske Dokumentarfilmfestivalen**

PS 139/17 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 140/17 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

OS 123/17 Orientering Volda og Ørsta reinhaldsverk

OS 124/17 Presentasjon eigedomsavdelinga

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Regine Solberg Aklestad

Arkivsak nr.: 2017/1535

Arkivkode: K23

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

141/17

Formannskapet

19.09.2017

MILJØUREINING ØYRAELVA OG TILKNYTTE VASSDRAG

Administrasjonen si tilråding:

Volda kommune vil som tiltakshavar i utbyggingsområdet i Håmyra be byggeleiar og entreprenør fylgje opp tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva.

I samband med planlagt førebyggingsarbeid i Håmyrelva/Gjølelva, Orgjylelva og Heltneelva skal Volda kommune som tiltakshavar ta omsyn til naturmangfaldet og vurdere tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva.

Vedleggsliste:

Ingen vedlegg.

Uprenta saksvedlegg:

Ingen.

Samandrag av saka:

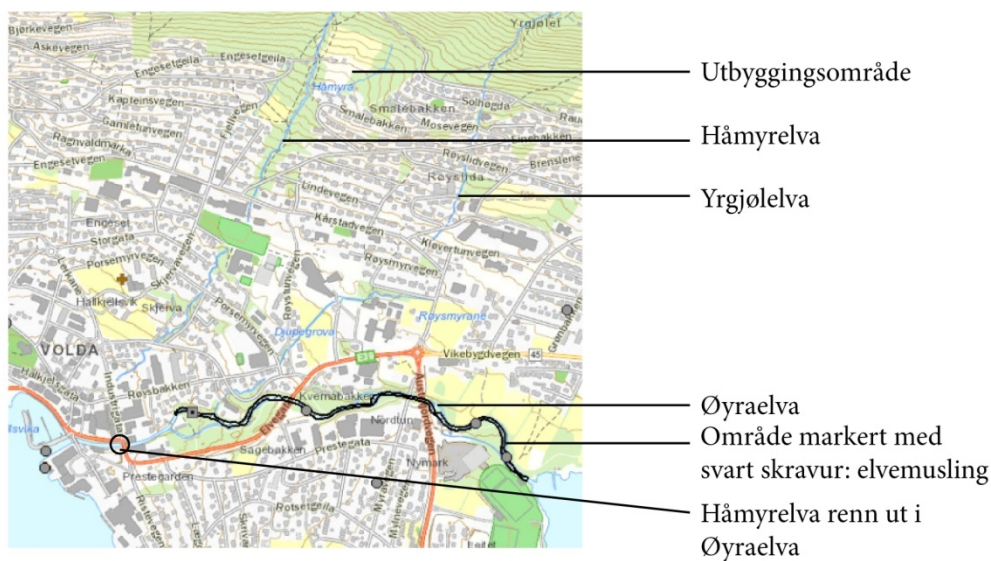
Volda kommune har motteke meldingar frå publikum om forureina vatn i Håmyrelva og Øyraelva. Før kommunestyremøtet 31. august mottok ordføraren ein interpellasjon om saka. Planleggar frå sektor for Utvikling svarte på interpellasjonen i kommunestyremøtet. Ordføraren var i mot realitetshandsaming i kommunestyret og kom med slikt framlegg: "Interpellasjonen vert å sende vidare til formannskapet for vidare handsaming."

Volda kommune er i gang med å planlegge førebygging av fleire elvar i Volda (Håmyrelva/Gjølelva, Orgjylelva og Heltneelva). Forureining til elvene vil også verte ein problemstilling i høve dette.

Saksopplysningar/fakta:

Gravearbeid i Håmyra gjer at det renn forureina vatn ut i Håmyrelva og til Øyraelva og Voldsfjorden. Forureininga kjem frå moldmasse som grunna mykje vatn og nedbør vert vaska ut i elva. Volda kommune har motteke fleire meldingar frå publikum angående dette. Publikum er spesielt uroa for elvemusling, lakseyngel og andre organismar i Øyraelva. Elvemuslingen er på Norsk rødliste for arter 2010 og er ein prioritert art gjennom Naturmangfaldlova. Elvemuslingen lever i fasar av livet på botnen av elveløpet. Spesielt små elvemuslingar toler ikkje å verte tildekt, og erosjon frå jord- og landområde er ein trussel for deira leveområde.

Håmyrelva renn ut heilt nedst i Øyraelva, og forureina vatn som kjem i Håmyrelva renn ikkje i den delen av Øyraelva der det er registrert elvemusling. Det er også meldt om forureina vatn lenger opp i Øyraelva, m.a. rundt gamle støyperiet. Forureina vatn her kan kome frå andre stader enn Håmyra.

04.07.2017 vart saka diskutert mellom Volda kommune og byggeleiar, og arbeidet vart da etter avtale flytta til ein anna del av området for å unngå problemet. Byggeleiar og entreprenør skulle fylgje med framover og om naudsynt gjere tiltak for å hindre liknande tilfelle.

21.08.2017 fekk Volda kommune på nytt meldingar om forureining i Øyraelva. Dette kom samtidig som store nedbørsmengder. Volda kommune tok da kontakt med byggeleiar og entreprenør igjen, og det har vore synfaring på staden saman med dei. Volda kommune har også hatt dialog med både Fylkesmannen og Miljødirektoratet om saken. Dei har kome med rettleiing angående kommunen sitt ansvar i slike saker, og dei har kome med innspel til tiltak.

Entreprenøren har i sommar laga avskjerande grøfter i overkant av området for å leie vatn utanom graveområdet, og dei har laga eit slambasseng med tre kammer nedst i feltet som skal samle opp slam. Overvassleidning har prioritet nå, og byggast fortløpande i håp om at den skal klare å samle opp enda meir av det vatnet som kjem ovanfrå feltet. Som framlegg til tiltak har entreprenøren foreslått å utvide/forbetre eksisterande slambasseng, og å byggje enda eit slambasseng i enden av feltet. Etter kvart som prosjektet kjem vidare og det vert tilført pukk, stein og større, stabile massar, meiner byggeleiar dette vil halde meir på jorda og problemet vil verte mindre. Ein del av desse større massane har kome på plass siste veka.

Andre tiltak som har vore diskutert med byggeleiar er jamleg vedlikehald av slambassenget (spesielt i forkant av meldte nedbørsmengder), utpumping av vatn frå slambassenga og etablering av filtduk i elva (som skal halde tilbake finpartiklar).

Volda kommune har to ulike roller i denne saka. På den eine sida er Volda kommune tiltakshavar for sambindingsvegen. På den andre sida har Volda kommune ei rolle som miljømynde i saka.

Ordføraren mottok ein interpellasjon om saka før kommunestyremøtet 31. august 2017. I interpellasjonen vart det etterlyst svar på korleis kommunen med umiddelbar verknad vil syte for at tilfella av ureining opphøyrer, og korleis det vert sikra at dei heller ikkje oppstår vidare i utbyggingsfasen. I framlegg til vedtak som låg ved interpellasjonen var det foreslått at administrasjonen skal legge ned påbod om umiddelbar byggestans dersom nye tilfelle av ureining oppstår.

Kommunen som miljømynde har ikkje moglegheit til å gje påbod om byggestopp. Det er Fylkesmannen som har fått delegert myndighet etter Forurensningsloven for forureining frå anleggsarbeid, jmf. rundskriv T-3/12 pkt. 2.4. Kommunen har derfor ikkje mynde til å stoppe bygningsarbeidet med heimel i Forurensningsloven, men kan pålegge tiltak jmf. Forurensningsloven § 7 fjerde ledd.

I tråd med pbl. § 29-10 er Byggesaksforskriften (SAK 10) gitt. SAK 10 § 6-9 tredje ledd gir kommunen rett til midlertidig suspensjon av ansvarsrett for et tiltak dersom gjennomføringa kan medføre betydelig fare bl.a. for miljø. Dette gir kommunen en moglegheit til å stanse byggearbeidet. Eit spørsmål her er om utsleppa utgjør ein betydelig fare for miljøet, da utsleppa er midlertidig og periodevis/heng saman med regnver, og sidan vatn frå Håmyrelva ikkje er i direkte kontakt med elvemuslingsområdet.

Volda kommune kan som tiltakshavar både iverksette tiltak og stanse byggearbeidet. Ved ein eventuell byggestans må ein vere klar over at det er Volda kommune som kan måtte dekke kostnader knytt til dette.

Volda kommune er i gang med å planlegge førebygging av fleire elvar i Volda (Håmyrelva/Gjølelva, Orgjylelva og Heltneelva). Forureining i elvene vil også verte ein problemstilling i høve dette. I samband med førebyggingsarbeidet skal ein ta omsyn til naturmangfaldet og vurdere tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva.

Helse og miljøkonsekvensar:

Forureining i Øyraelva kan ha konsekvensar for elvemusling og andre organismar i elva. Administrasjonen ynskjer difor at Volda kommune som tiltakshavar skal be byggeleiar og entreprenør fylgje opp tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva.

Økonomiske konsekvensar:

Volda kommune kan som tiltakshavar både iverksette tiltak og stanse byggearbeidet. Ved ein eventuell byggestans må ein vere klar over at det er Volda kommune som kan måtte dekke kostnader knytt til dette. Administrasjonen vil ikkje tilrå byggestans, og meiner det er ein tilstrekkeleg god løysing å iverksette tiltak som kan avverge og begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva. Volda kommune må også som tiltakshavar dekke kostnader knytt til tiltaka, som ein del av byggeprosjektet.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Volda kommune er i gang med å planlegge førebygging av fleire elver i Volda. Førebyggingsarbeidet er viktig å få gjennomført, da det kan vere risiko for flom langs vassdraga. I samband med førebyggingsarbeidet vil forureining i elva også vere ein aktuell

problemstilling, og i planlegginga av førebygginga skal omsyn til organismar i elvane vurderast.

Vurdering og konklusjon:

Volda kommune vil som tiltakshavar be byggeleiar og entreprenør fylgje opp tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper for organismar i Øyraelva.

Rune Sjurgard
Rådmann

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Teknisk sektor v/Rune Totland
Sektor for Utvikling v/Regine S. Aklestad

Klageinstans:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Kari Mette Sundgot

Arkivsak nr.: 2017/1011

Arkivkode: 026

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

142/17

Formannskapet
Kommunestyret

19.09.2017

VØR - UTVIDING AV LÅNERAMME

Administrasjonen si tilråding:

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:

Saka gjeld endra vedtekter i selskapsavtalen til VØR, §12 Låneopptak. Styret i selskapet kan i dag ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld innanfor ei samla ramme på 30 mill. kroner. Lån til einskildprosjekt skal godkjennast av eigarkommunane, dersom vedkomande lån er på 10 mill. kroner eller meir.

Med bakgrunn av klimaforlik på Stortinget og målsettingar om bærekraft har representantskapen i VØR vedteke ein strategiplan der målet er 60 % materialgjenvinning innan 2020. Målet krev ei omlegging av drifta med fleire investeringar dei komande åra. Meir må sorterast ut av avfallet og i fleire fraksjonar enn før. Dette krev plass både til sortering og til mellomlagring. Plass ein ikkje har i dag. Derfor etablerer VØR seg på nytt i område på Melsgjerdet i Ørsta med delar av aktiviteten. Her blir den industrielle delen av VØR etablert. Det vil sei bilar, lager av hushaldningsavfall, matavfall og papir og omlasting av dette. Matavfall legg ein opp til skal sorterast ut i hushaldningane frå seinhausten 2018.

Styret i VØR har i møte den 24.05, sak 29-17, revidert § 12 i selskapet sine vedtekter og gjort samrøystes vedtak på å endre øvre låneramme til 100 mill. kroner, og lån til einskildprosjekt til 25 mill. kroner.

I brev frå dagleg leiar, datert 26.05.17, vert eigarkommunane oppmoda om å følgje opp styret sitt vedtak og endre selskapsavtalen § 12 til:

Styret kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld innanfor ei samla ramme på 100 mill. kroner.

Lån til einskildprosjekt skal godkjennast ev eigarkommunane, dersom vedkomande lån er på 25 mill. kroner eller meir.

Styret kan og ta opp lån til likviditetsformål innanfor ei ramme på 8 mill. kroner.

Likviditetslån må gjerast opp før rekneskapsavslutninga for vedkomande år, med mindre lånet er tatt opp for å dekkje underskot, som ifølgje selskapets økonomiplan skal dekkjast over fleire år. Selskapet sine eignelutar kan pantsetjast som trygd for lån.

Saksopplysningar/fakta:

Representantskapen sin vedtekne strategiplan med mål om 60 % materialgjenvinning innan 2020 baserer seg på klimaforliket på Stortinget og målsetting om bærekraft. Målet føreset at langt meir må sorterast ut i eigne fraksjonar enn i dag. Matavfallet og glas og metallemballasje må sorterast ut i alle heimar. På miljøstasjonen i Hovdebygda må det etablerst fleire sorteringsalternativ for å redusere mengda med restavfall til energigjenvinning og avfall til deponi.

Desse tiltaka krev meir plass, og derfor etablerer VØR seg no på nytt areal på Melsgjerdet i Ørsta, der den «industrielle» delen av VØR vert samla. Den publikumsretta delen av VØR vert framleis i Hovdebygda.

Investeringane på Melsgjerdet har ei overslagskalkyle (tidleg fase) på vel 67 mill. kr, noko som krev at låneramma til VØR må endrast. Pr utgangen av mai 2017 har selskapet ei gjeld på 26 mill. kr.

Helse og miljøkonsekvensar:

Denne saka handlar konkret om endring av selskapsvedtektene og utviding av låneramme. God avfallshandtering er viktig for folkehelse og miljø.

Økonomiske konsekvensar:

Utviding av lånerammer har stor økonomisk konsekvens og det er å forvente at avgifter for renovasjon må auke dei neste åra for å finansiere utvidinga. Finansiering av investeringane er innarbeidd i VØR sin økonomiplan, men konsekvensane kjem ikkje fram i saksframlegget til styret i VØR.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen spesielle.

Vurdering og konklusjon:

Styret i VØR ber eigarkommunane om å endre vedtektene og gi styret mynde til å auke lånegjelda. Dette har ein stor økonomisk konsekvens, som ikkje er lagt fram for eigarkommunane gjennom saksframlegget til styret. Det er difor vanskeleg å legge fram ei tilråding utan meir kunnskap og innsyn. Petter Bjørdal som er dagleg leiar i VØR, er invitert

til formannskapsmøte den 19. september for å gi ei grundig orientering om selskapet sine planar og kva konsekvensar dette m.a vil få for gebyrnivået i åra framover.

Rådmannen gjer merksam på at Volda kommune opphøyrer pr 31.12.19 og det vil vere nye Volda som vil overta plikter og rettar i høve til VØR. Fellesnemnda skal gjere ei vurdering og ta stilling til korleis avfallshandteringa skal organiserast i den nye kommunen. Dagens Volda kommune er tungt inne i VØR i samarbeid med Ørsta kommune, og vidare utvikling av selskapet kan ikkje verte hindra av kommunesamanslåingsprosessen. Det er viktig at Volda kommune orienterer Hornindal kommune om VØR sine utbyggingsplanar.

Saka vert i første omgang lagt fram til orientering og drøfting. Når nærare dokumentasjon av planar og konsekvensar ligg føre frå VØR vil saka verte lagt fram for realitetshandsaming.

Rune Sjurgard
Rådmann

Kari Mette Sundgot
Økonomisjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Til Ørsta Kommune v. postmottak
Til Volda Kommune v. postmottak

Dato: 26.05.2017

Sak: Revisjon av selskapsavtale.

Styret i VØR handsama sak vedkomande revisjon av § 12 i selskapsavtalen, i sak 29-17 den 24.05.2017. Styret gjorde samrøystes vedtak i saka som i sin heilskap er referert nedanfor.

VØR ber derfor om at eigarkommunane ved dei respektive kommunestyra, følgjer opp styret sitt vedtak og endrar selskapsavtalen som omsøkt.

Særutskrift styresak: 29-17 Revisjon av selskapsavtale

Vedtak:

Styret i VØR ber eigarkommunane om å endre selskapsavtalen § 12. Låneopptak, slik:

Styret kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld innafor ei samla ramme på *100 mill. kroner. (hundremillionarkroner)*

Lån til einskildprosjekt skal godkjennast av eigarkommunane, dersom vedkomande lån er på *25 mill. kroner* eller meir.

Styret kan og ta opp lån til likviditetsformål innafor ei ramme på 8 mill. kroner (åttemillionarkroner). Likviditetslån må gjerast opp før rekneskapsavslutninga for vedkomande år, med mindre lånet er tatt opp for å dekkje underskot, som ifølgje selskapets økonomiplan skal dekkjast over fleire år. Selskapet sine eignelutar kan pantsetjast som trygd for lån.

Saksutgreiing.

Representantskapen har på bakgrunn av klimaforlik på stortinget og målsettingar om bærekraft, vedteke ein strategiplan, der målet for VØR er 60 % materialgjenvinning innan 2020.

Målet føreset at langt meir må sorterast ut i eigne fraksjonar enn i dag. Matavfallet og glas og metallemballasje må sorterast ut i alle heimar. På Miljøstasjonen i Hovdebygda må det etablerast fleire sorteringsalternativ for å redusere mengda med restavfall til energigjenvinning og avfall til deponi.

Disse tiltaka krev meir plass, og derfor etablera VØR seg no på nytt areal på Melsgjerdet i Ørsta, der den « industrielle» delen av VØR vert samla. Den publikumsretta delen av VØR vert fortsatt i Hovdebygda.

Den industrielle delen av VØR er omlastingsstasjonane for mat, rest og papiravfall frå hushaldningane. Det er basestasjonen for dei tilsette i innsamlinga og der lokalisera vi behaldarlager, i tillegg av komposteringsanlegg for hageavfall.

Evt. biogassanlegg er ikkje med i disse vurderingane, og vert om det er aktuelt å investere i, å ta som eiga sak til kommunestyra.

Investeringane på Melsgjerdet krev at låneramma til VØR må endrast. VØR har frå 2001 hatt ei låneramme på 30 mill. kr og lån til einskildtiltak på kr 10 mill kr.
Pr utgangen av mai 2017 har VØR ei gjeld på 26 mill. kr.

Vi foreslår å auke denne ramma på grunnlag av overslagskalkyle tidlegfase, som VØR har fått utarbeida. Til 100 mill. kr i øvre låneramme og 25 mill. kr i einskildtiltak.

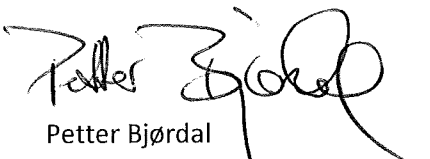
Vi ser for oss at det vert både eit miljø- og eit økonomisk løft å få på plass ny etableringa på Melsgjerdet i 2018-19.
Økonomiplanen for perioden 2018-2022 syner at investeringane etter 2020 i all hovudsak vert vedlikehaldsinvesteringar i materiell og utstyr.

Vi har lagt ved saka, vedtektene til VØR frå 2001 og samandrag overslagskalkyle tidlegfase Melsgjerdet.

Vedlegg:

Vedtekter for VØR vedtekne i Ørsta Kommunestyre i sak 31/01 og Volda Kommunestyre i sak 67/01
Tabell som syner investeringsbehova på Melsgjerdet framover

Rett utskrift

Petter Bjørdal
Dagleg leiar

VEDTEKTER

for

VOLDA OG ØRSTA REINHALDSVERK IKS(VØR).

§ 1: Namn og eigarar:

Volda og Ørsta Reinhaldsverk IKS er eit interkommunalt selskap, eigd av Volda og Ørsta kommunar med ein halvdel kvar, og oppretta i medhald av lov av 29.01.99, nr. 6, om interkommunale selskap.

Andre kommunar kan takast opp i selskapet. Vedtak om dette må gjerast av kommunestyra i Volda og Ørsta, etter at representantskapen og selskapet sitt styre har uttala seg om saka.

§ 2: Rettsleg status:

Selskapet er eige rettssubjekt, som skal registrerast i Foretaksregisteret. Styret har arbeidsgjevaransvaret.

§ 3: Hovudkontor:

Selskapet har hovudkontor i Hovdebygda i Ørsta kommune.

§ 4: Formål:

Selskapet har til formål:

1. Å eige, bygge og drive behandlingsanlegg for avfall og slam, herunder transport av avfall og slam til forbrenning/deponering.
2. Å drive med innsamling, sortering og transport av avfall og slam. Selskapet har høve til å konkurrere om innsamling og mottak av næringsavfall.
3. Å anlegge og drive fyllplass for grovavfall og eventuelt restavfall frå behandlingsanlegg.
4. Å administrere mottak og vidaresending av spesialavfall.
5. Å bygge og drive distribusjonsnett for varmt vatn for sal, dersom det kan betre driftsresultatet.

Selskapet kan også ta på seg andre oppgåver, som deltakarkommunane vert samde om.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtalar med kommunar, andre selskap og verksemdar. Selskapet kan delta på eigarsida i andre selskap, når dette ligg innfor dei rammer kommuneloval/forskrifter gjev for kommunen si deltaking i selskap/forretningsdrift.

§ 5: Tilsynsmynde etter forureiningslova:

Volda og Ørsta Reinhaldsverk skal ikkje ha tilsynsmynde etter forureiningslova, § 48.

§ 6: Val og samansetjing av representantskapen:

Representantskapen skal ha 8 medlemer med personlege varamedlemer. Kommunestyra i deltakarkommunane vel kvar for seg like mange medlemer og varamedlemer.

Representantskapen vel sjølv leiar og nestleiar.

Dagleg leiar kan ikkje veljast til medlem i representantskapen.

Representantskapen vert valt for 4 år. Valperioden følgjer kommunestyrevalperioden. Medlemene i den første representantskapen etter oppretting av selskapet vert valt for attverande del av valperioden.

I valperioden kan kommunestyra kvar for seg skifte ut ein eller fleire av sine medlemer i

representantskapen for attverande del av valperioden.

§ 7: Representantskapen sine oppgåver og møte:

Representantskapen skal:

1. Vedta årsmelding og rekneskap.
2. Vedta årsbudsjett med rammer for låneopptak.
3. Vedta økonomiplan for dei komande 4 åra.
4. Vedta overordna mål og retningslinjer for drifta.
5. Velje styre, med leiar og nestleiar.
6. Velje revisor.
7. Fastsetje møtegodtgjersle til medlemene i representantskapen og til styremedlemene.
8. Gjere vedtak i andre saker, som er nemnt i innkallinga.

Representantskapen sin leiar kallar inn til møte i representantskapen, når det er nødvendig for handsaming av sak(er), som etter lova, og/eller selskapsavtalen skal handsamast av representantskapen, eller når styret, revisor, ein av deltakarkommunane, eller minst ein tredel av representantskapen sine medlemmer krev det.

Innkallingsfristen er 2 veker, men kan vere kortare, dersom det er heilt naudsynt. Innkallinga skal innehalde sakliste. Sak(er), som ikkje er nemnt i innkallinga, kan berre handsamast, dersom alle møtedeltakarane samtykkjer.

Møta er opne og saksdokumenta er offentlege, med mindre lova om offentleggjering har reglar som hindrar dette.

Dersom leiar og nestleiar er fråverande, skal det veljast ein moteleiar.

Vedtak vert gjort med vanleg røystefleirtal. Ved likt røystetal er møteleiaren si røyst avgjerande.

Ved val gjeld reglane i kommunelova, § 38.

Styreleiaren og dagleg leiar har plikt til å møte og rett til å uttale seg.

Det skal førast protokoll, som skal underskrivast av møteleiaren og to medlemmer, som skal veljast, når møtet tek til.

Medlemmer av representantskapen, styreleiaren og dagleg leiar har rett til å få sitt syn på ei sak irmført i protokollen.

§ 8: Val og samansetjing av styret:

Styret skal ha 5 medlemmer med personlege varamedlemmer, medrekna ein representant for dei tilsette.

Dei 4 andre styremedlemene og deira personlege varamedlemmer vert valde av representantskapen for 2 år. Representantskapen vel og leiar og nestleiar i styret. Eigarane skal ha 2 styremedlemmer kvar.

Representantskapsmedlemmer og dagleg leiar kan ikkje veljast.

§ 9: Styret sine mote og oppgåver:

Styreleiaren kallar inn til møte, så ofte som det trengst med rimeleg innkallingsfrist.

Styremedlem og dagleg leiar kan krevje styremøte. Dagleg leiar har, om ikkje styret for det einiskilde tilfelle vedtek noko anna, rett og plikt til å vere til stades og til å uttale seg. Leiaren i representantskapen har møte- og talerett i styret.

Styret kan gjere vedtak, når minst 3 medlemmer er til stades.

Dersom styreleiaren og nestleiaren er fråverande, skal styret velje ein møteleiar.

Møta er opne, og saksdokumenta er offentlege, med mindre lova om offentleggjering har reglar som hindrar dette.

Styret gjer vedtak med vanleg fleirtal. Ved likt røystetal, er møteleiaren si røyst avgjerande. Representanten for dei tilsette har ikkje røysterett i saker som gjeld tilhøvet mellom styret som arbeidsgjevar og dei tilsette i verksemda.

Det skal førast protokoll, som skal underskrivast av dei styremedlemene som er med på vedkomande møte. Styremedlem eller dagleg leiar kan, dersom dei er usamde i styrevedtak, krevje å få si meining innført i protokollen.

Styret har ansvaret for tilfredsstillande organisering av selskapet si verksemd, og skal sjå til at verksemda vert driven i samsvar med selskapet sitt formål, vedtektene (selskapsavtalen), årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsette av representantskapen. Styret skal og syte for at bokføring og formuesforvaltning skjer på ein trygg måte.

Styret fører tilsyn med dagleg leiar si leiing av verksemda.

Styret gjer vedtak om å ta opp lån, innafor dei rammer, som er fastsette i årsbudsjettet. Styret har tilsetjingsmynde for alle stillingar i verksemda.

Styreleiar eller ved fråver nestleiar teiknar saman med dagleg leiar firmaet til selskapet.

§ 10: Dagleg leiar:

Selskapet skal ha ein dagleg leiar, som skal følgje dei retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Dagleg leiar kan ikkje avgjere saker av uvanleg art, eller som er svært viktige for verksemda, med mindre styret har gjeve han fullmakt til det. Er det ei vesentleg ulempe for selskapet si verksemd å vente på styrevedtak, kan dagleg leiar avgjere saker, som nemnt her. I så fall skal styret underrettast snarast mogleg.

Dagleg leiar har ansvaret for sekretærfunksjonen for styret.

§ 11: Ugildskap:

For selskapet sine tilsette og medlemmer i selskapet sine styreorgan gjeld kommunelova, § 40 nr. 3, ved vurdering av spørsmål om ugildskap.

§ 12: Låneopptak:

Styret kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld innafor ei samla ramme på 30 mill. kroner (tredvemillionarkroner).

Lån til einskildprosjekt skal godkjennast av eigarkommunane, dersom vedkomande lån er på 10 mill. kroner eller meir.

Styret kan og ta opp lån til likviditetsformål innafor ei ramme på 8 mill. kroner (åttemillionarkroner).

Likviditetslån må gjerast opp før rekneskapsavslutninga for vedkomande år, med mindre lånet er tatt opp for å dekkje underskot, som iflg. selskapet sin økonomiplan skal dekkjast over fleire år.

Selskapet sine eignelutar kan pantsetjast som trygd for lån.

§ 13: Fastsetjing og innkrevjing av avfallsgebyr:

Monopoldelen av selskapet si verksemd skal vere sjølvfinansierande og dekkjast av avfallsgebyr.

Representantskapen fremjer forslag om gebyrsatsar for neste år, før selskapet sitt budsjett vert endeleg vedtatt. Kommunestyra i deltakarkommunane vedtek avfallsgebyra. Styret har ansvar for at

avfallsgebyra vert kravd inn.

§ 14: Rekneskapsforing:

Selskapet sin rekneskap skal førast i samsvar med rekneskapslova.

§ 15: Oppseiing av avtalen, avvikling av selskapet:

Ein deltakarkommune kan seie opp avtalen med eit års skriftleg varsel og krevje seg utløyst av selskapet. Utløysingssummen skal i så fall fastsetjast til eigardelen sin netto verdi ved utløpet av oppseiingsfristen. Dersom denne netto verdien er negativ, må vedkomande deltakarkommune betale den negative verdien til selskapet.

Representantskapen, eller attverande deltakarkommune, kan leggje spørsmålet om å godta at den andre deltakarkommunen går ut av selskapet fram for departementet innan ein månad etter at oppseiing er mottatt.

Selskapet kan avviklast, dersom deltakarkommunane er samde om det. Kommunestyra i deltakarkommunane gjer sjølv vedtak om dette.

Avviklinga skal skje på den måten, som er fastsett i lov om interkommunale selskap, § 34.

§ 16: Tvist om forståing av avtalen:

Tvist eller tvil om forståing av selskapsavtalen vert avgjort med bindande verknad av ei voldgiftsnemnd, der kvar deltakarkommune oppnemner ein medlem og sorenskrivaren på Søre Sunnmøre oppnemner leiaren.

§ 17: Andre reglar:

Lov om interkommunale selskap av 29. januar 1999, nr. 6, gjeld fullt ut i tillegg til denne avtalen. Ved eventuell motstrid mellom avtalen og nemnde lov, gjeld lova framom avtalen.

Vedtekne i Ørsta Kommunestyre i sak 31/01

Vedtekne i Volda Kommunestyre i sak 67/01

INNHOILDSFORTEGNELSE

Innhold	Pris	Pris/m2	m2	Type(m2)	Side
 VØR Melgjerdet overslagskalkyle tidligfase	67 020 092	20 126,2	3 330	BTA	005
Delprosjekter (#6) :					
 Tomteopparbeiding	25 779 177	1 718,6	15 000	UMA	011
 Bygg 1 administrasjon, passivhus. inkl bilvekt	5 133 686	36 669,2	140	BTA	017
 Bygg 2 glas/metall	8 918 568	12 386,9	720	BTA	023
 Bygg 3 dunklager/vaskehall	9 790 360	13 053,8	750	BTA	029
 Bygg 4 papp/papir/plast	10 040 921	10 040,9	1 000	BTA	035
 Bygg 5 hageavfall/kompostering	7 357 380	10 218,6	720	BTA	041
 Kalkyle(Elementer)					047

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Rune Totland

Arkivsak nr.: 2016/673

Arkivkode: 614

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

143/17

Formannskapet
Kommunestyret

19.09.2017

TILLEGGSFINANSIERING TILBYGG MYRTUN - SANDLAGER

Administrasjonen si tilråding:

For å gjennomføre komplett utbygging av tilbygg - garasje og sandlager - på kommunalteknisk driftslager på Myrtun, godkjenner kommunestyret tilleggsløyving på kr 771 000,- inkl. mva. til prosjekt 700903. Tilleggsløyvinga vert finansiert slik:

Auka låneopptak	kr	576 900,-
Momskompensasjon	kr	144 100,-
SUM	kr	771 000,-

Driftsmessigekonsekvensar blir innarbeidd i økonomiplanen for 2018-2021.

Vedleggsliste:

ingen

Uprenta saksvedlegg:

ingen

Samandrag av saka:

Kommunalteknisk sektor har pr. i dag eit tilbygg til eksisterande lager-/garasjebygning på Myrtun under oppføring. Entreprenøren starta opp sitt arbeid i april i år.

Det er tidlegare løyvd midlar til dette tiltaket.

Hittil kjende kostnader, både ved fakturaer og endringsordrar, viser at løyvde midlar ikkje er tilstrekkeleg for å kunne gjennomføre prosjektet som planlagd.

Det er derfor behov for tilleggsløyving på kr 771 000 for å gjennomføre tiltaket i samsvar med planar og formål.

Saksopplysningar/fakta:

Det har i mange år vore eit sterkt behov for meir bygningsmasse til driftsformål på kommunalteknisk sektor i Volda kommune. Særskild har det vore etterlengta eige bygg til lagring av strøsand, og situasjonen har dei seinare år vore så prekær at ein undergang til E39 på Rotset har vore brukt som sandlager.

Våren/sommaren 2016 starta prosjektering av utviding av driftslageret, og Asplan Viak AS fekk oppdraget. Prosjekteringa var ferdig hausten 2017, og bygging av tilbygget vart lyst ut på anbud. Det vart etter dette signert kontrakt med Ivar Aambakk AS som utførande entreprenør.

At det no er behov for tilleggsøyving, skuldast at kostnadane med både prosjektering og utføring vart høgare enn fyrst vurdert.

Tilleggskostnader prosjektering:

Prosjekteringsoppdraget auka i omfang pga. at dei fyrste utkast og skisser viste seg å verte for kostbare. Dette etter å ha utarbeidd grundige kalkyler på prosjekterte utkast. Dette medførte omarbeiding av teikningar og andre prosjektdokument. Vidare hadde vi eit sterkt fokus på å bygge eit så rimeleg tilbygg som mogleg, men som samstundes var funksjonelt og innanfor krav og regelverk. Dette medførte fleire runder med utarbeiding av nye kalkyler, noko som igjen genererte fleire prosjekteringsstimar. Internt fråver/sjukmelding medførte elles meir innleige av administrative oppgåver knytt til prosjektet, enn det som i utgangspunktet var behov for.

Tilleggskostnader entreprenør:

Når det gjeld sjølve entreprenør-kostnadane knytt til dette, så er det alltid ei viss usikkerheit i høve regulerbare mengder. Dette gjeld særskild grunnarbeid, då det kan vere vanskeleg å vite kva som ligg i grunnen før ein faktisk startar gravinga. I dette prosjektet fekk vi store utfordringar med mykje vatn i grunnen, og det har diverre medført større kostnader, då dette ikkje var kjend på førehand. I etterkant av oppstart, viste det seg også at det ville vere stort behov for sluk i golv. Dette burde vorte oppdaga i prosjekteringsfasen, men denne detaljen vart diverre ikkje med. Dessutan er det avdekt behov for meir isolasjon enn det som er prosjektert.

Kostnader og finansiering:

Tabell nedanfor er ei kostnadssamanstilling av prosjektet:

Prosjekt: TILBYGG MYRTUN

Delkostnader	Eks. mva.	Mva.	Inkl. mva.
Prosjekterande fase, RIB	539 890	134 973	674 863
Utførende fase, entreprenør	4 076 605	1 019 151	5 095 756
Interne timar	400 000		400 000
SUM	5 016 495	1 154 124	6 170 619
Hittil finansiert	4 440 000	960 000	5 400 000
Manglande finansiering/overskriding			771 000

Avvik, stipulerte og faktiske kostnader:

Avviket er altså på kr 771 000,- inkl. mva.

Prosjektet har vist seg å få enkelte uføresette utfordringar, og for å kunne få eit godt sluttprodukt har vi vore nøydd til å iverksetje naudsynte tiltak, sjølv om det har medført overskriding av budsjett.

Helse og miljøkonsekvensar:

Tilrettelegging av utstys- og gruslager for utetenesta i teknisk sektor er eit viktig folkehelsetiltak som medverkar til gode tenester heile året på veg, vatn og avløp.

Økonomiske konsekvensar:

Overføring frå prosj. EPC opsjon etablering 3. etg Ivar AAsen bygget	kr	576 900,-
Momskompensasjon	kr	144 100,-
SUM	kr	771 000,-

Vurdering og konklusjon:

Under prosjekteringa har ein hatt sterkt fokus på å bygge så stort som mogleg, men samstundes så rimeleg som mogleg. Utgangspunktet var eit mykje større tilbygg enn det som no vert realisert, men desse planane måtte forkastast grunna høg kostnad. Det er likevel behov for meir lagerplass. Løysing på dette bør ein sjå i samanheng med kva som kan opne seg med samanslåinga med Hornindal.

Det er lagt vekt på enkle løysingar og ”minimum” i høve både ynskjer og krav. Under utarbeiding av budsjett vart det ikkje lagt inn stor nok margin på posten for uføresett.

Prosjektet er avhengig av tilleggsløyvingar for å kunne realiserast i høve forventningar og plan. Det er ikkje eit reelt alternativ å redusere prosjektet, og kostnadene må tilleggssfinansierast. Rådmannen rår til tilleggskostnadene på kr 771 000 vert finansiert ved momskompensasjon kr 144 1000 og auka låneopptak 576 900.

I samband med 2. tertialrapport vert rapportering på investeringsprosjekt innført. Volda kommune har eit stort investeringsbudsjett med mange gode og viktige prosjekt. Det viser seg at ikkje alle prosjekt er sett i gong, og det kan vere nødvendig å utsetje nokon av prosjekta. Dette kan frigi lånemidlar til dette prosjektet, og det er dermed ikkje sikkert at behov for nytt lån er nødvendig, sjølv om administrasjonen ber om dette i tilrådinga.

Prosjektet kunne ha vore betre planlagt og sektoren vil gjennomføre ei evaluering for å få oversikt over dei operasjonane dette har svikta for å lære og ta omsyn til dette i komande prosjekt.

Rune Sjurgard
Rådmann

Rune Totland
teknisk sjef

Utskrift av endeleg vedtak:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Rune Totland

Arkivsak nr.: 2017/1662

Arkivkode: L81

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

144/17

Formannskapet

19.09.2017

Kommunestyret

UTBYGGINGSAVTALE FOR HÅMYRA BUSTADFELT - DIN BOLIG AS

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret godkjenner vedlagte utkast til utbyggingsavtale mellom Volda kommune og Din Bolig AS for bygging av Håmyra bustadfelt, datert 12.09.2017.

Vedleggsliste:

1. Forslag til utbyggingsavtale for området "Detaljregulering for Håmyra" planID 1519-201103.
2. Detaljregulering Håmyra bustadfelt.
3. Kunngjering detaljregulering for Håmyra bustadfelt.

Samandrag av saka:

Oppstart av forhandlingar om utbyggingsavtale for Håmyra bustadfelt, mellom Din Bolig AS og Volda kommune, vart kunngjort i avisa Møre og på Volda kommune sine heimesider 29.12.16. Der kom ingen innspel eller merknader.

Utbyggingsavtalen omfattar tekniske anlegg som vert bygt ut av Din Bolig AS og overteke vederlagsfritt av Volda kommune for framtidig drift og vedlikehald. Denne modellen er i samsvar med praksis som er etablert for slike avtaler knytt til utbygging av private bustadfelt i Volda kommune.

Volda kommune og Din Bolig AS har gjennom forhandlingar kome fram til vedlagde forslag til utbyggingsavtale. Avtale om fordeling av tilbakebetalt meirverdiavgift har vore det mest krevjande punktet i forhandlingane. Volda kommune vedtok i 27.02.2014 (sak PS 20/14) mal for avtale om justeringsrett for inngåande meirverdiavgift mellom aktuell utbyggjarar og kommunen. Denne malen seier at tilbakeført meirverdiavgift skal delast med 60% til kommunen og 40% til utbyggjar. I forslaget til utbyggingsavtal med Din Bolig AS har vi fordelt tilbakeført meirverdiavgift med 30% til kommunen og 70% til utbyggjar. Grunnen er

at Din Bolig AS har stått for, og betalt prosjektering og tilstøytande infrastruktur for mykje av samlevegen gjennom feltet som no Volda kommune er tiltakshaver for. Administrasjonen finn det difor rimeleg at utbyggjar har rett på ein større del av tilbakeført meirverdiavgift.

Saksopplysningar/fakta:

Oppstart av forhandlingar om utbyggingsavtale for Håmyra bustadfelt, mellom Din Bolig AS og Volda kommune, vart kunngjort i avisa Møre og på Volda kommune sine heimesider 29.12.16. Der kom ingen innspel eller merknader frå publikum.

Volda kommune og Din Bolig AS har gjennom forhandlingar kome fram til vedlagde forslag til utbyggingsavtale. Avtale om fordeling av tilbakebetalt meirverdiavgift har vore det mest krevjande punktet i forhandlingane. Volda kommune vedtok i 27.02.2014 (sak PS 20/14) mal for avtale om justeringsrett for inngåande meirverdiavgift mellom aktuell utbyggjarar og kommunen. Denne malen seier at tilbakeført meirverdiavgift skal delast med 60% til kommunen og 40% til utbyggjar. I utbyggingsavtalen med Din Bolig AS har vi fordelt tilbakeført meirverdiavgift med 30% til kommunen og 70% til utbyggjar. Grunnen er at Din Bolig AS har stått for, og betalt prosjektering for mykje av samlevegen gjennom feltet som no Volda kommune er tiltakshaver for. Det som har vore krevjande er å dokumentere kor mykje av prosjekteringa som har vorte betalt av Din Bolig AS for Volda kommune sin samleveg. Din Bolig AS deltek med 50% av kostnaden til samlevegen gjennom Håmyrfeltet, noko som der er skriven eigen utbyggingsavtale på (avtale om anleggsbidrag). Din Bustad tek også alle kostnader med tilstøytande infrastruktur som støttemurer og rullestoltilkomst til vegen. Administrasjonen finn ut frå ei samla vurdering at det rimeleg at utbyggjar har rett på ein større del av tilbakeført meirverdiavgift.

Kommuneplanen:

Saka handlar om kommunal tilrettelegging for auka busetting i Volda.

Helse og miljøkonsekvensar:

Vurdert i prosess for reguleringsplan for Håmyra.

Økonomiske konsekvensar:

Prosjektet vil på sikt auke kommunen sine driftsutgifter med vedlikehald av ny infrastruktur.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Vurdert i prosess for reguleringsplan for Håmyra.

Rune Sjurgard
Rådmann

Rune Totland
teknisk sjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

Ingen

Forslag 12.09.2017

Mellom Din Bolig AS (heretter kalla utbygger) og Volda kommune (heretter kalla kommunen) er det med grunnlag i plan- og bygningslova kap. 17 inngått følgjande

UTBYGGINGSAVTALE

FOR

HÅMYRA BUSTADFELT

1. GENERELT

Avtalen gjeld utbygging og overtaking av kommunaltekniske anlegg for veg, vatn og avløp i samband med utbygging av prosjekt "Håmyra bustadfelt" innanfor reguleringsplanen "*Detaljregulering for Håmyra, datert 18.06.15*".

Følgjande hovudretningslinjer regulerer denne avtalen:

- "Detaljregulering for Håmyra", planid 2011003, eigengodkjent 18.06.2015.
- Tekniske planar "Funksjonsbeskrivelse (teikningshefte/tekst) datert 01.10.15" utarbeidd av ingeniørfirma Per Mulvik AS.

Utbyggingsområdet etter denne avtalen omfattar "Detaljregulering for Håmyra", datert 18.06.15. Anlegget som inngår i denne avtalen gjeld offentleg veganlegg: o_V2 og o_V3. Anlegget omfattar opparbeiding av nye anlegg for veg, vatn og avløp i samsvar med ovanfor nemnde tekniske planar. Utbyggjar ønskjer kommunal overtaking av dei tekniske anlegga som avtalen omfattar. Dette må skje ved eigen søknad når anlegga er ferdigstilt.

1.1. Partar

Volda kommune	-	org.nr. 939 760 946
Utbyggjar Din Bolig AS	-	org.nr. 988 973 424

1.2. Definisjonar

Igangsettingsløyve: Bygningsmynde si godkjenning som grunnlag for at arbeidet etter denne avtalen kan setjast i gang.

Planområde: Området innanfor regulert plangrense i godkjend reguleringsplan "Detaljregulering for Håmyra", datert 18.06.15.

Byggjesteg: Utbygginga skal skje i 2 byggjesteg:

1. byggjesteg: o_V3.

2. byggjesteg: o_V2.

Teknisk infrastruktur: Opparbeiding av veg, vatn og avløp slik det går fram av "Funksjonsbeskrivelse (teikningshefte/tekst) datert 01.10.15" utarbeidd av ingeniørfirma Per Mulvik AS.

1.3. Formål

Avtalen har til formål å regulere partane sine rettar og plikter overfor kvarandre ved utbygging av "Håmyra bustadfelt".

1.4. Utbyggingsområde/ geografisk avgrensing/ eigarforhold

Avtalen omfattar tekniske planar, omtalt i "Funksjonsbeskrivelse (teikningshefte/ tekstdel)", utarbeidd av ingeniørfirma Per Mulvik AS, datert 01.10.15.

Utbyggingsområdet ligg innanfor reguleringsplanen "Detaljregulering for Håmyra", datert 18.06.15. Planen er eitt av vedlegga til denne avtalen.

1. UTBYGGAR SITT ANSVAR

2.1. Omfanget av utbygginga

Utbygger er ansvarleg for gjennomføring av utbygging av dei anlegg innanfor bustadfeltet som går fram av denne avtalen. Tekniske detaljplanar for bustadfeltet er godkjent i samsvar med kommunen sitt godkjenningssbrev datert 15.09.2017.

2.2. Grunnerverv

Utbygger skal sjølv sikre seg nødvendige rettar for gjennomføring av prosjektet. Utbyggjar skal før overtaking finn stad kostnadsfritt overdra grunnareal tilhøyrande dei vegar som skal overtakast.

I den grad kommunaltekniske anlegg rører ved privat eigedomsrett, må utbygger sørge for at kommunen vert sikra tinglyst rett til å ha liggjande, kunne vedlikehalde og kunne etablere nye anlegg som etter kommunen si vurdering er naudsynt av omsyn til anlegget sin funksjon.

2.3. Val av entreprenør

Entreprenør for anlegga etter denne avtale er K.A. Aurstad AS.

2.4. Framdrift/ avtalen si varigheit

Utbyggjar pliktar å ferdigstille anlegga og overlevere alle anlegg omfatta av denne avtale til Volda kommune innan:

1. byggjesteg (jf. pkt 1.2 ovanfor) innan 3 år frå igangsetjingsløyve er gitt.

2. byggjesteg (jf. pkt 1.2 ovanfor) innan 4 år frå igangsetjingsløyve er gitt.

Kommunen kan bryte denne avtalen dersom tidspunktet for overlevering ikkje vert halde.

2.5. Rekkefølgekrav/ sikringstiltak

Rekkefølge av utbygginga skal følgje gjeldande reguleringsplan m/vedtekter.

2.6. Offentlege trafikkområde

Utbyggjar ønskjer kommunal overtaking for følgjande køyrevegar: o_V2 og o_V3. Grunnlaget for dette er at godkjende tekniske planar vert lagt til grunn for opparbeidinga.

2.7. Vatn og avløp

Utbyggjar ønskjer overtaking av kommunale leidningsanlegg jf. pkt. 2.1 ovanfor. Godkjende tekniske planar skal leggjast til grunn for opparbeidinga.

2.8. Fordelingsanlegg straum, el-, tele- og kabel-TV anlegg

Forholdet mellom utbyggjar og kabeletatane (Mørenett, Telenor og eventuelle kabel-TV-selskap) vert regulert i eigne avtalar når det gjeld økonomiske spørsmål. Tekniske planar for kabeletatane skal være i samsvar med kommunale normer og retningslinjer.

3. KOMMUNEN SITT ANSVAR

3.1. Kommunal deltaking

Ingen.

4. ØKONOMISKE BETINGELSAR

For å sikre kommunen og tredjeperson at anlegget ferdigstillast innanfor avtalte tidsfristar, skal utbyggjar stille bankgaranti overfor Volda kommune før arbeidet vert sett i gang. Garantien skal knytast opp i mot og kunne gjerast gjeldande mot manglande fullføring og overskridingar på avtalen sine tidsfristar og for feil og manglar i inntil tre år etter at overtaking av anlegget finn stad. Garantien skal utgjere 10 % av dokumentert samla anleggskostnad for tekniske anlegg i utføringstida, slik det framgår av pkt. 2.6 og 2.8 i denne avtalen.

Samla anleggskostnad i samsvar med framlagt anbod datert 23.06.16, kr. 24.851.761,-

Garantibeløp 10 % av ovannemnde: **kr. 2.485.176,-**

Etter at anlegget er overteke vert garantien redusert til 3 % for forhold som vert pålagt dei 3 (tre) første åra etter overtakinga. Garantien skal avsluttast når garantitida er ute. Garantien skal stillast før oppstart av anleggsarbeida.

Justeringsrett

Det er avtalt at utbyggjar og kommunen skal inngå avtale om overføring av retten og plikta til å justere inngåande meirverdiavgift jf. meirverdiavgiftsforskrift kapittel 9. Det er avtalt at tilbakebetaling av meirverdiavgift skal tilbakebetalast over 10 år, og at fordelinga er avtalt til 70% til utbyggjar og 30% til kommunen.

Følgjande krav til dokumentasjon må framleggjast av utbygger:

- Anskaffingskostnad utan meirverdiavgift,
- total meirverdiavgift,
- opplysningar om det er frådragsført meirverdiavgift ved anskaffinga.

5. VILKÅR FOR OVERTAKING AV TEKNISKE ANLEGG

Utbyggjar vil søkje om kommunal overtaking av tekniske anlegg ved eigen søknad når anlegga er ferdigstilt. Tekniske anlegg skal overtakast vederlagsfritt til kommunalt

vedlikehald i samsvar med inngått utbyggingsavtale. Når alle forhold er brakt i orden, skal det skrivast ein overtakingsprotokoll som er gyldig når begge partar har skrive under.

Kommunen overtek ikkje anlegg til drift og vedlikehald før anlegga er utført i samsvar med vedtekne normer, retningslinjer samt godkjende planar. Anleggsutføring som er endra utan førehandsgodkjenning vert i utgangspunktet ikkje godkjent for kommunal overtaking. Eventuelle konflikhtar mellom utbyggjar, entreprenør og/eller berørte grunneigarar må være løyst før kommunen overtek tekniske anlegg til vedlikehald.

Ein føresetnad er at all grunn som er regulert til offentleg vegformål blir overskøyt til kommunen før kommunen overtek ansvar for vegvedlikehaldet.

6. ENDRINGAR/ REFORHANDLINGAR

Dersom utbyggjar eller kommunen finn det naudsynt med endringar i høve godkjende planar, skal konsekvensar og ansvar avklarast mellom underskrivne av denne avtalen før endringar kan gjennomførast.

7. TRANSPORT AV AVTALEN

Eventuell vidaretransport av denne avtalen kan ikkje finne stad før etter forhandlingar mellom dei involverte partar, og kommunen si godkjenning.

8. DIVERSE

8.1. Misleghald

Ved eventuelt misleghald av denne avtalen, kan den seiast opp av kommunen.

8.2. Tinglysing

Der leidningsanlegg ligg utanfor område som skal overtakast av kommunen, må utbyggjar framskaffe tinglyste rettar som gir kommunen rett til å ha liggjande leidningar på annan mann sin grunn og til fritt å kunne utføre drift og vedlikehald av leidningar og installasjonar.

8.3. Tvistar

Ein kvar tvist mellom partane vedrørande avtaleforhold skal søkjast løyst i minnelegheit. Dersom ein ikkje oppnår løysning, skal tvisten avgjerast ved dei ordinære domstolar med mindre partane blir samde om å la tvisten bli avgjort ved voldgift.

8.4. Iverksetjing av avtalen

Denne avtalen byrjar å gjelde når den er underskriven av begge partar. Avtalen vert underskriven i to eksemplar, der partane beheld eitt eksemplar kvar.

Ørsta,

Volda,

For utbyggjar Din Bolig A/S

For Volda kommune

.....

.....

Roar Eiken
dagleg leiar

Jørgen Einar Amdam
ordførar

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Per Heltne

Arkivsak nr.: 2014/280

Arkivkode: 2011003

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

Formannskapet

PLANID 2011003 - DETALJREGULERING FOR HÅMYRA. NY HANDSAMING AV SAKA ETTER VEDTAK I K-SAK 36/15, DEN 30.04.2015

Administrasjonen si tilråding:

Detaljregulering for Håmyra, slik det går fram av plandokumenta –planomtale og situasjonsplan datert 3.12.2014, og plankart og føresegner datert 3.02.2015, og med situasjonsplan sist revidert 3.12.2014 som juridisk bindande del av plan, vert på fylgjande vilkår godkjent i samsvar med reglane i Plan og Bygningslova §12-12, jf §12-11:

Reguleringsføresegnene §4.1. Rekkefølge, Pbl. §12-7 nr.10, får fylgjande tillegg:

Pkt l):

Før utbygging av Håmyrafeltet med tilhøyrande samleveg kan settast i gang skal det etablerast fylgjande strakstiltak i Raudemyrvegen:

- 1. Vegen skal skiltast med fartsgrense 40km/t.*
- 2. Fartshumpar/oppheva gangfelt skal etablerast ved gangveg mot Sjukehuset-, ved kryss mot Brenslene-, mot gangveg aust for Steingardsvegen og ved overgang til Heltnevegen/Uravegen.*
- 3. Gatestrekninga skal ha prioritet i høve komande plan for utskifting/oppgradering av kommunale gatelys.*
- 4. Dersom Raudemyrvegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda ikkje er opparbeidd til samlevegstandard før utbygging av Håmyrfeltet startar, skal det i anleggsfasen etablerast ordning med vikeplikt for møtande køyrety (skilt 212/214) eller lysregulering.*

og pkt m):

Før Raudemyrvegen skal få status som samleveg og gjennomgangstrafikk og bussløyising gjennom Håmyra /Urbakkfoten kan iverksettast, skal vegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda vere opprusta til samleveg standard.

Spørsmål om forkøyrsvegskilting av vegen skal då også vere avklara.

Vedleggsliste:

K-sak 4/15

Saksdokumenta knytt til K-sak 4/15

Krav om lovlegkontroll, brev av 17.03.2015, og 30.03.2015

K-sak 36/15

Fylkesmannen brev av 29.05.2015

Notat - Aktuelle vegutbetringar i Engesetvegen og Kleppevegen ved utbygging av Urbakkfoten.

Uprenta saksvedlegg:

Underliggende plandokument tilknytt planprosess PlanID 2011003 Håmyra.
Kommunedelplan Volda sentrum, Mork-Furene og Vikebygda

Samandrag av saka:

Kommunestyret godkjende i sak 4/15 reguleringsplan for Håmyra.

Det vart av fem kommunestyrerepresentantar fremja krav om lovlegkontroll av vedtaket i brev datert 17.03.2015.

Kommunestyret handsama spørsmålet som sak 36/15. Kommunestyret fann vedtaket i sak 4/15 ulovleg då saka etter fleirtalet si vurdering ikkje var godt nok utgreidd.

Fylkesmannen har ved brev av 29.05.2015 stadfesta at kommunestyret sjølv gjennom vedtaket i sak 36/15 har funne reguleringsvedtaket i sak 4/15 ulovleg.

Saka er såleis returnert til administrasjonen for nærare utgreiing.

Administrasjonen har i si utgreiing no teke utgangspunkt i dei moment som kjem fram i brev om lovlegkontroll.

Saksopplysningar:

Reguleringsplan for Håmyra vart fremja for slutthandsaming i kommunestyret den 26.02.2015, sak 4/15.

Det vart gjort fylgjande vedtak med 14 mot 13 røyster.:

”Detaljregulering for Håmyra, slik det går fram av plandokumenta –planomtale og situasjonsplan datert 3.12.2014, og plankart og føresegnar datert 3.02.2015, vert godkjent i samsvar med reglane i Plan og Bygningslova §12-12, jf §12-11. Situasjonsplan sist revidert 3.12.2014, er juridisk bindande del av plan.”

Det vart også lagt inn ulike endringar i reguleringsføresegnene, §2.2.3 Leikeplass, §2.4.1 Turveg, §4.1. Rekkefølge, § 4.1.1. Jf saksutskrift som ligg ved.

Eit mindretal frå kommunestyre fremja 17.03.2015 sak om lovlegkontroll av vedtaket. Saka vart lagt fram for kommunestyret den 30.04.2015 som sak PS 36/15, der det vart gjort slikt vedtak med 14 mot 13 røyster:

” Kommunestyret finn at administrasjonen si plikt til forsvarleg utgreiing av saka (jmf. Kommunelova paragraf 23.2) ikkje er oppfylt. Dette gjeld særleg trafikkale forhold som utbygging av Håmyra vil medføre, mellom anna Raudemyrvegen og Heltnevegen. Krav om lovlegheitskontroll vert å sende til Fylkesmannen for vidare handsaming.”

Sak om lovlegkontroll er ut frå dette sendt over til Fylkesmannen.

Fylkesmannen har no gitt skriftleg tilbakemelding i saka.

Det heiter her i brev datert 29.05.2015:

”Kommunestyret seier i sitt vedtak at reguleringsplan for Håmyra som kommunestyre sjølv vedtok den 26.02.2015, sak PS 4/15, var for dårleg utgreidd.

Det er eit krav i forvaltningslova at saken skal vere så godt opplyst som mogleg før ein fattar enkeltvedtak, til dømes eit vedtak om reguleringsplan. Når kommunestyret meiner at saka er for dårleg utgreidd, var ikkje grunnlaget til stades for at kommunestyret kunne gjere eit lovleg vedtak. Og når kommunestyret finn at det ikkje er grunnlag for å gjere eit lovleg

vedtak, forstår fylkesmannen det slik at kommunestyret tok lovlegklagen til følge. Saka skulle etter dette vore sendt attende til administrasjonen med beskjed om å utgreie saka ytterlegare, før den på ny vart lagt fram for kommunestyret til endeleg avgjerd. Krav om lovlegkontroll vert difor sendt attende til kommunen for ytterlegare utgreiing og nytt vedtak."

Kommunestyret sitt vedtak om plangodkjenning er såleis å sjå som oppheva. Kva som må avklarast/vurderast nærare før saka kan fremjast på ny, finn administrasjonen det rett å sjå i høve til dei moment som kom fram i brevet knytt til krav om lovlegkontroll.

Det er fyrst og fremst dei konsekvensar som planlagt utbygging vil kunne gje for eksisterande vegnett, framkomelegheit-, tilhøve for mjuke trafikantar, som skuleveg og som bruksveg til fritidsaktivitetar som er framheva.

Bakgrunn for at desse spørsmåla vert reist i saka har nok også samanheng med den relativt store utnyttingsgrad/tal bueiningar som er lagt til grunn for plan Håmyra. Men dette er så langt ein kan sjå ikkje gitt vesentleg fokus i lovlegklaga.

Planvedtaket i K-sak 4/15 og seinare vedtak om godkjenning av rammeløyve for utbygging etter plan vart kunngjort og sendt partar/naboar, samt aktuelle sektormynde straks etter vedtak, med høve til klage, jf plan og bygningslova §12-12 og §12-15.

Det er ikkje motteke klager på desse vedtaka innanfor oppsett klagefrist.

Det kan såleis synest som at sjølve planen og innhaldet i den, utbyggingsform-, konsentrasjon og tal einingar, er akseptert, basert på dei rekkefølgekrav som var lagt til grunn.

Vi finn det likevel rett også å sjå nærare på planinnhald /utnyttingsgrad/tal bueiningar i planområdet i vår gjennomgang av saka, då dette også vil ha påverknad for trafikale tilhøve.

Generell vurdering:

Reguleringssaka for Håmyra har utgangspunkt i gjeldande kommuneplan, kommunedelplan for Volda sentrum, Mork-Furene og Vikebygda. Plan godkjent 18.06.2009.

Området er også tidlegare regulert til bustadformål, plan Håmyra godkjent Volda kommunestyre 1.06.1999.

Både i gjeldande kommuneplan og i to tidlegare komunedelplanar for sentrum har vegsystemet i og kring Volda sentrum vore tema, og konklusjonane knytt til dette er nedfelt i planar og føresegner.

Det har vore stor semje om behovet for ein øvre sambindingsveg som knyter saman områda i Røyslid/Heltne og Engeset. Dette for både å sikre grunnlag for kollektivtilbod til eit større område og for å lette kommunikasjonane mellom felta og for fordeling av trafikk til/frå viktige trafikkpunkt i området som barnehagar, skular, høgskule, sjukehuset m.m.

I planprosessen for Håmyra er desse tilhøva omtala, og både utbyggjar og kommuneadministrasjonen har teke utgangspunkt i desse føringane nedfelt i overordna plan. Jf Planomtale og tilhøyrande dokumentasjon.

Utanom det overordna vegnett gjennom sentrum, som består av E39, fv 651 og fv.45 (Vikebygdvegen) er det i kommunedelplanen lagt opp til to viktige samleveggar/-ringvegssystem i og rundt Volda sentrum.

Dette gjeld samlevegen: Sjukehusvegen-Kårstadvegen-Engesetvegen- Storgata-Lerkene-Industrigata, og samlevegen: Heltnevegen-Raudemyrvegen - Sambindingsvegen over Håmyra- Engesetgeila-Kleppevegen til Engesetvegen.

(I tillegg har vi ein del sentrale samleveggar på Rotset, som Prestegata, Rotsetgeila og Myravegen, men vi held desse utanfor drøftinga i denne saka).

Det lokale ringbuss-systemet, som er etablert og som er tenkt satsa vidare på i høve til tilrettelegging for kollektivtrafikk, er i hovudsak også tilpassa dette.

Desse hovudsamlevegane er også sentrale gangvegsamband knytt til tilkomst til/frå bustadfeltet og mot sentrum, skular, barnehagar og fritidsaktivitetar m.v.

Ut frå den debatt som no er reist i saka, kan det synest som at ein i kommuneplanprosessen ikkje har hatt nok fokus på dette samlevegssystemet, og behov for tiltak her.

Har det tilfredsstillande standard til tiltenkt funksjon, for å dekke eksisterande og nye byggeområde, og som busstrase for ringbuss? Har det tilfredsstillande tilhøve for mjuke trafikantar?

Det er såleis i kommuneplan heller ikkje sett nokon rekkefylgjekrav knytt til opprusting av dette vegsystemet før utbygging av nye områder tilknytt vegane.

Kommuneplanrevisjon skulle etter vedteken planstrategi vere oppstarta i 2013. Men p.g.a innsparingstiltak med planleggarstillingar i vakanse m.v, vart dette arbeidet fyrst starta opp i 2015.

I tilknytning til dette er det også lagt føring for gjennomgang av veg/trafikkplan som del av utgreiingsarbeidet. (jf. planprogram).

I framlegg til revidert Trafikktryggingsplan for Volda er det derimot sett fokus på alle desse vegstrekningane, der behov for utbetring, for fartsreducerande tiltak m.v er nærare vurdert.

Det er i planprosessen for Håmyra avklara at ansvaret for utbygging av sambindingsvegen vestover frå Håmyra (frå Gylelva til Kleppevegen m.v) er eit kommunalt ansvar knytt opp mot området Urbakkfoten.

Administrasjonen har såleis i sine utgreingar lagt til grunn eit klart skilje mellom utbygginga av Håmyra, som privat plan, og utbygging av Urbakkfoten med tilhøyrande vegsystem vestover som eit kommunalt tiltak.

Kommunen er i gang med reguleringsprosess for Urbakkfoten-området. Planlegging av samlevegen gjennom desse to områda er samordna. Men plan for Urbakkfoten med tilhøyrande veg er oppstarta noko seinare enn planen i Håmyra og er enno ikkje ferdig utarbeidd.

Vidare avklaring av behov for utbetringar av eksisterande vegar, vestover mot Engesetvegen, og eventuelle rekkjefølgykrav for dette i plan Urbakkfoten vert ein naturleg del av planprosessen for dette feltet.

Administrasjonen er imidlertid allereie no klar på at det er behov for tiltak i Kleppevegen på heile strekninga ned til forbi låven på gnr 18 bnr 10, for å oppnå tilfredsstillande samlevegstandard her.

Også redusert vegbreidde og diverse innsnevringar i Engesetvegen (ved omsorgenteret, Ottamarka og tunet på 18/12) er kjende trafikale problemstillingar.

Dette er "gamle synder" frå utbygging av Engeset/Klepp feltet, der ein **då** for å spare kostnader, (mot mange faglege råd) reduserte vegbreiddene i Engesetvegen og Kleppevegen med 1m og sløyfa fortau i gatenettet vidare oppover.

Vidare vart det ikkje sikra veggrunn forbi uthushjørnet på 18/12, som enno står inne i regulert vegområde, og det vart gjort avtale om at låven på gbnr 18/10, som var regulert bort til fordel for vegutviding, skulle få stå vidare.

Alt etter politisk handsaming og vedtak.

Med om lag full utbygging av Engeset og Klepp og ein stor generell trafikkauke ser vi no dei uheldige konsekvensane av slike kortsiktige kostnadsvurderingar.

Særleg er tilhøva for mjuke trafikantar prega av dette. Men tilhøva er på ein del strekningar også marginale med omsyn til framkomelegheit og i høve driftsmessige tilhøve. (vintervedlikehald m.v).

Plan for Håmyra er ein privat reguleringsplan, og både tiltakshavar, plankonsulent og kommuneadministrasjonen har i sine vurderingar knytt til denne planen lagt føringane i overordna plan til grunn.

I saka har administrasjonen elles lagt til grunn gjeldande retningslinjer for tiltak og rekkefølgjekrav i plan, ut frå reglane i plan og bygningslova om refusjon-/opparbeidingsplikt -/utbyggingsavtale. Jf PBL kap. 17 og 18.

Det er såleis i planprosessen etablert grunnlag for utbygging av Håmyra i privat regi, basert på intensjon om utbyggingsavtale som sikrar full utbygging av samleveg gjennom sjøve Håmyrafeltet og langs Solhøgda til enden av Raudemyrvegen.

Her er det lagt til grunn at utbyggar kostar tekniske anlegg ”tilsvarande bustadgatestandard”, medan kommunen ber kostnadane for oppgradering til samleveg standard. Ein modell som er innanfor rammene for refusjon og opparbeidingsplikt i PBL, og er akseptert i andre tilsvarende saker i kommunen, og av andre kommunar, i tilknytning til utbyggingsavtalar og som alternativ til refusjonsberekningar etter Plan og bygningslova.

Det er klart behov for tiltak i Raudemyrvegen øvre del (frå Lisjenakkvegen til Solhøgda) for at denne skal ha samlevegstatus og kunne fungere som sambindingsveg med ringbussrute. Dette er ikkje teke med i reguleringsplan Håmyra no, då ein har vurdert det som forsvarleg med ei delvis utbygging av Håmyrafeltet basert på eksisterande vegnett.

Kommunen står relativt fritt til å setje rekkjefølgjekrav i eit eventuelt planvedtak som sikrar slik utbetring av tilgrensande vegnett før utbygging av nye byggeområde.

Administrasjonen har så langt ikkje funne det rett med slike vilkår knytt til Håmyraplanen. Men har som nemnt lagt til grunn vilkår om berre delvis utbygging av området før ny samleveg mot vest er på plass.

Administrasjonen har ut frå refusjonsreglane i PBL ikkje funne at det er grunnlag for at ytterlegare kostnader knytt til samlevegssystemet kan påleggast utbyggar av Håmyra eller utliknast på tomteprisen i dette feltet.

Dette er også lagt til grunn i dei drøftingar som er gjort som grunnlag for seinare utbyggingsavtale, og som vil bli fremja som eiga sak når reguleringsplan er godkjent. Vidare utbetningsbehov på eksisterande vegnett er såleis vurdert som eit kommunalt ansvar.

Trafikkmengda i Raudemyrvegen er i dag liten, og vil vere det også etter utbygging av første del av Håmyrafeltet.

Teknisk prosjektering av feltet og utbygging av interne tekniske anlegg vil ta eit til to år. Utbygging av bustader i feltet vil også strekkje seg over fleire år. Tiltakshavar legg her til grunn ein utbyggingstakt på om lag 15-20 bustader pr år, altså ei utbygging av første byggesteg over ein periode på fem til sju år.

Utbetring av naudsynte tiltak i eksisterande vegnett vil såleis kunne skje parallelt. Det vil vere behov for ny reguleringsplan for å sikre grunnlag for standardheving til samlevegstandard på strekninga Lisjenakkvegen til planområdet Håmyra.

Administrasjon og ordførar har med grunnlag i K-sak 36/15 hatt møte med tiltakshavar der ulike problemstillingar knytt til vidare handsaming av saka vart drøfta. Her vart også

spørsmål om vidare frivillig deltaking i opprusting av eksisterande vegar utanfor planområdet drøfta.

Tiltakshavar hadde klare tilbakemeldingar:

Planavklaringar og spørsmål knytt til utbyggars medverknad i overordna infrastruktur bør fylgje dei retningslinjer som til no er lagt til grunn og som har vore vanlege og akseptert av feltutbyggerar.

Krav om medverknad/ekstra tiltak som går langt ut over reglane i PBL kan ikkje akseptertast. Utbygginga vil vere marginal uansett.

Rekkefølgekrav som stoppar utbygging av feltet vil berre medføre at utbygginga vert "lagt på vent", og at hans investeringar dei komande fyrste åra vert lagt til andre område/kommunar.

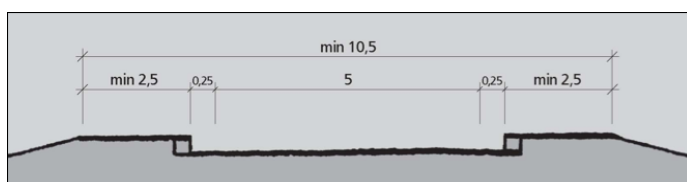
Viser til at prosjektering og utbygging av tekniske anlegg vil ta min 1 til 2 år, og forventa utbyggingstakt i feltet 10 -20 bustader pr år.

Stiller seg open for medverknad til eventuelle strakstiltak som kommunen vil setje i verk i/langs samleveggen for å gjere tilhøva for fotgjengarar tryggare langs vegen, og til eventuelle særlege omsyn som må/ kan takast i ein anleggsfase.

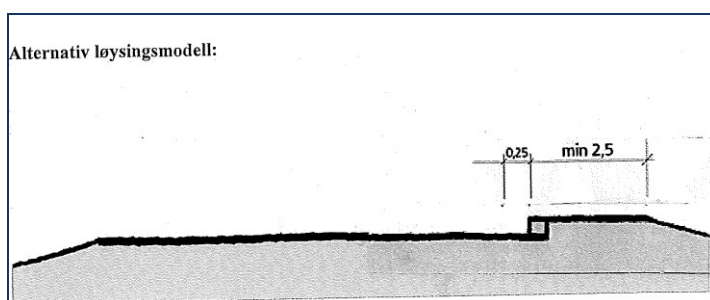
I høve spørsmål om rekkefølgekrav for tiltak utanom planområdet finn administrasjonen elles grunn til å vise til at slike rekkefølgekrav med tilhøyrande utsetjing av planprosjektet kan gje grunnlag for erstatningsansvar knytt til prosjekteringskostnader m.v.

Om Samleveg-standard:

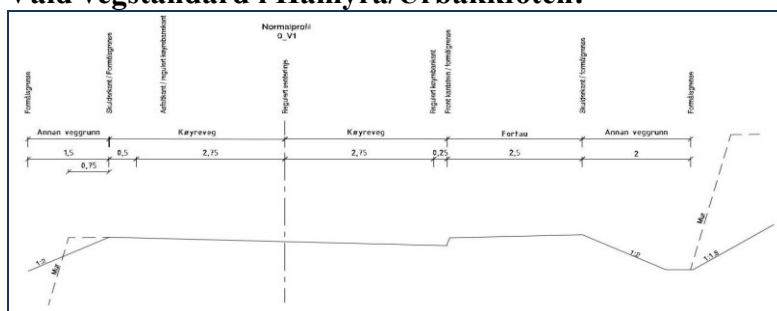
Frå veg/gatenormalane er henta fylgjande vedkomande samlevegar med tilsvarende trafikkgrunnlag som i vårt område:

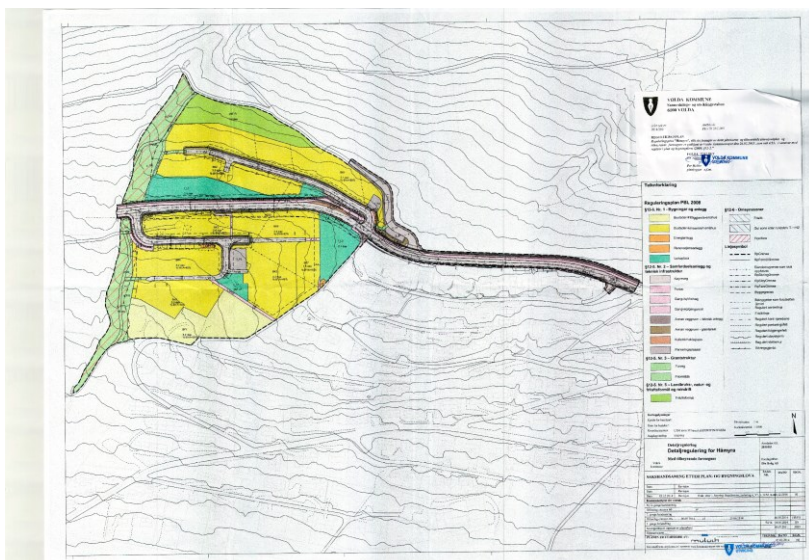

Figur C.17 er vist med tosidig fortausløsning. I områder med arealknapphet kan en anlegge ensidig fortau og avgrense med kantstein mot tomtegrensen på den andre siden av vegen. Dersom vegen trafikkeres av mer enn 10 busser per retning per døgn anbefales tverrprofil som vist i figur C.17.

Vald vegstandard i Håmyra/Urbakkfoten:

Frå planomtalen er det henta fylgjande omtale knytt til Sambindingsvegen - O_V1:

"O_V1 er del av den nye samlevegen gjennom Håmyra og Urbakkfoten, som strekker seg frå Kleppevegen til Raudemyrvegen i avkøyrsla til Solhøgda. Vegen skal ha einsidig oppheva fortau på heile strekninga.

O_V1 skal byggast ut etter følgjande normalprofil:

Regulert vegbreidde er 6,0 m inkl. skulder/kantstein. I tillegg kjem 2,5 m til fortau, 2 m sideareal ved fortau og 1,5 m sidareal på motsett side. Kvar køyrebane vil ha breidde på 2,75m. Sideareal utanfor fortauet skal nyttast til open grøft og snøopplag. På motsett side kan sidearealet nyttast til rekkverk og ev. støyskjerming der dette er nødvendig.

Vegen innanfor planområdet er om lag 586 m lang med maksimal stigning på maksimalt 8% på ei kortare strekning.

O_V1 skal ha oppheva gangfelt. Det er lagt til rette for gangfelt mellom gangvegen som kjem opp frå Solhøgda(o_G/S3) og fortauet(o_F2) på motsett side av sambindingsvegen. Herifrå kan ein gå vidare vest-/austover langs o_V1, langs o_V2 til bustadområdet ovanfor Sambindingsvegen eller via tursti(o_Tv2) til Prestesetervegen og vidare opp i markaområda ovanfor busetnaden.

For å sikre enkel tilkomst for busette sør for o_V1 til ballplassen i f_L1 er det lagt til rette med gangveg frå o_V3, gjennom bustadområde, over o_V1 med oppheva gangfelt og vidare inn i f_L2.

I tilstøytande planområde i vest (Urbakkfoten) er/vert det lagt opp til gangfelt og busshaldeplass som skal kunne nyttast av busette innanfor planområdet i Håmyra."

Det er altså gjennom Håmyra og Urbakkfotfeltet lagt opp til ein noko auka standard i høve til vegprofilen i Raudemyrvegen. Dette gjeld i hovudsak utviding av køyrebane med 0.5m og eit utvida serviceareala på begge sider av vegen. (avstand til grøft og mellom vegkant og mogelege murar).

Dei moment som er peika på i brev om lovlegkontroll:

Vi viser til sitat frå brevet med dei moment som er peika på, (*kursiv*), og administrasjonen si vurdering av desse og mogelege tiltak.

"1. Trafikken til Håmyra vil gå nedover Raudemyrvegen, vidare fortsette nedover Heltnevegen til den kommer inn på Fv4S. Trafikken vil gå vestover mot Øyra skole, langs Fv45 og inn på E39 før den tar av mot Porsemyrvegen vestover. "

Biltrafikken frå /til Håmyrafeltet første utbyggingssteg vil gå som her angitt. Dette gjeld utbygginga sør for planlagt samleveg gjennom feltet, samla ca 90 bustader.

Vi vil sjå nærare på vegsituasjonen i dette området med fokus på Raudemyrvegen/Heltnevegen. Tilhøva knytt til Fv45 og E39/Fv651 vert ikkje gått inn i her, då dette er fastsett i eigen kommunedelplan og skal vidare utgreiast og etablerast løysingar for gjennom eigen reguleringsprosess med oppstart no i 2015.

Det er ikkje gjennomført trafikkteljingar for dei aktuelle vegane. Slike teljingar er planlagt gjennomført som del av/grunnlag for vegplan tilknytt revisjon av kommuneplan.

Vi har ein del trafikktal frå Fv 45 som gir god indikasjon på trafikkfordeling mot Heltnevegen.

I Raudemyrvegen og tilgrensande gater er det i dag ikkje gjennomgangstrafikk og det er såleis greitt å bererekne trafikktal for desse vegane.

Institusjonane i nedre del av Heltnevegen, med barnehagar og sjukehuset (sjølv om vegen eigentleg er stengt mot/frå sjukehuset), samt studentbustadane her, gir eit noko meir komplisert trafikkbilete, og såleis noko meir usikkerheit i talmateriale.

Basert på tal husvære i området og trafikk til barnehagar mv, og teljingar på fv45, er trafikkgrunnlaget i nedre del av Heltnevegen stipulert til ÅDT på ca 1500 - 2000. Trafikken er sterkt konsentrert rundt "rusjtidene" ved arbeid start/slutt, og trafikkmengda i "stille tid" er svært lav.

Omfanget av tyngre køyrety er også svært lav utanom i periodar med bustadutbygging innanfor området.

I øvre del av Heltnevegen, frå Grendavegen til kryss Raudemyrvegen er berekna ÅDT ca 1000 .

I Raudemyrvegen nedre del (Lisjenakkvegen –Heltnevegen) er berekna trafikktal - ÅDT ca 300 -1000.

I Raudemyrvegen øvre del (Lisjenakkvegen-Solhøgda) - ÅDT ca 200-300.

Full utbygging av første del av Håmyra (som kan byggast ut før sambindingsvegen mot vest er ferdig) vil gje ein berekna trafikkauke på ÅDT 400-500. (alle bustadane i 1.byggesteg bygd ut over ein periode på ca 5-7 år).

Eventuell auke knytt til gjennomgangstrafikk er ikkje rekna å ha særleg betydning, då trafikken etter slik samanbygging truleg vil bli meir fordelt i begge retningar til/frå sentrum og mellom bustadfelta.

Samla sett er det her i dag og også etter eventuell utbygging av første del av Håmyra tale om relativt lave trafikktal i desse vegane.

Spørsmål om opning av Uravegen vil derimot kunne ha stor betydning i høve til auka gjennomgangstrafikk over sambindingsvegen og for trafikken i Heltnevegen.

"2. Der Raudemyrvegen går over til Heltnevegen krysser skolebarn daglig til Bratteberg skole. Elevene kommer fra Heltnevegen, Furebakken, Granlia Raudemyrvegen, Grendavegen, Brenslene og andre tilhørende felt. Det er ikke gangveg eller lys i krysset som går mot Uravegen til Bratteberg skole."

Det er rett at det ikkje er etablert fotgjengarfelt i dette krysset som er eit viktig gangsamband til skulane og mellom bustadfelta.

Etablering av slikt fotgjengarfelt og tilknytning av dette mot Uravegen og Raudemyrvegen bør vurderast som aktuelt strakstiltak.

Spørsmål om lys i gata er ikkje teke inn som tema, då vi står framfor generell utskifting av lysanlegg i kommunalt vegnett, med overgang til led-lys. Eventuelle særskilte behov for lyssetting knytt til gangfelt, kryssområde etc vert å ta opp i denne saka.

”3. Dagens veistandard opp Heltnevegen, Raudemyrvegen inn til det regulerte feltet i Håmyra har ikke den standard på samleveg, som er beskrevet som nødvendig i detaljplanene for Håmyra. Det er dårlig separering mellom myke trafikanter og motorisert trafikk.”

Heltnevegen - frå kryss med fv 45 til kryss Grendavegen og Røyslidvegen.

Har god samlevegstandard, jf vegnormalane
Heltnevegen - køyrebane 6.5m, rabatt 2.5 – 3 m og gangveg 3m. Noko stor stigning på del av strekninga. Nokre enkeltavkøyrslar.
Fartsreduserande tiltak gjennomført ved kryss mot Grendavegen (30km-humpar)

Heltnevegen -strekninga kryss Grendavegen til grense Røyslid-Heltne II:

Har samlevegstandard, jf vegnormalane
Køyrebane veg – 5.5m – einsidig oppheva fortau 3m breidde. Mange enkeltavkøyrslar på begge sider, også over fortau. Fatsdempande tiltak gjennomført (30km –hump) ved kryss gangveg mot tidlegare Heltne skule gir lav trafikkfart i området.

Heltnevegen - fra Røyslid-Heltne II til Uravegen/Raudemyrvegen:

Har god samlevegstandard, jf vegnormalane.

Kørebane 6.5m, rabatt 3 m og gangveg 3m. Ingen enkeltavkøyrslar. Eit vegkryss med bustadgate.

Manglar fotgjengarfelt mot Uravegen/Raudemyrvegen.

Samla vurdering Heltnevegen:

Vegstandarden i Heltnevegen tilfredsstillar krav til samleveg med aktuelt trafikkgrunnlag.

Eit minus ved vegen er at den er noko bratt på ei strekning, og har litt for mange enkeltavkøyrslar. Eit pluss er at det på den strekninga med flest direkte avkøyrslar er det etablert fartshumpar (30/km/t-kurvatur) som gir lav trafikkfart gjennom området.

Trafikktilhøva ved Sollia og Oppigarden barnehage er i dag uryddige og har konflikt med gang/sykkelveg. Her har det og vore trafikkulykker mellom hente/bringefunksjon og syklistar/fotgjengarar. Dette er no planlagt utbetra som eige trafikktryggingstiltak.

Heltnevegen har tilfredsstillande samlevegstandard og slik standard at det ut frå aktuell trafikkmengd ikkje er vanskar med framkome, eller driftsmessige tilhøve.

Vegen er tilfredsstillande tilrettelagt for mjuke trafikantar.

På lang sikt bør ein vurdere etablering av fortau også på aust/sørsida av Heltnevegen fram til etablerte fotgjengarfelt/kryssingspunkt. (t.d. om ein vurderer opning av Uravegen).

Ser ikkje behov for strakstiltak på denne strekninga ut over dei som allereie er planlagt utført.

Raudemyrvegen:

Raudemyrvegen - frå Heltnevegen til Lisjenakkvegen.

Raudemyrvegen nedre del (Heltnevegen –Lisjenakkvegen) har standard som samleveg etter vegnormalane. Dette basert på såkalla minimumsløysing for samleveg som kan akseptast i bratt terreng.

Kørebane 5.5m fortau-oppheva med kantstein, breidde 2m. Få enkeltavkøyrslar (1 bustad). Det er etablert murar og hekkar inn mot fortauet.

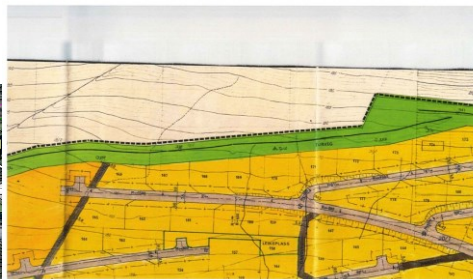
Dette medfører noko problem knytt til vintervedlikehald, snørydding m.v. Vegstandaren krev såleis særleg omsyn og merksemd i høve vedlikehald både sommar og vinter for at fortauet skal ha tilfredstillande funksjon.

Redusert standard gir grunnlag for vurdering av fartsgrense i vegen med tilhøyrande fysiske tiltak.

Raudemyrvegen - frå Lisjenakkvegen til planlagt utbetra veg ved Solhøgda:

Situasjonsbilete

Utsnitt reguleringsplan

Vegen har ikkje samlevegstandard.

Kørebane 4-4.5m. Har oppheva fortau m kantstein breidde 2m.

Direkte avkøyrsløse til bustader på begge sider. (til saman 9 bustader)

Raudemyrvegen har altså på denne strekninga ikkje samlevegstandard, men er bygd som bustadgate med fortau.

På denne strekninga vil trafikkauke fort merkast også med omsyn til framkomelegheit.

Særleg vil innslag av større (tunge) køyretøy gje utslag her.

T.d i ein anleggsperiode ved utbygging av Håmyrafeltet, og når busstrafikken eventuelt seinare vil gå gjennom denne vegen.

For å oppnå tilfredsstillande samlevegstandard her må vegen utvidast med auka køyrebanebreidde og fortau som minimum i resten av Raudemyrvegen. (utviding av køyrebane med 1m og tilsvarende flytting av fortau).

For å kunne gjennomføre slik vegopprusting må det utarbeidast ny reguleringsplan for denne vegstrekninga.

Teknisk synest dette muleg utan vesentlege større inngrep i eigedomane langs vegen.

Eventuell utviding vil i tillegg til breiddeutvidinga krevje utbetring av avkøyrsløse-tilkomstvegar.

Ei garasje står så nær vegen at det gir vanskar for slik utbygging. Total breidde er her i dag 7.75 m, medan full utviding set krav til min. 8.5 m. Alternativt må såleis garasjen flyttast.

Skal slik breiddeutviding gjennomførast må det på plass oppdatert reguleringsplan og etterfylgjande avtalar med aktuelle grunneigarar. Behov for mur langs indre fortaukant synest naturleg her, som kompensasjon for inngrep, og som tiltak for justering av avkøyrsløse. (mur langs innerkant for å ivareta endringar i høgde).

Slik plan- og avtaleavklaring vil ta tid i høve planprosess og for sikring av grunn. (Normalt om lag eit år til planarbeid og kanskje tilsvarende for grunnerverv).

Det må også avsetast naudsynnte midlar til prosjektet i økonomiplan/budsjett før dette kan gjennomførast.

Ut frå prisar frå tilsvarende anlegg har vi vurdert kostnaden ved tiltaket til ca. 1.5 mill kr, inkl. grunn og ev flytting av garasje.

Dersom utbygging av Håmyra vert sett i gang før slik vegutbetring er på plass kan det som strakstiltak vurderast å innføre redusert fartsgrense med naudsynnte fysiske tiltak på denne vegstrekninga. Det bør då også vurderast behov for eventuelle særtiltak i anleggsperioden.

Langs Solhøgda og gjennom Håmyra er det gjennom reguleringsføresegner med rekkefølgekrav lagt opp til full utbygging av samleveg med tilfredstillande standard som del av feltutbygginga.

Ny samleveg er dimensjonert med god standard etter vegnormalane. Stigninga på vegstrekinga er også moderat, med maks stigning på ca 5.5%.

Det er lagt til grunn som føresetnad at vegen i reguleringsområdet, langs Solhøgda og heilt til Gjøl-elva vert bygd ut med full standard før bustadar i området kan takast i bruk.

Fortau langs ny veg, oppheva fotgjengarfelt og likeeins tilknytning mot eksisterande gangvegnett/turveg høyrer med i feltutbygginga.

Administrasjonen ser ikkje behov for fartsreducerande skilting her ut frå planlagt vegstandard og framcomelegheit for buss når heile vegen er ferdig. Oppheva gangfelt og busslommer vil gje naturleg fartsreduksjon.

I anleggsperioden:

Behov for tiltak langs Solhøgda for å sikre tilgjenge til tuområda, for å hindre støv og støy i høve til eksisterande bebyggelse.

Grunnlag for dette er sikra i reguleringsføresegnene § 4.1 Rekkefølge, Pbl. §12-7 nr.10, pkt k).

Innanfor planområdet Håmyra er såleis vegstandard og behov for tiltak tilfredsstillande ivareteke gjennom planutforming og føresegner.

Som nemnt tidlegare i saka har ein funne det naturleg å skilje dei to utbyggingsområda, Håmyra og Urbakkfoten.

Problemstillingane knytt til samlevegen vestover frå Håmyra og behov for tiltak i tilgrensande vegar nedover mot sentrum, Kleppevegen og Engesetvegen, blir såleis å ta opp som eiga sak tilknytt planområdet Urbakkfoten.

Vi har imidlertid gjort ei grov førebels vurdering også av denne vegstrekinga som vi legg som vedlegg til saka no. Jf vedlegg – *Aktuelle vegutbetringar i Engesetvegen og Kleppevegen ved utbygging av Urbakkfoten.*

Strakstiltak:

I brevet knytt til lovlegkontroll er det også reist spørsmål om aktuelle strakstiltak, gjennom eventuell fartsgrensereduksjon som vilkår for plangodkjenning/utbygging av Håmyrafeltet:

”Under forutsetning om at utbygger gjennomfører fartsdempende trafiksikringstiltak for utbyggers regning.

Fartsdempende tiltak skal gjennomføres med bakgrunn i NA-Rundskriv 05/17 med veileder og handbok V128. Dette skal gjennomføres for veinett som blir tilført ekstra belastning grunnet utbyggingen. Tiltakene skal gjennomføres etter kriteriene i vedlegg til NA-Rundskriv 05/17, for atkomstveier med stor aktivitet og dårlig separering. Med fartsdempende tiltak menes nødvendige fysiske tiltak for anbefalt fartsgrense etter nevnte kriterier.”

Fartsgrensereduksjon i samlevegssystem vil normalt vere reduksjon til 40 km/t. Aktuelle fysiske tiltak vil vere fartshumpar (40km/t-profil) eller tilsvarande løysing med t.d oppheva fotgjengarfelt.

Heile vegstrekinga bør også vurderast skilta som forkøyrsvog. Jf Statens Vegvesen- rapport 113, *”Tydeliggjoring av vikepliktsforhold i kryss og vurdering av forkjørregulering av veger”*.

I tilknytning til trafikktryggingssplan er det sagt fylgjande om dette:

”7.6 Forkøysregulering av hovudvegar.

Statens vegvesen har over tid arbeidd med vurdering av forkøysvegeregulering kontra høgreregulordninga sett i høve til ulykkesfrekvens.

Gjennom omfattande registreringsmateriale, jf eigen rapport 113 frå Statens vegvesen, er konklusjonane svært klare på at slik regulering av vegnettet vil ha betydeleg effekt i eit trafikktryggingsperspektiv. (berekna inntil 30% reduksjon i tal ulykker!).

Med grunnlag i dette har statens vegvesen tilrådd omfattande gjennomgang av heile det overordna vegnettet med tanke på innføring av forkøysveg. Jf. Brev av 25.03.2014 frå Statens vegvesen.

Kommunane er her også bedt om ein gjennomgang og vurdering av det kommunale samlevegnettet for tilsvarende avklaring.”

For **Heltnevegen** finn vi ut frå vegstandard og eksisterande fartseduserande tiltak ikkje at det er behov for fartsgrensereduksjon ved skilting eller nye fartsdempande tiltak.

Det bør etablerast samanhengande fortau i front av tidligare butikktomt og gjerast innsnevring av avkøyringar her.

Vidare bør det etablerast betre av- og påstigningsordning og betre parkering ved Sollia/Oppigarden barnehage, tiltak som no er under planlegging.

Det kan også vurderast oppheva gangfelt ved kryss Monsvegen og ved Nygardsvegen.

For **Raudemyrvegen** finn vi at det ut frå vegstandard vil vere naturleg å tilrå skilting med fartsgrense 40km/t, og etablere tilhøyrande fartshumpar/oppheva gangfelt ved gangveg mot Sjukehuset, ved kryss mot Brenslene, mot gangveg aust for Steingardsvegen og ved overgang til Heltnevegen/Uravegen.

I vegen vil det vere behov for godt vedlikehald både sommar (fjerning av vegetasjon/sidehinder) og vinterstid (fjerning av snø).

Slike strekningar har allereie prioritet i gjeldande brøyterutinar med omsyn til brøyting før skuletid og med omsyn til fjerning av snø.

Gatestrekninga bør ha prioritet i høve komande plan for utskifting /oppgradering av kommunale gatelys.

Dersom Raudemyrvegen ikkje er opparbeidd til samlevegstandard før utbygging av Håmyrfeltet startar, bør det i anleggsfasen etablerast ordning med vikeplikt for møtande køyrety eller lysregulering i denne delen av vegen.

Andre tiltak i plan som kan gje utslag trafikkmessig:

Spørsmål om utnyttingsgrad/eventuell redusert utbygginga innan planområdet.

I merknader til plan for Håmyra ved offentleg ettersyn vart det både frå naboar til området og frå fagleg hald i kommunen reist spørsmål om tettleiken på utbygginga i området og tal bueiningar.

Dette var då særleg sett i høve til intern planutforming, interne planløysingar og dei terrengmessige uheldige sider som slik tett utbygging vil kunne gje.

Tal bueiningar har også direkte innverknad i samla trafikkmengd i feltet og mot tilgrensande vegnett. Som nemnt vil det samla sett vere lave trafikktalet i vegsystemet sjølv etter utbygging av området.

Det er i tilrådd plan lagt til rette for fylgjande utbygging:

BF1 er eksisterande tomter med tilkomst mot Smalebakken. Grad av utnytting (%BYA)
=30% BYA

*Innan **BK1 – BK8** skal det kunne førast opp konsentrerte fleirmannsbustader med tilhørande anlegg som garasje, bod og liknande.*

BK1 – BK8 skal planleggast under eitt, men skal byggjast ut i trinn.

BK1	Lågblokk med parkering i underetasje	10	50 bueiningar
BK2	4-mannsbustader	4	16 bueiningar
BK3	Lågblokk med parkering i underetasje	10	20 bueiningar
BK4	4-mannsbustader	4	16 bueiningar
BK5	4-mannsbustader og 2-mannsbustader	4 og 2	16 bueiningar
BK6	2-mannsbustader	2	8 bueiningar
BK7	Lågblokk med parkering i underetasje	10	10 bueiningar
BK8	Lågblokk med parkering i underetasje	10	20 bueiningar

Grad av utnytting av tomtene er bestemt av “tillate prosent bebygd areal” (%BYA) slik:

Maks %BYA for BK1, BK3, BK7 og BK8 = 50% BYA

Maks %BYA for BK2, BK4 og BK5 = 45% BYA

Maks %BYA for BK6 = 30% BYA

Områda BK3, BK4, BK5, BK6, BK7 og BK8 kan byggast ut som fyrste byggesteg basert på tilkomst mot aust mot Raudemyrvegen/Heltnevegen. Samla tal nye bustader i denne delen av planområdet er 90.

Til samanlikning er det i dag i Solhøgda til saman 16 bustadtomter og i austre del av Raudemyrvegen 9 bustadtomter som nyttar Raudemyrvegen.

Ved å redusere tal bustader i deler av Håmyraområdet vil dette også gi seg utslag i trafikkmengd frå feltet.

Ved å erstatte blokkbebyggelsen med 4-mannsbustader og gje noko meir avstand mellom bygg i tunordninga, (jf m.a. også innspel frå Skuset/Falkeveik), vil ein nedanfor vegen kunne redusere tal bueingar frå 90 til ca 65. Utnyttingsgrad ville i så fall bli om lag 40% BYA mot i tilrådd plan om lag 50%BYA.

Ein slik reduksjon i tal bueiningar/utnyttingsgrad ville kunne vere eit betydeleg bidrag til redusert trafikkbeltastning mot eksisterande underdimensjonert vegnett.

Slik endring vil krevje ny planhandsaming med ny prosjektering og nytt offentleg ettersyn. Ein gjer merksam på at ei slik endring no truleg kan utløyse erstatningskrav frå utbyggjar. Td krav om dekking av prosjekteringskostnader.

Vurdering og konklusjon:

Med grunnlag i dei tilrådingar som er gjort ved utlegging av plan til offentleg ettersyn og i den etterfylgjande tilråding til formannskap og kommunestyret i sak 4/15, finn ikkje rådmannen grunnlag for no å tilrå reduksjon i sjølv planprosjektet for Håmyra.

Dette sjølv om ein slik reduksjon i tal bueiningar på området også ville gje redusert trafikkbeltastning for tilgrensande vegnett.

Den totale trafikkmengda i samlevegane som vert berørt er relativt små.

Deler av samlevegane har imidlertid ikkje tilfredsstillande standard og bør utbetrast snarast. Ein del av vegstrekingane har også mange einskildavkøyrslar og viktige kryssande gangsamband, noko som gir grunnlag for vurdering av særlege tiltak.

Rådmannen vil kome attende med ei tilsvarande sak for veganlegga vest for Håmyra i samband med planhandsaming for Urbakkfoten. (Samlevegane frå Håmyra gjennom Urbakkfoten, Engesetgeila, Kleppevegen til Engesetvegen).

Eksisterande vegmanglar i Engesetvegen bør også fremjast som eiga sak. Her er det også aktuelt med etablering av busslomme ved innkøyringa til Omsorgssenteret.

Rådmannen finn etter samla vurdering å ville halde fast på tidlegare tilrådinga om at plan for Håmyra kan godkjennast.

Men med grunnlag i dei moment som har kome fram gjennom krav om lovlegkontroll, finn ein imidlertid at det bør setjast vilkår til plan som sikrar naudsynte strakstiltak i tilgrensande vegnett, Raudemyrvegen.

Likeeins bør det før Raudemyrvegen vert aktuell å opne for gjennomgangstrafikk og bussløyising gjennom Håmyra /Urbakkfoten, setjast vilkår om at Raudemyrvegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda vert opprusta til samleveg standard. Forkøyrsvegskilting av vegen bør då også vere avklara.

Aktuelle strakstiltak i Raudemyrvegen før utbygging av Håmyrafeltet kan settast i gang:

1. Vegen skal skiltast med fartsgrense 40km/t.
2. Fartshumpar/oppheva gangfelt skal etablerast ved gangveg mot Sjukehuset-, ved kryss mot Brenslene-, mot gangveg aust for Steingardsvegen og ved overgang til Heltnevegen/Uravegen.
3. Gatestrekninga skal ha prioritet i høve komande plan for utskifting/oppgradering av kommunale gatelys.
4. Dersom Raudemyrvegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda ikkje er opparbeidd til samlevegstandard før utbygging av Håmyrfeltet startar, skal det i anleggsfasen etablerast ordning med vikeplikt for møtande køyrety (skilt 212/214) eller lysregulering.

Helse og miljøkonsekvensar:

Vurdert gjennom planprosess og gjennomgang i saka. Jf tilråding i saka som vil gje positiv effekt i høve til trafikktrygging og miljø.

Økonomiske konsekvensar:

Kostnader knytt til full utbetring av Raudemyrvegen til samlevegstandard er stipulert til ca 1 ½ mill kroner. Kan truleg tidlegast gjennomførast i 2017, om planarbeid vert starta opp i løpet av 2015. Må avsettast midlar i økonomiplan til prosjektet for slik gjennomføring.

Strakstiltaka pkt 1-2 er kostnadsrekna til ca. 0.8-1.2 mill kr.

Utbygger av Håmyra har sagt seg villig til vurdere medverke til slike tiltak.

Fordelinga vert i så fall å avklare nærare i utbyggingsavtale.

Tiltak etter pkt 4 er direkte anleggstiltak som fell på utbygger.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen vesentlege. Opprusting til samlevegstandard og etablering av gjennomgåande samleveg vil vere viktig også i høve til utrykningstilhøve i heile området.

.....
Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:

Går etter vedtak i Kommunestyret til sektor Utvikling – Plan- for kunngjering av planvedtak i samsvar med reglane i plan og bygningslova §12-12.

VOLDA KOMMUNE

Utvikling

NOTAT

Til: Servicekontoret
Frå: Per Heltne
Sak: Planid 2011003 - Detaljregulering for Håmyra

<i>Arkivsak nr.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Avd / Sakshandsamar</i>	<i>Dato</i>
2014/280	6958/2015	2011003	UTV/PH	23.06.2015

PLANID 2011003 - DETALJREGULERING FOR HÅMYRA- KUNNGJERING AV PLANVEDTAK.

Innspeil til annonse i Møre og på heimesida snarast.

Mvh
Per Heltne
Planleggar

.....
Volda kommune logo

Kunngjering planvedtak:

PLANID 2011003 - DETALJREGULERING FOR HÅMYRA. PLANGODKJENNING.

Kommunestyret har den 18.06.2015 som sak PS 62/15 eigengodkjent detaljreguleringsplan for Håmyra.

Dokumenta knytt til plan er lagt ut til offentlig ettersyn ved Servicekontoret i kommunen og på kommunen si heimeside under kunngjering og høyringar.

Vedteken plan er gitt rettsverknad etter PBL §12-4 og er saman med godkjent rammeløyve bindande for alle arbeid og tiltak etter Plan og bygningslova §20-1 og §20-2. Det same gjeld frådeling og annan bruk som kan gjere gjennomføring av plan vanskeleg .

Det er høve til å klage over kommunestyret sitt vedtak i reguleringssaka.

Klage skal vere skriftleg, skal merkast med sak/arkivnr. 2014/280 .

Klage skal stilast til Fylkesmannen i Møre og Romsdal, og sendast til kommunen, adresse

Postmottak, Volda Kommune, Stormyra 2, 6100 Volda, eller på e-post til

postmottak@volda.kommune.no

Frist for klage er 3 veker frå kunngjeringsdato.

Spørsmål til saka kan rettast til Kommunen ved planseksjonen, telef. 70058717 / 91151347.

Rådmannen

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Siri Birkeland Solheim

Arkivsak nr.: 2016/1422

Arkivkode: 614

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

145/17

Formannskapet
Kommunestyret

19.09.2017

NY BRUK AV BUSTADSMODULAR ENGESETVEGEN 28 - KOSTNADAR OG FINANSISERING

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret godkjenner ei auka investeringsramme for prosjektet med etablering og istandsetting/oppussing av 2 bustadsmodular ved Mork barnehage og 2 bustadsmodular for mellombels bustad og for særskilt bustadsbehov på Rotset. Auka investeringsramme vert finansiert via låneopptak på kr. 2 928 576,-. Driftsmessigekonsekvensar blir innarbeidd i økonomiplanen for 2018-2021.

Vedleggsliste:

Kostnadskalkyle for rehabilitering av bustadsmodular ved Myrtun og i Rotsetgeila
Kostnadskalkyle for rehabilitering av modular ved Mork barnehage

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:

I PS 33/17 la administrasjonen fram forslag om bruksområde for bustadsmodulane frå Engesetvegen 28. To av bustadsmodulane vart foreslått til bruk for utviding av arealet til Mork barnehage, og dei siste to til bruk på Rotset for å dekkje behov for mellombels bustad og særskilt bustadsbehov.

I PS 33/17 gjorde kommunestyret dette vedtaket:

Kommunestyret gir administrasjonen fullmakt til å planleggje vidare med sikte på følgjande etterbruk av modulane ved Maurtua:

- 1 modul til erstatning for mellombels bustad ved Myrtun
- 1 modul for å dekkje særskilt behov for bustad
- 2 modular for utviding av arealet til Mork barnehage

Det skal leggjast fram sak for endeleg godkjenning av kostnader og finansiering før gjennomføring av flyttinga.

Bakgrunn for denne saka er å få godkjenning for finansiering og oppstart av arbeidet med å etablere bustadsmodulane.

Saksopplysningar/fakta:

Det vert synt til K-sak 33/17 der det vart bestemt etterbruk av modulane ved Maurtua. Det er gjennomført kostnads kalkyle for etablering og istandsetting/oppussing av bustadsmodulane med dei bestemte plasseringane. Kostnads kalkyla er delt i to, der den eine tek føre seg etablering og istandsetting av modulane som skal etablerast ved Myrtun og i Rotsetgeila, medan den andre tek føre seg etablering og istandsetting av modulane som skal nyttast til Mork barnehage.

Bustadsmodulen som skal plasserast på kommunal tomt i Rotsetgeila, skal brukast for ein person med særskilt bustadsynkje, og vert som ei erstatning for tidlegare bustad i Torvmyrvegen 7. Denne bustaden vart skada og reve i 2015. Delar av kostnadane ved etablering og istandsetting av bustadsmodulane, er difor tenkt dekt av forsikringsoppgjøret for denne bustaden. Ein del av dette forsikringsoppgjøret er utbetalt, og står i dag på konto, medan resterande del vert utbetalt ved oppføring.

Volda kommune vil få full momskompensasjon for etablering av modulane ved Mork barnehage, medan etablering av dei to andre modulane vil føre til ein momskompensasjon på 60 %.

Økonomiske konsekvensar:

Tabellane nedanfor viser ei oppstilling av kostnadane for etablering og istandsetting av modulane, og for finansieringa. Driftsmessigekonsekvensar blir å innarbeide i økonomiplanen for 2018-2021.

Kostnader:

Kostnad for etablering av bustadsmodular ved Myrtun og i Rotsetgeila	kr. 2 606 000,-
Kostnad for etablering av bustadsmodular ved Mork barnehage	kr. 1 983 000,-
Totalkostnad (inkl.mva)	kr. 4 589 000,-

Finansiering og momskompensasjon:

Forsikringsoppgjør som står på konto	kr. 716 104,-
Forsikringsoppgjør som vert utbetalt ved oppføring	kr. 235 000,-
Momskompensasjon for bustadsmodular til Mork barnehage	kr. 396 600,-
Momskompensasjon for bustadsmodular ved Myrtun og i Rotsetgeila	kr. 312 720,-
Sum	kr. 1 660 424,-

Dette gir at det er behov for ei tilleggsfinansiering på **kr. 2 928 576,-**.

Vurdering og konklusjon:

Det er administrasjonen si tilråding at kr. 2 928 576,- vert finansiert via låneopptak.

I samband med 2. tertialrapport vert rapportering på investeringsprosjekt innført. Volda kommune har eit stort investeringsbudsjett med mange gode og viktige prosjekt. Det viser seg at ikkje alle prosjekt er sett i gong, og det kan vere nødvendig å utsetje nokon av prosjekta. Dette kan frigi lånemidlar til dette prosjektet, og det er dermed ikkje sikkert at behov for nytt lån er nødvendig, sjølv om administrasjonen ber om dette i tilrådinga.

Rune Sjurgard
Rådmann

Kjell Magne Rindal
eigedomssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

KALKYLE FOR PROSJEKT: Moduler

Prosjektnr: 1-00399
 Prosjekt: Bustadsmoduler
 Rev: 09.08.2017

Nr	Konto	Brakker
0	MARGINER OG RESERVER	
	Sum konto	150 000
1	FELLESKOSTNADER	
	Sum konto	150 000
2	BYGNING	
	Sum konto	1 145 000
	Riving	100 000
	Grunn/ Fundamenter	360 000
	Bæresystemer/ Åpning skillevegg	0
	Yttervegg	180 000
	Innervegg	180 000
	Dekker	75 000
	TAK / tekking beslag	40 000
	Fast inventar	110 000
	Heissjakt/ trappesjakt	0
	Malerarbeid nye vegger/ fliking eksisterende	100 000
	Flisarbeid	0
	Hjelparbeid	0
	Betongtrapper	0
3	VVS Installasjoner	
	Sum konto	255 000
	Sanitær/ etablerig av VA vask og toalett	155 000
	Varme	0
	Brannslukking	0
	Gass og trykkluft	0
	Prosesskjøling	0
	Luftbehandling/ etablering nye stikk	100 000
	Komfortkjøling	0
	Vannbehandling	0
4	ELKRAFT Installasjoner	
	Sum konto	170 000
5	TELE OG AUTOMATISERING	
	Sum konto	7 500
6	ANDRE INSTALLASJONER	
	Sum konto	0
	HUSKOSTNAD (Sum 1 - 6)	1 727 500
7	UTOMHUS	
	Sum konto	0
	ENTREPRISEKOSTNAD (Sum 1 - 7)	1 727 500
8	GENERELLE KOSTNADER	
	Sum konto	207 300
	Forprosjekt	0
	Prosjekteringskostnader (~10%)	86 375
	Prosjektadministrasjon(~3%)	86 375
	Byggherrekostnader(~1,5%)	34 550
	BYGGEKOSTNAD (Sum 1 - 8)	1 934 800
9	SPEIELLE KOSTNADER	
	Sum konto	0
	PROSJEKTKOSTNAD (Sum 0 -9) eks mva	2 084 800
	Merverdiavgift, 25 %	521 200
	PROSJEKTKOSTNAD inkl mva	2 606 000

KALKYLE FOR PROSJEKT: Moduler

Prosjektnr: 1-00399
Prosjekt: Moduler barnehage
Rev: 09.08.2017

Nr	Konto	Brakker
0	MARGINER OG RESERVER	150 000
	Sum konto	
1	FELLESKOSTNADER	150 000
	Sum konto	
2	BYGNING	905 000
	Sum konto	
	Riving	80 000
	Grunn/ Fundamenter	300 000
	Bæresystemer/ Åpning skillevegg	20 000
	Yttervegg	100 000
	Innervegg	150 000
	Dekker	80 000
	TAK / tekking beslag	40 000
	Fast inventar	60 000
	Heissjakt/ trappesjakt	0
	Malerarbeid nye vegger/ fliking eksisterende	75 000
	Flisarbeid	0
	Hjelppearbeid	0
	Betongtrapper	0
3	VVS Installasjoner	130 000
	Sum konto	
	Sanitær/ etablerig av VA vask og toalett	70 000
	Varme	0
	Brannslukking	0
	Gass og trykkluft	0
	Prosesskjøling	0
	Luftbehandling/ etablering nye stikk	60 000
	Komfortkjøling	0
	Vannbehandling	0
4	ELKRAFT Installasjoner	90 000
	Sum konto	
5	TELE OG AUTOMATISERING	7 500
	Sum konto	
6	ANDRE INSTALLASJONER	0
	Sum konto	
	HUSKOSTNAD (Sum 1 - 6)	1 282 500
7	UTOMHUS	0
	Sum konto	
	ENTREPRISEKOSTNAD (Sum 1 - 7)	1 282 500
8	GENERELLE KOSTNADER	153 900
	Forprosjekt	0
	Prosjekteringskostnader (~10%)	64 125
	Prosjektadministrasjon(~3%)	64 125
	Byggherrekostnader(~1,5%)	25 650
	BYGGEKOSTNAD (Sum 1 - 8)	1 436 400
9	SPESIELLE KOSTNADER	0
	PROSJEKTKOSTNAD (Sum 0 -9) eks mva	1 586 400
	Merverdiavgift, 25 %	396 600
	PROSJEKTKOSTNAD inkl mva	1 983 000

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Asbjørn Moltudal

Arkivsak nr.: 2017/1200

Arkivkode: L81

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

146/17

Formannskapet

19.09.2017

GJERDEPLASSEN - AVTALE OM MAKEBYTE AV GRUNN

Administrasjonen si tilråding:

Formannskapet godkjenner vedlagde avtale (vedlegg nr. 1) mellom Volda kommune og eigar av Gbr 46/6 og Gbr. 46/13.

Vedleggsliste:

1. Avtale mellom Volda kommune og eigar av Gbr 46/6 Arne Johan Høydal og Monica Leite Høydal.
2. Kart som syner dei to areala som skal makebyttast
3. Dokument i saka – brevbyte mellom eigar 46/6 og Volda kommune
4. Reg.plan «Gjedeplassen – bustadfelt» m/reg.føresegner eigengodkjent 09.09.2012.

Uprenta saksvedlegg:

Ingen

Samandrag av saka:

I samband med bygging av bustadfelt Gjerdeplassen på Fyrde og bustadgate i feltet, var det laga ein avtale mellom Volda kommune og eigarane av Gbr 46./6 om m.a. makebyte av areal mellom kommunen og eigarane av gbr. 46/6.

Ein kan ikkje sjå at avtaleframlegget som var oversendt frå Volda kommune i 2012 er returnert underskriven og såleis handsama i kommunen sine organ. Eigaren har fleire gongar etterlyst det aktuelle makebyttet. Det er difor laga ein ny avtale som ein no legg fram for godkjenning.

Saksopplysningar/fakta:

I forkant av opparbeiding av bustadfeltet Gjerdeplassen på Fyrde og bustadgate vart laga ein avtale mellom Volda kommune og eigarane av Gbr 46./6 om m.a. makebyte av areal mellom kommunen og eigarane av gbr. 46/6. Avtaleframlegget fylgjer vedlagt saka som del av vedlegg nr. 3 til vitande. Ein finn ikkje at avtaleframlegget er returnert Volda kommune og handsama i kommunen. Etter at grunneigar fleire gongar har etterlyst makebytet, har ein difor laga eit nytt avtaleframlegg som grunneigar har akseptert og returnert. Då reguleringsplanen og bygging av bustadgata og ny tilkomst er gjennomført, har kommunen tillete seg å endre avtaleframlegget i høve til det gamle avtaleframlegget til det saka no gjeld, makebyte mellom gbr. 46/29 og gbr 46/13

Eg har lagt ved eit kart som med "skraavur" syner dei to gbr som det er snakk om å makebyte. Raudt areal gbr 46/29 (som kommunen i dag eig) og grønt areal gbr 46/13 (som Arne Johan Høydal og Monica Leite Høydal eig)

Arealet på Gbr 46/29 er om lag 216m² og er regulert til bustadområde medan Gbr 46/13 er på om lag 980m² er regulert til Spesialområde (registrerte fornminne/Felles leikeareal og kan ikkje nytytast til bustadføremål.

Økonomiske konsekvensar:

Kostnadene med tinglysing.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen

Vurdering og konklusjon:

Rådmannen kjenner ikkje til årsaka til at den gamle avtalen ikkje vart underskriven og handsama i kommunen. Saman med det tilliggjande arealet på gbr. 46/27 utgjer det regulerte småhusområdet 1,2 daa og vil sjølvsagt evt. kunne sjåast i ein større samanheng når heile arealet vert nytta til bustadbygging. Samstundes kan eigar av gbr. 46/13 som er eit større areal enn 46/29, ikkje nytte den eigedomen til t.d. bustadbygging. Bortsett frå argumentet om størrelsen og utnyttinga av det regulerte bustadarealet ser eg ikkje nokon grunn til at kommunen treng å sitte med arealet på gbr. 46/29. Dersom ein ved opparbeidinga av bustad også var samde om ei slik løysing som her er skissert, vil rådmannen tilrå at vedlagde avtale vert godkjent.

Rune Sjurgard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Ass.rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:**Klageinstans:**

**Avtale om makebyte av grunn
mellom
Volda kommune
og
eigar av gbr 46/6, Arne Johan Høydal og Monika Leite Høydal**

I etterkant av utbygginga av bustadfeltet Gjerdeplassen på Fyrde i Austefjorden, er avtale om makebyte inngått. Avtalen har desse vilkåra:

- Eigar av gbr 46/6 får lagt til gbr 46/29 til sin eigedom. Dette vert å oppfatte som tilleggs areal for gbr 46/6. Gbr 46/29 er oppmålt og har fått eige gards og bruks nummer (gbr). Kostnadene med dette har Volda kommune teke.
- Betaling for tilleggsarealet skal skje ved at Volda kommune får skøyte på gbr 46/13. Volda kommune syter for oppmåling av arealet og tek kostnaden med dette.
- Denne avtalen er bindande for grunneigar ved underskrift. For Volda kommune er avtalen bindande etter vedtak i rette styrande organ.
- Dersom det oppstår tvil eller tvist om denne avtalen, skal den avgjerast ved voldgift eller etter Tvistemålslova kapittel 32, eller ved dei ordinære domstolane dersom ein av partane krev det.
- Denne avtalen kan tinglysast av partane. Den av partane som krev tinglysing, skal bere kostnaden med tinglysinga.

Volda, den: 27/6 - 2017

Ordfører i Volda

Monika L. Høydal Arne Johan Høydal

Arne Johan Høydal og Monika Leite Høydal
Eigar av gbr 46/6

VOLDA KOMMUNE
Kommunalteknisk avdeling

Arne Johan Høydal og Monika Leite Høydal
 Fyrdsvegen

6110 Austefjord

<i>Arkivsak nr.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Avd/Sakshandsamar</i>	<i>Dato</i>
2012/354	1171/2012	L81	KTA/ AAA	01.02.2012

UTBYGGING AV GJERDEPLASSEN BUSTADFELT - AVTALAR

Viser til tidlegare utsendt brev og samtale om tilleggsareal til tomta gnr. 46 bnr. 6. Har laga nytt forslag til avtale som fylgjer vedlagt. Avtalane skal underteiknast før politisk behandling. Ber om rask tilbakemelding.

Med helsing

Asbjørn J. Aasebø
 Avd. sjef kommunalteknisk avd.

VOLDA KOMMUNE
Rådmann

Arne Johan Høydal
Fyrdsvegen 100

6110 Austefjorden

Kopi

Arkivsak nr.	Løpenr.	Arkivkode	Avd/Sakshandsamar	Dato
2017/1200	8107/2017	L81	ADM/ ASBMOL	21.06.2017

GJERDEPLASSEN - AVTALE OM MAKEBYTE AV GRUNN

Eg viser til at De fleire gongar har teke opp denne saka med Volda kommune.

Volda kommune kan ikkje sjå at avtaleframlegget som var oversendt frå Volda kommune i 2012 er returnert underskriven frå dykk.

Vedlagt fylgjer to eks av avtale om makebyte av grunn mellom gbr. 46/29 og gbr 46/13 til underteikning.

Då reguleringsplanen og bygging av bustadgata og ny tilkomst er gjennomført, har kommunen tillete seg å endre avtaleframlegget til det saka no gjeld, makebyte mellom mellom gbr. 46/29 og gbr 46/13.

Eg har i tillegg lagt ved eit kart som med "skraavur" syner dei to gbr som det no er snakk om å makebyte.

Til orientering gjer eg merksam på at avtalen vil verte lagt fram for formannskapet for godkjenning først når den er returnert hit i underskriven stand.

Med helsing

Asbjørn Moltudal
Ass.rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

VOLDA KOMMUNE
Samordnings- og utviklingsplan
6100 VOLDA

Vår ref.
2009/1705

Lapser.

Arkivkode
L12

Dokument ref.

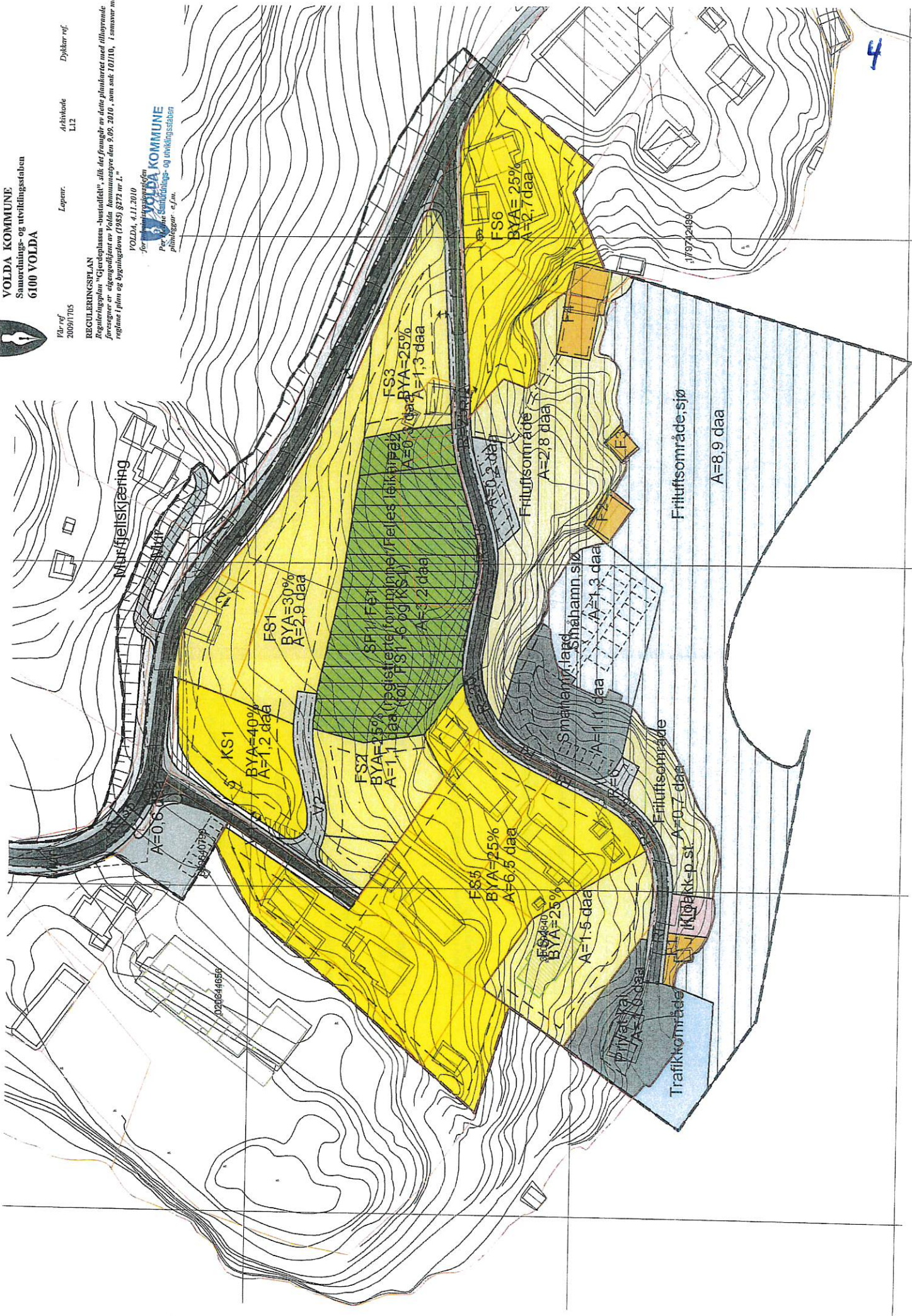
REGULERINGSPLAN

Reguleringsplan "Gjerdeplassen-bvndfeltet", slik det framgår av dette planområdet med tilhørende forsegner er eigeigodkjent av Volda kommunestyre den 8.06. 2010, som sak 10/110, i samsvar med reglene i plan og bygningsskema (1985) §272 nr 1."

VOLDA, 4.11.2010

for utarbeidelse av

VOLDA KOMMUNE
Plan og bygningsskema
planlegger e.j.m.

TEGNFORKLARING

PBL § 25 REGULERINGSMÅL

BYGGEOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.1)

Frittliggende småhusbebyggelse

Konsentrert småhusbebyggelse

Industri

Offentlige bygninger

LANDBRUKSOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.2)

Jordbruk

OFFENTLIGE TRAFIKKOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.3)

Køyeveg

Gangveg, fortau

Havn

Anna vegareal

Parkeringsplassar

OFFENTLIGE FRIOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.4)

Park, turveg

Anlegg for lek

FAREOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.5)

Flomfarleg areal

SPECIALOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.6)

Spesialområde - Fornminner/felles leikareal

Spesialområde - Frihultsområde

Komm.tekn. anlegg

FELLESOMRÅDE
(PBL § 25 1. nr.7)

Felles avkjørsel

Felles parkeringsplass

Felles leikareal

STREKSYMBOL MV.

Planens begrensning

Fornalsgrense

Byggegrense

Regulert tontegrense

Regulert senterlinje vei

Friskitslinje i vegkryss

Avkjørsle

Omriiss av eksisterande bebyggelse som inngår i planen

Bebyggelse som forutsettes fjernet

Kartgrunnlag i M: 1:1 000

Plandata er digitalisert fra manuskart i M: 1: 1 000

Ekvidistanse 1 M

Kartmålestokk 1: 1000

Papirkvalitet - arkivkopiar - Ultra White IP

REGULERINGSPLAN

GJERDEPLASSEN - Bustadfelt

Med TILHØYRANDE REGULERINGSBESTEMMELSER

Kartblad: 2010/004

Planid.: 2007/1705

SAKSBEHANDLING IFLG. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Revisjon 30.11.2009, 11.05.2010, 10.07.2010

Kommunestyrets vedtak:

Kommunestyret - eigendokumentering

2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker

Offentleg ettersyn 22.11.2008 - 31.12.2008

1. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker

Kunngjøring av oppstart av planarbeidet

PLANEN I TAREBEIDET AV: Volda kommune, v. Konsulent A.G. Plan og Arkitektur AS

Omarbeidd av Volda kommune, v. Planseksjonen

PLANNR. TEGNNR. SAKSBEH.

SAKS- NR. DATO SIGN.

101/2010 9.09.2010 PH

79/2010 30.08.2010 PH

96/08 3.11.2008 PH

7.12.2007 PH

REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

VOLDA KOMMUNE
REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE
REGULERINGSFØRESEGNER

Planident: 2010004 (2007/2169)

Eigengodkjend av: Volda Kommunestyre den 9.09.2010, sak 101/10

For Adm. Sjefen

Per H. H. H.
planleggar

 VOLDA KOMMUNE
Samordnings- og utviklingsstaben

§ 1 - OMRÅDE SOM FØRESEGNENE GJELD FOR:

Desse reguleringsføresegnene gjeld for det området som på plankartet er vist med reguleringsgrenser. Innanfor disse grensene skal areala nyttast - og bygningane plasserast - slik som planen (plankartet og føresegnene) fastset.

Områdeomtale/plangrense:

Plangrensene er vist på reguleringskartet datert 11.05.2010 med slik områdeavgrensing:

Nord: Inkl. eksisterande riksveg og areal for utviding av denne, dvs areal på gnr. 47 bnr. 1, gnr. 46 bnr. 1 og 19.

Aust: Grensar til gnr. 46 bnr 1/1, bnr. 20

Sør: Plangrensa ligg i sjøen

Vest: Grensar til skuleområde gnr. 47 bnr. 1 og 2 samt bnr. 3.

§ 2 - PRIVATRETTSLEGE AVTALAR

Etter at denne reguleringsplanen med tilhøyrande føresegner er gjort gjeldande, kan det ikkje gjerast privatrettslege avtalar som er i strid med planen.

§ 3 - REGULERINGSFØREMÅL

Arealet innanfor reguleringsgrensene skal nyttast i samsvar med § 25 i plan- og bygningslova (pbl.1985) til følgjande føremål:

Byggjeområde (pbl. § 25, nr. 1)

- Frittliggande småhusbebyggelse

- Konsentrerte småhusbebyggelse

Offentleg trafikkområde (pbl. § 25, nr. 3)

- Køyreveg

- Annen veggrunn som er naudsynt for vegen (skjæring, grøft, fylling)

- Gang-/sykkelveg

- Gangveg, gangsti

- Parkeringsplass

- Trafikkareal i sjø

Spesialområde (pbl. § 25, første ledd nr. 6)

- Friluftsområde, land

REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

- Friluftsområde, sjø
- Privat småbåthamn, land
- Privat småbåthamn, sjø
- Avløpsanlegg
- Frisiktsone ved veg

Fellesområde (pbl. § 25, første ledd nr. 7)

- Felles leikeareal
- Felles avkøyrsløp/veg

§ 4 - FELLESFØRESEGNER

1. Bebyggelsen skal plasserast innanfor dei regulerte byggegrensene. Tillate bebygd areal (BYA) vert definert i samsvar med NS 3940: 2007. BYA gjev tillate bebygd areal i prosent av tomta sitt nettoareal.
2. Gesims- og mønehøgde vert målt ut frå gjennomsnittleg planert terreng rundt bygget.
3. Mindre vesentlege unntak frå desse føresegnene kan – når særlege grunnar talar for det tillatast av kommunen innanfor ramma av bygningslovgjevinga og bygningsvedtektene i kommunen.
4. Innafor byggeområde kan det oppførast trafokioskar, pumpestasjonar eller andre tekniske innretningar der dette er nødvendig. Frittståande bygg til slike føremål skal ha dimensjon, form og farge som er tilpassa bebyggelsen elles i området.

§ 5 – AREALBRUK

I område merka "FS" kan det byggjast frittliggjande småhus, med inntil to (2) bueningar på kvar tomt. Omgrepet "småhus" er avgrensa til småhustypen "einebustad med ev. sekundærhusvære" og bueningar delt horisontalt. Det vert her vist til NBI blad 330.009 pkt. 22.

I område merka "KS" kan det byggjast konsentrerte småhus med til saman 4 bueningar. KS-område skal planleggjast under eitt, men kan byggjast ut i trinn. Tomtedeling vert å fastsetje som del av utbyggingsplan/situasjonsplan.

Område merka "F" skal nyttast til fritidsbustader; naust. Område F2 kan i tillegg/alternativt nyttast til sjøretta turisme. Bygningar skal plasserast innan vist byggjegrænse.

Det skal ikkje førast opp plasthallar, skur eller midletidige konstruksjonar innan områda som denne planen omfattar.

Grad av utnytting av tomtene innan FS- og KS-områda er bestemt av tillate prosent utbygd areal (%- BYA). Utnytting av andre areal er avgrensa med vist byggjegrænse eller bestemmingar i desse føresegnene.

FØREMÅL	MAKSIMUM
- Område merka FS	maks: BYA = 25 -30 %, sjå plankart
- Område merka KS	maks: BYA = 40 %

§ 6 – BYGNINGAR

REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

I FS-områda og KS-området skal bygningar ha ei gesimshøgde som ikkje overstig 6,5 m og ei mønehøgde som ikkje overstig 8,0 m.

I område merka FS skal garasjar ikkje byggjast større enn 50 m² grunnflate. I område merka KS skal garasjar ikkje byggjast større enn 36 m² grunnflate.

Garasjar skal ikkje ha større gesimshøgde enn 3,5 m og mønehøgde ikkje over 5,0 m.

I område merka F skal naust som hovudregel tilpassast tilstøytande naust. Maks gesimshøgde er likevel sett til 3,5 m. Maks mønehøgde er sett til 5,5 m.

Innan områda F2 og F3 kan noverande bygningsvolum oppretthaldast.

Innan område "Småbåthamn, land" kan bygning med grunnflate inntil 50 m² førast opp i tilknytning til molo/småbåtbrygge. Maks gesimshøgde er sett til 3,5 m. Maks mønehøgde er sett til 5,5 m.

Innan område "Privat kai" kan bygning førast opp innan vist byggjegrænse. Maks gesimshøgde er sett til 3,5 m. Maks mønehøgde er sett til 5,5 m.

Takvinkelen skal tilpassast eksisterande/kringliggande hus innan dei rammene desse føresegnene set, slik at bygga som gruppe gjev ei harmonisk områdeoppfatning.

Garasje skal som hovudregel plasserast min. 4 m frå regulert trafikkareal. Kommunen kan, der det terrengmessig ligg til rette for det, godkjenne garasje med innkøyring parallelt med veg oppført inntil 1 m frå regulert trafikkareal.

§ 7 - OFFENTLEG TRAFIKKOMRÅDE

Køyreveg, køyreveg med fortau.

I regulert veggrunn tillatast bygd VA- og kabelanlegg. For veg med tilstøytande fortau skal VA- og kabelanlegg fortrinnsvis leggjast i fortauet.

Annan veggrunn

Området skal nyttast til sideareal for veg, slik som grøfter, skråningar og snøopplag.

I tillegg til vist trafikkareal kjem nødvendig areal til vegskjeringar og fyllingar som kan leggjast på tomtegrunn, jf. pbl. § 35, som følgje av detaljprosjektering.

Vegskråningar skal plantast til eller handsamast på ein tiltalande måte.

Gang-/sykkelveg

I regulert veggrunn kan tillatast VA- og kabelanlegg.

§ 8 - SPESIALOMRÅDE

a) SP1 - Bevaringsområde(registrerte fornminne) / felles leikeområde:

I området er det gjennom registrering påvist automatisk freda kulturminne, steinalderbuplassar, freda etter kulturminnelova §§ 3 og 4.

Avgrensing av SP1 er gjort for å ivareta naudsynt omsyn til dei freda kulturminna.

Innan for området kan det ikkje byggast eller gjerast anleggsmessige tiltak, herunder heller ikkje jordbearbeiding ved djup-pløying, som kan medføre fare for dei registrerte freda kulturminna.

Området skal ved utbygging markerast ut ved t.d enkel markering med t.d. natur-steinar som syner grensa for området i marka.

Bevaringsformålet er i kombinasjonen mellom vern og areal til felles leikeplass.

REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

Alle delar av spesailområdet inngår i leikeareal (kombinsjon leik /spesialområde vern), - men det kan ikkje setjast opp noko form for utstyr -, beplanting eller lys innanfor spesialområdet.

Fellesformålet går over i eige formål til felles leikeplass kalla Fe2. I dette området kan det oppførast leik- apparatur ol, om det er ynskjeleg.

Leidningsnett og kablar kan ikkje leggst gjennom spesialområdet.

Ved vedlikehald eller omlegging av eksisterande vatn/avløpsleidning gjennom området må same trase nyttast. Denne må såleis målast inn og skal visas som illustrasjon til plan.

Området kan ikkje nyttast for deponi av masser under utbygging.

Grunneigar, tomteskjøpar og utbyggar skal informerast om funna og få kart over desse, og området skal avsperrast med gjerde - under bygging.

b) Friluftsområde på land

Innan områda skal eksisterande vegetasjon takst vare på. På områda kan leggst vegfylling utover det som vert liggande innanfor regulert areal til vegføremål med mindre det på plankartet er merka tekst med "Mur". Krav til vegfylling er 1:1,5.

Vegskråningar skal plantast til eller handsamast på ein tiltalande måte.

Elles skal det ikkje gjerast tiltak innan desse områda som hindrar området sitt tilgjenge og funksjon som friluftsområde.

c) Friluftsområde i sjø:

Innan dette området skal det ikkje etablerast anlegg. Vanleg oppankring av småbåtar kan tillatast i hht gjeldande grunneigarrettar, men oppankringa skal ikkje hindre småbåttrafikk.

d) Privat småbåtanlegg, på land:

På området kan det etablerast kai som del av hamna. Kai skal avsluttast med tørrmur mot sjø og framstå med tiltalande utforming. Samtidig med utbygging av båtplassar skal det etablerast parkeringsplassar på regulert landareal. Kravet til opparbeidd parkering er 1 parkeringsplass for kvar 2 båtplassar. (0.5 parkeringsplass/båtplass).

Det kan, i tilknytning til kai byggjast båthus (naust/lager) med inntil 50 m² grunnflate, jf §6 pkt.

e) Privat småbåtanlegg, i sjø:

Innan området kan det etablerast småbåthamn med nødvendige brygger, utriggarar, landgangar og forankringsutstyr.

I området skal det ikkje gjevast løyve til å plassere leidningar, rør eller andre innretningar som vert til hinder for innsegling og tillegging til kai på tilgrensande landområde.

f) Avløpsanlegg:

Innan område kan det etablerast avløpspumpestasjon og tilhøyrande anlegg. Bygning skal utformast tiltalande i høve kringliggande bygningar.

g) Kai:

Innan område kan det førast opp naudsynte bygg i tilknytning til kaia sin funksjon innan viste byggjegranser.

REGULERINGSPLAN FOR GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

I området skal det ikkje gjevast løyve til å plassere leidningar, rør eller andre innretningar som vert til hinder for innsegling og tillegging til kai på tilgrensande landområde.

h) Frisiktssone:

Innanfor frisiktssonene skal det vere fri sikt i ei høgd på 0,5 m over dei tilstøytande vegane sitt nivå.

§ 9 - FELLESOMRÅDE

Felles leikeplass Fe1:

Dette er fellesareal til leik for alle tomtene i området. Bruksformålet er i kombinasjon med spesialområde SP1 –registre fornminner. Sjå føresegnene §8.

Fe2:

Dette er fellesareal til leik for alle tomtene i området. I området kan det oppførast leik-apparatur ol, som er naturleg knytt til bruksformålet.

Leikeområdet kan sikrast med gjerde mot vegar og naboareal.

Felles veg:

Innan områda kan det byggjast privat veg. I tillegg til vist trafikkareal kjem elles nødvendig areal til vegskjeringar og fyllingar, jf. pbl. § 35, som følgje av detaljprosjektering. Mur bør forttrinnsvis nyttast for å redusere terrenginngrep.

Vegskråningar skal plantast til eller handsamast på ein tiltalande måte.

§ 10 – UTEAREAL

Ikkje utbygd del av tomte skal utformast tiltalande. Det er ikkje tillate å ha skjemma skjeringar og fyllingar. Skjeringane som følgjer av utgraving/planering skal plantast til eller handsamast på ein tiltalande måte.

Ein bør i størst mogleg utstrekning søkje å ta vare på og nytte eksisterande terreng og lokal vegetasjon i området i samband med utbygging og tilplanting. Der planering medfører forstøtningsmur mot nabotomt eller veg, kan kommunen påby at planeringshøgda vert senka eller heva slik at høgda på forstøtningsmuren vert redusert.

Terreng, gjerde og hekkar langs gater skal ikkje vere høgare enn 0,7 m over vegnivået, og i kryss maks. 0,5 m, rekna ut i frå vegnivået. Sjå elles føresegnene vedkomande frisiktlinjer.

Ev. utelagring kan berre tillatast dersom funksjonane vert skjerma av vegetasjon, gjerde eller overdekkande bygning. Dette må vurderast i kvar einskild sak og ut i frå funksjon og omfang. Skjermingstiltak skal godkjennast av kommunen.

Ved stegvis utbygging skal utbyggingsareal som ikkje vert teke i bruk med ein gong opparbeidast førebels med vegetasjon el. etter utbyggingsplan. Uteareal bør opparbeidast og ferdigstillast samstundes med bygningane/anlegget elles.

Innafor kvar tomt må utbyggjar syte for naudsynt drenering for overvatn og grunnvatn, og føre dette til avløp til bekk/vassdrag eller kommunalt leidningsnett etter godkjenning frå kommunen.

Kommunen skal ha rett til å nytte uteareal i samband med naudsynt vedlikehald av kommunaltekniske anlegg som kryssar eller ligg inntil byggeområda.

REGULERINGSPLAN FOR
GJERDEPLASSEN -BUSTADOMRÅDE

§ 11 - REKKJEFØLGJEKRAV

Felles leikeplass skal tilretteleggast og kunne takast i bruk samtidig med innflytting i nye bustader på området.

Som minste opparbeiding skal eit areal på 100m² planerast og påførast tilfredstillande støtdempande underlag for seinare oppsetting av leikeapparat. Området skal gjerdast inne i hht desse føresegnene sin §9.

- b. Samtidig med utbygging av båtplassar i privat småbåthamn, skal det opparbeidast parkeringsplassar på det regulerte landarealet til den private småbåthamna. Tal parkeringsplassar skal vere i samsvar med dei krav til parkeringsplassar som går fram av desse føresegnene.

Volda kommune, 10.07.2010

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Rune Sjurgard

Arkivsak nr.: 2014/1913

Arkivkode: A60

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

147/17

Formannskapet

19.09.2017

Kommunestyret

KULTURHUS OG KINO I KOMBINASJON MED NYTT MEDIEBYGG PÅ CAMPUS HØGSKULEN I VOLDA

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret er kjent med dei kritiske suksessfaktorane knytt til deltaking i sambruksløysing med HVO for kulturhus og kino i nytt mediebygg. Kommunestyret føreset at HVO og Volda kommune i planleggingsfasen legg vinn på å oppnå maksimal sambrukseffekt for at prosjektet kan la seg realisere.

Kommunestyret løyver inntil kr 250 000 til dekning av utgifter kommunen vil ha prosjekteringsfasen og for å få fram avgjerdsgrunnlag for kor vidt kommunen kan gå vidare med prosjektet mot endeleg realisering. Løyinga vert dekt ved bruk av ubunde kapitalfond.

Vedleggsliste:

Revidert framdriftsplan for mediabygget frå Statsbygg, udatert.

Uprenta saksvedlegg:

K-sak 75/17 Campusutvikling - romprogram for kulturhus og kino – sambruk

K-sak 46/17 Campusutvikling - Ressursar til å bistå kommunen i planlegging av kulturhus og kino

Intensjonsavtale godkjent av kommunestyret, K-sak 109/16

Samandrag av saka:

Statsbygg har utarbeidd revidert framdriftsplan for prosjektet, der ma kalkyle for investeringskostnad og husleige vil liggje føre innan 20. oktober. Volda kommune må i

slutten av november velje kva alternativ/storleik ein ev vil ha prosjektert. Kalkylene vil også gi ein indikator på kor vidt prosjektet er realistisk for realisering. For å få fram eit slikt avgjerdsgrunnlag må Volda kommune delta med fagleg kompetanse og ressursar til planlegging.

Prosjektet har i dag fleire usikre faktorar som gjer at ein må vere budd på ulike utfall. Dette inneber at innsatsressursane kommunen set inn i planlegging vil vere risikokapital. Truleg vil Statsbygg kome med overslag over investeringskostnad (kvardratmeterpris) og leigepreis i november som vil vere så retningsgjevande at kommunen allereie da kan ta stilling til om prosjektet kan forsvareast som realiserbart.

Saksopplysningar/fakta:

Det vert synt til framdriftsplanen. Prosjektet går no mot ei prosjekteringsfase. Det er utarbeidd romprogram som grunnlag for prosjekteringa. Volda kommune har engasjert konsulentane Blindheim og Langseth til å bistå kommunen i denne prosessen. Volda kommune har operert med to alterantive storleikar på kultursalen, jfr K-sak 75/17. Statsbygg har etter kommunestyrehandsaminga i juni kome attende på at Volda kommune må velje eitt alternativ for prosjektering.

Prosjektet vert leia av Statsbygg, og det er Statsbygg som vil vere byggherre ved ev realisering av planane. HVO (Høgskulen i Volda) og kommunen vert invitert med i prosjekteringa for å ivareta sine behov og avklare praktiske sambruksløysingar. Dette vert ei prosjekteringsgruppe med byggfagleg kompetanse hos partane. I kommunen er dette forankra i byggjenemnda og det er avsett ein eigen prosjektleiar i eigedomsavdelinga som følgjer opp prosjektet i prosjekteringsfasen.

Statsbygg skal på grunnlag av romprogrammet rekalkulere kostnadsoverslag på investeringa, samt rekne overslag på husleige pr kvadratmeter. Dette skal liggje føre innan 20. oktober d.å. Kulturhusdelen vert utrekna med konkrete tal for det minste alternativet med overslag for påslag om ein skal gå vidare med det største alternativet. Ut frå intensjonsavtalen og tidlegare framdriftsplan har det vore lagt til grunn at partane først etter nyttår får tilstrekkeleg informasjon for å ta avgjerd om ein skal delta i utbygginga. Når ein no får lagt fram overslag over kostnader og husleige i november, så får ein så vidt klare indikasjonar på om prosjektet er realistisk at kommunestyret bør kunne gi eit klart vedtak i den eine eller andre retninga.

Vurdering og konklusjon:

Det er forventingar knytt til å få realisert eit kulturhus i Volda. Denne gongen kom initiativet frå HVO i samband med utarbeiding av Campusplanen der mediebygg i kombinasjon/sambruk med kulturhus og kino vart lansert. Partane har etter forankring i sine styrande organ arbeidd vidare med prosjektet ut frå intensjonsavtale. Volda kommune har større investeringsbehov innanfor primærtenestene i tillegg til pressa drift. Sambruksløysing med HVO har derfor vore sett på som kanskje det einaste realistiske alternativet for å få realisert kulturhus. Kommunen har ikkje evna å reise eit eige kulturhusprosjekt i eigen regi. Det er derfor store forventingar til at sambruk kan gi ein så stor effekt at prosjektet kan forsvareast. Ettersom HVO var initiativtakar til sambruksløysing mellom mediehus og kulturhus og inviterte kommunen med i dette samarbeidet, så er det forventingar til at HVO følgjer opp i planlegginga slik at sambrukseffekten vert optimal.

Rådmannen vil vere tydeleg på at det framleis er ein del usikkerheit rundt prosjektet. Samtidig er det nokre kritiske suksessfaktorar som må falle ned i vår favør for at prosjektet skal vere realiserbart. Det er viktig for Voldasamfunnet, HVO og regionen å få eit kulturhus,

men ein må også tilpasse forventingane til at det også kan skje at den modellen ein no arbeider ut frå ikkje går i hop.

Kritiske suksessfaktorar:

Kalkulasjonsrenta

Regjeringa har pålagt Statsbygg å bruke ei rente på 8,7 % som grunnlag for utrekning av husleige.

Investeringskostnaden og husleige

Husleiga vil vere styrt av både kalkulasjonsrenta og investeringskostnaden. Statsbygg har hatt overslag på husleige som ligg godt over 100 % i høve til det som vil vere naturleg referanse til slike bygg. Dette kan vere basert på overdimensjonert standard mv og Statsbygg skal som nemnt gjere rekalkuleringar. Val av standard og løysingar, samt organiering av prosessen med entreprise vil vere styrande for kva kostnader ein kjem ut med på bygget.

Delt entreprise

Det er ikkje avklart om Statsbygg endeleg godkjenner at kommunen kan ta investeringane i inventar og utstyr i kultur- og kinosalen. Det vil redusere kostnads-/leiegrunnlaget for både kommunen og HVO for desse areala. Ein kan oppnå offentlege tilskot og lågare rentevilkår for lån for desse investeringane.

Sambrukseffekt

Ein må pårekne at Statsbygg sine rammevilkår i alle høve vil gi ein noko høgare leigepreis enn om kommunen byggjer sjølv med lågare rentenivå, tilskotsordning mv. Saman med effekt av ev delt entreprise er det på sambruk ein må ha forventingar om at ein på tross av statens sine leigevilkår (med visse atterhald) vil oppnå så stor effekt at prosjektet kan forsvarast. Dette inneber at vi samla sett kjem vesentleg betre ut enn om kommunen skulle realisere kulturhus på andre måtar. Dette krev smidigheit og pragmatisk tilnærming både frå HVO og kommunen. Dette inneber at partane må sjå dette som «vårt prosjekt» og passe på at det ikkje vert atskilte prosjekt i felles bygningskropp.

HVO har signalisert at deira leigeandel er avgrensa til kr 1 mill i året. Deling av husleige mellom partane for sambrukslokale er noko ein må forhandle om ut frå både matematiske utrekningar og vurdering av gevinst for partane. Bundne mandat kan skape hindring for ei god fellesløyising, og vil i alle høve utfordre svært stor kreativitet og pragmatisme for å oppnå så stor sambrukseffekt at økonomien kan forsvarast hos begge partar.

Kommunestyret frigjer driftsmidlar til husleie

Kulturhus er ikkje lovpålagt, og dei lovpålagde tenestene må prioriterast innanfor kommunen sine samla inntekter. Kulturhuset er ikkje innarbeidd i gjeldande økonomiplan. Dersom det skal realiserast må det frigjerast rom for det i komande økonomiplan. Ein må sjå på den totale drifta, og rasjonalisering av tenestestrukturen vil verte nødvendig. Rådmannen kan ikkje sjå at dette i det heile er mogleg utan at ein ser dette i samanheng med kommunesamanslåinga der Austefjord vert ein del av opptaksområdet for Grodås/Hornindal. Vidare vil det også verte nødvendig å sjå på skulestrukturen i sentrum. Det er kommunestyret som må vurdere kva som er rett for innbyggjarane i Volda og nye Volda. Dersom kommunestyret vil oppretthalde skulane i Austefjord og Vikebygda, så bør ein etter rådmannen sitt syn ikkje gå vidare med kulturhusplanane.

I samband med budsjett- og økonomiplanprosessen bør formannskapet gjennomføre ei enkel risikoanalyse der ein vurderer konsekvensane av kulturhusprosjektet ut frå gitte scenario.

Kommunen må setje av ressursar til å delta i prosjekteringsgruppa i arbeidet med å få fram eit avgjerdsgrunnlag. Dette er ein innsats som kommunen må vere budd på ta for å få avklart prosjektet. Kommunestyret har tidlegare løyvd kr 250 000 til ekstern innleige, ekskursjon og møteverksemd. Det er på førehand vanskeleg å anslå kor mykje tid som vil gå med for kommunen sin prosjektleiar og byggjenemnd utover hausten. Rådmannen rår til at det vert sett av inntil kr 250 000, slik at prosjektet i planleggingsfasen har ei øvre ramme på kr 500 000.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

- Snarast, xx.xx.2017: Utarbeide tillegg til intensjonsavtalen mellom Volda kommune og HVO om dekning av kostnader. Signering.
- 7. september: Usikkerheitsanalyse gjennomført som heildagssamling hos Statsbygg i Oslo. HVO og Volda kommune bør vere representert på denne analysen. Representantar frå Høgskulen: Audhild Gregoriusdotter Rotevatn, Reidulf Botn og Margrete Apelseth. Volda kommune må velje representant(ar) og sende på møtet. Analysen må gjennomførast før 13. september.
- 15.-20. oktober 2017: Statsbygg utarbeidar husleigeberekning med basis i kalkyleestimatet.
- Frå 15-20. oktober 2017 til slutten av november 2017: Høgskulen og Volda kommune må ta stilling til kostnads- og husleigenivå.
- Slutten av november 2017: Volda kommune må bestemme seg for eit alternativ for kulturhussal og at dei er med vidare i prosjektet.
- Slutten av november 2017: Anbudsperiode for å innhente tilbod på prosjektering.
- Ca. x. desember 2017: Tilbudsfrist for å levere tilbod på prosjektering.
- Siste del av januar 2018: Statsbygg har evaluert tilboda og inngår kontrakt med valt tilbydar for prosjektering.
- Midten av juni 2018: Skisse / forprosjektet er ferdig.
- Midten av august 2020: Mediebygget er klart til semesterstart.

PS 148/17 Orienteringssaker

KRAV OM INNKALLING TIL EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I TUSSA KRAFT AS

Underteikna ordførarar viser til i aksjelova sin paragraf 5-6 og ber med dette styret i Tussa Kraft AS kalle inn til ei ekstraordinær generalforsamling.

Utvikling av Mørenett AS er regulert av aksjonæravtalen mellom Tafjord Kraft AS (53,66 %-eigar) og Tussa Kraft AS (46,34 %-eigar) av 8.11.2013.

Formålet med å etablere selskapet, j.fr. § 1 i aksjonæravtalen, er å skape avkastning og utbytte som i større grad møter eigarane sine forventningar.

- Skape gode industrielle løysningar for nettverksemda i regionen, dette ved å invitere andre aktørar til å delta i Selskapet
- Realisere synergjar og skape ein meir kostnadseffektiv organisasjon
- Utnytte ressurstilgangen for å verte ein meir robust organisasjon
- Skape auka leveringstryggleik og ei mindre nettleige enn det Selskapa ville hatt som sjølvstendige
- Vere ein attraktiv arbeidsplass for noverande og nye medarbeidarar

Arbeidet med effektivisering av selskapet og hente ut synergjar er i full gang. Ei arbeidsgruppe i regi av selskapet anbefalar at:

”Dragsund vert tilrådd som ny hovudlokasjon i sør. Dette på grunn av økonomisk risiko knytta til avhending av basebygg i Dragsund. Denne løysinga har også fordelar for Mørenett med tanke på nøytralitet og armlengds avstand til eigarselskapa”

Dragsundlokasjonen ligg i Herøy kommune.

Aksjonæravtalens § 4 seier at selskapet skal ha en divisjonalisert organisering med hovudkontor i Ørsta kommune der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert, denne paragrafen kan soleis vere til hinder for at selskapet finn ei god løysing for plassering av hovudkontor.

Partane i aksjonæravtalen er Tafjord Kraft AS og Tussa Kraft AS og aksjonæravtalen kan endrast dersom disse partane samrøystes avtalar noko anna.

Forslag til vedtak i ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft:

Ekstraordinær generalforsamlinga i Tussa Kraft AS ber leiinga i Tussa om å arbeide for ei endring i aksjonæravtalens § 4 slik at ” *hovudkontor i Ørsta kommune der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert*” erstattast med:

” hovudkontor på Søre Sunnmøre der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert” .

Søre Sunnmøre 30.08.2017.

Camilla Storøy
-sign-

Jørgen Amdam
-sign-

Lena Landsverk Sande
- sign-

Anders Riise
- sign-

Knut Erik Engh
-sign-

Dag Vaagen
-sign-

Til registrering

Jørgen Amdam

Ordfører

Direkte 95463942 Mobil 95463942

www.volda.kommune.no

Fra: Camilla Storøy

Sendt: 30. august 2017 15:11

Til: Dag Vaagen <dag.vaagen@sande-mr.kommune.no>; Lena Landsverk Sande <lena.landsverk.sande@vanylven.kommune.no>; Jørgen Amdam <jorgen.amdam@volda.kommune.no>; Anders Riise <Anders.Riise@hareid.kommune.no>; Knut Erik Engh <knut.erik.ENGH@ulstein.kommune.no>

Emne: VS: Vi ber om ekstraordinær generalforsamling

t.o

Helsing

Camilla Storøy

Fungerande Ordfører

HE Administrativ leiing

Tlf. 70081300

www.heroy.kommune.no

Fra: Camilla Storøy

Sendt: onsdag 30. august 2017 15:10

Til: 'gunnar.gjortz@klp.no' <gunnar.gjortz@klp.no>

Kopi: 'firmapost@tussa.no' <firmapost@tussa.no>

Emne: Vi ber om ekstraordinær generalforsamling

Til styreleiar Gunnar Gjørtz.

Vi, ordførarane i Herøy, Sande, Vanylven, Volda, Ulstein og Hareid, krev med dette at det vert innkalla til ei ekstraordinær generalforsamling i Tussa.

Helsing

Camilla Storøy

Fungerande Ordfører

HE Administrativ leiing

Tlf. 70081300

www.heroy.kommune.no

Aksjonærane

TUSSA KRAFT AS

Langemyra 6, 6150 Ørsta
Telefon: 70 04 52 00
E-post: firmapost@tussa.no
Internett: www.tussa.no
Bankkonto: 6562 05 11573
NO 916 929 641 MVA

Dykkar ref.:

Vår ref.:
ED/LT

Sak/dok.nr
13/00808-12

Arkivref.
011

Dato:
12.09.2017

Innkalling til ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft den 27.09.2017

De vert med dette kalla inn til ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft AS onsdag 27. september kl. 10 i administrasjonsbygget til Tussa i Hovdebygda i Ørsta.

Sakspapira vert sendt til aksjonærane berre med e-post.

Innkallinga er gjort med bakgrunn i krav frå aksjonærar og aksjonærane som stiller seg bak framlegget utgjer ein stor del av røystene. Vidare er det ein skal røyste over klare lokaliseringsløysingar. Med dette som bakgrunn og for å leggje opp til ei effektiv sakshandsaming blir det lagt ved eit detaljert fullmaktsskjema som kan instruere ein fullmektig i røystinga i generalforsamlinga. Aksjonærarar som ikkje har høve til å møte kan nytte seg av det.

Vel møtt!

Med vennleg helsing
Tussa Kraft AS

Gunnar Gjørtz
- styreleiar -

Vedlegg: Sakliste og saksframstilling
Fullmaktsskjema

Kopi m/vedlegg:

Revisor
Styret

SAKLISTE

til ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft AS 27.09.2017

- SAK 1 Opning av generalforsamlinga
- SAK 2 Registrering av representantar
- SAK 3 Val av møteleiar
- SAK 4 Godkjenning av innkalling og sakliste
- SAK 5 Val av to representantar til å skrive under protokollen saman med møteleiar
- SAK 6 Samlokalisering av Mørenett på søre Sunnmøre

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

I TUSSA KRAFT AS 27.09.2017

Sak nr. 6

Saksnamn: *Samlokalisering av Mørenett på søre Sunnmøre*

Aksjonærene Herøy, Volda, Hareid, Vanylven, Ulstein og Sande kommunar har fremja sak for generalforsamlinga i Tussa Kraft AS i brev dagsett 30.08.2017.

FRAMLEGG:

Ekstraordinær generalforsamlinga i Tussa Kraft AS ber leiinga i Tussa om å arbeide for ei endring i aksjonæravtalens § 4 slik at "*hovudkontor i Ørsta kommune der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert*" erstattast med:

"hovudkontor på Søre Sunnmøre der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert".

Ørsta, 11.09.2017

Utskrift: LT

Adm.dir.:

Elling Dybdal

Vedlegg: Krav om ekstraordinær generalforsamling

Sak 6. Samlokalisering av Mørenett på søre Sunnmøre.

SAKSFRAMSTILLING

Kva saka gjeld

Aksjonærane Herøy, Volda, Hareid, Vanylven, Ulstein og Sande kommunar har fremja sak for generalforsamlinga i Tussa Kraft AS i brev dagsett 30.08.2017. Realitetane i kravet er at Mørenett si lokalisering på søre Sunnmøre blir i Dragsund.

Kravet om å kalle inn til ekstraordinær generalforsamling er lovleg framsett, og styret legg saka fram for generalforsamlinga til vedtak.

Bakgrunn

Vedlagt følgjer kravet frå aksjonærane Herøy, Volda, Hareid, Vanylven, Ulstein og Sande kommunar om innkalling til ekstraordinær generalforsamling.

Aksjonærane har tidlegare fått utgreiinga frå Mørenett om samlokaliseringa.

Frå tidlegare handsaming av denne saka:

3. april gjorde styret i Tussa Kraft følgjande vedtak:

«I prosessen med å vedta lokalisering av Mørenett på søre Sunnmøre, føreset styret i Tussa Kraft at løysinga som blir valt er den som gir lågast mogeleg nettleige for kundane på kort og lang sikt samstundes som leveringstryggleiken er innanfor tilfredsstillande nivå.»

Realitetane i dette vedtaket var at styret støtta Mørenett si utgreiing om lokalisering.

21. april gjorde generalforsamlinga i Tussa Kraft følgjande vedtak:

«Generalforsamlinga i Tussa Kraft AS syner til punkt 4 i aksjonæravtale for Mørenett AS, der det vert slått fast at Mørenett sitt hovudkontor, dagleg leiar og leiinga av entreprenørdivisjonen i selskapet skal vere lokalisert i Ørsta. Vidare går det fram av punkt 6 at Mørenett er ei felleskontrollert verksemd, og at det i viktige avgjerder er naudsynt med samrøystes vedtak mellom aksjonærvalde styremedlemer. Avgjerder om rasjonalisering, omlegging av drifta og flytting av funksjonar kjem inn under tilhøve som krev slik semje mellom aksjonærane. Av omsyn til ei framtidsretta og balansert driftsmessig organisering, både av Mørenett og Tussa Kraft og av omsyn til selskapa sine strategiske interesser, føreset generalforsamlinga at vilkåra i aksjonæravtalen blir oppretthaldne.»

1540 røyster for og 1026 røyster mot

Vurdering

Styret har fått utarbeidd eit juridisk notat om lokaliseringsspørsmålet. Konklusjonen er at ei eventuell lokalisering i Hovdebygda også er innanfor rammer i energilova.

Vidare har styret fått utarbeidd ein økonomisk rapport for å kaste lys over dei økonomiske konsekvensane for både Mørenett og Tussa Kraft. Etter styret si vurdering og basert på ein langsiktig horisont er alternativa ganske likeverdige både for Tussa og Mørenett.

I realiteten kan begge lokaliseringsløysingane vere til å leve med. Styret er likevel av den meininga at Dragsund er den beste løysinga totalt sett.

Saka blir med dette lagt fram for generalforsamlinga til avgjerd.

KRAV OM INNKALLING TIL EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I TUSSA KRAFT AS

Underteikna ordførarar viser til i aksjelova sin paragraf 5-6 og ber med dette styret i Tussa Kraft AS kalle inn til ei ekstraordinær generalforsamling.

Utvikling av Mørenett AS er regulert av aksjonæravtalen mellom Tafjord Kraft AS (53,66 %-eigar) og Tussa Kraft AS (46,34 %-eigar) av 8.11.2013.

Formålet med å etablere selskapet, j.fr. § 1 i aksjonæravtalen, er å skape avkastning og utbytte som i større grad møter eigarane sine forventningar.

- Skape gode industrielle løysningar for nettverksemda i regionen, dette ved å invitere andre aktørar til å delta i Selskapet
- Realisere synergjar og skape ein meir kostnadseffektiv organisasjon
- Utnytte ressurstilgangen for å verte ein meir robust organisasjon
- Skape auka leveringstryggleik og ei mindre nettleige enn det Selskapa ville hatt som sjølvstendige
- Vere ein attraktiv arbeidsplass for noverande og nye medarbeidarar

Arbeidet med effektivisering av selskapet og hente ut synergjar er i full gang. Ei arbeidsgruppe i regi av selskapet anbefalar at:

”Dragsund vert tilrådd som ny hovudlokasjon i sør. Dette på grunn av økonomisk risiko knytta til avhending av basebygg i Dragsund. Denne løysinga har også fordelar for Mørenett med tanke på nøytralitet og armlengds avstand til eigarselskapa”

Dragsundlokasjonen ligg i Herøy kommune.

Aksjonæravtalens § 4 seier at selskapet skal ha en divisjonalisert organisering med hovudkontor i Ørsta kommune der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert, denne paragrafen kan soleis vere til hinder for at selskapet finn ei god løysing for plassering av hovudkontor.

Partane i aksjonæravtalen er Tafjord Kraft AS og Tussa Kraft AS og aksjonæravtalen kan endrast dersom disse partane samrøystes avtalar noko anna.

Forslag til vedtak i ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft:

Ekstraordinær generalforsamlinga i Tussa Kraft AS ber leiinga i Tussa om å arbeide for ei endring i aksjonæravtalens § 4 slik at ” *hovudkontor i Ørsta kommune der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert*” erstattast med:
” *hovudkontor på Søre Sunnmøre der dagleg leiar for selskapet samt leiinga av entreprenørdivisjonen skal vere lokalisert*” .

Søre Sunnmøre 30.08.2017.

Camilla Storøy
-sign-

Jørgen Amdam
-sign-

Lena Landsverk Sande
- sign-

Anders Riise
- sign-

Knut Erik Engh
-sign-

Dag Vaagen
-sign-

Gjeldande aksjefordeling TUSSE KRAFT AS

Sist revidert 01.02.2013

Aksjonær	A	B	SUM	% kapital	% røyster
Ørsta kommune	309	747	1056	34,83	34,83
Herøy kommune	137	376	513	16,92	16,92
Volda kommune	0	484	484	15,96	15,96
Kommunal Landspensjonskasse	454	0	454	14,97	14,97
Hareid kommune	0	201	201	6,63	6,63
Vanylven kommune	21	176	197	6,50	6,50
Ulstein kommune	29	58	87	2,87	2,87
Sande kommune	0	28	28	0,92	0,92
Hornindal Kraftlag AS	12	0	12	0,40	0,40
SUM	962	2070	3032	100,00	100,00

Fullmaktsskjema

Ein aksjonær som ikkje sjølv kan møte på generalforsamlinga, kan nytte dette fullmaktsskjemaet for å gi røysteinstruks til ein fullmektig. Dersom aksjeeigaren inngir fullmakta utan å føre på namn på fullmektigen vil den bli sett på som gitt til møteleiar, eller den han gir mynde.

Signert fullmakt kan sendast pr. post eller scanna dokument vedlagt i e-post til Tussa Kraft, Langemyra 6, 6150 Ørsta, e-post: firmapost@tussa.no, alternativt takast med på generalforsamlinga. Fullmakta må vere motteken av selskapet seinast på generalforsamlingstidspunktet.

_____ (aksjonæren sitt namn i blokkbokstavar)

gir med dette (sett kryss, og fyll ev. ut namn)

☐ møteleiar, eller den han gir mynde

☐ _____
(fullmektigen sitt namn med blokkbokstavar)

fullmakt til å møte og røyste for mine aksjar på ekstraordinær generalforsamling i Tussa Kraft AS 27. september 2017. Røystinga skal skje i samsvar med instruksjonane nedanfor. Dersom det ikkje er kryssa av i rubrikkane nedanfor, skal dette sjåast på som ein instruks om å røyste "for" forslaga som er fremja.

Sak	For	Mot	Avstår	Fullmektigen avgjer røystinga
3 Val av møteleiar				
4 Godkjenning av innkalling og sakliste				
5 Val av to representantar til å medunderteikne protokollen saman med møteleiar				
6 Samlokalisering av Mørenett på søre Sunnmøre				

Dersom det blir fremja forslag i møtet i tillegg til eller til erstatning for forslaga sendt ut saman med innkallinga, skal:

Fullmektigen avstå frå å røyste over tillegget/erstatninga ☐

Fullmektigen sjølv avgjere røystinga ☐

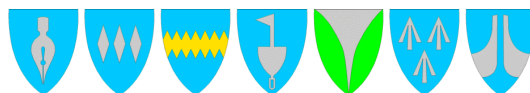
Stad/dato

_____ (Aksjonæren sin signatur)

Prosjektrapport

Framtidig legevakt på

Søre Sunnmøre

Sjustjerna helse og omsorg

Samarbeidsorgan for helse og omsorgstenester på Søre Sunnmøre

Oppsummering	4
Bakgrunn.....	7
Mandat	7
Prosjektarbeidet	8
Om legevakt og forklaring av begrep	10
Nasjonal status og utfordringsbilde	11
Status	11
Utfordringsbilde	15
Relevante lover, forskrifter, avtaler og utgreiingar	15
Lokal legevakt i dag.....	17
Gjennom døgnet	17
Overgrepsmottaket.....	18
Legevaktsentral.....	18
Lokal bruk av legevakt.....	18
Krav, forventningar og tilgang på ressursar	20
Ei teneste for alle	20
Kompetansekrav	21
Personell	21
Lokale og utstyr.....	24
Transport	24
Systemansvar og trening.....	25
Økonomi	26
Reiseavstand og tilgang til tenesten	27
Samarbeid med anna personell	29
Tre modellar for ny organisering av legevakta	32
Modell A.....	33
Modell B.....	35
Modell C.....	36
Lokalisering	38
Vurderingar og konklusjon.....	41
Modellval	41
Lokalisering	42
Oppstart	43

Oppsummering

Bakgrunn

Sjustjerna helse og omsorg tok våren 2016 initiativ til å sjå på organiseringa av legevakttenesta fordi det har kome styrka krav til tenesta. Seks av kommunane har vore med i utgreiingsarbeidet som har blitt finansiert av prosjektmidlar frå fylkesmannen. Vanylven trekte seg frå prosjektet på grunn av samferdselsomsyn. Prosjektarbeidet har pågått i eit år. Arbeidet med prosjektet har vore krevjande fordi legevakt betyr mykje for mange.

Status og utfordringsbilde

Legevakt er ein teneste kommunane har ansvaret for 24 timar i døgnet, 365 dagar i året. Det er ei teneste med stort volum. I gjennomsnitt nyttar om lag kvar tredje innbyggjar tenesta kvart år. Tenesta blir brukt av alle og ingen veit når dei neste gong har behov. Tenesta er kritisk, både fordi innbyggjarane brukar den i sårbare og vanskelege situasjonar og fordi den er den delen av primærhelsetenesta som får flest klager.

Ny akuttmedisinforskrift kom 1.mai 2015. Krava i forskrifta er umogleg å oppfylle for kommunane slik vi har organisert legevakta i dag. Vi fyller i dag ikkje kompetansekravet, krav om forsvarleg transportordning, kravet om opplæring og samtrening med andre naudetatar eller krav om leing og kvalitetsarbeid.

I tillegg til dei forskriftsfesta krava til legevakt har det i den offentlege utgreiinga NOU 2015:17 blitt peika på fleire utfordringar med organiseringa av legevakta. Helsedirektoratet arbeider med ein ny nasjonal rettleiar. Den vil ytterlegare presisere kva som ligg i forskrifta. Det er gjeve tydelege signal om at det vil kome krav om uniformert køyretøy med støttepersonell, at legen aldri skal vere åleine på jobb og at legevaktene må ha meir administrative ressursar. For å stette dei ny krava må ein difor ha ei minimumsbemannning, både administrativt og pasientnært, uavhengig av størrelsen på legevaktdistriktet.

I prosjektarbeidet vart det difor tidleg klart at null-alternativet, å halde fram som i dag, ikkje er aktuelt. Det vil bli svært dyrt og vi vil ikkje klare å skaffe nok helsepersonell.

Tre modellar

I prosjektet har vi jobba med tre ulike modellar for framtidig organisering. Hovudprinsippet er at ein går frå fire legar i heime-beredskapsvakt til to eller tre legar i aktiv vakt.

Modell A

Hovudstasjon med to legar på jobb. Hovudstasjon lokalisert same stad som nattlegevakta. Alltid ein lege på basen og ein køyrelege som har ansvar for sjukebesøk i heile distriktet. I tillegg har denne modellen ein satellittstasjon der den tredje legen, "køyrelegen", skal jobbe deler av døgnet. Satellittstasjonen og hovudstasjonen skal ligge på kvar si side av Eiksundtunnelen. Begge stasjonane er samla i éin organisasjon der alle legane frå deltakande kommunar går i turnus på alle tre typar av vakter (base, køyrelege, lege på satellittstasjon). Eit hjelpepersonell per lege. Turnus vert satt opp slik at éin av legane i aktiv vakt alltid fyller kompetansekrava.

Modell B

Ein legevaktstasjon med to legar på jobb. Alltid ein lege på legevaktstasjonen og ein køyrelege som har ansvar for sjukebesøk i heile distriktet. Ingen satellittstasjon. Legevaktstasjonen kan oppskalerast i kapasitet med meir personell i presstider i veka og/eller ved høgtider når legevakta blir mykje brukt. Heile legevakta er samla både i éin organisasjon og på éin lokalisasjon. Turnus vert satt opp slik at éin av legane i aktiv vakt alltid fyller kompetansekravet.

Modell C

To separate legevaktorganisasjonar der kommunane på ytre slår seg saman til eit distrikt og kommunane på indre slår seg saman til eit distrikt. Ein lege med hjelpepersonell og legevaktsbil på jobb i kvart distrikt. Med berre éin lege i aktiv vakt i kvart distrikt, vil ein ofte måtte ha ein ekstra lege i heimevakt for å sikre kompetansekravet. I denne modellen held nattlegevakta fram som i dag, og det vert då til saman 3 legevaktorganisasjonar i distriktet.

Lokalisering

Om vi samlar alle seks kommunane som er i utgreiinga til eit distrikt har vi likevel eit svært kompakt legevaktdistrikt med små reiseavstandar samanlikna med mange legevaktdistrikt i Norge. Det som skil oss frå andre liknande distrikt er at Søre Sunnmøre ikkje har eit klart definert sentrum med periferikommunar, men to områder delt av Eiksundsambandet med omlag like mange innbyggjarar på kvar side. I staden for ein stor tettstad, har vi fleire middels store.

Ei meir sentralisert legevakt vil gi lenger reiseveg for ein stor del av innbyggjarane i distriktet. Plasseringa av legevaktstasjonen vil vere avgjerande for om ein kan nå det nasjonale målbildet om reiseveg under 40 min for 90% av innbyggjarane. Reine samferdsels og kommunikasjonsomsyn tilseier at ei legevaktsstasjon bør plasserast nærast mogleg Eiksundsambandet, anten i Furene eller i Eiksund. Samtidig kan ein gå glipp av viktige synergjar med andre samarbeidspartar ved ei slik geografisk lokalisering. Særleg er samarbeidet med spesialisthelsetenesta og reisetid frå legevaktstasjonen til sjukehus viktige moment i lokaliseringssvalet.

Konklusjon

I prosjektarbeidet har vi lagt opp til innhenting av lokal og nasjonal kunnskap og medverknad frå samarbeidande personell og brukarar. Tilrådinga frå prosjektgruppa baserar seg på faktaopplysningar og innspel frå andre. Vi vil særleg trekke fram pleie og omsorgssektoren der vi hadde eige seminar. Tilbakemeldinga frå desse var særleg tydeleg på at dei ønska ein reelt mobil lege tilgjengeleg på legevakt. Difor er ein eigen køyrelege eit sentralt element i vår tilråding, og utgjør ei viktig kvalitetsheving samanlikna med dagens ordning.

Dei faglege argumenta og innspela frå andre peikar alle mot at modell A er det klart beste alternativet for organisering av legevakta i dei seks kommunane framover. Modell B vil også vere fagleg forsvarleg og er eit andreval for prosjektgruppa. Modell C blir frårådd.

Hovudstasjonen bør ligge i nærleiken til Volda sjukehus fordi pasientstraumen her er størst. Prosjektgruppa meiner at den beste lokaliseringa er like ved Volda sjukehus og samlokalisert med ambulansstasjonen. Ein oppnår då flest synergjar. Helse Møre og Romsdal har gitt tydelege signal om at bygging av ny ambulansstasjon ved Volda sjukehus ikkje er aktuelt av økonomiske årsaker. I prosjektgruppa meiner vi då at andre alternativet må vere på strekninga Volda sjukehus-Furene,

samløkalisert med ambulansestasjon. For å utnytte ressursane og byggje ein solid organisasjon, ønskjer vi vi å samle også legevaktsformidlinga, som i dag vert dreven av Helse Møre og Romsdal, i hovudstasjonen.

Satellittstasjonen bør ligge sentralt geografisk plassert på ytre for å sikre at flest mogleg innbyggjarar kan nå ein legevaktbase innan 40 min. Gode alternativ er Myrvåg eller Ulsteinvik om ein vil bruke eksisterande lokale. Det er ingen faglege argument som skil desse to stadane, så det blir opp til det politiske miljøet å bli einige om kvar lokaliseringa skal vere.

Det vil ikkje vere mogleg å ha nye lokale tilgjengelege til 1.mai 2018. Vi i prosjektgruppa foreslår derfor at vi startar opp med ei overgangsordning 1.mai 2018 der vi brukar eksisterande lokale (eit legekontor på indre, eit legekontor på ytre og nattlegevakta og legevaktssentralen ved sjukehuset som i dag)

Dette har vore eit utgreiingsprosjekt og det er framleis mykje arbeid som må gjerast før oppstart er mogleg. Prosjektgruppa foreslår derfor at det snarast mogleg etter vedtak blir tilsett ein legevaktssjef og dagleg leiar i legevakta for vidare planlegging og oppstart. Det må blant anna bli gjennomført ROS-analyse av valt modell, etablerast rutinar og prosedyrar og tilsettast hjelpepersonell før ein kan starte opp med overgangsordninga. Det må også jobbast vidare med nye lokale.

I tillegg til val av modell og lokalisering må ein i det administrative og politiske behandlinga av saka ta stilling til om ein ynskjer vertskommuneorganisering eller eit eige interkommunalt selskap. Vi i prosjektgruppa har ikkje tatt stilling til om det eine er betre eigna enn det andre.

Bakgrunn

Mandat

Sjustjerna helse og omsorg tok våren 2016 initiativ til å sjå på organiseringa av legevakta. Bakgrunnen var at det kom sterkare nasjonale krav til tenesta etter innføringa av den nye akuttmedisinforskrifta. Alle kommunane har med dagens organisering utfordringar med å oppfylle krava i forskrifta. Det blei etter godkjenning av saka frå rådmannsgruppa til Sjustjerna skreve ei felles saksframlegg til bruk i kommunestyra med denne tilrådinga:

Tilråding frå Rådmannen:

..... kommune vedtek å delta og støtte opp eit prosjekt for å greie ut framtidig organisering av legevakta på Søre Sunnmøre.

Sjustjerna helse- og omsorg får funksjonen som styringsgruppe. Styringsgruppa søker finansiering av prosjektet, tilset prosjektleiar og oppnemner prosjektgruppe. Dersom det blir behov for kommunal medfinansiering utover arbeidsinnsats frå kommunalt tilsett personell, skal det bli lagt fram som eiga sak.

Tillitsvalte for legane i kommunane på Søre Sunnmøre fungerer som ei referansegruppe.

..... kommune peiker ut som medlem i ei referansegruppe for brukarar.

Saka var våren 2016 oppe i kommunestyra i Hareid, Herøy, Volda, Ulstein og Ørsta. Sande hadde ikkje saka opp til politisk handsaming, men har likevel delteke i prosjektarbeidet. Vanylven trekte seg frå prosjektet fordi ein såg at samferdsel gjorde eit legesamarbeid med Søre Sunnmøre vanskeleg. Vanylven kan likevel seinare knyte seg til ordninga om dei ønsker det.

Ulstein kommune søkte på vegne av alle kommunane om prosjektskjønnsmidlar frå fylkesmannen til prosjektet og fekk tildelt 500 000 kr til prosjektet.

Sjustjerna helse og omsorg gjorde som styringsgruppe for prosjektet i møte 16.06.16 eit slikt vedtak:

1. Tilsetje Inger Lise Kaldhol som prosjektleiar og Jørn Kippersund som rådgjevar. Begge får 15 % stilling i eit år frå 01.08.16. Prosjektmidlane er tildelt Ulstein kommune som hovudsøkar, og denne kommunen står derfor for tilsetjingane. Stillinga som rådgjevar har vore internt utlyst i allmennlegekorpset på Søre Sunnmøre, og det er berre Jørn Kippersund som har meldt si interesse.
2. Mandat: Utreie minst to alternativ til organisering og lokalisering av legevakt på søre Sunnmøre og til å vurdere og kome med ei tilråding om kva modell ein vil tilrå. Utreiing skal innehalde vurderingar av kvalitet i tenesta og økonomiske konsekvensar for kommunen samt moglege svakheiter. Rapporten skal vere ferdig innan eit år etter oppstart.
3. I prosjektgruppa skal desse vere med, alle er førespurt og har sagt ja:

Medlem	Stilling
Jan Magne Remøy	legevaksleiar Herøy/Sande
Knut Åmås	seksjonsleiar for helse og velferd, Ørsta.
Stian Endresen	praksiskonsulent/tillitsvalt allmennlegeforeninga.
Erlend Bae	Ass. seksjonsleder Akuttmottak, Volda sjukehus

Hornindal var ikkje med i det opphavlege mandatet, men blei med som ein naturleg del av utgreiinga då det blei klart at Hornindal og Volda kommune ville slå seg saman. Hornindal har ikkje vore representert i prosjektgruppa, men involvert via referansegruppa for legar.

I tillegg har utgreiingsprosjektet fått brev frå Stranda kommune der kommunen ynskjer eit tilbod med tanke på å knyte seg på legevakt på Søre Sunnmøre. Stranda kommune har også sendt ein slik førespurnad til Ålesund kommune.

Prosjektarbeidet

Organisering og arbeidsform

Prosjektet har hatt organisering som blei bestemt i kommunestyresaka. Arbeidet har vore leia av Inger Lise Kaldhol, kommuneoverlege i Ulstein, som prosjektleiar og Jørn Kippersund, sjef for nattlegevakta, som rådgjevar. I prosjektarbeidet har ein nytta google-disk for ein transparent prosess. Dokumenta knytt til arbeidet kan lesast her:

<https://docs.google.com/document/d/1RC7dofX7st2rHUutdsDAE52OmPdlf2OQV5LRP2l1Ci0/edit>

Sjustjerna helse og omsorg har som styringsgruppa fått informasjon om framgangen og utviklinga i prosjektet fortløpande. Det har blitt gitt overordna føringar for arbeidet. Det har blitt halde to lenger presentasjon i gruppa, halvveis i prosjektet og ved slutføring.

Prosjektgruppa har hatt 8 møter. Rolla har vore å kome med innspel til arbeidet og gitt råd om prioriteringar av tida. Avgjerda om kva modellar som skal utgreiast har blitt tatt av prosjektgruppa.

I begge referansegruppene har det blitt haldt to møter. I første møte blei det brukt tid til å orientere om prosjektet. I andre møte med referansegruppe 2 blei det notert ned innspela frå gruppa. Rolla til referansegruppa for brukarane har vore å kome med innspel til kva av modellane som vil gje det beste tilbodet til innbyggjarane.

Dei tillitsvalte legane haldt andre møte utan at prosjektleiinga var tilstades og har gitt si tilbakemelding i form av eit brev. Dei har kome med innspel til kva som gjer ei legevakt attraktiv å jobbe i for legane.

Den formelle prosjektorganisasjonen har hatt desse møta:

Sjustjerna helse og omsorg	Prosjektgruppemøte	Referansegruppe 1	Referansegruppe 2
16.06.16 21.10.16 03.03.17 (01.09.17)	25.08.16 27.09.16 06.12.16 12.01.17 21.03.17 24.04.17 12.05.17 22.06.17	01.11.16 17.01.17 (utan prosjektleiinga tilstades)	06.12.16 13.06.17

Samarbeid med andre

I tillegg har det blitt gjennomført ein del andre aktivitetar for å hente inn informasjon og for å finne ut av moglege samarbeidsarenaer.

Andre møter	Uformelle drøftingar med Stranda/ ved ass.rådmann Møte med Volda sjukehus ved Knut Nautvik Møte med AMK Ålesund ved Per Christian Juvkam Møte med leiinga i Helse Møre og Romsdal Presentasjon for ordførar/rådmenn i Sjustjernekommunane Samarbeidsmøte med Sjustjernekommunane og Helse Møre og Romsdal
Besøk på andre legevakter	Nord-Hordaland legevakt Sunnfjord og Ytre Sogn interkommunale legevakt Ålesund legevakt Nordfjord legevakt Kristiansand legevakt

Innspel frå tilsette i kommunane	Sjukaheimslegenettverk Kommunale omsorgstenester Legevaktslegar og sjukepleiarar i LVS
Konferansar	Nasjonale legevaktskonferanse Lederkonferanse for legevakter

Om legevakt og forklaring av begrep

Legevakt er ein sentral del av primærhelsetenesta og står i nær samanheng med ei velfungerande fastlegeordning. Legevakt er allmennmedisinsk verksemd, men også ein viktig og naudsynt første del av den akuttmedisinske kjeda. Legevakt er ei teneste som blir nytta av innbyggjarar i alle aldersgrupper og livssituasjonar.

Legevakt har fleire funksjonar:

- Største volumet av legevakttenesta er å diagnostisere og ferdig behandle akutte allmennmedisinske tilstandar, det vil seie situasjonar der pasienten ikkje treng spesialisthelsetenester eller sjukehusbehandling. (grøn)
- Diagnostisere tilstandar som krev henvising eller innlegging i sjukehus utan særleg tidstap (gul respons, øh-hjelpinnleggingar)
- Diagnostisere, primærbehandle og stabilisere tilstandar som er akutt livstruande og som krev at pasienten må raskt til sjukehus (raud respons, øh-innleggingar)
- Vere ein del av den allmenne helseberedskapen i kommunane (ved større ulykker/hendingar, psykososialt krisearbeid, smittevern ol.)

Eit *legevaktdistrikt* er eit geografisk område som ei legevakt har ansvaret for og treng ikkje følge kommunegrensene. I eit legevaktdistrikt må det vere minimum ein lege som har vakt. Fleire kommunar kan samarbeide om legevaktordninga. Desse vil då utgjere eit legevaktdistrikt. Eit legevaktdistrikt kan ha ein eller fleire legevaktstasjonar.

Når legen har *beredskapsvakt* kan han opphalde seg kvar som helst i distriktet og har ingen restriksjonar på kva han eller ho kan gjere på. Ved *tilstedevakt* pliktar legen å møte opp på legevaktstasjonen ved vaktstart og skal opphalde seg der så lenge det ikkje er behov for sjukebesøk eller deltaking på utrykkingar.

Alle kommunar skal vere knytt til ein *legevaktsentral* som kan ta i mot henvendingar heile døgnet. Legevaktsentralen skal kunne nåast på det nasjonale nummeret 116117. Legevaktsentralen skal vere bemanna av personell med kompetanse på minimum bachelornivå og kursing tilsvarande personell som arbeider i legevakta. Det er også krav til tilgang på naudnettsentralutstyr og elektronisk logg av samtalar. Ein legevaktsentral kan ha ansvar for fleire legevaktdistrikt.

Nasjonal status og utfordringsbilde

I følge NKLM (Norsk kompetansesenter for legevaktsmedisin) bør legevakta bli meir innretta mot beredskap, akuttmedisin og det som hastar. For å få til dette må volumet av direkte pasientkontakt reduserast noko i forhold til i dag. Dette må sjåast i samanheng med tilgangen til fastlegetenesta. Utover den eigentlege akuttmedisinske beredskapen har innbyggjarane framleis behov for, og nytte av, legetenester utanom vanleg arbeidstid for fastlegeordninga. Dette gjeld tilstandar som gir innbyggjarane stort ubehag eller som kan bli meir alvorleg ved lang ventetid på vurdering og behandling. I tillegg er det mange som tilfeldig oppheld seg i kommunen, også på dagtid, som den ordinære fastlegeordninga ikkje har som oppgåve å ta seg av.

Samhandlingsreforma har ført til at kommunane i fleire år har tatt imot stadig dårlegare pasientar som ei følge av redusert liggetid i sjukehus. Kommunane har bygt opp tilbodet i sjukeheimane og i heimetenesene slik at fleire kan få behandling i kommunen. Det har i same periode ikkje vore noko utvikling i legevaktenesta.

Det er interkommunale legevakter i 348 av kommunane i Norge. Mange av desse har kome til som eit resultat av at ein hadde vanskar med å rekruttere nok legar til kommunane og såg behovet for å lette vaktbelastninga. Lang reisetid til legevakt har for mange innbyggjarar blitt ein konsekvens av dei interkommunale ordningane.

Utviklinga av interkommunale samarbeid gir i utgangspunktet moglegheiter for breiare fagmiljø, større og meir robuste organisasjonar og auka kvalitet. Realitet har mange stader ikkje blitt slik, då mange av ordningane har heilt marginalt med ressursar på grensa til det uforsvarlege. Det er i hovudsak berre ein lege på vakt i dei fleste legevaktene. I tillegg er det høg bruk av vikarar og uerfarne legar. Det blir utført få sjukebesøk frå legevakt og det er lav legedeltaking i uttrykkingar i akuttmedisinske situasjonar. Legevakta treng utvikling for å kunne møte det endra behovet i samfunnet.

Status

I løpet av eit år handtera legevaktene i Norge omlag 2 millionar kontaktar. Dette talet er dei som har vore i kontakt med lege, legevaktsentralane har enno fleire kontaktar. Omlag ein tredjedel av førespurnadane til legevaktsentralane blir hjelpt på anna vis, anten med råd per telefon eller om råd om å ta kontakt andre stadar.

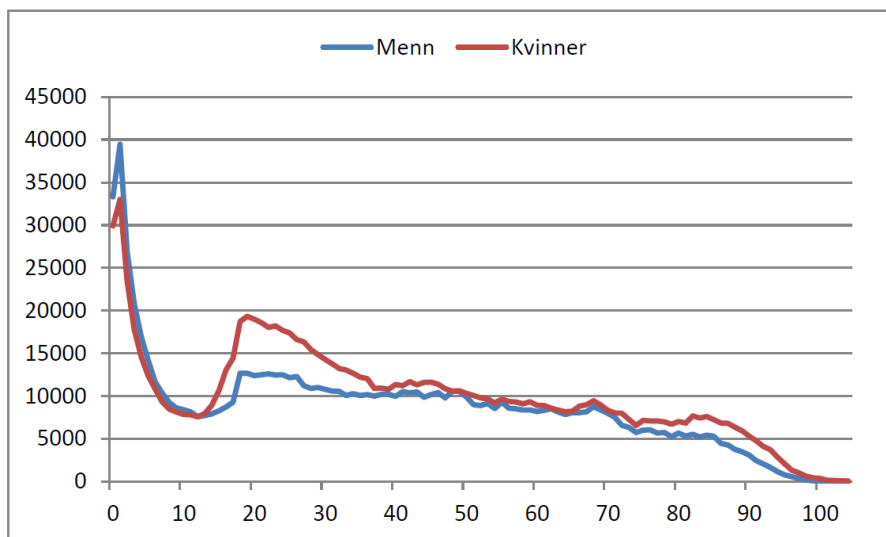
Tabellen og figurane i dette kapittelet er henta frå [“Årsstatistikk fra legevakt”](#) frå Nasjonalt kompetansesenter for legevaktsmedisin.

	Takstkoder	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Konsulta- sjoner	2ad, 2ak, 2fk	76,2 1 238 791	77,3 1 323 453	75,7 1 330 561	74,4 1 359 902	72,8 1 368 297	69,2 1 344 801	69,1 1 352 209	68,9 1 342 521
Sykebesøk	11ad, 11ak	5,7 92 543	4,6 78 999	4,1 72 296	3,8 68 883	3,6 68 000	3,4 66 986	3,3 65 202	3,2 63 192
Telefon- kontakter	1bd, 1bk, 1g	17,1 278 650	16,7 286 515	18,6 327 462	20,0 366 358	21,4 402 562	25,0 485 810	25,2 493 177	25,5 497 480
Enkle kontakter	1ad, 1ak, 1h, 1i	1,0 16 660	1,8 23 427	1,6 28 209	1,8 32 266	2,2 40 498	2,3 45 358	2,3 45 272	2,3 44 431
N		1 626 644	1 712 394	1 758 528	1 827 409	1 879 357	1 942 955	1 955 860	1 947 624

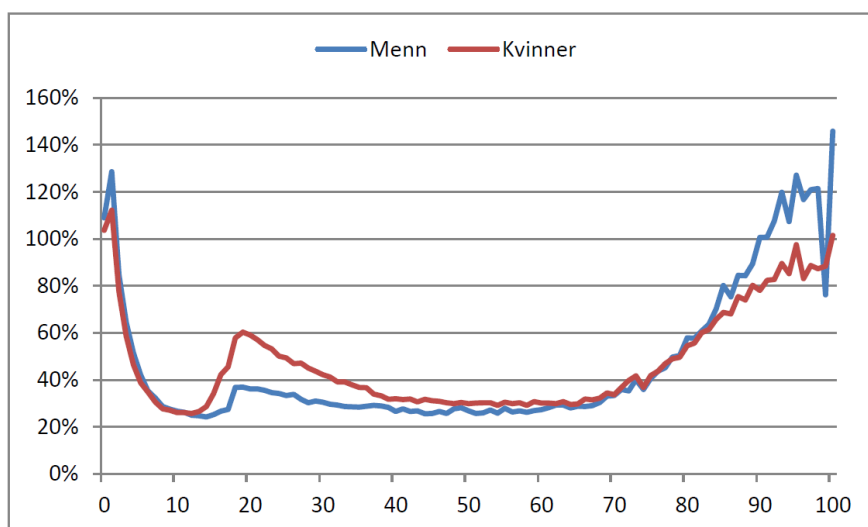
Tabellen viser ei oversikt over kontaktar og kva form kontaktane har. Frekvensen av sjukebesøk har gått kraftig ned sidan 1995 då legevaktene utførte omlag 685 000 sjukebesøk i året. Delar av denne utviklinga var ønska, men den siste tida har ein sett på dette som ein negativ trend. Store interkommunale legevakter har fått skylda. I dag er det eldre som får flest sjukebesøk og desse blir i hovudssak utført av legar i rurale distrikt. Forklaringa kan vere det at desse legane har mindre å gjere på vakt og derfor betre tid til å gjere sjukebesøk.

Kjønns og aldersvariasjon

Legevakt er ei teneste for alle innbyggjarar, men bruken av tenesta varierer. Om ein deler kontaktane på alder og kjønn ser bilde slik ut:

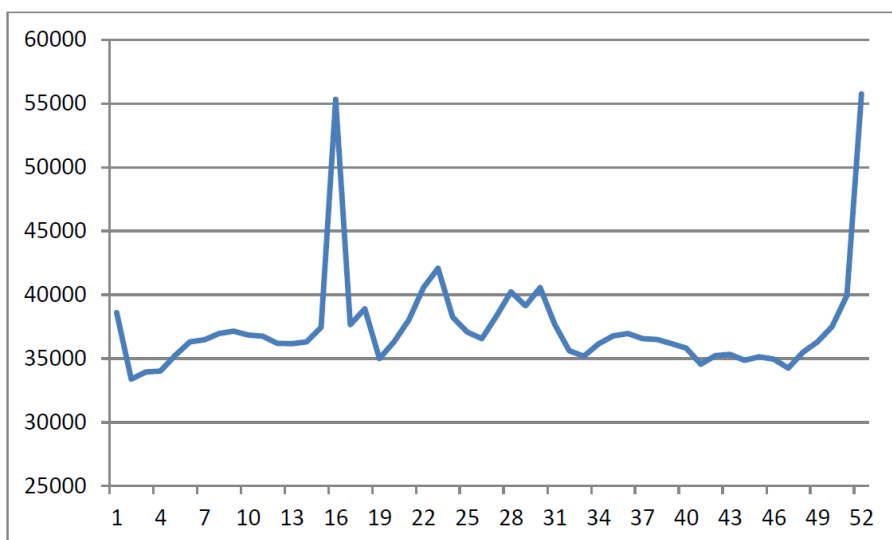

Det er altså born som står for flest kontaktar med legevakt. Dette heng saman med demografien, og om ein ser på kontaktratar blir bilete noko anna. Det er dei eldste som brukar legevakta oftast.

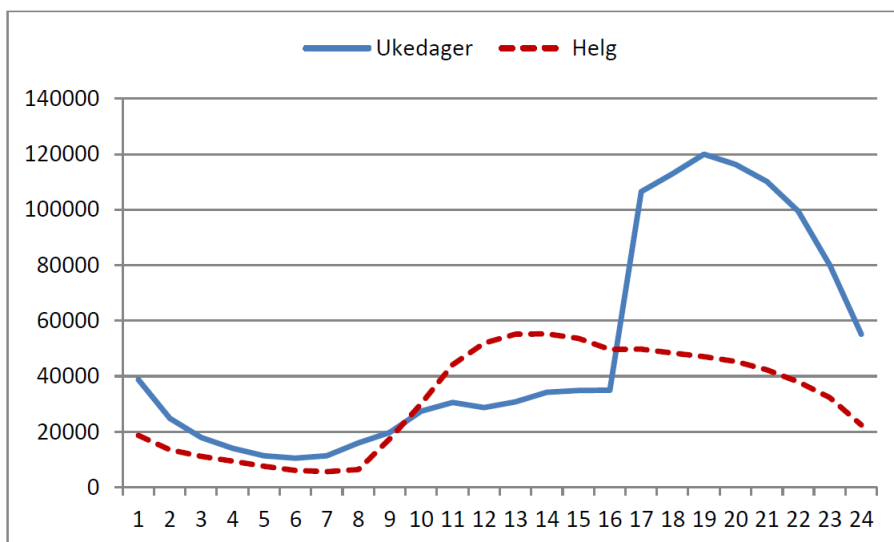

Års og døgnvariasjonar

Kontaktfrekvensen varierer igjennom året, og nokre veker skil seg ut. Størst aktivitet er det i jule og påsketider når fastlegekontora er stengt

Kontaktraten varierer også med tid på døgnet. Kontaktane fordelar seg med knapt 20 % på laurdag, 20 % på søndag og 12% på kvar av dei andre vekedagane.

Fordeling på hastegrad

Kvart år handtera legevaktene i Norge omlag 50 000 pasientkontaktar med høgaste hastegrad (raud). Dette utgjorde 3% av pasientkontaktane i 2014. Resten fordelte seg på 70% knytt til lågaste hastegrad (grøn) og 27 % mellomste hastegrad(gul). Desse ratane har vore stabile over tid. Omgjort til ratar per innbyggjar med utgangspunkt i 340 pasientkontaktar per 1000 innbyggjarar per år blir det 10,1 raude, 91,5 gule og 236,3 grøne. (Eikeland, Raknes & Hunsår, 2015).

Hastegraden oppgitt her er vurdert etter melding over telefon. Austevollstudien (Sverre Rørtveit) viste at legen endra hastegradvurderinga når dei kom fram til pasienten i over 50 % av tilfella. I 80% av tilfella var det snakk om ei nedjustering av hastegraden.

20% av pasientkontaktane i legevaktteneste blir innlagt i sjukehus. Dette utgjør 60-70 % av alle øyeblikkeleg hjelp innleggingane på sjukehus.

Reiseavstand

NKLM har gjort studiar som viser at lang reiseavstand til legevakt er assosiert med redusert aktivitet. Aktiviteten blir mest redusert i gruppa der det ikkje hastar så mykje, men denne er gruppa er også klart størst og det blir også ein reduksjon i henvendingar med høgare hastegrad. Det er ikkje vist auka dødelegheit på grunn av dette. Desse studiane er årsaken til at det nasjonale akuttutvalet (utvalet bak *NOU2015:17-Først og fremst-Et helhetlig system for håndtering av akutte sykdommer og skader utenfor sykehus*) har kome med ei tilråding om at det bør innførast eit nasjonalt krav i forskrift om at 90% av innbyggjarane i kvart legevaktdistrikt skal ha maksimal 40 minutt reiseveg til nærmaste legevaktstasjon.

Fastlegar i legevakt

Sandvik, Hunsår & Diaz (2012) har vist at deltaking av fastlegar i legevakt varierer mellom sentrale og rurale strøk av landet. I dei mest rurale områda tek fastlegane så mykje som 77% av legevaktene, medan i dei mest sentrale områda er deltakinga så lav som 42%. Det har vore ein fallande deltaking i legevakt i perioden (2006-2014) Talet på kontaktar som blir utført av dei mest kompetente legane, spesialistar i allmennmedisin og erfarne fastlegar er lav og fallande. (Sandvik & Hunsår, 2015)

Utfordringsbilde

Informasjonen under denne overskrifta er henta frå [NOU2015:17](#) Først og fremst - Et helhetlig system for håndtering av akutte sykdommer og skader utenfor sykehus

- 1) Legevaktene i dag er lite integrert i resten av ø-hjelpstilbudet i kommunane (heimetenester, sjukeheim, mottak av tryggleiksalarmar, barnevernsvakt) og har lite samarbeid med andre naudetatar (brann, politi) og spesialisthelsetenesta (sjukehus, psykiatriske ambulante team, ambulansar) på systemnivå. Utvalet foreslår at ein ser på moglegheiter for samlokalisering.
- 2) Legevaktene prioriterer i dag i for lita grad dei sjukaste pasientane. For mykje av tida på legevakt går til å behandle dei pasientane som kunne ha venta til neste dag. Ein trur at dette til ei viss grad kjem av avlønningssystemet ein i dag har i legevakt og kapasitetsproblem i fastlegeordninga. Dette fører blant anna til at legevakta er eit for dårleg tilbod til psykisk sjuke og pasientar med rusproblem.
- 3) Rekruttering til legevakt blir ikkje lettare i framtida. Mangel på kvalifisert helsepersonell er den største trusselen mot god helsehjelp for innbyggjarane i rurale områder i dag. Legemangelen blir møtt med vikarbruk og det kan ha ein negativ spiraleffekt.
- 4) Lang reiseveg for mange innbyggjarar. Interkommunalt samarbeid om legevakt betyr at legevaktdistrikta blir færre og større. For mange innbyggjarar har dette ført til auka avstand og reisetid til legevakt. Det reduserer bruken av legevakt og raten av sjukebesøk spesielt.
- 5) Eit kvalitetsløft er naudsynt. Med berre ein lege på vakt, og når denne i hovudsak ikkje er ein erfaren fastlege eller spesialist i allmennmedisin, blir kompetansen lav. Språkproblem ved bruk av framandspråklege vikarar er ei kjent utfordring. I tillegg har Statens helsetilsyn lagt fram ein rapport som peikar på manglande planar for opplæring, øvingar og oppdateringar i legevakt. Mange legevakter manglar internkontrollsystem og har uklare retningslinjer for avvikshandtering.

«Tilsynsmyndigheten har anslått at det opprettes 3–4 ganger flere tilsynssaker knyttet til legevakt enn til allmennmedisinsk virksomhet for øvrig. Tilsynsmyndighetene har i økende grad mottatt saker der det kan påvises systemsvikt ved slike interkommunale løsninger. Flere personellgrupper er involvert, og Statens helsetilsyn ser sårbarhet knyttet til at kommunikasjon og samhandling for øvrig svikter.» Helsetilsynet

Relevante lover, forskrifter, avtalar og utgreiingar

Kommunane har eit lovpålagt ansvar for øyeblikkeleg hjelp, jamfør Lov om kommunale helse og omsorgstenester §3-2 og §3-5. Dei tenestane kommunane skal yte er legevakt, medisinsk nødmeldetjeneste (legevaktsentralar, forkorta til LVS) og øyeblikkeleg hjelp døgntilbod. Krava for drift av legevakt og LVS er vidare spesifisert i akuttmedisinforskrifta. Legevakttjenesta skal ytast heile døgnet. Kommunane kan pålegge fastlegane å delta i både øyeblikkeleg hjelp teneste i kontortida og å delta i organisert legevaktordning resten av døgnet.

[Helse og omsorgstenestelova](#)

[Akuttmedisinforskrifta](#)

[Forskrift om fastlegeordninga](#)

[Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring helse og omsorgstjenesten](#)

Avtaler KS/DNLF [ASA4310](#) og [SFS 2305](#)

[NOU2015:17](#) Først og fremst-Et helhetlig system for håndtering av akutte sykdommer og skader utenfor sykehus

DNLF innspelsrapport mars-2015 ["En legevakt for alle-men ikke for alt"](#)

Lokal legevakt i dag

Legevakt er ein teneste kommunane har ansvaret for 24 timar i døgnet, 365 dagar i året.

Gjennom døgnet

Dagtid kvardagar

På dagtid har alle kommunane legevakt ved dei lokale legekontora. Ein lege er ansvarleg for å svare på naudnett og rykke ut om det er naudsynt. Korleis legekontora elles organiserer dette ansvaret er noko ulikt. Dette prosjektet har ikkje hatt rammer for å kome med forslag til endringar for legevakt dagtid kvardagar.

Kveld og dagtid helgar

I vårt område er det slik at legevakta på kveld (15/16-22) og dagtid/kveld (8-22) i helgane er organisert ved at legane har beredskapsvakt. Legane brukar stort sett egne kontor som legevaktstasjon. Unntaket er Herøy og Sande kommunar som har felles legevaktstasjone i Myrvåg. Ulstein og Hareid utgjør ei felles legevaktstasjon, men lokalisering av legevaktstasjonen er avhengig av kva lege som har vakt. Volda og Ørsta har ikkje noko samarbeid om legevakta, og eiga kommune utgjør derfor legevaktstasjon og dei lokale legekontora blir brukt som lokale.

Legen er stort sett åleine på vakt om kvelden og på dagtid/kveld i helgane. Unntaket er at det er ein legesekretær saman med legen nokre få timar i helgane nokre av distrikta. Når legen har slik vakt, får legen ei beredskapsgodgjøring frå kommunen. Beredskapsgodgjøringa er lav og hovudinntekta til legen er frå eigenandelar frå pasientane og refusjonar frå Helfo.

Alle kommunane har økonomiske avtaler med legane for legevakt på dagtid og kveld, men kommunane har løyst dette ulikt.

Tabellen nedanfor forsøker å gje ei oversikt over legevakta i dette tidsrommet i dag. Dette er tidsrommet som har vore hovudfokuset i prosjektet når vi har sett på mogleg framtidig organisering.

Kommune	Dag	Kveld	Helg/høgtid	Natt	Merknad
Sande	X	S + He	S + He	F	He + S legevakt lokalisert i Myrvåg, eigna lokale. Dagvakt på lokale kontor. To i Herøy, eit i Sande. Hjelpepersonell frå 10-14 laurdagar.
Herøy	X	S + He	S + He	F	
Ulstein	X	Ha + U	Ha + U	F	Legevakt i Hareid eller Ulstein alt etter kven som har vakt. Eigna lokale i Ulstein, ikkje på Hareid per i dag. Hjelpepersonell frå kl 10-13 laurdagar.
Hareid	X	Ha + U	Ha + U	F	
Volda	X	X	X	F	Ikkje hjelpepersonell, behov for utviding av lokale.
Ørsta	X	X	X	F	Ikkje hjelpepersonell. Eigen legevaktsbil utan uniformering. Lite eigna lokale.

Natt

I 2009 blei den interkommunale nattlegevakta oppretta. Frå starten var kommunane Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta med i ordninga. Seinare har også Sande og Herøy blitt med i denne ordninga. Nattlegevakta er organisert med tilstedevakt i tråd med sentral avtale. Legen er då stasjonert ved akuttmottaket ved Volda sjukehus og får fast timelønn. Eigenandelane og refusjonane frå Helfo går til kommunen. Her er også legevaktsentralen for alle kommunane lokalisert. Det gjer at den same sjukepleiaren som tek imot telefonane frå innringarane også kan hjelpe legen praktisk med konsultasjonane.

Om natta er det færre henvendingar til legevakta og generelt er dei som tek kontakt sjukare enn det dei er andre tider i døgnet. Det fører til at ein større del av pasientane har behov for vidare spesialisert behandling. Det gjer at det om natta er ein fordel at legevakta er lokalisert på eller i nærleiken av eit sjukehus.

Hornindal

Hornindal kommune har omlag 1200 innbyggjarar og har i dag interkommunal legevakt i Eid. Hornindal kommune høyrer i dag til Helse Sogn og Fjordane og Helse Vest. Einingsleiar for helsetenesta i Hornindal, Mary Anne Espe, har gitt klarsignal om at Hornindal ønskjer å vere med i prosessen om felles legevakt, men at det ikkje er aktuelt å knyte seg til før i 2020 når Volda og Hornindal blir ei kommune.

Overgrepsmottaket

I legevaktsansvaret skal kommunane også ha ei forsvarleg tilbod til menneske som har vore utsett for vold i nære relasjonar. Tidlegare hadde også kommunane ansvar for eit tilbod til dei som hadde blitt utsett for seksuelle overgrep, men dette ansvaret har no blitt overført til helseføretaket. Kommunane på Sunnmøre har løyst denne spesialiserte oppgåva ved å kjøpe tenesta i eit felles overgrepsmottaket. Overgrepsmottaket er eit samarbeid mellom Helse Møre og Romsdal og Ålesund kommune og er lokalisert ved legevakta i Ålesund. Overgrepsmottaket gjelder for både seksuelle overgrep og vold i nære relasjonar.

Legevaktsentral

Kommunane har plikt til å drive ein legevaktsentral som skal vere knytt til det nasjonale legevaktnummeret 116117. På Søre Sunnmøre har alle sju kommunane samarbeida om ein felles avtale med akuttmottaket i Volda om denne funksjonen.

Lokal bruk av legevakt

I samband med prosjektet har vi sett på lokal bruk av legevakt. Tal på kontaktar i tabellen nedanfor er henta frå innrapporterte takstar til Helfo i perioden 1.juli 2015 til 30.juni 2016. For å rekne ut forventet kontaktar er det brukt nasjonale tal (sjå tekst under tabellen). Samla sett er bruken av legevakt i distriktet litt over nasjonale tal. Avviket er ikkje stort, men når vi veit at denne tenesta har som nasjonalt mål at den skal bli brukt litt mindre, gjer det ikkje noko om legevakta i distriktet blir litt mindre brukt.

	Herøy og Sande	Hareid og Ulstein	Volda	Ørsta	Alle
Total tal på kontaktar	3880	4776	3013	3730	15397
Innbyggjarar	11531	13619	9037	10677	44864
Forventa kontaktar	3898	4603	3055	3609	15164
Prosentvis avvik	0%	4%	-1%	3%	2%

I NOU 2015:17 Først og fremst (kap. 10) går det fram at i 2014 er kontaktrata (telefon, konsultasjon og sjukebesøk) på legevakter i Norge gjennomsnittleg 338 per 1000 innbyggjar per år. Legevakt er ein teneste som blir gitt til også dei som berre oppheld seg midlertidig i kommunane, men dette gjeld også dei nasjonale tala slik at besøk per 1000 innbyggjar vil bli litt overstimulert.

I tillegg til tal på kontaktar har vi sett på fordelinga av dei ulike kontakttypene:

Område	Herøy og Sande	Hareid og Ulstein	Volda	Ørsta	Alle
Konsultasjonar	83 %	76 %	61 %	60 %	71 %
Sjukebesøk	4 %	4 %	8 %	9 %	6 %
Telefonar	13 %	17 %	27 %	29 %	19 %
Enkel pasientkontakt	0 %	3 %	4 %	2 %	2 %
Total tal på kontaktar	3880	4776	3013	3730	15397

Det kan sjå ut til at det er ein skilnad mellom ytre og indre i praksisen på kor mykje som blir avklart på telefon og kor stor del av innbyggjarane som får sjukebesøk. Det kan tyde på at ein i ytre ser ein tendens til at arbeidspresset, på grunn av større volum og større del konsultasjonar på kontoret, er så stort at det ikkje blir tid til sjukebesøk. Men det kan også handla om god tilgjengelegheit og nærleik til legevaktstasjonen og manglande forventningar i frå innbyggjarane om sjukebesøk.

Krav, forventningar og tilgang på ressursar

I dette avsnittet blir det gjort greie for kva nasjonale krav og forventningar det er til legevakttenesta sett opp i mot ressursar og moglegheiter i distriktet. Dei nasjonale føringane er lista opp med hyperkoblingar i eit tidlegare avsnitt.

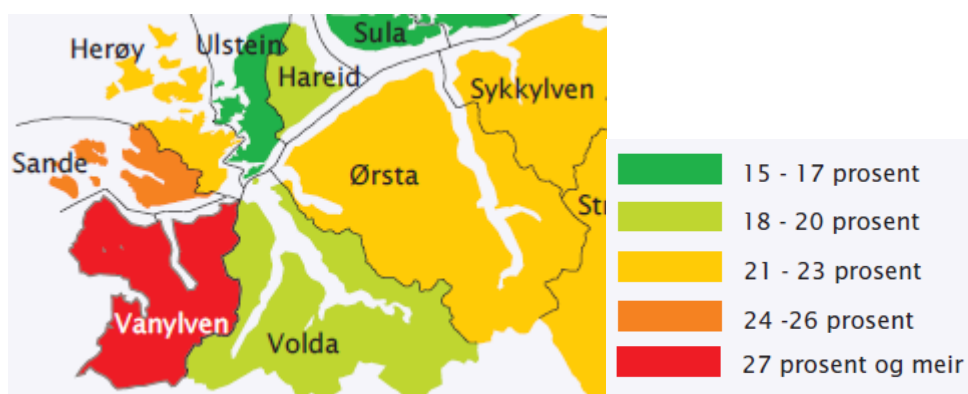
Nokre krav er heilt eintydige ut i frå lov og forskrift, andre er litt meir uklare, men vil bli presiserte i rettleiar for tenesta som er under utarbeiding i helsedirektoratet. Kunnskap om kva som med stort sannsyn kjem er basert på sterke signal i innlegg som har vore heldt på nasjonale legevaktskonferansar.

Tema som blir tatt opp i dette avsnittet kjem igjen som moment i meir stikkordsform i neste avsnitt der tre ulike modellar for legevaktorganisering på Søre Sunnmøre blir vurdert.

Ei teneste for alle

Legevakta skal vere eit tilbod for omlag 45 000 innbyggjarar, fordelt på 25 000 på ytre og 20 000 på indre. Legevakta er ikkje berre ein teneste til registrerte innbyggjarar, men til alle som oppheld seg i kommunane. I tillegg til dei fastbuande har Volda mange studentar og kommunane i ytre mange verftsarbeidarar. Skildringane under kapittelet om nasjonal status viser at legevakt er ein teneste for alle aldersgrupper og ein teneste som omlag ein tredjedel av innbyggjarane kjem i kontakt med kvart år. Behovet for kontakt med legevakt er ulikt i ulike livsfasar, men felles for alle som har behov for legevakta er at dei er i ein sårbar situasjon.

Befolkningssamansetninga er i endring og det er venta at andelen eldre blir større framover. Det blir færre i arbeidsfør alder i forhold til pensjonistar. Forventa relativ del av befolkninga over 67 år i 2030 for vårt distrikt ser slik ut:

Uavhengig om dei eldre i framtida vil bu i sjukeheim, bukollektiv eller i eigen bustad har den eldre befolkninga eit større behov for legevakttenesta enn befolkninga elles. Mobilitet er gjerne ei utfordring. Ei framtidig organisering av legevakta bør derfor ta omsyn til dette.

Kompetansekrav

Akuttmedisinforskrifta som blei iverksett 01.01.15 stiller frå 01.05.18 absolutte krav om vaktkompetanse for legevaktlege. Det vil i dei fleste kommunar til ei kvar tid vere legar som ikkje tilfredsstiller desse krava og som må ha ei kompetent bakvakt som er uttrykingsklar. Det er variasjon mellom dei distrikta vi har i dag kor mykje dette har å seie for ordninga. For nokre av kommunane er dette ei utfordring som kan handterast slik situasjonen er per i dag, for andre ikkje. Dette vil uansett for alle kommunane vere svært sårbart fordi det raskt kan endre seg.

Kompetansekrav legevakt:

Spesialist i allmennmedisin og godkjente allmennlegar med akuttmedisinkurs og kurs i valdshandtering kan gå sjølvstendige vakter.

Legar med mindre enn 3 års erfaring/rettleia teneste eller som har gått mindre enn 40 legevakter må ha bakvakt.

Det er mogleg å søke dispensasjon for krava for legar som jobbar mindre enn 2 månadar samanhengande i legevakta.

På grunn av nye spesialistreglar i allmennmedisin vil godkjenninga som allmennlege ikkje lenger blir gitt til nye legar. Dei legane som startar i jobb no må derfor ha bakvakt i minimum fire år før dei kan gå sjølvstendige legevakter.

Det er også kompetansekrav til anna helsepersonell som skal jobbe i legevakta. Alle må ha kurs i akuttmedisin og kurs i volds- og overgrepshandtering. For å jobbe i ein legevaktsentral må ein ha minimum relevant bachelorutdanning.

Personell

Behov

Akuttutvalet vurderte om det burde innførast eit nasjonalt krav om at alle legevaktstasjonar skulle ha minimum to legar på vakt, men såg at kostnadane av eit slikt forslag ville bli store og at dette eventuelt må utgreiast nærmare. Konklusjonen frå akuttutvalet var at legen i vakt aldri skal arbeide åleine, verken på legevaktstasjonen eller under utrykking/sjukebesøk. Det betyr at minimumsbemanninga på kvar legevaktstasjon er to-ein lege og eit anna helsepersonell.

Slik legevakta i distriktet er organisert i dag, er dette ikkje situasjonen, tvert i mot. Legane er for det aller meste åleine på vakt. Dette er ein arbeidssituasjon som er svært krevjande og til tider utrygg både for innbyggjarane og legen. For eksempel kan innbyggjarane oppleve å vente på legekontolet på legen utan noko form for observasjon. Ved tilstandar med rask forverring kan dette få uheldige konsekvensar. Ved store hendingar/ulykker blir legen opptatt med den hendinga heile dagen og har ikkje moglegheit for å sjå på andre pasientar.

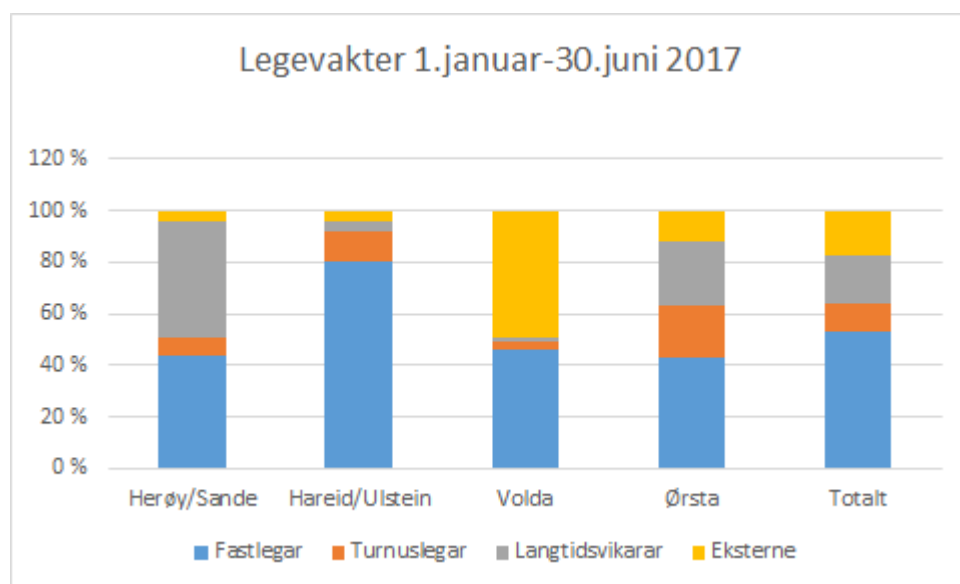
Å vere to på jobb handlar ikkje berre om pasienttrykkleik, men også om tryggleiken for legen som arbeidstakar. På legevakt møter ein menneske i alle slags situasjonar og kriser, og det er ikkje uvanleg med rus og voldsproblematikk. Få andre, om nokon, yrkesgrupper har i dag ein arbeidssituasjon der dei er åleine når dei jobbar i slike risikosituasjonar.

Moglegheiter og avgrensingar

Tilgangen på helsepersonell er avgrensa, og ein forventar at det i framtida kan bli ein enno meir marginal ressurs. Legevaktsarbeid er ei teneste som skal ytast heile døgnet og det er gjerne mest å gjere utanfor ordinær arbeidstid. Det å skaffe og behalde kompetent personell er derfor ei utfordring.

For fastlegar er deltaking i legevakt obligatorisk, men det er i avtaleverket gitt rett til fritak under viss forutsetningar. Undersøkingar viser at det er langt fleire enn dei som formelt har rett til fritak som ikkje deltek i legevakt og at deltakinga har falt i perioden 2006-2014 (*Sandvik & Hunsbår, 2015*).

Plikt til deltaking i legevakt og vaktbelastning har vore sett i samanheng med rekruttering av fastlegar. Kommunar med høg vaktbelastning har ofte meir vanskar med å rekruttere og behalde fastlegar. I ein del distrikt blir det brukt vikarar i legevakta. Det kan vere eit teikn på at fastlegane ikkje ynskjer å jobbe så mykje, men kan også vere eit teikn på at dei ikkje trivast med legevaktsjobbing.

Illustrasjon av del av legevakter tatt av fastlegar i vårt distrikt

For legar kjem legevaktsarbeidet i tillegg til ordinært arbeid og var tidlegare sett på som ei rein beredskapsordning. I avtaleverket er framleis vakt i distrikta her ei beredskapsvakt, men krava om tilgjengelegheit og arbeidsmengde har auka.

Oversikt over fastlegeheimlar og legar som deltek i vakt i distriktet

Kommune	Organisering	Tal på fastlegeheimlar	Turnuslegar	Legar som går vakt (inkl. turnus)	Merknad
Hareid	privat	6	0	4	
Herøy	kommunalt	12	1	10	Fordelt på to kontor, tre ledige heimlar
Sande	kommunalt	3	0	3	
Ulstein	privat	10	1	9	
Volda	kommunalt	9	1	8	Behov for ein ny heimel og utviding av lokale
Ørsta	privat	13	1	8	Nytt kontor under bygging

Tal på fastlegeheimlar er henta frå helsenorge.no i juni 2017

Hjelpepersonell

Det er ikkje spesifikke utdanningskrav til hjelpepersonell i ei legevakt, då vil det generelle i lovgjevinga gjelde. Dei som skal jobbe der må ha opplæring og det må vere fagleg ansvarleg at dei blir sett til dei oppgåvene dei skal utføre. Det einaste absolutte kravet er kurs i akuttmedisin og kurs i valds og overgrepshandtering.

For personell i legevaktsentral er det krav om relevant helsefagleg utdanning på bachelornivå, naudsynt klinisk praksis og gjennomført tilleggsopplæring for arbeid som operatør. I praksis vil dette seie sjukepleiarar, gjerne med vidareutdanning.

Erfaringar frå andre legevakter viser at sjukepleiarar er ei svært godt eigna yrkesgruppe til å ha også som hjelpepersonell på legevakt på grunn av god kompetanse og praktisk erfaring. For små og mellomstore legevakter med legevaktsentralfunksjon kan ein då få ein jobbrotasjon slik at sjukepleiarane kan veksle mellom å svare på telefonen og treffe pasientane i praktisk arbeid. Det gir moglegheit for kvalitetsforbetring i arbeidet for sjukepleiarane.

Andre yrkesgrupper som kan vere relevante er ambulansepersonell og legesekretærer. Legesekretærer er gjerne brukt i små legevakter og er flinke til vanleg rutinearbeid som blodprøvetaking og administrasjon, men har mindre eigna erfaringsgrunnlag til å vere hjelpepersonell for alvorleg sjuke pasientar. Ambulansepersonell er særleg aktuelle som sjåførar og hjelparar ved sjukebesøk, sjå under avsnittet om transport.

Nokre av kommunane i utgreiinga har kommunale legekontor og har då kommunalt tilsette legesekretærer. Dei erfaringane vi har til no viser at denne yrkesgruppa ikkje er van med turnusarbeid (kveld, natt og helg) og har kanskje ikkje som gruppe stor motivasjon for å endre på dette. Kommunane har også mange sjukepleiarar i jobb i turnus i dag, men få sjukepleiarar som ønsker seg meir ukurant arbeidstid.

Fagleg sett er det eit ønske om å få dedikerte sjukepleiarar som har hovudjobben på legevakt til å jobbe som støttepersonell på legevakt. Det vil styrke legevaktsorganisasjonen og gi betre kompetanse, og då også ein betre teneste for innbyggjarane.

Det vil uansett kva organisasjonsmodell ein vel vere utfordrande å rekruttere kompetent personell til arbeidet som støttepersonell i legevakt.

Lokale og utstyr

I følge forskrifta skal kommunen syte for at legevakta er utstyrt slik at helsepersonellet i vakt kan gjennomføre diagnostikk og iversette naudsyn medisinsk behandling og overvaking i akutte situasjonar. Det krev i tillegg til personell, ein del utstyr tilgjengeleg. Det er ikkje sett opp ein detaljert utstyrsliste i denne rapporten med omsyn til lengde, men det er tatt med i estimert investeringskostnader i budsjett ved eventuelt nybygg ved ny organisering.

I dag brukar dei fleste kommunane her i distriktet fastlegekontora til legevaktslokale, unnataket er Herøy og Sande som har eige legevaktslokale i Myrvåg. Dei kommunane som sjølve ikkje driv legekontor må då betale for leige av lokale og utstyr til fastlegane. Det er store skilnader mellom kommunane på kor eigna dei lokala ein i dag nyttar er til legevaktsdrift.

Denne løysinga gjer også at ikkje alle kommunane har eit journalsystem til legevakta, men at ein på legevakta brukar journalsystemet til fastlegane. Det gir uklare juridiske ansvarsforhold. Ein kommunal legevakt bør ha ei eige journalsystem som kommunen er ansvarleg for. Det er i prosjektet tatt kontakt med SSIKT med nærmare spesifikasjonar og krav til kva som er naudsynt og ønskjeleg med tanke på IKT til legevakt.

For å få til ei god omorganisering av legevakta vil det vere naudsynt med eige lokale til legevakt. Det kan løysast gjennom ombygging av eksisterande lokale eller ved bygging eller leige av nye lokale. Arealbehovet er nærmare skissert i vedlegg 1.

Transport

I tillegg til ansvaret for lokale og utstyr har kommunane eit sørge for ansvar for at legevakta er organisert og utstyrt slik at helsepersonell i vakt kan rykke ut med ein gong og med ei forsvarleg transportordning.

Ei legevakt med ein lege på vakt åleine legg ikkje til rette for dette. Med venterommet fullt og ein innkomande alarm betyr det at legen må ta valet om å reise i frå eit kontor med ventande pasientar, be om at alle som ventar reiser heim eller å la vere å rykke ut. Når legen ikkje har verken bil eller sjåfør tilgjengeleg, kan ein ikkje seie at kommunen syter for ei forsvarleg transportordning for legen. På dette punktet bryt kommunane i dag forskriftskravet.

Det er sterke sentrale signal om at alle legevakter bør ha ein uniformert legevaktsbil og det er forventa at dette blir spesifisert i rettleiaren som er under utarbeiding. Uavhengig av kva organisasjonsmodell og lokalisering som blir valt, må kommunane skaffe ei legevaktsbil.

Av legevaktdistrikta i dag er det berre Ørsta som har eigen legevaktsbil. Denne er ikkje uniformert. Mange legevakter som i dag har bil har denne gjennom leasingavtale. Ein legevaktsbil legg til rette for at ein også kan ha ein del utstyr tilgjengeleg i bilen som gjer at ein kan gjere meir diagnostikk og starte behandling der folk oppheld seg.

Eit alternativ til sjåfør i legevaktsbilen kan vere ambulansearbeidarar. Det er planlagt eit forsøk med dette i Røros, og i ["Handlingsplan for samarbeid om krise- og katastrofeberedskap og utvikling av den akuttmedisinske kjede i Møre og Romsdal"](#) er dette forslått som eit av tiltaka som kan prøvast ut også her i fylket. Prosjektgruppa har fått positive signal frå helseforetaket om at ein kan samarbeid med dei om dette.

Systemansvar og trening

I følgje akuttmedisinforskrifta og samarbeidsavtalen med helseføretaket skal kommunane ha omforente beredskapsplanar og planar for den akuttmedisinske kjeda. I dette samarbeidet skal kommunane og helseføretaket i samråd sikre at lokalisering og dimensjonering av legevakttenesta og ambulansestasjonar sikrar innbyggjarane eit heilskapleg og forsvarleg akuttilbod.

Slik vi på Søre Sunnmøre er organisert i dag med små kommunale stillingar som legevaktsansvarlege er det svært vanskeleg å finne rom til samarbeid med helseføretaket om slikt arbeid. I prosjektperioden har prosjektleiar også vore med i Akuttutvalet for Møre og Romsdal. Ei vidare utvikling av dette området er valt ut som eit av satsingsområda i Utviklingsplanarbeidet til Helse Møre og Romsdal. For at vi i distriktet skal kunne klare å vere med i slik utviklingsarbeid hadde det vore ein stor fordel å vere samla i ein organisasjon. Samarbeidsavtalen med helseføretaket er også årsaka til at det har vore viktig for kommunane i prosjektarbeidet å ha med representantar frå helseføretaket og å få innspel på rapporten frå helseføretaket. Vi ser og mange positive sider ved å ha éin organisasjon for å sikre tilhøyre, medverknad og trygghet i legevaktarbeidet for legane i ordninga.

Kommunane har eit ansvar for at helsepersonellet som skal arbeide i legevakta får naudsynt opplæring og trening i eigne arbeidsoppgåver og skal sikre at det blir gjennomført regelmessige øvingar i samarbeid og samhandling med resten av naudetatane. Eit døme på at dette ikkje er noko vi gjer i dag, er at politiet, ambulansetenesta og kommunalt brannvesen har årlege PLIVO (pågåande livstruande vald) øvingar, som ikkje legevakttenesta deltek i. Om ei reell hending skulle oppstå, ville det vere forventa at også legevakta bidrog som ein sentral aktør.

Det nasjonale akuttutvalet har ei klar tilråding om at leiing i legevakt må styrkast. Dette fordi legevakta har eit behov for ei sterk fagleg og administrativ leiing som ivareteke behovet for kompetanse, fagutvikling og kvalitetsarbeid. Legevaktsoverlegen må ha mynde og ansvar for å utarbeide ein overordna verksemdsplan, fordele ressursar og sørge for at det blir utarbeida internkontrollrutinar, informasjon til tilsette og avvikshandtering.

Ingen av legevaktene i distriktet i dag har ressursar til å gjennomføre dei krava som her er skildra. Dei administrative ressursane i legevakta i dag er så marginale at dei er brukt opp når vaktlistene er sett opp og lønninga kontert. Tilsyn med legevakter andre stader i landet viser at vi har ein godt stykke arbeid fram føre oss om vi skal klare å oppfylle desse krava. Om kvart enkelt distrikt skal gjere dette arbeidet slik vi er organisert i dag vil det vere svært krevjande. Kommunane har gode erfaringar med samarbeid, og det er god grunn til å tru at dette er område der vi har god effektivitetsgevinst i å slå oss saman til ein større organisasjon.

Økonomi

Tilgang på helsepersonell er ein avgrensa ressurs, det er også økonomi. Uavhengig av val av modell, vil den kommunale utgifta til legevakt auke. Dei ulike modellane har ulike kostnadsoverslag som ein må ta omsyn til i val av organisering. Nedanfor er ein tabell som viser kostander for kommunane ved dei tre modellane som er utgreia. Kostnadane kjem i tillegg til dei utgiftene kommunane i dag har til nattlegevakta og legevaktsentralen. Nærmare skildring av kostnadane er i vedlegg 2.

Kommune	Modell A	Modell B	Modell C
Hareid	2 701 223 kr	1 831 334 kr	1 970 805 kr
Herøy	4 666 317 kr	3 163 599 kr	3 404 533 kr
Sande	1 323 261 kr	897 124 kr	965 447 kr
Ulstein	4 405 833 kr	2 986 999 kr	3 214 484 kr
Volda	4 741 858 kr	3 214 812 kr	3 459 647 kr
Ørsta	5 597 288 kr	3 794 764 kr	4 083 767 kr
	23 435 780 kr	15 888 633 kr	17 098 683 kr

I forslaget til kostnadsfordelings til den enkelte kommune har vi her brukt same prinsipp som vi i dag har i nattlegevakta og legevaktsentralen, fordelt på innbyggjarar. Det er også mogleg å gjere dette på andre måtar, men det er ikkje ei medisinskfagleg vurdering og kan eventuelt avtalast mellom kommunane.

Kommunane brukar også i dag pengar på legevakt som kan trekkast i frå desse utgiftene. Dette varier mellom kommunane, og er litt vanskeleg å få konkrete tal på fordi samarbeidsavtalene med dei lokale legekontora er ulikt utforma.

Med oppstart 1.mai 2018 vil første året ha reduserte driftskostnader. Det vil vere eit investeringsbehov på om lag 1 million kroner knytt til oppstart av modell A og B. Men investeringane vil ikkje kunne gjerast før dei faste lokala er klare. Dette kan hende skjer først i 2019.

Lønn til legane

Slik legevakta er organisert i dag med beredskapsgodtgjering, der hovudinntekta til legen i vakt er eigenandelar og refusjonar frå Helfo som hovudinntektskilde lønner deg seg for legane å prioritere arbeid på kontoret framføre å rykke ut. Ei slik kvantitativ avlønning oppfordrar heller ikkje legane til å utsetje arbeid som kan vente til neste dag, slik ein kan få ei uheldig prioritering av pasientar på legevakt. For kommunane har denne modellen vore fordelaktig fordi utgiftene til legevakt blir lave og svært pårekneleg.

På oppdrag frå akuttutvalet vurderte Godager & Iversen (2015) avlønning i legevakt og kartla synspunkt frå legevakter med erfaring med fastlønn. Kartlegginga viser at fastlønn legg til rette for betre prioritering av pasientar på legevakt og gir kommunane betre styring med drifta. Godager og Iversen konkluderte med at det var vanskeleg med utgangspunkt i økonomisk tankegang å gi eit eintydig svar på om ein overgang frå takstbasert avlønning til fastlønn er å føretrekke. Tilbakemelding frå legane i her i

distriktet viser at eit klart fleirtal ønskjer fastlønn på legevakt. Frå eit medisinskfagleg perspektiv er det klart å føretrekke, noko vi mellom anna ser tydeleg i erfaringane vi har hausta frå andre legevaktdistrikt.

Reiseavstand og tilgang til tenesta

Om vi samlar alle seks kommunane som er i utgreiinga til eit distrikt har vi likevel eit svært kompakt legevaktdistrikt med små reiseavstandar samanlikna med mange legevaktdistrikt i Norge. Det som skil oss frå mange samanliknbare distrikt er at distriktet ikkje har eit klart definert sentrum med periferikommunar, men to områder delt av Eiksundsambandet med omlag like mange innbyggjarar på kvar side. I staden for ein stor tettstad, har vi fleire middels store. Denne geografien gjer at to av modellane som vi har valt å utgreie har to legevaktstasjonar.

Det gjer oss heldige på den måten at om legevaktstasjonen blir plassert geografisk sentralt i distriktet, så vil 95% av innbyggjarane nå legevaktstasjonen innan 50 minutt. Omlag 1 % av innbyggjarane (øyane i Sande og Øye/Urke) vil få lang reiseveg til legevakt uansett val av lokalisering. Desse stadane må ein sjå på saman med heleføretaket og kommunane på kva ein kan få til av beredskap. Ein del ordningar er på plass allereie i dag då desse stadane også i dag har lang reiseveg til legevakt.

Ei meir sentralisert legevakt vil gi lenger reiseveg for ein stor del av innbyggjarane i distriktet. Plasseringa av legevaktstasjonen vil vere avgjerande for om ein kan nå det nasjonale målet om reiseveg under 40 min for 90% av innbyggjarane. Vi i prosjektgruppa har hatt samtaler med sekretær for den nasjonale rapporten om dette. Han har sagt at eit alternativt krav kan bli at ein skal nå 90% av innbyggjarane med ein legevaktsbil innan 45 min.

Desse krava om reiseavstand gjer at det ikkje er hensiktsmessig å leggje ein legevaktsstasjon i ytterkantane i distriktet. Reine samferdsels og kommunikasjonsomsyn tilseier at ein felles legevaktsstasjon bør plasserast nærast mogleg Eiksundsambandet, anten i Furene eller i Eiksund . Samtidig er strategien, alle må ro, ikkje alltid ein god løysing då ingen av innbyggjarane vil få kort veg. Samtidig kan ein gå glipp av viktige synergjar med andre samarbeidspartar. Særleg er samarbeidet med spesialisthelsetenesta og reisetid frå legevaktstasjonen til sjukehus også viktig i lokaliseringvalet. Vi har sett opp ei oversikt over reiseavstand i minutt mellom dei mest aktuelle legevaktslokalisasjonane og sjukehusa

Reiseavstand i minutt

Reiseavstand Myrvåg-Furene 23 min

Reiseavstand Ulsteinvik-Furene 28 min

Frå mogleg legevaktsbase	Til Volda sjukehus	Til Ålesund sjukehus
Volda sjukehus	0	76
Furene	5	71
Myrvåg	28	60
Ulsteinvik	33	55

Kjelde: gulesider.no

I samband med prosjektet blei det tatt kontakt med Statens vegvesen for å få informasjon om Eiksundtunnelen og eventuelt stenging då det har følgje for organisering av legevakta. Tunnelen er ein del av Fv. 653 som MRFK er formell eigar av, men blir administrert av Statens vegvesen Region Midt. Tunnelen har eigen beredskapsplan.

Kjell Haukeberg i Statens vegvesen har gitt tilbakemelding om at det er tre grove inndelingar på kvifor tunnelen kan bli stengt. Prosjektet har også fått tilsendt ein rapport som viser stenging dei siste to åra.

1. Planlagt drift-/vedlikehaldsarbeid
 - Normalt så er dette arbeid av ein slik art at det blir sendt ut info til alle naudetater og media i forkant, det blir sett inn ledebil/kolonnekjøring slik at all trafikk kan passere gjennom med noko forseinkingar, utrykkingskøyretøy har prioritet og kan passere utanom kolonne (etter nærare instruks/avtale). Denne typen stenging utgjer omlag 1000 timar i året.
2. Driftsstans/havari/mindre uhell (utan personskade)
 - Tunnelen kan bli stengt, naudetatane blir varsla, det skal undersøkast kva som er årsaka, straum/kommunikasjonsbrot o.l., bilbergingselskap blir varsla ved havari og saman med politiet blir det vurdert om ein stenger, som regel blir det stengt for å ha best mogleg kontroll med situasjonen. Det kan være mogeleg å kome gjennom, men forseinkingar førekjem. 105 timar i gjennomsnitt siste par åra.
3. Trafikkulykke/bilbrann
 - Tunnelen blir stengt så rask som mogeleg, det blir trippelvarsling. Politiet/skadestadsleiar styrer hendinga og avgjer om og når tunnelen kan bli opna for normal trafikk. Sjeldan, ikkje kvart år.

Eit større legevaktdistrikt vil gi meir transportutfordringar for innbyggjarane som skal til legevaktstasjonen. Kva dette har å seie i eit miljøperspektiv har ikkje prosjektgruppa tatt høgde for å greie ut, men også med dagens organisering må dei aller fleste bruke bil for å nå legevakta.

Tilgang til legevakta handlar ikkje berre om reiseavstand for innbyggjarane, men også om kapasitet og mobiliteten til legen. Ut i frå nasjonale undersøkingar og lokale tal kan vi forvente totalt omlag 60 kontaktar i døgnet med legevaktslegen i distriktet på laurdagar og søndagar. På kveldane i vekedagane omlag 36 kontaktar.

I følgje det nasjonale målet skal legevakta vere ein beredskapsteneste med moglegheiter til å rykke ut på akutte hendingar og gjennomføre ein større del sjukebesøk enn no. Ein mobil lege kan løyse nokre av desse utfordringane, men effektiviteten til ein mobil lege vil sannsynlegvis vere lågare målt i handterte kontaktar enn ein stasjonær lege. Om ei samordning av legevakta fører til eit for lavt tal på legar i vakt vil det gje eit dårlegare tilbod til pasientane. Ein må derfor ta høgde for god nok kapasitet i ordninga for å sikre tilgjengelegheit for innbyggjarane.

Samarbeid med anna personell

Legevakta er heilt avhengig av samarbeid med anna personell. Noko av samarbeidet er avhengig av samlokalisering, men like viktig er kanskje ei administrativ styrking av legevakta. Ein større og samla legevaktorganisasjon med ei leiing gjer at andre har eit klart definert kontaktpunkt som ein kan drøfte utfordringar og samarbeidsrutinar med.

Det praktiske samarbeidet med pleie og omsorgspersonell i kommunen og spesialisthelsetenesta er der i dag, og er svært viktig for å gi innbyggjarane eit godt tilbod. Ved utarbeiding av modellar for framtidig legevakt har vi vurdert om samlokalisering med andre kan gi betre ressursutnytting og tilbod til innbyggjarane.

Ambulansetenesta

Ambulansetenesta er ein del av spesialisthelsetenesta og har ei svært sentral rolle i den akuttmedisinske kjeda. Ambulansetenesta har dei siste åra hatt ei kraftig oppgradering på kompetanse og utstyr, og er eit kjærkome hjelpeinstans når det verkeleg hastar. Ambulansepersonell er likevel ikkje så godt eigna til å vurdere tilstandar som ikkje hastar så mykje, og dette blir gjerne ei utfordring at dei også blir brukt til slike type oppdrag fordi dei er igjen som dei einaste akuttmedisinske personellet i kommunane når legevaktdistrikta blir store. Helse Møre og Romsdal har varsla at det vil bli endringar i ambulansestructuren i fylket fordi vi slik det har vore til no har fått forholdsvis meir ressursar til dette enn regionen elles. Det har derfor kome fram ein ide om at kommunane kanskje kan vere med å nytte og delbetale denne tenesta ved at ambulanspersonell til dømes kan vere sjåfør på ein legevaktsbil. Legen og ambulanspersonellet har utfyllande kompetanse som gjer at dei som fagpersonar kan utfylle kvarandre. Ei slik løysing vil vere avhengig av samlokalisering av ambulansetastasjon og legevakt. Ei samlokalisering vil også gje fordelar i form av at ein lettare kunne få til samtrening, noko som er lovpålagt å drive med. I tillegg vil det mogleggjere at legen kan bli med ambulanspersonellet ut i ambulanse på dei oppdraga der det verkeleg hastar.

ØHD-senger og sjukeheimane generelt

Kommunane på Søre Sunnmøre har valt ei desentralisert ordning på kommunale Øh-hjelp senger. Mange andre stader i landet har ein valt ei samlokalisering av desse plassane med legevakt for å sikre forsvarlege tenester utan å bygge opp ei ekstra vaktordning for legar til desse plassane. Kommunane her er godt fornøgde med den løysinga som er valt fordi det gir eit nært tilbod til innbyggjarane og ein har fått heva den generelle kompetansen på sjukeheimane. Dette gir ekstra behov for at den legevaktorganiseringa som vi skal ha i vårt område er mobil og legevakta må ha nok tilgjengelege legar på vakt til at det er realistisk og forsvarleg at legevakta kan besøke sjukeheimane når det er behov for det. Dette kjem også dei andre bebuarane på sjukeheimen og heimebuande eldre til gode.

Ei samlokalisering av legevakt og sjukeheim med tanke på sambruk av personell er vanskeleg å tenke seg kan gi betre ressursutnytting fordi helsepersonellet som arbeider på sjukeheimane allereie i dag har mange oppgåver og lite dødtid tilgjengeleg for ekstraarbeid og beredskap.

Sjukehus

Dei fleste som treng akutt innlegging i sjukehus i vårt distrikt skal til Volda sjukehus, og vi har god erfaring med nattlegevakt og legevaktsentral lokalisert ved Volda sjukehus. Nærlokalisering ved Volda sjukehus kan gje fleire fordelar med synergjar med sambruk av personell, men bygging på sjukehus tomte må vere i

regi av helseføretaket. Døme på ressursutnytting kan vere fellesbruk av sjukepleiarressursar i legevaktsentralen, mottak og legevakta. Eit anna døme er at legevaktslegen kan ferdigbehandle pasientar med skader etter røntgenundersøking slik sjukehuslegane ikkje treng å sjå på dei pasientane som ikkje har brotskader.

Psykisk helsevern

Psykisk helsevern i spesialisthelsetenesta har den siste tida hatt stort fokus på å bygge ut ambulante team og desse teama må ha ein base. Dei er i vårt distrikt i ein prosess på å finne ein eigna base. Vi ser liten direkte synergi av samlokalisering med denne tenesta, men godt samarbeid både på individnivå og systemnivå er naudsynt.

Andre kommunale tenester

Ein del kommunar har samarbeid med brannmannskap for køyring av legevaktsbil. Det finnes også eksempel på samlokalisering med brannstasjonar. I nokre av kommunane i distriktet har brannmannskapet gjennomført "First responders" opplæring gjennom Norsk luftambulans og har førstehjelpsutstyr som oksygen og hjertestartar i brannvaktbilen. Ei samlokalisering med brann vil først og fremst vere nyttig med tanke på samtrening for alvorlege ulykker, men kanskje ikkje så store gevinstar i dagleg drift.

Kommunane står også framføre ei velferdsteknologisk utvikling. Det er venta at kommunane i framtida må ha ei eller anna form for responscenter til velferdsteknologien. Eit alternativ for dette kan vere sambruk av legevaktsentralpersonellet då begge tenestane krev beredskap med personell med minimum sjukepleiekompetanse.

Sjølv om utredninga her ikkje har sett på daglegevakt, har vi undervegs i arbeidet også fått innspel på det. Ei utviding av ordninga til også å gjelde dag opnar for moglegheita til å ha observasjonssenger for inntil 12 timers observasjon. Dette dekkjer eit anna behov enn ØHD-sengeplassane, og kan i ein del tilfelle hindre innleggingar i sjukehus.

Fleire kommunar

Ei endra legevaktorganisering kan vere mogleg å utvide til fleire kommunar, men val av modell og lokalisering vil vere avgjerande for kva som er fagleg forsvarleg. Til dømes har Stranda kommune sendt ein førespurnad om å vere med i ordninga. Om det skal vere mogleg er ikkje alle modellane og lokaliseringalternativa nedanfor eigna. Vanylven trekte seg frå utgreiingsprosjektet på grunn av samferdselsutfordringar. Det kan likevel vere at Vanylven kommune ved eit seinare høve vil ønske eit samarbeid.

Legevaktsentralen og ny legevakt

Kommunane kjøper i dag legevaktformidlingstenesta frå helseføretaket. Sjukepleiarane som utfører tenesta er i dag tilsette ved mottaket i sjukehuset og rullerer i sitt arbeid mellom legevaktformidling og mottaksarbeid i sjukehuset. Om natta har dei også støttefunksjon for nattlegevakta.

I dei to modellane A og B som er omtala ovanfor, tenkjer ein seg at sjukepleiarane som utøver legevaktsentralarbeidet også skal inngå som støttepersonell ved legevakta på kveld og dagtid helg. Om tenesta fortsatt vil verte kjøpt frå helseføretaket vil difor vere avhengig av lokalisering av legevaktstasjonen. Dersom ny legevakt har lokalisering nær sjukehusmottaket, kan ein sjå for seg eit

fortsatt samarbeid mellom kommunane og helseføretaket der sjukepleiarane kan jobbe på stader. Dersom ny legevakt vert lokalisert vekke frå sjukehusmottaket, vil legevaktsformidlinga verte flytta til ny legevakt og samarbeidet om sjukepleiarressursane i sjukehusmottaket kan då ikkje bli vidareført.

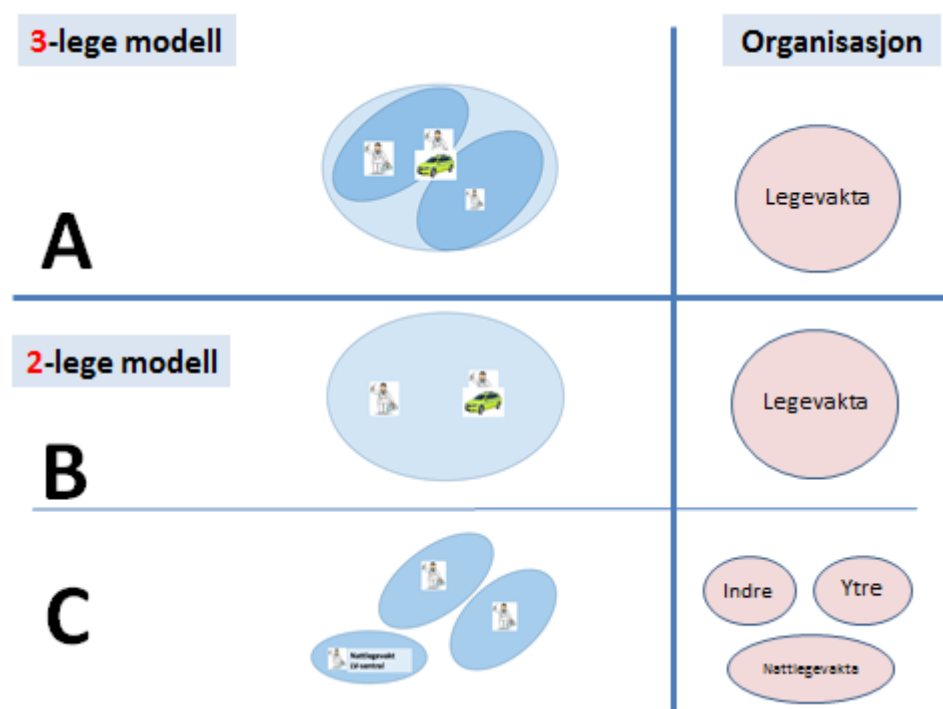
Vanylven er ikkje ein del av dette utgreiingsprosjektet, men har felles legevaktsentralavtale med HMR ved Volda sjukehus saman med dei andre kommunane. Det er lite sannsynleg at Vanylven vil halde fram med denne ordninga viss dei andre kommunane trekk seg ut og driv legevaktsentralen sjølve.

Tre modeller for ny organisering av legevakta

Tidleg i prosjektperioden såg prosjektgruppa på mange ulike modeller for organisering av legevakta. Organisering som vi har det i dag vart tidleg forkasta som ueigna for å stette nye krav.

For å kome vidare i arbeidet vart tre modeller valt som dei vi såg mest potensiale i. Dette har gjort det lettare å få konkrete innspel. Modellane er likevel ikkje ferdig finpusa eller køyrt ROS-analyse på. Etter val av modell er det difor framleis eit godt stykke arbeid som må gjerast. Modellane er tenkt å vere i bruk i tidsrommet frå kl 15 - 22 på kvardagar og frå kl 08- 22 i helg og høgtider. Under modellane er det eit eige avsnitt om natta.

Hovudprinsippet er at ein på kveldstid og dagtid helg går frå fire legar i heime-beredskapsvakt til to eller tre legar i aktiv vakt.

I modell A og B er nattlegevakta ein integrert del av ny organisering. I modell C blir nattlegevakta ei eiga ordning slik som i dag. Prosjektgruppa har ikkje oppfatta mandatet til å sjå på organiseringa på dagtid kvardag, men alle modellane kan i prinsippet utvidast til å gjelde også dette. I prosjektgruppa har vi sett føre oss at legevakt på dagtid kvardag vil halde fram som i dag, men ser at også for dette tidsrommet vil det for kvar enkelt kommune sannsynlegvis kome krav som gjer at til dømes alle kommunane bør ha ein legevaktsbil tilgjengeleg. ØHD-sengetilbodet på Søre Sunnmøre er desentralisert. Det gjev eit auka behov for at legevakta har eigne observasjonssenger som også vil kunne vere i bruk på dagtid. Spesielt med tanke på overgangen frå natt til dag.

Generelt om organisasjonsomgrepet:

Vi har i desse modellane brukt omgrepet "organisasjon" om det som høyrer naturleg saman i eit arbeidsfellesskap. Det vil seie den gruppa av legar og hjelpepersonell som delar på arbeidsturnus, fysisk arbeidsplass og arbeidsoppgåver (journalssystem, timebøker) Vi tenker ikkje på ein eventuelt formell tilhøyre til ein vedteken organisasjonsstruktur som kunne ha gått på tvers av arbeidsstad og arbeidsfellesskap. I modell A er det to arbeidsstader, men vi ser føre oss at helsepersonellet skal kunne jobbe begge stader, og også dele journalssystem og timebøker.

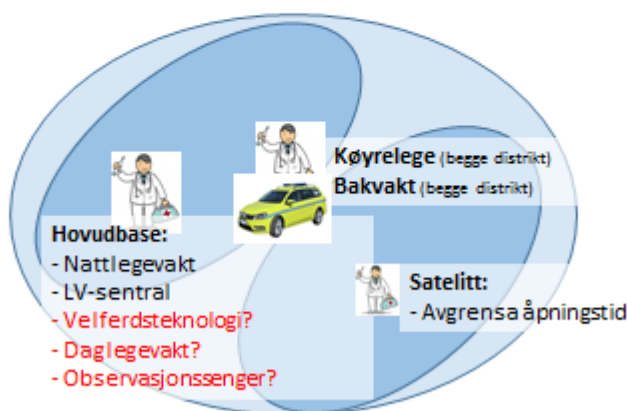
Etter ein kort presentasjon av kvar modell kjem det ei momentliste som viser fordelar og ulemper som har kome fram i prosjektarbeidet så langt.

Modell A

2 distrikt, 3 aktive legar:

- stasjonær på hovudbasen
- køyrelege (og bakvakt)
- satelittstasjon

Nattlegevakt og LV-sentral på basen. Éin organisasjon.

Presentasjon av modell

Hovudstasjon med to legar på jobb. Hovudstasjon lokalisert same stad som nattlegevakta. Alltid ein lege på stasjonen og ein køyrelege som har ansvar for sjukebesøk i heile distriktet. I tillegg har denne modellen ein satelittstasjon der den tredje legen skal jobbe. Satelittstasjonen kan vere open i heile perioden, frå kl 15-22 på kvardagar og 08-22 i helgane, eller det kan vere aktuelt med delvis opningstid. Satelittstasjonen og hovudstasjonen skal ligge på kvar si side av Eiksundtunnelen. Ein organisasjon der alle legane i frå kommunane går i turnus på alle tre typene av vakter (base, køyrelege, lege på satelittstasjon). Eit hjelpepersonell per lege.

Fordelar

- Køyrelege gir godt tilbod til institusjonar og ikkje-mobile innbyggjarar. Tydeleg tilbakemelding frå pleie og omsorg i alle kommunar om at ein køyrelege er svært viktig for brukarane i pleie og omsorgstenestene. Det vil også kunne redusere ambulansebruk og tal på unødige sjukehusinnleggingar.

- Med tre legar i samtidig vakt vil det vere lett å sette opp ein turnus der alltid minst ein av legane fyller kompetansekrava for legevakt. Kompetansekrava blir løyst av legar i aktiv teneste.
- Fleire legar i same vaktdistrikt gjev bufferkapasitet til å handtere større hendingar parallelt med normal aktivitet
- Reiseavstanden for innbyggjarane til legevakt vil vere innanfor 40 minutt for over 90% av innbyggjarane.
- God kapasitet til sjukebesøk og akuttmedisinsk beredskap.
- Ein hovudbase er meir fleksibel og klar for utviding med ekstra personell ved arbeidstoppar, observasjonssenger og kan vere base for velferdsteknologi
- God arbeidssituasjon for legar, spesielt med tanke på nye legar og vikarar, som kan møte på jobb saman med ein erfaren lege
- Ein organisasjon lettar kommunikasjonen med helsetenesta elles og andre samarbeidspartar, både med tanke på dagleg drift og på systemarbeid
- Ein organisasjon gir betre moglegheit for systemarbeid inkludert fagutvikling og samtrening med anna helsepersonell
- Om hovudstasjonen blir nærlokalisert med ein ambulansestasjon eller akuttmottak gir det moglegheit for synergjar
- Ein hovudstasjon med fleire funksjoner ved utviding (velferdsteknologi, observasjonssenger, daglegevakt) gir større del dagtidsarbeid i turnus for støttepersonell
- Mogleg med utviding til å gjelde fleire kommunar

Ulemper

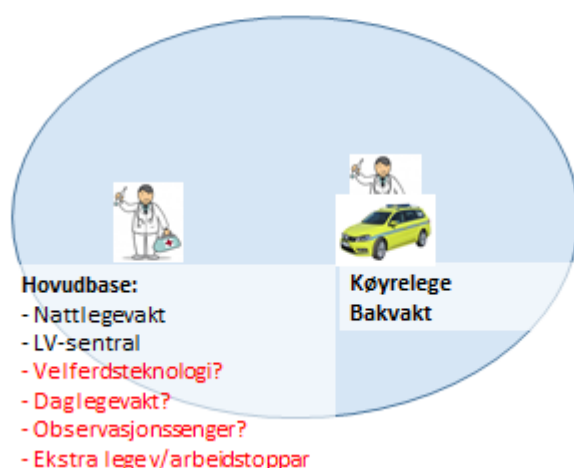
- Mange vakter som skal fyllast opp av legar og behov for hjelpepersonell på to ulike lokalisasjonar. Ressurskrevjande, både med tanke på legar og støttepersonell
- To lokale skal vere utstyrt til legevakt
- Innbyggjarane får ulike stadar dei skal ta kontakt til ulike tider av døgnet
- Sveikka organisasjonstilknytning for legekorpsset ved at legane har to fysiske arbeidsplassar

Modell B

1 distrikt, 2 aktive legar:

- stasjonær på basen
- køyrelege (og bakvakt)

Nattlegevakt og LV-sentral på basen. Éin organisasjon.

Presentasjon av modell

Ein legevaktstasjon med to legar på jobb. Alltid ein lege på legevaktstasjonen og ein køyrelege som har ansvar for sjukebesøk i heile distriktet. Ingen satellittstasjon. Legevaktstasjonen kan oppskalerast i kapasitet med meir personell i presstider i veka og/eller ved høgtider når legevakta blir mykje brukt. Ein organisasjon og ein lokalisasjon.

Fordelar

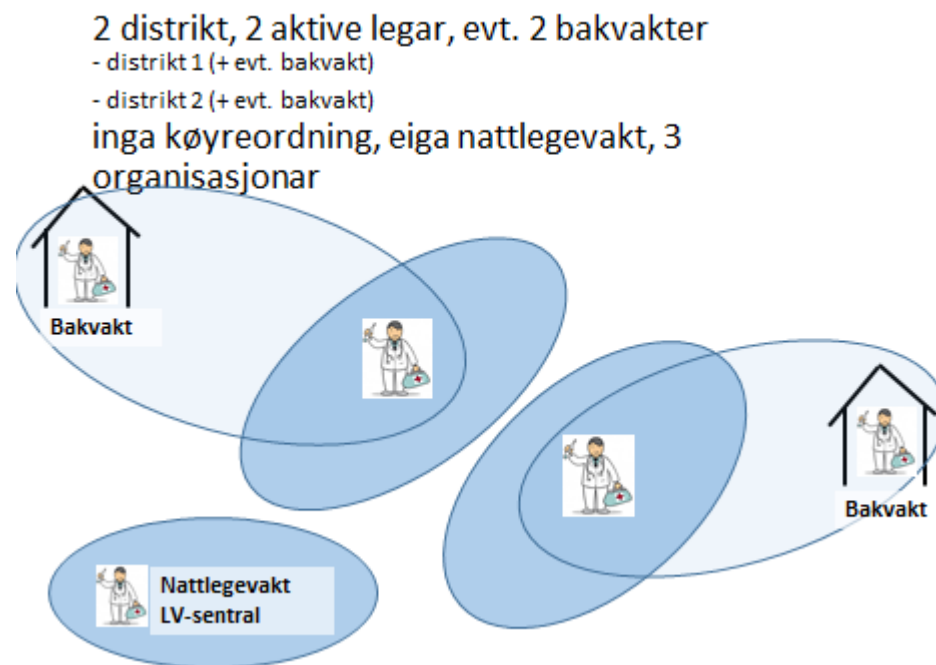
- Køyrelege gir godt tilbod til institusjonar og ikkje-mobile innbyggjarar. Tydeleg tilbakemelding frå pleie og omsorg i alle kommunar om at ein køyrelege er svært viktig for brukarane i pleie og omsorgstenestene. Det vil også kunne redusere ambulansebruk og tal på unødige sjukehusinnleggingar.
- Legevaktstasjon vil alltid ha minst to legar på jobb der ein ville kunne fylle kompetansekravet.
- Fleire legar i same vaktstasjon gjev bufferkapasitet til å handtere større hendingar parallelt med normal aktivitet
- Legevaktstasjonen er fleksibel og klar for utviding med ekstra lege ved arbeidstoppar, observasjonssenger og velferdsteknologi
- God arbeidssituasjon for legar, spesielt med tanke på nye legar og vikarar, som kan møte på jobb saman med ein erfaren lege
- Ein organisasjon gir lettare kommunikasjon med resten av helsevesenet og andre samarbeidspartar, både med tanke på dagleg drift og på systemarbeid
- Ein organisasjon gir betre moglegheit for systemarbeid inkludert fagutvikling og samtrening med anna helsepersonell
- Om legevaktstasjonen blir nærlokalisert med ein ambulansetastasjon eller akuttmottak gir det moglegheit for synergjar

- Ei legevaktstasjon som kan ha fleire funksjoner ved utviding (velferdsteknologi, observasjonssenger, daglegevakt) gir større del dagtidsarbeid i turnus for støttepersonell
- Mindre ressurskrevjande enn A-modellen både med tanke på personale og drift av berre ein legevaktstasjon. Det vil vere behov for mindre personell enn modell A på det jamne. Ein lokalisasjon vil forenkle opplæringa av helsepersonellet og redusere administrative driftskostnader
- Ein lokalisasjon vil sannsynlegvis betre organisasjonstilknyttinga
- Moglegheit for utviding til å gjelde fleire kommunar om hovudbasen blir i indre

Ulemper

- Vaktene kan bli så travle for legen på stasjonen at det kan føre til dårlegare kvalitet i tenesta.
- Ein del av innbyggjarane vil få lengre reiseveg enn i dag til legevaktstasjonen, men dei aller fleste (95%) vil kunne nå legevaktbasa innan 50 minutt.

Modell C

Presentasjon av modell

To separate legevaktorganisasjonar der kommunane på ytre slår seg saman til eit distrikt og kommunane på indre slår seg saman til eit distrikt. Ein lege med hjelpepersonell og legevaktsbil på jobb i kvart distrikt. Felles distrikt med nattlegevakt i Volda som i dag.

Fordelar

- Med to legevaktstasjonar vil reiseavstanden for innbyggjarane til legevakt vere innanfor 40 minutt for over 90% av innbyggjarane.
- Eit mindre distrikt kan gi fordelene at ein kjenner betre dei ei skal samarbeide med
- Sterkare organisasjonstilknyping til legane for kveldslegevakta

Ulemper

- Det vil vere behov for bakvakt i ordninga for å fylle kompetansekrava og ein må bruke kvilande heimebakvakt. Til tider vil denne ordninga krevje fire legar på vakt samtidig i regionen.
- Tre ulike organisasjonar gjer det uklart for samarbeidspartar kvar dei kan ta kontakt.
- Det vil vere vanskelegare å få til kvalitetsarbeid og fagutvikling i mindre einheiter.
- Arbeidsbelastninga til legen på basen vil i periodar vere så høg at det vil vere vanskeleg å få tid til å prioritere sjukebesøk og utrykkingar saman med ambulansen. Dårligare mobilitet gir eit svakare tilbod til ikkje-mobile innbyggjarar, inkludert sjukeheimspasientar.
- Ved større hendingar vil ein mangle bufferkapasitet til å handtere ordinær aktivitet parallelt
- Tre organisasjonar vil gi behov for meir administrative ressursar totalt sett.
- Færre tilsette i kvar legevakt gjer at organisasjonane blir meir sårbare for endringar i tilsettingar, både for legar og hjelpepersonell.
- Kvar lege må forholde seg til to ulike legevaktorganisasjonar (nattlegevakt og kveldslegevakt)
- LV-sentralen må halde fram ved nattlegevakta på sjukehuset og ein får ikkje nytta potensiale i arbeidskapasiteten og kompetansen til dei som jobbar i ordninga.

Legevakt om natta

Dei tre modellane som er skissert ovanfor gjeld legevakt kveld og dagtid/kveld i helg og høgtidsdagar. I modell A og B skal nattlegevakta lokalisert i hovudstasjonen og vere i same organisasjon. Legevaktssentralen skal vere samlokalisert med legevakta uavhengig av kvar stasjonen skal vere. I modell C held nattlegevakta fram som eigen organisasjon og kan i prinsippet vere slik som i dag.

For natta tenker vi at den bemanninga vi har i dag er tilstrekkeleg om vi legg til rette for legevaktsbil med sjåfør for å få den eine legen som er på vakt til å vere meir rusta for utrykking og sjukebesøk. Berre 10% av alle henvendingar til legevakt som skjer på natt. Gjennomsnittleg er det omlag 4-5 kontaktar med lege per natt i heile distriktet og sannsynet for samtidskonfliktar er derfor lågt. Om ein vurderer at ein ønskjer ein enno sterkare beredskap kan det vere aktuelt å legge til ei sovande bakvakt på legevaktstasjonen om natta for å styrke beredskapen. Det blir særleg aktuelt om ein ynskjer å utvide distriktet utover dei seks kommunane som i dag er med i ordninga. Både auka reiseavstand til eventuelt nye kommunar og fleire innbyggjarar i nedslagsfeltet vil auke sannsynet for samtidskonfliktar.

Ein lege nummer to om natta er også aktuelt om den legen som er på jobb ikkje fyller kompetansekrava. Alternativet til dette er som i dag med bakvakt i beredskap heime. Ei eventuell styrking på natt må vurderast opp i mot vaktbelastninga på eksisterande legar i ordninga og økonomiske konsekvensar.

Lokalisering

Volumet av pasientar som får omvegar

Nasjonal statistikk viser at det klart største volumet av pasientar som treng øh-hjelp og blir innlagt i sjukehus er medisinske pasientar (omlag 80%). Nest størst volum har kirurgiske pasientar som i hovudsak er ulike skader. Dei aller fleste pasientane i vårt distrikt vil derfor kunne få den behandlinga dei treng akutt ved Volda sjukehus. Om vi brukar nasjonal statistikk til å sjå føre oss volumet på øh-innleggingar i distriktet vil det vere omlag 3100 innleggingar/år i tidsrommet der legevakta skal fungere. Det vil seie at det i i gjennomsnittet vil vere 8-9 personar som skal vidare til Volda sjukehus frå legevakta i døgnet.

Det finnes likevel ein del tilstandar der pasientane i distriktet skal til andre sjukehus når dei treng akutt hjelp. Døme på dette er traume, psykiatri, øyre-nase-hals, auge og born. Tilsaman vil desse tilstandane sannsynlegvis utgjere eit volum på rundt 300 per år i heile distriktet i tidsrommet legevakta er i funksjon. Det vil utgjere litt under ein person i døgnet som skal vidare til Ålesund sjukehus frå legevakta.

Ved modell A:

Hovudbase i	Fordel	Ulempe
Volda Nærlokalisering med akuttmottak	Synergi med sjukehusmottaket - LV-sentral - nattlegevakt, støttepersonell - røntgen og avlastning av kirurgisk poliklinikk - viss ambulansane blir ved sjukehuset: Enkelt for legen å vere med på utrykking Stor moglegheit for at eksisterande personellgruppe ved LV-sentral med høg kompetanse og erfaring i LV-formidling blir med vidare Moglegheit for utviding til fleire kommunar	Vanskelegare å etablere felles organisasjonstilknytning for legar og sjukepleiarar Lågare terskel for sjukehusinnleggingar (?) på natt Omveg for pasientar frå Ørsta som bør til Ålesund (born, psykiatri). Kan delvis kompensere av køyrelegeordning.
Furene Nærlokalisert med ambulansestasjon	Synergi med ambulansestasjon - samtrening (dagtid) - støttepersonell legevaktsbil - enkelt for legen å vere med på utrykking Moglegheit for utviding til fleire kommunar	Noko auka drop-in på sjukehuset på kveld og natt, vanskelegare å rute vidare til legevakt. Ikkje mogleg med avlastande samarbeid med kir.pol/røntgen Krev nybygg, dette vil neppe vere klart til 1.mai 2018, og vi må ha ei overgangsordning. Meir usikkert om LV får rekruttert personell frå eksisterande fagmiljø ved LV-sentralen.
Ytre (Ulsteinvik eller Myrvåg)	Nærleik til flest av innbyggjarane Nærleik til Ålesund sjukehus?	Noko auke av drop-in på sjukehuset (avhengig av opningstidene for ein satellitt på indre), mykje vanskelegare å rute vidare

Nærlokalisering med ambulansestasjon eller sjukeheim	Krev (kanskje) ikkje nybygg? Moglegheit for synergi med tildømes sjukeheim i Myrvåg (observasjonssenger) eller ambulansestasjon i Saunesmarka	til legevakt om natta. Stor omveg for dei sjukaste pasientane frå hele indre Søre som skal vidare til sjukehus etter legevakt. Lite volum på natt. Kan kompensera av køyrelegen der det etter telefonkonsultasjon er gode indikasjonar på at det sannsynlegvis blir innlegging i sjukehus. Ikkje moglegheit for fleire kommunar å knyte seg på ordninga på grunn av lang reiseveg om natta
--	---	---

Satelittstasjon skal vere på motsett side av Eiksundtunnelen. Ein satelittstasjon kan lokalisera til eit eksisterande legekontor og krev ikkje nybygg.

Ved modell B:

Hovudbase i	Fordel	Ulempe
Volda Nærlokalisering akuttmottak	Synergi med sjukehusmottaket - LV-sentral - nattlegevakt, støttepersonell - røntgen og avlastning av kirurgisk poliklinikk - viss ambulansane blir ved sjukehuset: Enkelt for legen å vere med på uttrykking Stor moglegheit for at eksisterande personellgruppe ved LV-sentral med høg kompetanse og erfaring i LV-formidling blir med vidare Moglegheit for utviding til fleire kommunar	Vanskelegare å etablere felles organisasjonstilknytning for legar og sjukepleiarar Lågare terskel for sjukehusinnleggingar (?) på natt Krev nybygg, dette vil neppe vere klart til 1.mai 2018, og vi må ha ei overgangsordning. Omveg for pasientar frå Ørsta og Ytre som bør til Ålesund (born, ønh, øye, psykiatri). Kan kompensera av køyrelegeordning.
Furene Nærlokalisert med ambulansestasjon	Synergi med ambulansestasjon - samtrening (dagtid) - støttepersonell legevaktsbil - enkelt for legen å vere med på uttrykking Moglegheit for utviding til fleire kommunar	Noko auka drop-in på sjukehuset på kveld og natt, vanskelegare å rute vidare til legevakt. Liten omveg for de sjukaste pasientane frå Volda og Hornindal som blir henta i ambulanse og kor nytteverdien av vurdering hos allmennlege før sjukehusinnlegging er usikker Ikkje mogleg med avlastande samarbeid med kir.pol/røntgen Krev nybygg, dette vil neppe vere klart til 1.mai 2018, og vi må ha ei overgangsordning. Meir usikkert om LV får rekruttert personell frå eksisterande fagmiljø ved

		LV-sentralen. Omveg for pasientar frå Ørsta og Ytre som bør til Ålesund (born, ønh, øye, psykiatri). Kan kompensast av køyrelegeordning.
Ytre (Ulsteinvik eller Myrvåg) Nærlokalisering med ambulansestasjon eller sjukeheim	Nærleik til flest av innbyggjarane Nærleik til Ålesund sjukehus? Krev (kanskje) ikkje nybygg? Moglegheit for synergi med tildømes sjukeheim i Myrvåg (observasjonssenger) eller ambulansestasjon i Saunesmarka	Stor auke av drop-in på sjukehuset, mykje vanskelegare å rute vidare til legevakt på grunn av lang omveg. Stor omveg for dei sjukaste pasientane frå hele indre Søre som skal vidare til sjukehus etter legevakt. Eit langt større volum når det ikkje er satellitt delar av døgnet. Kan delvis kompensast av køyrelegen der det etter telefonkonsultasjon er gode indikasjonar på at det sannsynlegvis blir innlegging i sjukehus. Ikkje moglegheit for fleire kommunar å knyte seg på ordninga på grunn av lang reiseveg

Modell C

I modell C skal det vere ein legevaktstasjon på indre og ein på ytre. Denne modellen krev ikkje noko nybygg før oppstart og kan startast opp frå eit eksisterande legekantor/legevaktlokale. Modellen har hatt så lite oppslutning i prosessen då den har mange utfordringar og prosjektgruppa har derfor bestemt seg for ikkje å gå vidare i utredninga av lokalisering av denne modellen.

Om det likevel blir politisk oppslutning om denne modellen må lokaliseringsspørsmålet blir avgjort mellom dei kommunane som skal samarbeide: Hareid, Herøy, Sande og Ulstein i ytre og Ørsta og Volda i indre. Det vil vere få faglege argument som skil lokaliseringsspørsmålet i så kompakte distrikt.

Vurderingar og konklusjon

Modellval

Vurderingar

Ei framtidig legevaktorganisering bør støtte dei forskriftskrava som gjeld i dag, vere mogleg å utvikle vidare og vere ein best mogleg teneste for innbyggjarane i regionen.

Vi fyller i dag ikkje kompetansekravet, krav om forsvarleg transportordning, kravet om opplæring og samtrening med andre naudetatar eller krav om leiging og kvalitetsarbeid.

Akuttmedisinforskrifta stiller frå 01.05.18 absolutte krav om vaktkompetanse for legevaktlege. Det vil i dei fleste kommunar til ei kvar tid vere legar som ikkje tilfredsstiller desse krava og som må ha ei kompetent bakvakt som er uttrykingsklar. Dette kravet gjer det også mindre aktuelt å få inn vikarar i legevakta. For nokre av legevaktdistrikta er dette ei utfordring som kan handterast slik situasjonen er per i dag, for andre ikkje. Dette vil uansett for alle kommunane vere svært sårbart for legevaktfunksjonen fordi dette raskt kan endre seg.

Kravet om opplæring og kravet om kvalitetsarbeid let seg ikkje løyse utan meir administrative ressursar i legevakta. Om kvart av dagens legevaktdistrikt skal gjere det for seg, vil dette åleine bli kostnadskrevjande. Men den største utfordringa vil kanskje vere å få tak i nok helsepersonell til å gjere jobben. Til dømes har legevaktdistrikta i dag samla sett ein ressurs på 65 % legevaksansvarleg/legevaktssjef. Om vi skulle halde fram med dagens organisering ville behovet framover vere på 250% stilling. Slår vi oss saman får vi mange stordriftsfordelar og kan klare oss med ein 100% stillingsressurs til dette arbeidet.

Kravet om ei forsvarleg transportordning og moglegheita for å kunne rykke ut gjer at alle legevaktdistrikt må ha ein legevaktsbil og hjelpepersonell. Det er ein derfor ei minimumsbemannning ein må ha for å støtte dei nye krava, både administrativt og pasientnært, uavhengig av størrelsen på legevaktdistriktet. Det blei derfor tidleg klart at null-alternativet, å halde fram som i dag, ikkje er aktuelt. Det vil bli svært dyrt og vi vil ikkje klare å skaffe nok helsepersonell.

Av dei tre modellane som er utgreidd vil modell C vere den som klarast har utfordringar i forhold til å kunne løyse forskriftskravet. Dette er fordi modell C ikkje har meir enn ein lege i vaktområdet. Det vil kunne føre til at ved høg arbeidsbelastning vil den legen ha problem med å kunne rykke ut ved alvorlege hendingar. Ved alvorlege hendingar som tek tid, til dømes ulykker, har heller ikkje denne modellen moglegheit for jobbgjelding på den måten modell A og B har. I ein modell med fleire legar i same distrikt kan den andre/dei to andre legane tre inn og ta over jobben til den legen som blir opptatt med ei alvorleg hending som er både tidkrevjande og mentalt krevjande.

Tilbakemeldingar frå andre

Både legane i kommunane, ressursgruppa for brukarar, helse og omsorgstenestene i kommunane og helseføretaket har meint at modell A er den legevaksorganiseringa som gir best tilbod til innbyggjarane. På ein klar andreplass kjem modell B. Tilbakemeldinga frå dei tillitsvalte legane var at dei meinte at modell B gir best arbeidstilhøve for legane.

Legane i kommunane

Dei blei gjennomført ei spørjeundersøking blant legane i kommunane. Undersøkinga blei sendt ut til 68 legar. 55 svarte på undersøkinga. Fleirtalet meinte at modell B gav best arbeidstilhøve for legane, men at modell A gir det beste tilbodet til innbyggjarane. Resultatet av undersøkinga er vedlagt (vedlegg 3)

Ressursgruppa med tillitsvalte legar

Fokuset til dei tillitsvalte legane var å sjå kva ordning som gav best arbeidsforhold for legane. Dei har i eit brev konkludert med at dei ynskjer modell B (vedlegg 4). Modell B gir færre legevakter for kvar enkelte lege og gir ei forsvarleg legevaktordning.

Ressursgruppa med brukarar

Ressursgruppa med brukarar er politisk valte representantar. I siste møte 13.06.17 møtte Else Gjerde, Trond Berg, Stein Conradsen, Toril Langlo og Leiv Magnar Aarflot. Gruppa var einstemminga på at modell A var det beste alternativet og at modell C måtte forkastast.

Kommunale helse og omsorgstenester

For å få innspel i arbeidet blei det også arrangert eit halvdagsseminar med deltakarar for ulike tenester: psykiatri, heimesjukepleie, sjukeheimar, tenester i bustad. Seminaret hadde 24 deltakarar fordelt på alle seks kommunane. Deltakarane blei oppfordra til å dele både gode og dårlege erfaringar med legevakt. Dei kom også med innspel til kva som er viktig med ei framtidig legevakt. Dei ønskte seg ei legevakt med lokale, velkjente legar, og ei legevakt som har rutinar og prosedyrar som nye legar blir opplærde i. Eit stort fleirtal ønskte modell A, med modell B som alternativ. Berre éin av dei frammøtte ønska modell C.

Helse Møre og Romsdal

Helse Møre og Romsdal har gitt ei tilbakemelding på val av modell i eit brev datert 08.06.17 (vedlegg 5). Også helseføretaket konkluderer med at modell A gir det beste tilbodet til innbyggjarane. Dei legg vekt på at det at legen kan vere mobil er heilt sentralt, og dei ser føre seg eit samarbeid om ein legevaktsbil. HMR meiner at val av modell må inkludere nattlegevakta. Dei tilrår at legevakta skal ha funksjonstid 24/7 365 dagar i året.

Konklusjon

Dei faglege argumenta og innspela frå andre peikar alle mot at modell A er det klart beste alternativet for organisering av legevakta i dei seks kommunane framover. Modell B vil også vere fagleg forsvarleg og er eit andreval for prosjektgruppa. Modell C blir frårådd.

Lokalisering

Hovudbasen bør ligge i nærleiken til Volda sjukehus fordi pasientstraumen her er størst. Prosjektgruppa meiner at den beste lokaliseringa er like ved Volda sjukehus og samlokalisert med ambulansestasjonen. Ein oppnår då flest synergjar. Helse Møre og Romsdal har gitt tydelege signal om at bygging av ny ambulansestasjon ved Volda sjukehus ikkje er aktuelt av økonomiske årsaker. I prosjektgruppa meiner vi då at andre alternativet må vere på strekninga Volda sjukehus-Furene, samlokalisert med ambulansestasjon.

Satellittstasjonen bør ligge sentralt geografisk plassert på Ytre for å sikre at flest mogleg innbyggjarar kan nå ein legevaktbase innan 40 min. Gode alternativ er Myrvåg eller Ulsteinvik om ei vil bruke eksisterande

lokale. Det er ingen faglege argument som skil desse to stadane, så det blir opp til det politiske miljøet å bli enige om kvar lokaliseringa skal vere.

Om ein vil bygge nytt eller leige nye lokale kan fleire stader vere aktuelle, men dei geografiske yttterpunkta Fosnavåg sentrum og Hareid er mindre aktuelle om ein vil halde seg innanfor 40 minuttsskravet.

Oppstart

Ei ny organisering av legevakta på Søre Sunnmøre krev eit nytt lokale i indre. I prosjektgruppa ynskjer vi framleis at dette lokale skal vere samlokalisert med Volda sjukehus, men signala frå HMR tyder på at det kan bli vanskeleg. Uansett kvar det blir vil ikkje eit nytt lokale kunne stå klart 1.mai 2018.

Vi i prosjektgruppa foreslår derfor at vi startar opp med ei overgangsordning 1.mai 2018 der vi brukar eksisterande lokale (eit legekontor på indre, eit legekontor på ytre og nattlegevakta og legevaktssentralen ved sjukehuset som i dag)

Dette har vore eit utgreiingsprosjekt og det er framleis mykje arbeid som må gjerast før oppstart er mogleg. Prosjektgruppa foreslår derfor at det snarast mogleg etter vedtak blir tilsett ein legevaktssjef og dagleg leiar i legevakta for vidare planlegging og oppstart. Det må blant anna bli gjennomført ROS-analyse av valt modell, etablerast rutinar og prosedyrar og tilsettast hjelpepersonell før ein kan starte opp med overgangsordninga. Det må også jobbast vidare med nye lokale.

I tillegg til val av modell og lokalisering må ein i det administrative og politiske behandlinga av saka ta stilling til om ein ynskjer vertskommuneorganisering eller IKS. Vi i prosjektgruppa har ikkje tatt stilling til om det eine er betre eigna enn det andre.

Vedlegg

1. Arealbehov
2. Kostnadsberekning
3. Spørjeundersøking legar
4. Brev frå tillitsvalte legar
5. Brev frå Helse Møre og Romsdal

Referat

HVO:

Jacob Kjøde

Audhild Gregoriusdotter Rotevatn

Margrete Apelseth

Leif Strand

Stig Flåskjer

Odd Ragnar Hunnes

Odd Helge M. Tonheim

Nikolai Flisnes

Aud Folkestad

DATO

17.08.2017

REFERANSE

MØTEDATO

28.06.2017

REFERENT

Tore Berg

MØTESTED

Høgskulen, Volda

Volda kommune:

Jan H Egset

Fride S Sortehaug

Rune Sjurgard

Statsbygg:

Lars Prestegård

Tore Berg

Geir Skaare, Statsbygg (skype)

Kopi:

Ida Strømberg, Statsbygg

HVO Mediefag - Prosjektstyring. Referat frå møte mellom styringsgruppe og Statsbygg 28.6.2017

Referatet inneheld kun hovedpunkter og avtalte aksjonar.

Nr	Sak	Ansv./Frist
1	Formål med møtet Statsbygg, som oppdragstakar og byggherre, har behov for å avklare auken i romprogrammet (areal) som har oppstått i revidert romprogram mot dei tidlegare oppgitte økonomiske rammene frå HVO og Volda kommune.	
2	Kort resymé av oppdraget til nå Statsbyggs kalkyleestimat, gjort på HVOs programprosjekt (jan 2016) og utført desember 2016, viste at prosjektet låg helt på grensa av HVOs økonomiske tåleevne, som var oppgitt til 16 MNOK for HVO og inntil 6 MNOK for Volda kommune (årleg husleigestørrelse). Det utløyste i januar 2017 ein revisjon av romprogram for å redusere prosjektets areal.	

Nr	Sak	Ansv./Frist
	Tomtelokalisering skulle avklarast i denne programfasen. HVO har reorganisert brukarorganisasjonen, spesielt på romgruppenivå og arbeidsgrupper.	
3	Status <u>Tomtelokalisering:</u> Alternativ B legges til grunn pga nærheit til Hans Strøm og Berte Kanutte. Endeleg avgrensing og fotavtrykk for nytt bygg skjer i skisseprosjekt. <u>Miljøambisjon:</u> Avklart. <u>Revidert romprogram:</u> Totalt bruttoareal har auka frå 4700 til 5938 kvm, fordelt på 4178 kvm (HVO) og 1760 kvm (kommunefunksjonar). Programmet blir vurdert å være meir representativt for heile HVO enn det forrige. <u>Kostnader:</u> Estimert husleige har auka, på intervallnivå frå 22-26 MNOK til 27,7-32,7 MNOK (ikkje kalkulert).	
4	Kommentarer frå HVO og Volda kommune HVO understreka at romprogrammet er ferdig slanka. Ideelt skulle alle animasjonsfunksjonar vore med (114 kvm). Både HVO og Volda kommune stilte spørsmål ved det, dei oppfattar, som høgt kostnadsnivå (ref kvadratmeterpris). Volda kommune oppga at den skal bruke inntil 1 ‰ av kommunens eigedomsskatt til prosjekta kultursal og idrettshall. Volda kommune ynskjer vurderingar av to alternativ av kultursal.	
5	Veien vidare. Fylgjande sentrale forhold blei avtalt for veien vidare: - Statsbygg oversender utkast til byggeprogram, med høyringsfrist 5.8.2017. - Statsbygg utarbeider nytt kalkyleestimat basert på revidert program. - Basert på estimatet gjør Statsbygg en husleieberegning. - HVO (og kommunen) får oversendt kalkyleestimat og husleieberegning for behandling - Det blei signalisert behov for ei reorganisering av prosjektets styringsnivå / styringsgruppe. Statsbygg, ved prosjekteier Prestegård, understreket at HVO (kommunen) må ta stilling til kultursalalternativet før oppstart	Statsbygg – 1.7.17 Statsbygg – 1.10.17 Statsbygg – 9.10.17 Statsbygg – medio okt. HVO – Q3/2017

Nr	Sak	Ansv./Frist
	anbudskonkurranse, i realiteten som del av prosessen med fjerde kulepunkt over. Denne framdriften gir ny utsettelse på anbudskonkurranse og skisseprosjekt.	

Fra: Rune Sjurgard[Rune.Sjurgard@volda.kommune.no] Sendt: 28.08.2017 12:55:30 Til: Sonja Håvik Tittel: VS: 1130701 HVO Mediefag - Prosjektadministrasjon: Framdriftsplan per 28. august 2017
[Orienteringssak for formannskapet + kommunestyret](#)

Fra: Margrete Apelseth [mailto:margrete.apelseth@hivolda.no]

Sendt: 28. august 2017 11:03

Til: Karen Fredrikke Lomeland Jacobsen <karen.jacobsen@hivolda.no>

Kopi: Ingunn Welle <ingunn.welle@hivolda.no>; Jens Standal Groven <jensg@hivolda.no>; Audhild Gregoriusdotter Rotevatn <audhild.gregoriusdotter.rotevatn@hivolda.no>; Jacob Kjøde <jk@hivolda.no>; Leif Roar Strand <leifroar@hivolda.no>; Jan Henning Egset <je@sivolda.no>; Jørgen Amdam <jorgen.amdam@volda.kommune.no>; Rune Sjurgard <Rune.Sjurgard@volda.kommune.no>; Tore.Berg@statsbygg.no; Strømberg Ida (Ida.Stromberg@statsbygg.no) <Ida.Stromberg@statsbygg.no>

Emne: 1130701 HVO Mediefag - Prosjektadministrasjon: Framdriftsplan per 28. august 2017

Framdriftsplan per 28. august 2017 for nytt mediebygg med kultursal og visningssal, som vedkjem Volda kommune:

- Pågår no: Bygg- og brukarutstyrgruppa arbeidar vidare med matrise for VVS og el. Volda kommune ved kulturhuskonsulentane Per Einar Langseth og Arvid Blindheim har fylt inn for Volda kommune. HVO er i sluttarbeidet med matrisa.
- Snarast, xx.xx.2017: Utarbeide tillegg til intensjonsavtalen mellom Volda kommune og HVO om dekning av kostnader. Signering.
- 7. september – ev 12. september: Usikkerheitsanalyse gjennomført som heildagssamling hos Statsbygg i Oslo. HVO og Volda kommune bør vere representert på denne analysen. Representantar frå Høgskulen: Audhild Gregoriusdotter Rotevatn, Reidulf Botn og Margrete Apelseth. Volda kommune må velje representant(ar) og sende på møtet. Analysen må gjennomførast før 13. september.
- 1. oktober 2017: Statsbygg utarbeider ny kalkyle for pris per m² i nybygget basert på revidert program. Kalkylen vil vurdere to alternativ. Dette gir ny utsetjing på anbodskonkurranse og skisseprosjekt.
- 9. oktober 2017: Statsbygg utarbeidar husleigeberekning med basis i kalkyleestimatet.
- **9. oktober 2017 til siste del av oktober 2017: Høgskulen og Volda kommune må ta stilling til kostnads- og husleigenivå.**
- **26.10.2017: Volda kommune må bestemme seg for eit alternativ for kulturhussal og at dei er med vidare i prosjektet.**
- Slutten av oktober 2017: Anbodsperiode for å innhente tilbod på prosjektering.
- Ca. 1. desember 2017: Tilbudsfrist for å levere tilbod på prosjektering.
- Siste del av januar 2018: Statsbygg har evaluert tilboda og inngår kontrakt med valt tilbydar for prosjektering.
- Midten av juni 2018: Skisse / forprosjektet er ferdig.

Slik var planen 30. januar 2017:

Programfase fram til 1 april 2017, anbodskonkurranse, så prosjektere og skisseprosjekt ferdig 1. juli 2017.

Vi er forseinka i forhold til planen.

Tidlegare fristar og hendingar (lista er ikkje komplett) :

- 7. august 2017: BYGGEPROGRAM M/VEDLEGG TIL HØYRING, tilbakemeldingsfrist.
- 28. juni 2017: Innstilling frå romgruppa.
- 26. april 2017: Synfaring aktivitetsbaserte arbeidsplassar i Oslo på Statsbygg, Skanska og Sundtkvartalet for Strøm 2020 og romgruppa.
- 28. april 2018: Statsbygg med arkitekt, landskapsarkitekt, akustikar og elektro synfaring i Volda.
- 4. oktober 2016: Intensjonsavtale mellom Volda kommune og Høgskulen signert av Volda kommune.

Med vennleg helsing

Margrete Apelseth

Overingeniør | HVO Drift

Høgskulen i Volda

Telefon: 70 07 53 88 | Mobil 95208351

[BK-352](#)

www.hivolda.no

Fra: Sunniva Utnes[sunniva.utnes@volda.kommune.no] Sendt: 22.08.2017 10:37:34 Til: Sonja Håvik Tittel: VS: Byggjeprogram - høyring

Sunniva Utnes

Konsulent

Sektor for kultur og service

Direkte 70058886

www.volda.kommune.no

Fra: Rune Sjurgard
Sendt: 4. august 2017 14:04
Til: Sunniva Utnes
Kopi: Sonja Håvik
Emne: VS: Byggjeprogram - høyring

Eg ber om at e-posten og vedlegga vert sendt som orienteringssak til komande formannskaps- og kommunestyremøte.

Fra: Rune Sjurgard
Sendt: 4. august 2017 14:03
Til: 'Tore.Berg@statsbygg.no'; 'postmottak@hivolda.no'
Kopi: 'Jacob Kjøde'; 'Johann Roppen'; Jørgen Amdam; V-Postmottak; 'Jan Henning Egset'
Emne: Byggjeprogram - høyring

Vi syner til møtet på høgskulen 28.06.17 og til e-post frå dykk om høyring til byggjeprogrammet, jfr frist 07.08.17. Dette er vurdert av våre konsulentar og gjennomgått med kommunen si leing. Vi legg ved Blindheim og Langseth sine utgreiingar i to notat, Utdrag av byggeprogram med kommentarar og Spesialleveranser til kulturhusprosjekt. Desse to notata går som kommunen sine merknader/uttale til utkastet til byggjeprogram. Vidare viser vi til kommunestyret si handsaming av romprogram for kulturhus og kino - sambruk som er oversendt tidlegare, jfr K-sak 75/17 i kommunestyret 22.06.17.

Utkastet til byggjeprogram inneheld nokre forhold knytt til storleik og funksjonalitet som ikkje har vore spelt inn av kommunen, og dette er presisert i vedlagte uttale ved at det for kommunen sin del ikkje er prioritert. Dette inneber at dersom HVO har spelt inn slike behov, så føreset vi at dette er forhold som HVO vil ta ansvar for sjølve dersom desse elementa skal vere med i vidare planlegging.

Gjennom den politiske handsaminga er det eit uttrykt ynske om å realisere dette sambruksprosjektet med gode synergjar til samfunnet og høgskulen. Volda kommune ser det som svært positivt at HVO også ser dei samfunnsmessige synergiane og den verknaden dette har både for lokalsamfunnet og Volda i regionen. Ein viktig føresetnad for å få oppfylt dette er at byggjekostnaden til prosjektet ligg på eit realistisk nivå. Det vert her vist til referanseprisar for liknande prosjekt som td. konsert- og kulturhuset i Fosnavåg, nybygg på Campus i Bergen mv. Ein annan viktig faktor for å lykkast med dette prosjektet er at vi får til optimal sambruk av kino- og kultursalane mellom kommunen og HVO.

Volda kommune synest det er gjort eit godt arbeid med utkastet til romprogram og har slik sett mindre merknader, jfr vedlagte skriv/notat der desse framgår. Notatet som omhandlar spesialleveransar spesifiserer delprosjekt eller leveransar der kommunen vert eigar av inventaret/utstyret. Dette er viktig for totaløkonomien i prosjektet og kunne kome i posisjon for offentlege tilskot.

Prosjektet går no over i ein ny fase med planlegging og førebuing av avgjerdsgrunnlag. Volda kommune er oppteken av ta aktiv del i planlegginga som likeverdig part. Prosjektet må ha ei effektiv og god organisering med ei styrings- eller koordineringsgruppe samansett av toppleiinga frå kommunen og HVO i tillegg til Statsbygg si prosjektleiing. Volda kommune er oppteken av å møte toppleiinga ved HVO for å starte drøftingar for å avklare premisser rundt kostnadsfordeling/leige, organisering av drift og andre forhold knytt til realisering og drift av anlegget.

Vidare vil Volda kommune minne om at Møre og Romsdal fylkeskommune har meldt si interesse i prosjektet, og at

det er viktig at partane opprettar ein dialiog med fylkeskommunen under vegs for å avklare deira bruk og bidrag i prosjektet.

Høgskulen har kalla inn til eit møte måndag 7. august. Volda kommune ser dette som eit informasjonsmøte, og at nærare drøftingar rundt prinsipielle avklaringar mellom partane vert å kome attende til i møte mellom leiinga for HVO og Volda kommune.

helsing

Rune Sjurgard
rådmann

Tlf 70058700/90053752
www.volda.kommune.no

Kopi: Volda kommunestyre

UTDRAG AV BYGGEPROGRAM MED KOMMENTARER.

Nedenfor er byggeprogrammet for prosjekt 1130701 Høyskolen i Volda, Mediefag gjennomgått ut fra Volda kommunes interesser i prosjektet. Det er forsøkt å ta ut de deler som angår kultursaler m.m.. Sitat fra byggeprogrammet er skrevet i kursiv.

Det er videre skrevet inn en del kommentarer som er gjennomgått med Volda Kommune **(Uthevet i rødt).**

Notat er utarbeidet av Per Einar Langseth og Arvid Blindheim.

Kommentarene er gjennomgått med Volda kommune ved ordfører Jørgen Amdam, rådmann Rune Sjurgard og Jan Henning Egset i telefonmøte 01.08.2017 og 04.08.2017.

0 INNLEDNING.:

0.1 Prosjektets mål.

0.1.1: Samfunnsmål.

«Siden nybygget inkluderer en sal som også kan benyttes til en rekke ulike kulturformål, vil det bidra til å knytte høgskulen og lokalsamfunnet/regionen tettere sammen.»

01.2 Effektmål.

«Siden nybygget inkludere en sal som også kan benyttes til en rekke ulike kulturformål, vil det bidra til å knytte høgskulen og lokalsamfunnet/regionen tettere sammen.»

Volda kommune er svært fornøyd med at deres deltaking er vektlagt i målformuleringen.

0.2 Om prosjektet.

02.1 Oppdraget.

«Bygget skal blant annet inneholde undervisningslokaler, studentarbeidsplasser og en flerbrukssal for 500 personer hvor det skal organiseres sambruk med Volda kommune.»

Volda kommune påpeker at det kan stå inntil 500 personer – kfr kommentarer pkt. 1.3.08.

02.4 Programmeringsarbeidet.

Volda kommune oppfatter seg som likeverdig part med HVO i dette arbeidet.

02.6: Prosjektets gjennomføringsmodell.

Utviklingsfasen skal gjennomføres som et oppdrag for en tverrfaglig prosjekteringsgruppe(PG), til og med skisseprosjekt.

Gjennomføring (detaljprosjekt og byggefase) planlegges gjennomført som totalentreprise.

Det skal vurderes nærmere om spesifikke deler av byggeprosjektet skal skilles ut som egne entrepriser.

Anbudskonkurransen gjennomføres på grunnlag av skisseprosjekt.

Prosjekteringsgruppen kan bli videreført til entreprenør.

Volda kommune er interessert i at det legges til rette for at kommunen kan gjennomføre innrednings- kompletteringsarbeider som egne entrepriser.

03 Eksisterende situasjon

Beskrivelse av dagens situasjon på tomten som gir føringer for byggeprosjektet.

04. Kunstprosjektet.

Det skal etableres et kunstprosjekt med KORO som ansvarlig.

Volda kommune er interessert i å delta i kunstprosjektet da fellesareal må være aktuelt sted for kunst.

1 OVERORDNEDE KRAV OG FØRINGER, TVERRFAGLIGE TEMA.

1.1 Romprogram.

Mrk. Forutsetninger om sambruk på hele området.

Arealoppstilling viser netto 1070 m² til kultursaler kfr. arealoppstilling kap. 08.

I tillegg vil komme areal ut fra sambruksvurdering.

1.2 Funksjonskrav til bygningen som helhet.

«Kultursalene skal benyttes til et mangfold av kulturtilbud der både store og små aktører, profesjonelle og amatører samt skolens egne aktører bidrar.

Kinosalen skal kun benyttes til visningssal for HVO.

Kinosalen vil også kunne brukes til konferanser, møterom, forelesninger og undervisning i tillegg til visningsbruk for HVO.

Kommunens bruk vil i hovedsak være kinodrift.

«Åpenhet og aktivitet.

Nybygget skal oppleves som en åpen og inkluderende arena. Det skal være aktivitet i bygget fra morgen til kveld med studier, kulturarrangement og filmfremvisning i kinosalen/liten kultursal. «

1.3 Funksjonskrav til de enkelte avdelinger/funksjoner.

1.3.02 Fellesfunksjoner.

- *Hovedinngang for studenter, ansatte og besøkende.*
- *Biinngang ansatte med direkte forbindelse til ansattområder, grovgarderobe.*
- *Økonomiinngang med varemottak til scene og kultursal*

Servicesenter.

Det skal etableres et servicesenter/vrimletorg for studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer i inngangsområdet.

Servicesenter bør samlokaliseres med kaffebar/kiosk og vurderes med hensyn til bemanning og kontrollbehov i bygningen, spesielt ved store skole -og kulturarrangement. Det bør plasseres nær hovedkommunikasjon og sosiale soner, og være godt synlig fra hovedinngangen.

Volda kommune er opptatt av at det blir avklart driftsopplegg for kulturaktivitetene i samarbeid HVO da dette vil være førende for detaljutforming.

1.3-04 Sosiale soner/møteplasser

Kaffebaren/kiosk.

Det skal innplasseres en kaffebaren/kiosk som skal betjene alle brukere i bygget, både studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer.

Kaffebaren skal være et sosialt treffsted og møteplass, hvor studenter og ansatte møtes, og skal kunne tilby kioskvarer og biletter til kultur – og filmfremvisninger.

Kaffebaren/kiosken og tilstøtende arealer (sosiale soner) skal henge sammen sømløst. Utforming og logistikk skal ivareta brukervennlighet og god ergonomi og den skal etableres på en måte som gjør drift og hygiene enkelt.

- *Kaffebaren/kiosken skal utformes slik at det også kan benyttes i forbindelse med servering ved større tilstelninger, seminar og konferanser samt kulturarrangement.*
- *Kaffebaren/kiosken skal bidra til utadvendt og aktivt miljø.*
- *Kaffebaren/kiosken skal kunne ha andre åpningstider enn øvrige deler av bygget.*

Det bør antakelig utformes slik at «kinokiosk» kan skilles fra kaffebaren.

1.3.08 Kultursaler

Stor kultursal:

Kultursalen skal være en fleksibel, moderne multifunksjonssal (L= 32 B= 18 H=12m netto innvendige mål.) som med grunnoppsett med skyveamfi er en sal med inntil 500 sitteplasser i amfi og ca 200 m2 scene. Det skal være gode muligheter også for alternative oppsett til tradisjonell sal/ scene (Titteskap) og justering av størrelse /publikumskapasitet er viktig.

Publikumskapasitet:

- *500 plasser ved konsert/musikkspill med publikum i amfi + inntil 60 ekstra plasser i grunn orkestergrav på framscenen.*
- *700 plasser med 200 ekstra stablestoler med oppbygd scene og redusert scenedybde til 5 meter.*
- *Inntil 500 sitteplasser ved bord for kafe'konsert, bankett og lignende.*
- *1200 personer for ståkonsert/fest (Kapasitet rømning 1200 pers.)*
- *Inntil 700 m2 temamesser, utstillinger o.l. i storsal og innlasting. I tillegg kan vestibyle, lillesal m. m. brukes i slike sammenhenger slik at samlet areal kan bli godt over 1200 m2 for utstillinger og messer.*

Romfunksjonsprogrammet omtaler to alternative saler som skal vurderes videre i skisseprosjektet før endelig beslutning tas: (L = 32 B= 18 H=10) eller (L= 28 B= 18 H=10) To alternative størrelser på kultursalen i denne fasen av prosjektet er i tråd med Volda Kommunestyre sitt vedtak av 22. juni 2017, og er også i tråd med felles forståelse mellom Statsbygg og kommunen.

I både byggeprogrammet og romfunksjonsprogrammet tas det utgangspunkt i at det største alternativet vil gi en setekapasitet på inntil 500. Kommunen sin vurdering er en setekapasitet på om lag 460 ved dette alternativet. I byggeprogrammet omtales også kapasitet ved ulike bruksformål. Det er kommunen sin oppfatning at disse ulike tallene kan være for høye, men at detaljplanlegging vil avklare den endelige kapasiteten til bruksformål.

Volda kommune har for sin del ikke prioritert orkestergrav.

Kultursalen skal ha følgende birom:

- *Foaje*
- *Publikumsgarderober*
- *Garderobe/toaletter for opptredende.*
- *Scenelager*
- *Lager for symfoniorkester*
- *Flygelgarasje med jevn temperatur og fuktighet.*

Foaje, publikumsgarderober, og garderober/toaletter for opptredende må samordnes med rom for HVO.

Volda kommune har for sin del ikke prioritert eget lager for symfoniorkester, men vil poengtere at det må være tilstrekkelig lagerplass for sceneutstyr inkl. utstyr som bord og stoler til bruk i salen ved forskjellige bruksformål.

Kinosal/ Visningssal:

- *80 plasser i fast amfi for kinofremvisning, visning, forelesninger og enkelte mindre kulturarrangement.*
- *Utstyres med nødvendig infrastruktur for videokonferanse, kameraer, audiovisuelt utstyr, to skjermer, teleslynge etc.*
- *Legges i tilknytning til hovedinngang for også å kunne fungere som felles konferanse – og seminarrom, med mulighet for ulike møbleringsscenarier.*

Varemottak:

Det skal etableres en egen skjermet økonomiinngang for kulturarrangement. Varemottak skal være godt dimensjonert med lasterampe og akseptable høyder for håndtering av større sceneutstyr og rigg.

1.3.11 Garderobe – dusj -toalett.

« Ansatte garderobe skal kunne benyttes til garderobe av tekniker/aktører ved kulturarrangement.»

Garderobe studenter:

Rommet skal også kunne benyttes som garderobe til kulturarrangementer.

1.3.12 Drift.

Volda kommune sitt driftskontor skal ha plass til to arbeidsstasjoner og være plassert nær kommunikasjonsareal og økonomi – og varemottak.

Det skal avsettes nok plass til lagerrom for de aktuelle funksjoner, drift, inkludert Statsbygg drift og brukere av bygget.

Bruken av dette kontoret vil være avhengig av endelig driftsorganisasjon for «kulturdelen».

1.6 Arkitektonisk utforming.

1.6.1 Uteområder.

Overordnede føringer:

Ved etablering av kultursal i nybygget får bygg og uteområde en offentlig funksjon som må håndteres i prosjekteringen. Det skal legges til rette for at uteområdene fungerer godt for besøkende i tillegg være gode, funksjonelle arealer for studenter og ansatte.

Volda kommune ønsker med bakgrunn i kapasiteten ved store kulturarrangement og synergien dette vil gi for både HVO og Volda kommune, at det etableres tilknytning/korridorløsning til Berte Kanutte.

1.8 Universell utforming.

1.9 Sikkerhet inkl. brann

1.9.2: Skall -og soneinndeling.

Det skal være skall -og sonesikring ved alle ytterdører og ved ev. etasjedører. PG må vurdere soneinndeling og omfang av dører med adgangskontroll ut i fra brukerønsker og prosjektets sikringsfilosofi.

Volda kommune ber om å bli involvert når disse forhold skal avklares.

1.10 Miljø

Prosjektets hovedmål for miljø:

- 30 % reduksjon i klimagasser
- Passivhus i henhold til NS 3701

Volda kommune innser at dette kan ha betydning ved valg av utstyr.

1.11 Forvaltning, drift og vedlikehold.

1.12 Bygg – og brukerutstyr.

Det vises til skjema 03-40-M.

Volda kommune ber om at det blir laget en plan for informasjonsutveksling når det gjelder krav til utstyr.

2.0 BYGNING

2.0 Generelt.

2.1 Grunn og fundamenter.

2.2 Bæresystem

2.3 Yttervegg

2.4 Innervegger.

2.5 Dekker

2.5.5 Gulvoverflate

Kultursalen, kfr også RFP.

- *Scenegulvet skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans.*
- *Gulvoverflate (inkl.) underlag må tåle belastningen fra teleskoptribunen.*

Volda kommune vil vurdere levering av gulv.

2.6 Yttertak.

2.7 Fast inventar.

2.7.6 Sittebenker, stolrader, bord

Stoler og bord til teleskoptribune i kultursal.

Krav til stolene/skriveplate:

- Stolene skal kunne klappes sammen.
- Stolene skal ha polstret sete og rygg og ha meget god sittekomfort.
- Stoff skal i hovedsak bestå av ull.
- Tekstiler skal være flammehemmende.
- Rengjøring: Kjemisk rensing med skumrensemidler.
- Skriveplate: Det skal være skriveplate som er nedfallbar for hver sitteplass i laminat. Min. dybde 300 mm. Bredde :som stolbredden.

Volda kommune vil for sin del ikke prioritere nedfellbare skriveplater i skyveamfiet i kultursalen.

2.8 Trapper,balkonger m.m.

2.8.5 Tribuner og amfier

Kultursal skal ha teleskoptribune for 500 sitteplasser , kfr. RFP.

Krav til tribunen:

- Tribunen skal være solid og gi god stabilitet med minimal støy fra gange på tribune og i trapper. Kfr. Kap 8.3.
- Tribunen skal gi gode siktlinjer.
- Det skal være godkjent rekkverk på sidene.
- Hjul skal være tilpasset underlaget slik at skader på gulv unngås.
- Tribunen skal leveres med integrert motordrift. Tribunen skal være elektrisk drevet; et komplett anlegg ferdig idriftsatt.
- Det skal være stikkontakt for annenhvert stolsete. Må avklares med bruker.
- Alt utstyr skal være NEMKO-godkjent eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredstille norske krav.
- Grensesnitt mot elektrofag for bygget er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning.
- For krav til stoler og skriveplate, se kap 2.7.6.

Volda kommune vil vurdere levering av teleskoptribune.

Det vises til pkt 1.3.08 for kommentarer til antall sitteplasser.

3.0 VVS- INSTALLASJONER.

3.0 Generelt.

3.1 Sanitær

3.2 Varme:

Det skal prosjekteres et komplett lavtemperatur vannbårent anlegg for dekning av oppvarmings- og ventilasjonsvarmebehovet i bygget. System for generell oppvarming skal tilpasses byggets bruk/funksjon.

3.3 Brannslukking.

Bygningen skal utstyres med komplett, forskriftsmessig dekning med brannskap.

Sprinkling skal vurderes.

3.5 Prosesskjøling

Komfortkjøling skal hovedsakelig dekkes av ventilasjonskjøling.

PG skal vurdere behov for prosesskjøling.

(Rom med mye utstyr som avgir varme, må vurderes mot prosesskjøling)

Volda kommune vil påpeke at prosesskjøling også kan være aktuelt i tekniske rom med spesialutstyr for kultursal og kino. Må vurderes.

3.6 Luftbehandling.

Det skal prosjekteres et komplett luftbehandlingsanlegg. Anlegget skal deles opp i Systemer avhengig av ulike inneklimasoner, varme – og kjølebehov, virksamheter og brukstider.

Volda kommune ber om at det ved prosjekteringen blir nøye vurdert støyforhold i kultursal.

3.7 Komfortkjøling.

Kjølebehovet skal dekkes hovedsakelig av ventilasjonskjøling.

4.0 ELKRAFT

4.0 Generelt

4.1 Basisinstallasjoner for elkraft.

4.2 Høyspent forsyning.

4.3 Lavspent forsyning.

Nybygget skal ha systemspenning 400V TN-S.

Dette er viktig for alt utstyr som skal tilknyttes 3-fas!!

4.3.3 Elkraftfordeling for alminnelig forbruk.

Det skal medtas egen underfordeling til sceneteknisk utstyr, scenelys, scenetepper etc. plassert i nærhet/tilstøtende rom til scene.

- *Alle store undervisningsrom og auditorier skal ha fysisk infrastruktur, fast installasjon for digital eksamen i henhold til Uninetts fagspesifikasjon.*
- *Auditorier skal ha en trefase 63 A stikk på egen kurs til teleskoptribune med integrert motordrift, ved fast amfi utgår dette. Alle sitteplasser i auditorier skal ha tilgang til strøm for lading av bærbart utstyr, med en dobbel stikk ved annenhvert stolsete. Alt utstyr skal vær NEMKO-godkjendt eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredstille gjeldende norske krav. Grensesnitt mot elektrofag for bygget, er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning. (Styreskap for teleskoptribune er leverandør av teleskoptribune sitt ansvar)*
- *Alle auditorier og seminarrom skal ha gulvbokser med 4 stk og 4 stk RJ45 uttak, til bruk ved digitale eksamener. Gulvboksene skal fordeles i rommene, 4 studenter pr. gulvboks.*
- *Det skal medtas stikk for basestasjoner til trådløst nettverk og mobiltelefon dekning i alle arealer.*

Volda kommune vil legge dette til grunn for sitt arbeid med teleskoptribune og teknisk utstyr i kino og kultursal.

4.4 LYS

4.4.0 Generelt

Lyskulturs publikasjoner skal følges.

4.4.1 Belysningsutstyr.

Passivhusstandarden legger føringer for effektforbruket.

Belysningsutstyret skal leveres med LED.

I møte- og undervisningsrom samt auditorier skal lysanlegget utstyres med dimming og deles inn i grupper med uavhengig tenning.

4.4.3 Nødlisutstyr.

Nødlis- og ledelysanlegget skal være et sentralisert, adresserbart anlegg med LED-armaturer.

Volda kommune merker seg dette som førende ved valg av lysutstyr m.m. i kultursaler.

4.5 Elvarme

Kun oppvarming av sekundære arealer.

4.6 Reservekraft.

Det skal medtas kursopplegg og tilrettelegges for et sentralt UPS-anlegg i nybygget.

Selve UPS-en er brukerutstyr, men effekt på UPS må vurderes og utredes sammen med bruker.

Nødvendig omfang og kapasitet må vurderes også for spesialutstyr i kultursaler.

5.0 TELE OG AUTOMATISERING

5.1 Basisinstallasjoner for tele og automatisering

5.1.0: Generelt.

PG skal avsette nødvendig plass og hensiktsmessig plassering for egne tekniske rom, skap, rack osv. samt føringsveier for tele – og automatiseringsinstallasjonene, innbruddsalarm-. Adgangskontrollanlegg, solavskjerming etc.

Med hensyn på plassering av IKT-utstyr, for bruker og for Statsbygg, så skal dette skilles.

I hver etasje skal det også etableres egne IKT-rom for brukers tele-/datautstyr, med plass for etasjefordelere/patcherack.

Det er viktig å få inn plass for spesialutstyr til konsertsal og kino.

5.2 Integrert kommunikasjon.

5.3 Telefoni og personsøking.

5.4 Alarm- og signalsystemer.

5.4.2: PG skal prosjektere brannalarmanlegg med talevarsling (ABA).

Spesielle krav til kultursaler må avklares (Kobling mot framvisning, skjermvarsling??)

5.4.3 Adgangskontrol, innbrudds – og overfallsalarm.

PG skal prosjektere adgangskontrollanlegg.

Volda kommune ber om å bli involvert i utformingen av dette da det har stor innvirkning på bruken av bygget – spesielt forholdene etter «vanlig arbeidstid, stengetid»

5.5 Lyd -og bildesystemer.

5.5.5: Lydanlegg

PG skal prosjektere teleslyngenanlegg som tilfredstiller gjeldende uu-krav.

5.5.6 Bilde-og AV-systemer.

Alle møterom, auditorier og undervisningsrom skal forberedes og tilrettelegges med kursopplegg for moderne AV-utstyr.

Ved prosjektering skal elektroakustiske anlegg med hensyn til høytalerplassering og lignende samordnes med akustiker.

5.6 Automatisering.

5.6.2 Sentral driftskontroll og automatisering.

For nytt bygg skal det medtas et komplett byggautomasjonsanlegg med sentral driftskontroll (SD-anlegg)

6.0 ANDRE INSTALLASJONER

6.2 Person- og varetransport.

6.4 Sceneteknisk utstyr.

6.4.0 Generelt.

PG skal medta el-opplegg for alt sceneteknisk utstyr. Omfang skal PG utrede og avklare med bruker.

6.4.4 Fordelinger for sceneutstyr.

Se kap 4.3.3

6.4.3: Belysningsanlegg for scener.

PG skal medta kursopplegg inkludert styring for scenebelysning iht innspill fra bruker. Selve belysningen/armaturer er brukerutstyr. PG utreder omfang i prosjekteringsfasen.

6.4.6 Scenetepper og inndekninger.

PG skal medta kursopplegg til sceneteppe inkludert styring.

6.4.7 Akustiske reguleringssystemer.

PG skal medta kursopplegg til elektriske akustiske reguleringssystemer i samarbeid med akustiker.

Volda kommune vil vurdere innkjøp av sceneteknisk utstyr. Dette vil kreve gode rutiner for samarbeid med PG.

7 UTENDØRS.

7.0 Utendørs, generelt.

7.1 Bearbeidet terreng

7.2 Utendørs konstruksjoner

7.3 Utendørs røranlegg.

7.4 Utendørs elkraft.

7.5 Utendørs tele og automatisering.

7.6 Veier og plasser.

7.7 Parker og hager

Omhandler stort sett generelle krav til opparbeiding.

Adkomstforhold og parkeringsmuligheter må vies oppmerksomhet når skisser blir utarbeidet. Krav til parkering og parkeringsløsninger må avklares i skisseprosjekt.

8 AKUSTIKK

8.0 Generelt

8.1 Utendørs støy

8.2 Lydisolasjon

Kultursalen og kinoen forutsettes hver å bli bygd med strukturelle skiller mot arealer som avgir støy og vibrasjon («eske-konstruksjon»). Typisk lydisolasjonskrav R_w 70 dB.

Dette setter helt spesielle krav til vegger/dekker og dører/vindu samt andre gjennomføringer. Forutsettes prosjektert og gjennomført av Statsbygg.

8.3 Akustisk regulering.

Kino skal være godt dempet, ned mot THX-kravene. Veggflater kan være i samme kledning over alt, trolig perforerte veggplater med 30-50 cm hulrom bak. I hulrommene monteres hovedsakelig tykke mineralullplater.

Kultursalen:

Vedrørende kultursalen vises det til RFP for «Kultursalen, der det angis netto innvendige mål $L=32$ $B=18$ $H=12$ m, og et etterklangskrav på 1,6 s, samt momenter om sluser og demping for elektriske forsterkede konserter etc.

Dersom dimensjoner evt. forslås redusert, vil etterklangskravet ikke kunne oppfylles.

Volda kommune merker seg innspillet fra Tor Halmrast som vil bli med i vurderingsgrunnlaget for prosjektet videre.

Teleskoptribune/fleksibelt amfi.

Dersom bruker prioriterer fleksibelt amfi, må man være klar over at dette ofte må være steilere enn fast amfi, slik at en større andel av diskantlyden havner rett i publikumsflaten og ikke blir reflektert via bakvegger etc til nyttig klangrom over hodet på tilskuerne. Fleksibelt amfi bør detaljprosjekteres slik at de ikke får unødige sterk helning, ellers vil slikt amfi tilsi at høyden må økes for å oppnå tilsvarende klangvolum som et fast amfi. I tilbaketrunket stilling må amfi ikke danne en fast/lydreflekterende vegg som gir ekko tilbake til scenen, men må utføres med små gliper, slik at det fungerer som en spaltepanel der lyden kan komme inn til tekstilet i de sammenslåtte stoler som absorbent.

Ev. flatt gulv på delen av salsgulv nærmest scenen, og også evt. Fast amfi-del i bakre del bør vurderes i prosjekteringen. Slik mindre» balkong» bak i salen kan gi at man kan dempe lys her oppe og få en intim sal dersom man ikke forventer fullt hus.

Det vises for øvrig til vedlagt akustikk-rapport nr. 62/2017

STATSBYGG

AKUSTIKK-RAPPORT nr. 62/2017

Akustiker, sjefing. Tor Halmrast
pb. 8106 Dep 0032 OSLO
mob: (+47) 95191675
e-post: tor.halmrast@statsbygg.no

Dato: ...05/06-2017.....

Prosjekt:... HØGSKULEN I VOLDA.....
Sak:..... Vurdering av størrelse av Kultursal.....

STIKKORD... En redusert Kultursal kan sikkert brukes til mye, men vil ikke kunne oppfylle Kommunens egne krav til etterklangstid for konserter med akustiske instrumenter...

Sendt til:... SB/Tore Berg.....

Kopi til:.....

Jeg har sett på skriven «Kultursal» og «Kino og Kultursal og Kino, Tillegg», begge utarbeidet av Per Einar Langseth og Arvid Blindheim for bruker, Volda Kommune, datert hhv. 30.05.2017 og 01.06.2017. Skrevet «...Tillegg» beskriver omtrent det tidligere «Store» forslag, mens det andre beskriver en mindre sal. Skriven inneholder mange momenter, vurderinger og diskusjoner, og *Tillegget* inneholder noen forutsetninger som egentlig gjelder begge varianter. Jeg vil her kun se på spørsmålet om etterklangstid.

ETTERKLANGSTID

Etterklangstid er i seg selv et mangefasettert begrep: Etterklangstid for forskjellige typer evenementer (akustisk musikk, forsterket musikk, tale m/u mikrofon, scene m/u scenetepper eller spesielle reflekterende «orkesterhus» etc., og selvfølgelig etterklangstid som funksjon av frekvens). I disse innledende momenter skal jeg kun vurdere etterklangstid i midtfrekvensområdet (500-1000 Hz) for akustisk musikk uten forsterkning, da det (som bruker også nevner) er praktisk mulig å dempe ned etterklangen med teppeabsorbenter etc. (Praktiske problemer med å dempe ned bassen skal vi ikke gå inn på i denne omgang).

KRAV TIL ETTERKLANGSTID

Det er tidligere stilt krav til etterklangstid på 1,5-1,6 sekunder i kultursalen, og (minimum) 1,6 må nok til for å gi fullverdige forhold for akustiske konserter. Skrevet fra kommunen viser *til «Norsk Musikkråd sine anbefalinger for lokaler til kulturformål»*, som er videreført i NS 8178. Kravene i denne standard for fremføringssaler for «akustisk lydsvake instrumenter» er gjengitt under, og viser at skulle man fulgt denne anbefaling (som bruker henviser til i skriven), skulle man hatt et etterklangs krav på over 2 s for aktuelt romvolum.

ETTERKLANGSTID og ROMDIMENSJONER

I den «lille» varianten er **romdimensjonene** redusert fra $L \times B \times H = 32 \times 18 \times 12$ til $28 \times 18 \times 10$ m (samlet areal inkludert scene). Etterklangs kravet er derimot beholdt! (1,5- 1,6 s). Den reduserte salen kan sikkert benyttes til mange formål, men redusert volum tilsier at man neppe kan oppfylle/beholde dette etterklangs krav. Jeg har sett på areal/volum og oppnådd etterklangstid i 20-30 noenlunde sammenliknbare, mindre kulturhus/konserteraler. Generelt er innvendig takhøyde (fri høyde til himling) den aller viktigste parameter. De fleste

STATSBYGG

steder der man har funnet en eksisterende sal for dårlig akustisk og har bestemt seg for å bygge en ny, er det pga. for lav takhøyde. Takhøyden kan dessuten ikke økes senere, (man kan ofte lettere utvide noe sideveis, med sidescener etc.)

AMFI

Et viktig moment når det gjelder takhøyde er evt. løsning med et fleksibelt «trekkspill-/teleskopamfi». For det første krever dette plass/areal/volum i sammentrukket tilstand (som man ikke kan utnytte når det er trukket ut i salen), men viktigere er at pga. måten stolene «klapper sammen på», vil et fleksibelt amfi alltid være steilere/brattere enn det man ønsker for akustisk musikk. Steilt amfi gir god sikt (jmf. idrettsarenaer og for så vidt noen rene taleteatre), men akustiske lydkilder er direkte, og mesteparten av den mest interessante diskantlyden (klarhet, briljans) vil havne rett i publikumsamfiet, og ikke danne etterklang. Dette forhold kommer ikke med dersom man kun betrakter f.eks. erfaringstall som «salsvolum/antall personer». **Saler med fleksibelt amfi krever derfor ytterlige romhøyde**, slik at lyd kan reflekteres mellom vegger oppe i et øvre «klangrom», over hodehøyde.

SAMMENLIKNBARE SALER, ERFARING

En kultursal med noenlunde sammenliknbare mål som stor variant i Volda, er Nes Kulturhus. (24 x 17 x 10), med fleksibelt amfi (og et mindre, fast amfi øverst). Det er ingen absorberende flater unntatt publikumsamfi (dog selvfølgelig noen usikkerheter mhp. scene-inndekning etc., som blir tilfelle også i Volda). For Nes Kulturhus hadde man mer vektlegging av konserter med elektrisk forsterkning og ikke tilsvarende krav til akustikk for akustiske konserter som i Volda. Både beregninger og ettermålinger i Nes viser ca. 1,1 s med amfiet på plass, og 1,6 s med amfiet tilbaketrukket. Salen er derfor helt utmerket som øvesal med orkesteret plassert på hele det flate gulvet (Salen ble bl.a. testet som referanse for orkesterprøvesal for Operaen, med stort hell), men med amfiet på plass, er etterklangstiden altså alt for lav for akustisk konsert. Da måtte man økt takhøyden, til f.eks. 12 m.

Det fins selvfølgelig meget gode (kammermusikk-)saler med lavere takhøyde enn 12 m, men disse har enten flatt gulv (Univ. Aula i Oslo, og den nye Aulaen ved Univ. Bergen som SB nylig ferdigstilte), eller meget moderat stigende fast amfi (Norges Musikkhøgskole etc.).

KONKLUSJON

Dersom man i Volda velger den «dille» varianten, vil man sikkert kunne bruke salen til mange formål, men den blir neppe egnet til konserter med akustisk musikk, og den vil ikke kunne oppfylle kommunens eget krav til etterklangstid.

PS! Spørsmålet om evt. **Elektronisk Etterklanganlegg** skal jeg ikke diskutere her, men også ved bruk av slike løsninger må man ha et visst romvolum, for å unngå at tilhørere blir sittende for nær én av de mange, fordelte høyttalerne som et slikt elektronisk etterklanganlegg består av. Som eksempler på nye saler med slikt anlegg, kan nevnes at Krona i Kongsberg har en høyde på 13,3 m. Også Fosnavåg har også takhøyde (noe) over 10 m.

PS! Den «dille salen» er dessuten **knepen også mhp. endel Praktiske Forhold**. Slike praktiske forhold for en kultursal vil ikke bli vurdert videre nå, men f.eks. er en scenedybde på 5 m nevnt for en konfigurasjon med seter på salsgulv, og det er nevnt teknikerplass på «hyll» over inntrukket amfi med dybde 1,8 m, som, når dette areal er fylt med lys-/lydkontrollflater, nok vil tilsi at man må ha fordyrende tilgang fra begge sider.

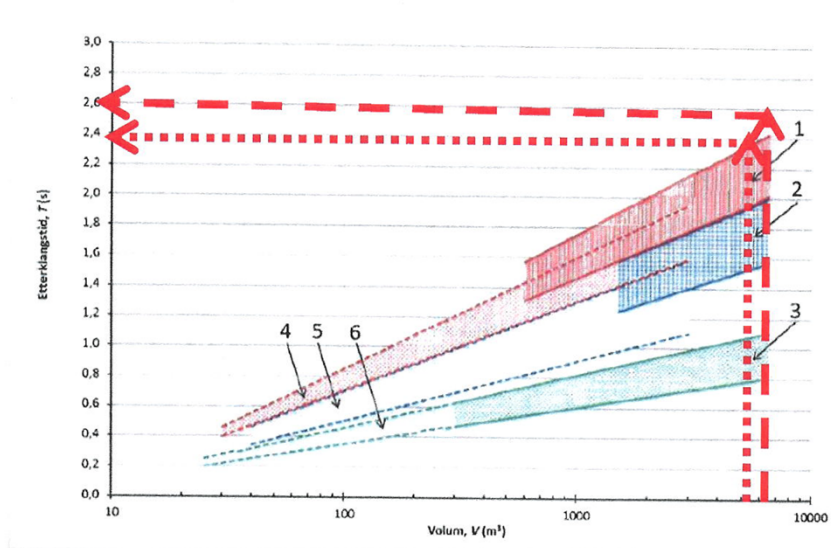

STATSBYGG

KRAV TIL ETTERKLANGSTID jmf. Norsk Musikkråd,

Figur fra NS 8178, «Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse».

Etterklangstiden på figur 1 er gitt for middelverdien av 500 Hz og 1000 Hz.

Tegnforklaring

- 1 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 2 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 3 øvre og nedre grense for forsterket musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 4 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 5 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 6 øvre og nedre grense for forsterket musikk i øvingsrom (stiplede linjer)

Med klangfull hilsen!

Tor Halmrast

Status: Unik		Romfunksjonsnr: 08.001	
Romnavn	Unik	Plassering:	08 - Kultursaler
RFP status			
Sist endret	Pettersen, Martine Blomvik, 30. juni 2017 09:08		
Koding	Arealer	Grupper	
Tegningsnr:	Programmert	576,00	
Tegningsnavn	Prosjektert	0,00	
Prosj. romnr:	Høyde	0	
Bruksromnr	Omkrets:	0	
Romnummer ARK	8.1.1		
Sluttbrukers romnavn	Kultursal, to alternative størrelser, avklares i skisseprosjekt 28x18 x12m		
Beskrivelse			
Funksjonsbeskrivelse (Hensikten med rommet)			
Rommet skal være en fleksibel multifunksjonssal med skyveamfi, to alternative størrelser bxdxh-18x28/32 x10/12m inkludert scenerom. Endelig størrelse og antallplasser avklares i skisseprosjekt. Riksteaterets anbefalinger: dim. scenerom bxdxh- 18x9x7m.			
Salen skal ha kapasitet til et publikum på 500 personer.			
Arkitektrettede funksjonskrav			
- Sal og scene skal ligge på samme gulvnivå for å øke fleksibiliteten og være utformet som et stort rom. - Salen skal kunne være "svart boks", men også gjerne kunne slippe inn lys og ha variasjon i farger m.m. ved hjelp av lyssetting, vendbare element, teppe og ev. også stor vindusflate med 100 % lystett sjalusi. - Minimum 12 m fri høyde innvendig i sal og 5 m i innlasting/lager med like høye porter til scenene. - Salen skal ha god sittekomfort på 500 faste stoler i teleskopamfi inkl. 4 - 6 faste rader på fast balkong bak i salen. - Stolbredde skal være 55 cm og radavstand 95 cm. Gjennomsnittlig trinnhøyde i teleskopamfi skal være 35 cm slik at alle plasser får gode sikthold. - Teleskopamfi kan gjerne ha buede rekker. - Salen må også kunne fungere godt for et publikum fra 200 personer. - Minst en av de to sidetrappene i amfi skal være fast for å sikre kommunikasjon mellom balkong og salen ved flatt gulv. - Det skal ikke være faste vegger mellom sal og scene på siden av og over scenen. Bredder og høyde skal reguleres med teppe/ scenografi. - Grunnakustikken skal gi god spredning, romfølelse, god taletydelighet og med en etterklangstid på 1,5-1,6 s. Denne skal kunne dempes ned til 1,1 – 1,2 sek ved hjelp av teppetrekk og vendbare elementer. Det skal særlig legges vekt på kontroll på etterklangstid i dybbassområdet. Anbefalinger fra Norsk Musikkråd av 2010 skal legges til grunn. - Som alternativ skal det også vurderes en fast etterklang på 1,1 – 1,2 sek (teater, forsterket musikk/kino), da må man kunne øke etterklangen med et moderne elektronisk anlegg av høy kvalitet. Klangen kan da tilpasses ulike typer/størrelse orkester og det gir også salen et avansert effektanlegg. - Bakgrunnsstøy fra ventilasjon m.m. skal ikke overstige 25 dBA alt. NC 30-normen. - Salen skal ha moderne AV-utstyr med lyssterk dataprojektor til bruk for scenografi, filmpresentasjoner, konferanser m.m. - Scenegulv skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans, som det også unntaksvis kan skrues fast kulisser i. Sal og scene kan gjerne ha gulv med samme overflate, men scenegulvet må ha ekstra stor byggehøyde (skrudyp) om ikke en velger å legge gulv etter scenekrav i hele salen. - Sceneområdet skal ha fullt motorisert rigg for en moderne scene med snortrekk, teatertekstiler, lysanlegg med min. 120 kurser à 2,5 KVA, lydanlegg (PA) og akustiske himlingselementer. - Ved "ståkonserter" eller "småbord" skal det kunne rigges mindre scene av elementer. Huset bør som minimum ha 80 m² / 40 element à 2 m². - Salen må ha tekniske sidebroer i ca. 7 meter høyde og en teknisk bro på tvers av salen i ca. 8 meters høyde. - I tillegg solide opphengspunkt og løfteutrustninger for blackbox-teater for tekstiler, lys, lyd og scenografi m.m. - Et fast område på 3 x 2 meter på balkong bak i salen må være avsett til teknikerplass uten å skape konflikt for rømningsveier. - Det skal være maskinrom for kino, kinolerret (rull) i fremre ved scenen og godt lydanlegg kombinert for kino og konsert/teater. - Moderne kabelstruktur for profesjonell distribusjon av digital lyd og bilder. - Alle innganger for publikum må ha lyd / lyssluser. - Det kan gjerne være en stor port mellom sal og vestibyle slik at dette kan fungere sammen f. eks. ved store krokonserter og andre festarrangement.			
Personbelastning	Verdi Spesifikasjon		
Personer, maksimalt	500		

SPESIALLEVERANSER TIL KULTURHUSPROSJEKT FORELØPIG INNSPILL/VURDERING.

Generelt:

Nybygg 1130701 Høyskolen i Volda, mediefag skal oppføres med Statsbygg som utbygger/byggherre, og HVO og Volda kommune som brukere/framtidige leietakere.

Volda kommune ønsker å kontrahere direkte enkelte leveranser/entrepriser som har status som komplettering av «råbygg» (Innredningskomponenter og spesialtekniske anlegg) samt nødvendig inventar til felles bruk i de aktuelle områder. Volda kommune viser til Fosnavåg kulturhus som eksempel på gjennomføring av en slik løsning.

Hensikten med en slik løsning er at kommunen antar at de ved en slik framgangsmåte kan oppnå gunstig finansiering/tilskudd. Dette må selvfølgelig også avklares med Statsbygg/HVO i leie og driftsavtale. Det kan være hensiktsmessig at kommunen og HVO oppretter en felles driftsorganisasjon for aktuelt område.

Aktuelle delprosjekt/leveranser:

Kultursal:

Skyveamfi

Kinoteknikk i kultursalen

Scene, lyd, lys, bilde

Golvbelegg

NB! Nødvendige forsterkinger/stålkonstruksjoner i sceneområde.

Kinosal

Golvbelegg og amfistoler
(Amfi antas bygg)

Kinoteknikk
Lyd ,lys, bilde (Omfang må avklares)

Inventar.

Stoler og bord

Kioskinnredning og annen aktuell innredning i fellesareal

Billetteringsutstyr

Kontorinnredning eget kontor

Scenemoduler

Reoler

Løfteutstyr/stillas/transportvogner

Spesialinnredning i garderober /medhør

Dette gir utfordringer med ansvarsforhold når det gjelder prosjektering og gjennomføring av byggearbeid, montasje/ leveranse på byggeplass.

Det er viktig at Statsbyggs prosjekteringsgruppe (PG) sitter med ansvar for prosjekteringen inkl. «forsyning» til kulturarealene. Volda kommune bør ha ansvar for spesialprosjektering av de aktuelle tekniske anlegg og innredningskomponenter, men med kommunikasjon til PG (og totalentreprenør) for å sikre «forsyning» og sammenheng på alle måter.

Det må også legges opp prosjekteringsprosesser slik at byggherre/brukere får nødvendig innsyn.

Plan for dette bør nå konkret avtales for skisseprosjektfasen.

Detaljprosjektering, innbygging og montasje av disse spesialanleggene må også samhandles med byggets totalentreprenør. Dette bør klargjøres ved utlysing av totalentreprise og avklares i kontrakt med entreprenøren.

Det anses viktig at det meste av monteringsarbeidene i kulturarealene kan utføres før totalentreprenør kan kreve overtakelse av arbeidene i sin entreprise.

Nødvendig omfang av inventar må samhandles med HVO slik at det ikke nå anskaffes komponenter som allerede er disponibelt på høyskolen.

Åndalsnes/Vestnes 04.08.2017

Per Einar Langseth

Arvid Blindheim

113071 HVO Mediefag – PROGRAM: INNSTILLING FRÅ ROMGRUPPA 28.JUNI 2017

Medverknad og involvering av tilsette og studentar

Brukargruppa har prioritert brei involvering av tilsette og studentar, for å kome fram til nærleiks- og romprogram.

Her er ei liste over det viktigaste:

- Heildagsworkshop med programarkitekt for alle program
- To opne innspelsmøte for alle på campus
- Allmøte på AMF og MKT-seksjonen
- Møte med alle program/stabar og studentrepresentantar
- Møte med alle programansvarlege
- Distribusjon av dokument og nærleiksdigram til alle mediefagstilsette (heng på møterom også)
- Vekentleg informasjon om status på morgonmøte og leiarmøte
- Gått gjennom alle emneplanar – sett på aktiviteten og aktivitetstoppar
- Strøm 2020-gruppa, jobbar eksplisitt med arbeidsplassar
- Ekskursjonar til TV 2, Bergen, NRK Bergen, Media City Bergen
- Ekskursjonar og møte med NRK i Ålesund og Oslo
- Ekskursjon saman med Statsbygg til tre lokasjonar i Oslo, saman med leiar for Strøm2020-gruppa

I tillegg har det vore opa dør til dekan og sekretær i utvalet, og alle teikningar har vore tilgjengeleg undervegs, på personalromet AMF og digitalt. Alle dokument er gjort tilgjengelege for tilsette undervegs i heile prosessen, på papir og digitalt.

Romgruppa har lagt reelle behov til grunn og behovsprøvd alle kvadratmetra i HVO sin del. Det har vore ei rekkje kompromiss undervegs i høve til ynskje frå fagmiljøa og det er ikkje lagt til «ekstra plass» eller på nokon måte runda oppover i storleik på roma. Det vert atskillig trangare for arbeidsplassar og dette har gruppa vore tydelege på. Tilråding på arbeidsplassar, om cellekontor eller aktive arbeidsplassar er venta i starten av august. Denne bør leggjast ved denne rapporten.

Oppdraget frå styret var å samle mediefaga i eit nytt bygg. Det har vi klart, med eit unntak: verkstadane til animasjon. Dei tilrår vi held fram i Strøm. Dette er verkstader med snekring, lim og maling og vil vere kostbart å få plass til i nytt mediebygg. Utvalet tilrår at dei «ordinære» klasseroma, det vil seie teiknesal og undervisningsbase for animasjon vert lagt inn i nytt bygg. Dette er berre 160 kvm. Å beholde heile animasjon i Strøm, er ikkje i tråd med oppdraget frå styret. Dette ville ha kopla animasjon vekk frå resten av mediefagsmiljøet, stikk i strid med den faglege utviklinga, der retningar som til dømes design og animasjon smeltar meir saman. Miljøa vert no samla i ny Master in media practices. Fagmiljøet meiner difor at dette framlegget med deling, er eit minstekrav, men at kompromisset slik det står, er leveleg for fagmiljøet, med tanke på dei økonomiske rammene styringsgruppa har sett. Hadde vi hatt større økonomiske rammer, ville vi ha prioritert animasjonsverkstadane også i nytt bygg.

Audhild

- Ramme for nybygget:
Arealet til det nye mediebygget er avgrensa av kor stort bygg vi får for husleiga som HVO og Volda kommune skal betale. Kor stort nybygget kan verte er avhengig av kvadratmeterprisen, og den veit vi ikkje eksakt enno.
Kalkyleestimat frå Statsbygg er at kvadratmeterprisen kan ligge på:
P10 kr 45 000 per m²
P50 kr 63 000 per m²
P90 kr 81 000 per m²
Som referanse byggast det på Høgskulen på Vestlandet i Bergen for kr 37 500 per m².

- Romgruppa har brukt kr 45 000 per m² som premiss for prosjektet.

- Areal
Areal i nybygget består av areal til Høgskulen i Volda, areal til Volda kommune og fellesareal for Høgskulen og Volda kommunen. Programarkitekt Gry I Dahlberg leverte endelig rom- og funksjonsprogram 22. juni 2017, med siste justering 27. juni 2017, og ho presiserer at det er arealet til den største kultursalen som nå er lagt til grunn.

Romprogrammet har desse areala:

- HVO nettoareal: 2611 m²- bruttoareal er 4178 m²
- Kultursal nettoareal: 1100 m² - bruttoareal er 1760 m².
- **Sum netto: 3711 m² - brutto 5938 m²**

Visningssal på 120 m² lagt inn i arealet til kultursalane. HVO drar nytte av 120 m² visningssal, samt meir vrimleareal til studentar.

Kultursalen er iht. program frå kommunen ved Arvid Blindheim og Per Einar Langseth. Kultursalen drar nytte av ca. 180 m² frå HVO til reine vrimleareal (inkludert møterom som buffer) + ca. 109 m² (toalett og garderobe), til saman ca. 289 m². Kommunen må i tillegg ha et vrimleareal på 170 m² for å at det skal være til saman 350 m² som rent vrimleareal.

Areal for parkering er ikkje ferdig utsjekka, antall plassar må sjåast i samanheng med antall plassar på campus i dag, og den reelle auken av antall studentar/master og tilsette.

Siste versjon av romprogrammet ligg ved sist i dokumentet.

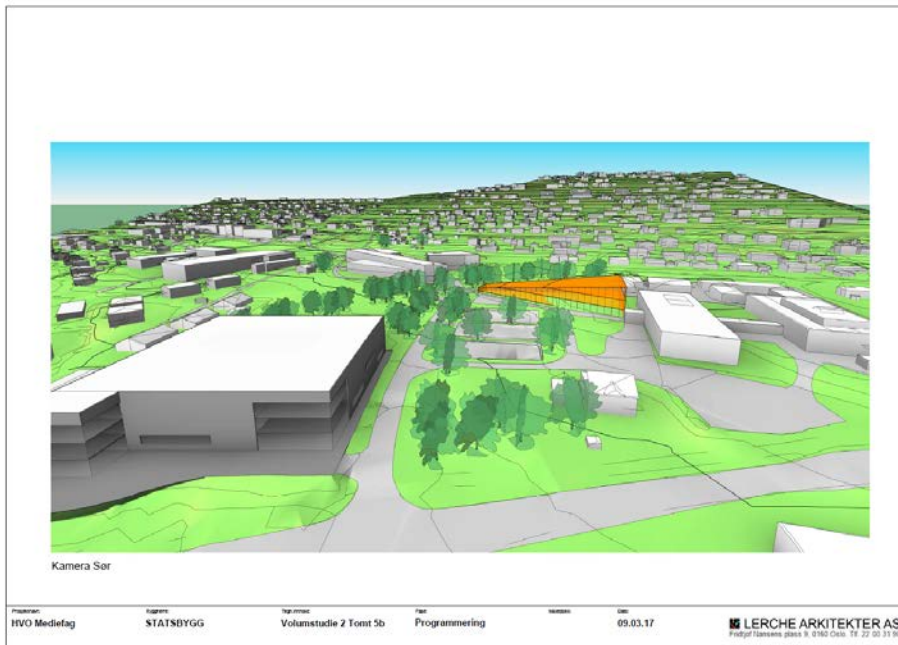
- Høgskulen i Volda sine brukarar av bygget:

50 tilsette og 470 studentar.

Dette er maks-tal, programarkitekt Gry I Dahlberg brukar ein faktor på desse verdiane for å berekne kor mange som antatt er der samtidig.

- Lokalisering nybygg

Nybygget er planlagt plassert i område 5B som vist under, men området må justerast slik at nybygget ikkje kjem i konflikt med Lettbygget. Gangakse frå Berte Kanutte til Strøm kan vere ved sida av, overbygd av Mediebygget eller gjennom Mediebygget.

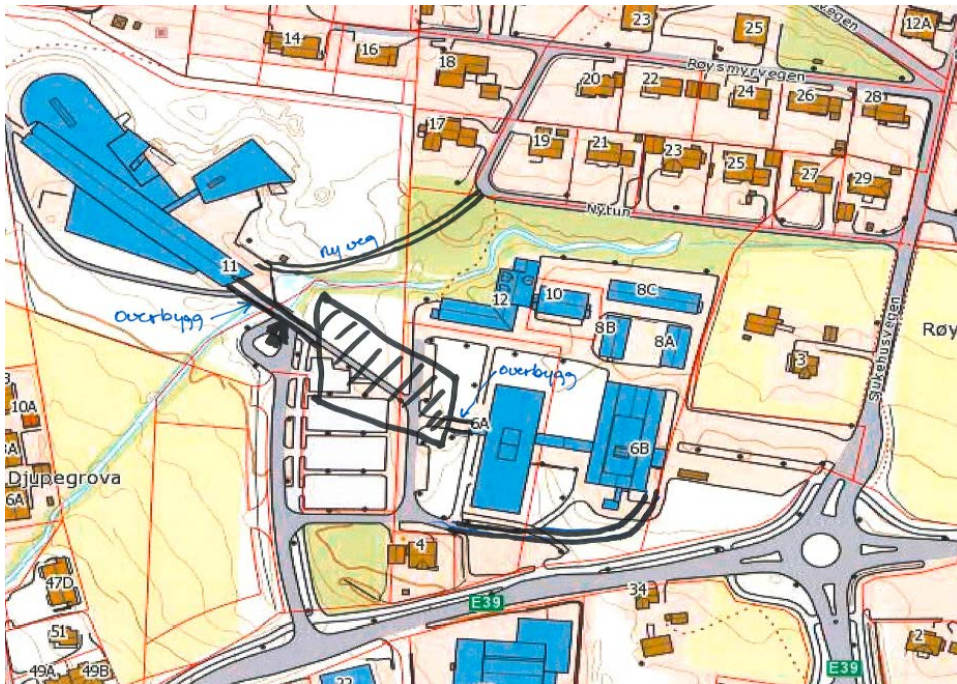

I volumstudier av programarkitekt Gry I. Dahlberg er det lagt vekt på at gangaksen mellom Berte Kanutte og Hans Strømbygget ikkje blir stengt. Parkeringsplasser blir ikkje berørt. Ved et slikt alternativ er det naturleg at det etableres et torg i forkant som gangtrafikken gjennom campus kanaliseres over.

- Tilkomst for utstyr til det nye mediebygget

- Et overbygg/enkel garasje med dør inn til bygget som kan brukast i alle samanhengar der vi skal hente inn og ta ut dyrt utstyr. Spesielt når vi skal live-produsere eventer, politiske debatter/folkemøter, kommunestyremøter, sports-arrangementer - alt av større begivenheter som har live-interesse. Med låsbar garasje som rommer ein hengar vil vi også kunne rigget utstyr i forkant av prosjekter, med tørrskodd tilgang fra mediebygget.
- Kultursalen må også ha tilkomst til lager med garasjeport, og utvendig tilkomst til lager til kultursalen må vere tilpasse store lastebilar, helst med hengar.

- Tilkomst varelevering til Synnøve Riste og Berte Kanutte- huset

Når Volda kommune regulerer inn lenging av vegen Nytun for tilkomst for varelevering på Synnøve Riste og vareinngangen på baksida av Berte Kanutte- huset vil logistikken på campus verte god.

- Bommerommet i Strøm har fått bruksendring.
Dette omfattar bruksendring av lagerrom/tilfluktsrom til opphaldsrom for studentar i undervisningssamanheng. Det skal ikkje gjerast bygningsmessige endringar i bygningsstrukturen. Rommet må kunne gjerast klart som tilfluktsrom i løpet av 72 timer.
- Kontor til mediefag skal ligge i det nye Mediebygget.
Tidsfrist for å bestemme om det skal vere cellekontor eller aktivitetsbaserte løysing er 1. august 2017, då det er oppstart av skisseprosjekt.
Val av løysing vil påverke arealet i noko grad. Om ein vel ei løysing men ombestemmer seg, kan ein ombestemme seg før den nemnde dato.
- Bygg – brukarutstyrgruppa arbeider saman med Statsbygg for å spesifisere byggtekniske detaljar for nybygget. Leiar for representantane frå Høgskulen i Volda er Reidulf Botn.
- DET NYE KULTURHUSET KAN BLI "VERDSBYGGET"
Les om dette på heimesida til Høgskulen i Volda
<http://www.hivolda.no/hivolda/nyhende?displayitem=5874&module=news>

- Bruken av romma i det nye Mediebygget:
I utgangspunktet er dette eit kombinert undervisnings- og kontorbygg der nokre av romma treng "litt ekstra". Det er ca. 366m² som ikkje har standard utforming, fordelt på:
 - o Rom med ekstra høgde (ca. 4m) til tak og tillegg for demping etc.: Ca 250m²
 - o Rom med ekstra lyddemping: Ca 116m²
 - o Klasserom med ekstra høgde(ca. 4m): Ca 100m²
 - o Datagolv el. tilsvarande i nokre rom
 Kultursal / visningssal er ikkje tatt med i dette arealet.

Ref.nr.	Romnamn/type	Kommentarar med referanse til Rom- og funksjonsprogram
5.1.1	Masterlab	Vanlig klasserom
6.1.1	Animasjon base	Vanlig klasserom
6.1.2	Animasjon teiknesal	Vanlig klasserom med overlys/blending. Ekstra høgde ?
7.1.1	Praksisundervisning	Vanlig klasserom
7.1.2	Praksisundervisning	Vanlig klasserom
7.1.2	Base redaksjon	Vanlig klasserom
7.1.3	Radiostudio	I Base redaksjon, Vegger med doble glas til redaksjonen
7.1.4	Fjernsynsstudio	I Base redaksjon. Treng høgde takhøgde enn normalt rom, brutto 4m? Er ikkje eit tradisjonelt TV-studio. System for avlåsing i periodar?
7.1.5	Flexisuite	Vanlig klasserom
7.1.6.	Klippesuite normal	Vanlig rom med litt ekstra lyddemping
7.1.7	Grading og påsyn	Vanlig rom med litt ekstra lyddemping
7.1.8	Lyd	Ekstra lyddemping og akustisk utforming
7.1.9	Klippesuite normal	Vanlig rom
7.1.10	Speakebox	Ekstra lyddemping og akustisk utforming
7.1.11	MID medieproduksjon	Vanlig klasserom
7.1.12	Fleribruksstudio	Ekstra demping, krav til høgde under tak, 4m?
7.1.12	Regi-rom	Ekstra demping, kjøling
7.1.13	Fotostudio	Ekstra takhøgde 4m?
7.1.14	MID-Mediedesign	Vanlig klasserom
7.1.15	MAC-rom	Vanlig klasserom
7.1.16	Future LAB	Ekstra demping, krav til høgde under tak, 4m?
7.1.17	PR, komm og media	Vanlig klasserom

Volda 28. juni 2017

Audhild Gregoriusdotter Rotevatn
Leiar i Romgruppa
Dekan AMF

Margrete Apelseth
Sekretær
Drift

Reidulf Ottar Botn
AMF

Carl Jørgen Nesse
AKF

Jørgen Warvik Lyngvær
AMF

Steinar Høydal
AMF

Tormod Utne
AMF

Ivar John Erdal
AKF

Erik Cyrus Fooladi
AHL

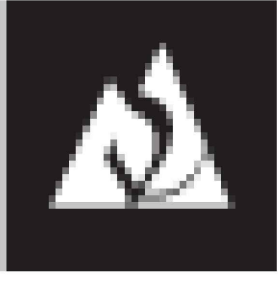
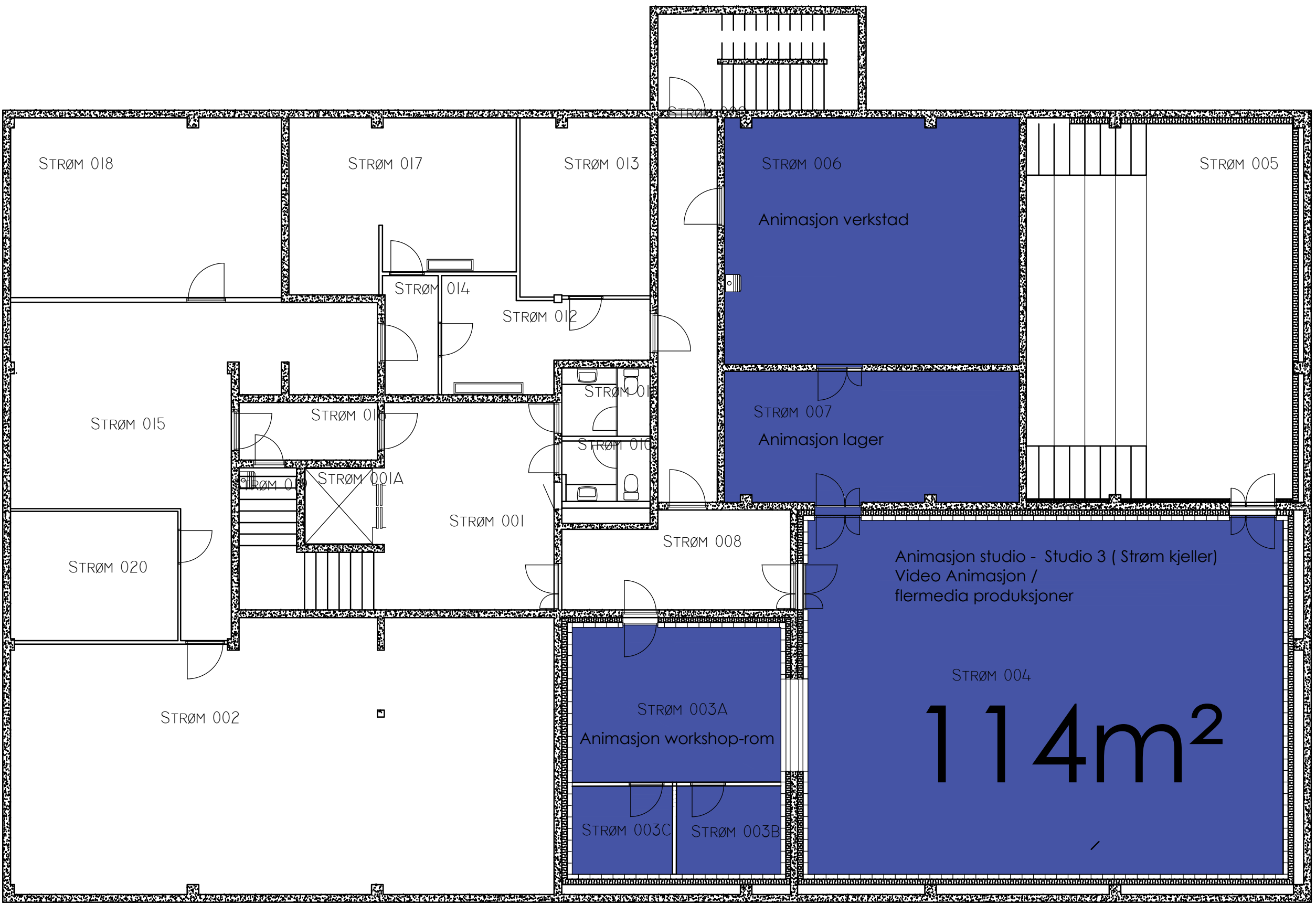
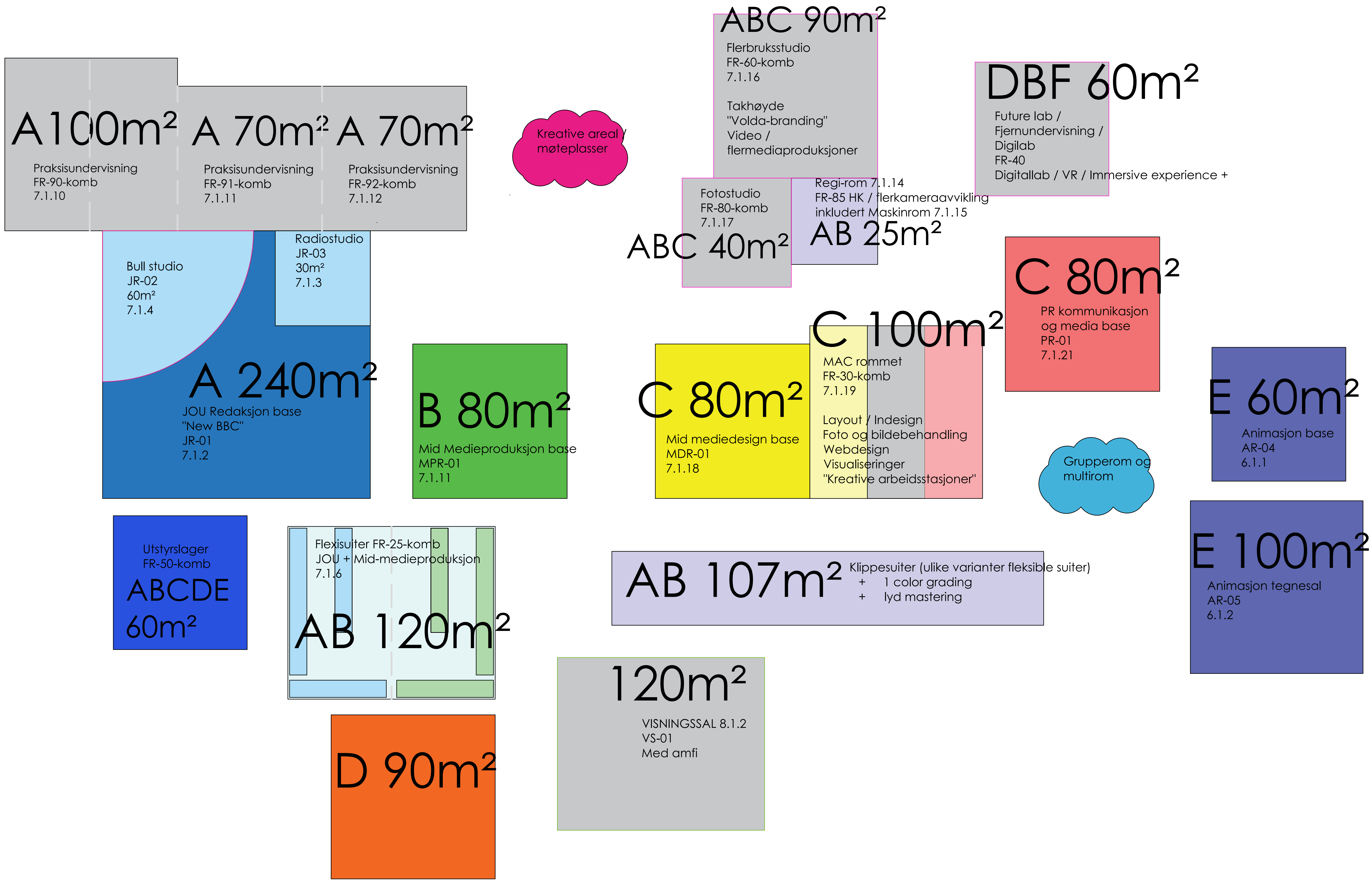
Håkon Bø
ASF

Stein-Christian Fagerbakken
AMF

Synnøve Amdam
AKF

Jan Henning Egset
Volda kommune

Gry I. Dahlberg
Programarkitekt

Høgskulen i Volda

Tittel:

HVO
MEDIEBYGG
NÆRHEITSDIAGRAM

Filnavn	HVO_MEDIEHUS_NÆRHEITSDIAGRAM_REV7.DWG
Dato	27.06.2017
Målestokk	TILPASSA
Signatur	AGR,CJN,RB,MA

P.NR: 1130701 P.NAVN: HVO Mediefag											
ROM- OG FUNKSJONSPROGRAM											DATO: 22.06.2017
	SUM VEILEDENDE BRUTTOAREAL	1,6		5 938	13						
Ref. nr.	Rom- funksjon	Antall	Nettoreal pr. funksjon	Sum netto-areal pr. funksjon	antall plasser	Antall masterpl.	Kategorier	Antall studenter (inkl master, eks nettstud.)	Brukstid	Krav til beliggen-het	Merknader, funksjonsbeskrivelse / funksjonskrav
	Totalt - funksjonsareal			3 711		70		470			
1	Arbeidsplasser			392							
1.1	Arbeidsplasser faste - undervisning	50	6	300			arb-pl				
1.2	Master arbeidsplasser- MR1-Masterlabben	1	92	92		23	master-arbpl			nær studios, klipsuiter og regirom	Arbeidsplassareal master utenom studios, regi-, klippesuiter.Clean desk, 23 av 70 masterstudenter Beregnet 4m2 pr plass..
2	Fellesfunksjoner			130	0						
2.1	Vrimletorg	1	50	50			felles			bakkeplan	må ses i sammenheng med fellesoner studentarealer
2.2	Servicesenter - Ekspedisjon, informasjon, service	1	25	25			felles			bakkeplan	inngangssone- informasjonsstand for besøk,studenter,ansatte. Storskjerm på vegg, PC for registrering besøk dagtid? Billettmaskin for kinoog kulturarr.
2.3	Kaffebar / kiosk	1	35	35			felles			bakkeplan	Kaffebar, kiosk på kveldstid til kultur
2.4	Oppbevaringsskap studenter	1	20	20			felles				Nisjer korridor ved medie-undervisnings- og grupperom. Romdeler stud.arb.pl.
3	Møterom			100	69						
3.1	Multirom	6	5	30	24		multi			nær arb.plasser	1 rom pr 8 åpne kontorarb.pl, plass til 3-4 pers
3.2	Møterom små	2	15	30	15		møte				7-8 pl. (ca.2 m2 pr.pl.) Gode AV-løsninger.
3.3	Møterom middels, skal kunne slås sammen til ett stort	2	20	40	30		møte			bakkeplan hvis sambruk	Sambruk kultur-VRIMLE/evinglokale 25-30 pl. (ca.1,6-1,3 pr.pl.) Gode AV-løsning, videokonferanse. Ukentlige a vdelingsmøter benytter undervisningsrom til møterom
4	Sosiale soner / møteplasser			95	0						
4.1	For ansatte - kaffestasjon / anretningskjøkken	1	5	5			sos ans				1 kaffestasjon pr. 75 pers. Fordelt i arbeidsplassarealene
4.2	For ansatte - møteplasser i tilknytning kjøkken	1	15	15			sos ans				1 møteplass ved kaffestasjon pr.75 pers. Møbl. kafé/kaffebar
4.3	For ansatte - sosiale møteplasser	1	15	15			sos ans				Møteplasser fordelt i arbeidsplassarealene
4.4	Fellessoner studentarealer-kreative møteplasser	1	60	60			sos stud				0,3m2 pr.stud=40% av studenter tilstede samtidig
5	Undervisningsrom - grupperom			58	0						
5.1	Grupperom	1		16			grupperom				Samlet areal fra separat detaljert oppsett
5.2	Åpne gruppearb.plasser (lounge)	1	42	42			stud arb			nær medierom/undervisningsrom	0,3m2 pr.stud = 35% av stud. Nær undervisning
6	Animasjon			160							
6.1	Animasjon arealer	1		160			animasjon				Samlet areal fra separat detaljert oppsett
7	Medie arealer			1326	0						
7.1	Medier arealer- JOU, MID, MD, MPR	1		1266			medie				Samlet areal fra separat detaljert oppsett
7.2	Student- TV	1	30	30			medie			1. et , nært fellesareal og vrimletorg	
7.3	Studentradio	1	30	30			medie			1. et , nært fellesareal og vrimletorg	
8	Kultursaler			1058	0						
8.1	Kultursaler	1		1058			kultur				Samlet areal fra romprogram fra kommunen
9	Print - kopi - lager - arkiv			120	0						
9.1	Kopi, print, lager	2	15	30			lager				Fordelt i undervisnings-student og arbeidsplassarealene
9.2	Arkiv nær	1	30	30			lager				Fordelt i arbeidsplassarealer
9.3	Utstyrslager- FR-50-komb	1	60	60			medie			Innenfor medieundervisningssone,nært flerbruksstudio,/JOU/ medieproduksjon	Lager til undervisningsbasene, JOU, MID, MID, PR&kom. animasjon. Trenger skranke/forrom for administrering, muligens inndelte rom.
10	IKT			56	0						
10.1	IKT drift	0	10	0			ikt				
10.2	IKT diftssentral-serverrom	1	20	20			ikt				
10.3	Patcherom	3	12	36			ikt				Ett rom i hver etasje
11	Garderobe - dusj - toalett			172	516						
11.1	Toalett ansatte	3	3	9			ans				1 stk pr 15 personer. m/ vask. Inkl. forrom
11.2	uu-toalett ansatte / besøk	3	6	17			ans				1 stk i hver etasje. m/ vask. Stillebenkfunksjon i 1 et.
11.3	Toalett besøk kultur - studenter	16	3	48			stud				Sambruk kultur og studenter 500 besøkende. 8 toaletter pr 100 besøkende+ 2pr ytterligere 100 1 etasje-kulturarealer
11.4	Garderober ansatte med dusj	50	0,3	13			ans				Spell, vask og dusj. Behov for toalett må ses i sammenheng med nærhet til øvrige toaletter Sambruk med gard. kultur/tekniker avklares i skisseprosjekt
11.5	Garderober besøk- kultur sambruk studenter	1	50	50	500		stud			nær kulturs	Areal med for oppbevaring av yttertøy. 1 et (0,1pr besøkende) Sambruk garderobe yttertøy med kulturarr.
11.6	Garderober med dusj- kultur	2	15	30	15		kultur				Spell, vask,toalett og dusj Riksteater krever 3 stk gard der det bør være plass til 15 personer tilsammen. Garderobe ansatte foreslås sambruk kultur- garderobe til Ammerom/stellerom m/vask. Hvilebenk/sofa stoler, bord
11.7	Hvilerom, stillerom, ammerom - studenter / besøk	1	6	6	1		stud				
12	DRIFT			44	0						
12.1	Varemottak til kultur	0	0	0			kultur				Kun en port direkte til sceneinngang og lager, mottak,takhøyde min 5 meter, store porter
12.2	Renholdsentral og BK	1	20	20			drift				1 BK i hver etasje . I renholdsentral
12.3	Avfallsrom	1	12	12			drift				plass til kildesortering, avklar mulig samordning med Hans Strøm?
12.4	Driftskontor kultur	1	12	12			kultur				Ref 8 kultur- se program fra kommune -ønsker 2-3 arbeidsplasser- en fast.
12.5	Statsbygg Lager / verksted drift	0	0	0			drift				
12.6	Garasje til OB utstyr									Kan være integrert eller inntil bygget med innvendt der, for sikker transport og oppbevaring av medieutstyr.	
13	Parkering			419							IKKE MEDTATT I SUM
13.1	uu-parkering- alle p.areal må avklares/sjekkes iht reg/ behov	2	27,0	54							2 P-plasser, 4,5x6m (antall iht. regulering?)
13.2	Parkeringsplasser	5	13,0	65							Antall avklares 2,5x5m
13.3	Sykkelparkering	200	1,5	300							Antall plasser avklares iht regulering og samlet pareal for hele campus. Min.200 pl min.60x180cm. anb. 70x200cm

P.NR: 1130701 P.NAVN: HVO Mediefag												
ROM- OG FUNKSJONSPROGRAM											DATO: 22.06.2017	
	SUM VEILENDE BRUTTOAREAL		1,6	5 938		13						
Ref. nr.	Rom- funksjon	Antall	Nettoareal pr. funksjon	Sum netto-areal pr. funksjon	antall plasser	Antall masterpl.	Kategorier	Antall studenter (inkl master, eks nettstud.)	Brukstid	Krav til beliggen-het	Merknader, funksjonsbeskrivelse / funksjonskrav	
	Totalt - funksjonsareal			3 711		70		470				

		Netto-areal	Netto-areal redusert	Areal tilleggsareal	Pers. (antall plasser)	Areal pr arb.pl
Arbeidsplasser	arb-pl	300				
Studieareal master	master-arbpl	92				
Fellesfunksjoner	felles	130				
Multirom	multi	30				
Møterom	møte	70				
Sosiale soner/møteplasser-kaffe ansatte	sos ans	35				
Sosiale soner/møteplasser stud	sos stud	60				
Undervisningsrom - grupperom	undervis	0				
Studieareal studenter	stud arb	42				
Grupperom undervisning	grupperom	16				
Animasjon	animasjon	160				
TV Radio produksjon	medie	1386				
Kultursaler	kultur	1100				
Print - kopi - lager - arkiv	lager	60				
IKT	ikt	56				
Garderober og toaletter ans og besøkende	ans	38				
Garderober og toaletter mm stud-kulturbesøkende	stud	104				
DRIFT	drift	32				
SUM ekskl. parkering		3711		0		0,00
faktor		1,60				
BTA - bruttoareal		5938				0

Fargekoding av tall og tekst

	SUM VEILEDENDE BRUTTOAREAL	1,6	4 000	9	Merknader, funksjonsbeskrivelse / funksjonskrav							
Ref. nr.	Rom- funksjon	Antall rom / plasser	Nettoareal pr. funksjon	Sum netto-areal pr. funksjon	Pers. (antall pl.)	Antall masterpl.	Kategorier	Antall studenter inkl. 70 master	Bruktid	dagslys-krav	Krav til beliggenhet	Merknader, funksjonsbeskrivelse /funksjonskrav
	Totalt - funksjonsareal			2 500				470				
5	Undervisningsrom - grupperom			16								
5.1.1	Grupperom, studenter	2	8	16	6		grupperom	3-5 ?			nært undervisning	
6	Animasjon			160								
6.1.1	Animasjon base, AR-04	1	60	60	10		animasjon			ja		Arbeidsstasjoner til animasjon og 3D arbeid (kraftige arbeidsstasjoner som kan lage endel varme). Godt A/V utstyr til undervisning.
6.1.2	Animasjon tegnesal, AR-05	1	100	100	40		animasjon			ja		Gode lysforhold, naturlig (vindu, dagslys), og kunstig. Må kunne skjermes for innsyn (akktegning). Bruk av lysbord til animasjon, fleksibelt oppsett kreativ tegning/illustrasjon. Godt A/V utstyr til undervisning
6.1.3	Studio 3-animasjon AR-01	0	120	0	10		animasjon				Benytter Studio 3 i Hans Støm	Studio 3 i stømkjeller benyttes . Ekstra rom høyde. Mørkt rom
6.1.4	Div. verksted, workshop og lager i strømkjeller	0	125	0								Se HVOs program. Eksisterende verksted , lager og worshop ved siden av studio 3 ermerkes
7	Medie fag			1266								
7.1.1	Praksisundervisning, stort rom,-FR-90-komb	1	100	100	120		Medie			ja	Ved siden av FR-91 (og evt. FR-92).intil JR01 og MPR-01	Klasserom for spesiell og generell bruk. Skal deles inn i 2 for 2X25 studenter. Fleksibel vegg mot FR-91. Dører til fellesareal og dører til Redaksjon base JR-01.
7.1.2	Praksisundervisning, -FR-91 og 92-komb	2	70	140	35		Medie			ja	Ved siden av FR-90 og inntil JR01 og MPR-01	Klasserom for spesiell og generell bruk. Fleksibel vegg mellom FR91 og 92 og mot mot FR-90. Dør til fellesareal og dør til Redaksjon base JR-01. FR2 skal ha dør til medieproduksjon 01
7.1.3	JOU-JR 01 Base redaksjon	1	240	240	50		Medie	60-80		ja	ved siden av praksisundervisningen FR-90-92. og flexisuitet- FR25-komb	åpen redaksjon- ala NEW BBC.
7.1.4	Radiostudio	0	30	0	2		Medie	2-3?			del av JOU base redaksjon	God lyddemping mot tilstøtende rom
7.1.5	Fjernsynstudio	0	60	0	3		Medie				del av JOU base redaksjon	Ekstra takhøyde for lysrigg, ca 3.20m (men ikke full studiohøyde). Akustikk er viktig med tanke på lyd fra redaksjon og hvor åpent rommet er mot redaksjonen.
7.1.6	Flexisuitet FR-25-komb båser	1	120	120	60		Medie	1-3?		ja	Ved siden av MPR-01 og JR-01.	Trenger ikke mye dagslys, men må være åpent og lyst til lengre arbeidsøkter. Åpne båser evtnt glassbur. Rommet kan deles i to mtp fleksibel bruk og simultan undervisning.
7.1.7	Klippesuitet normale KLN1-6	6	9	54	4		Medie				Nær journalistikk og medieproduksjon	Tilfredstiller spec til lyd og lys for klippesuitet.
7.1.8	Suite grading o påsyn KLS 1	1	14	14	5		Medie				Nær journalistikk og medieproduksjon	Tilfredstiller spec til lyd og lys for suite til lengre arbeidsøkter. Åpne båser evtnt glassbur. Rommet kan deles i to mtp fleksibel bruk og simultan undervisning.
7.1.9	Suite lyd KLS2	1	14	14	5		Medie				Nær journalistikk og medieproduksjon	Tilfredstiller spec til lyd og lys for suite til lydarbeid (stereo og multikanal lyd) og vanlig klipping
7.1.10	Klippesuitet mini-multi KLM1-5	5	5	25	2		Medie				Nærjournalistikk og medieproduksjon	Vegg/dør i glass som slipper inn lys (mulighet for å blokkere innsyn), øvrige vegger i lyddempende materiale.
7.1.11	Speakboks SB1	1	4	4	1		Medie				Vindu til suite lyd(KLS2) og en normalsuite	Lydisolert speakboks
7.1.12	MID medieproduksjon-MRP-01	1	80	80	35		Medie			ja	Nær FR90-.92, flexisuitet, flerbruksstudio FR-60 og klippesuitet.	Flerbruksvennlig, skal kunne bookes av all mediefag
7.1.13	Regi-rom HK, inkludert maskinrom 5 m2	1	25	25	3		Medie				Inntil FR-60 komb flerbruksstudio	Regi og hovedkontroll for flerbruksstudio, takterrasse, vrimleareal , studio3(strøm), evt. kultursal etc. Tilstrekkelig kjøling.
7.1.14	Flerbruksstudio FR60 komb.	1	90	90	5		Medie			ja	Inntil FR-85 HK og nært lager FR-50 komb.	Takhøyde for studiobruk ca. 4.5m høyde. Mulighet for dagslys og helst utsikt ("Volda-branding" i bakgrunn), må også kunne blendes ned til ulike typer produksjoner. Takrigg for lys
7.1.15	Foto-studio-FR-80-Komb	1	40	40			Medie				Nærhet til FR-60 flerbruksstudio	Takhøyde for studiobruk ca. 4,5 m høyde. Fremmet ønske om mulighet for vann/avløp og fasiliteter for analogt foto (men mulig dette bør samkjøres med fasiliteter på Kårstad / kunst og håndverk?)
7.1.16	MID-Mediedesign-MDR -01-base	1	80	80	35		Medie			ja	Inntil FR-30 komb macrommet	Flerbruksvennlig rom skal kunne bookes av alle mediefag
7.1.17	Mac rom- FR30-komb PR+MID-MD	1	100	100	35		Medie			ja	Inntil MDR-01 mediatedesign og PR-01 PR&komb	Rom for kreativt design arbeid, mac-stasjoner (eller lignende), mulighet for å lage soner eller inndelinger i rommet med portable skillevegger.
7.1.18	Future LAB FR-40	1	60	60	30		Medie				Nær FR-60 flerbruksstudio og FR-50 komb lager.	Takhøyde for studiobruk ca. 4.5 m høyde. Fleksibelt rom for teknologutprøving og formidling, sensorer. Virtual, mixed, augmentet realty.
7.1.19	PR, kommunikasjon og media PR-01	1	80	80	35		Medie			ja	Inntil FR-30 komb macrommet	Undervisningsrom og rom for øving krisekommunikasjon / pressekonferanse (enkel lysrigg osv)
7.1.20	Visningssal-kino, se ref 8- kultur	0	120	0			Medie				Innenfor medieundervisningssonen, nært flerbruksstudio, JOU og medieproduksjon.	Auditorium - benyttes til undervisning. Kombinert kultur og kinosal. Se egne skriv fra kommunen.
7.1.21	Utstyrlager- FR-50-komb- se ref 9-print,kopi, lager,	0	50	0			Medie				Innenfor medieundervisningssonen, nært flerbruksstudio, JOU og medieproduksjon.	Areal sortert under funksjon 9 Print-kopi -lager
8	Kultursal			1058								
8.1.1	Kultursal, to alternative størrelser, avklares i skisseprosjekt 28x18 x12m	1	576	576	500		kultur				1 et	Fleksibel multifunksjonssalmed skyveamfi, to alternative størrelse bxdxh-18x28/32 x10/12m inkludert scenerom. Endelig størrelse og antallplasser avklares i skisseprosjekt. Riksteaterets anbefalinger: dim. Arealer fordeles til side-og bakscener. Lett tilgang, inkl "Flygelgarasje", stoler, bord, scenelementer og annet utstyr. Dim. for bruk av liten truck. Varelevering: Port 3x 2,5 meter, lasteramp høyde ca 60-70 cm.
8.1.2	Sidescene, lager med vareleverig. 18 x10 m	3	60	180			kultur				ved siden av og bak scenen.	Ført opp på hovedside- ref.11 garderober. Nært scene,1-kjk,måterom HVO/Kommune. RT: 3 stk-dame+ herre+ teknikk garderobespeil,vask, toalett og dusj-sminkelys.
8.1.3	Garderober artister, deles inn i 3, ref. Rikssteater	0	15	0	15		kultur				nært scene.	ved vrimleareal
8.1.4	Garderober besøkende	0	50	0	500		kultur				ved vrimleareal	Ført på hovedside, ref 11.5 garderober sambruk med studenter.Kommune- ønsker å avklare mulig sambruk garedrobe og undervisningsrom.
8.1.6	Visningsal-kino	1	120	120	80		kultur				1 et. Ved siden av vrimlearealer,nært kultursal o	Kombinert kultur og kinosal.med fast amfi. 1,5 m2 pr pers gir plass til brede kinoseter med armlener. Sambruk HVO- visningssal/auditorium.
8.1.8	Fellesareal-vrimle-billetter gaarderober toalett mm	1	170	170	500		kultur				1 et.inntil kultursaler	maks 500 pers. 0,7 m2 pr pers.=350 m2. Ca 180 m2 sambruk HVO: 2-fellesfunksjoner og 3-måterom. + 170 m2- rene vrimlearealer KULTUR =350 m2. Sambruk garderobe og toalettfasiliteter med HVO-ref 11.
8.1.9	Artistrom-oppholdsrom	1	12	12			kultur				direktet tilknytning til scene.	Riksteater anbefaler direkte tilknytning scene. Kjølekap,mikrobølgeovn, kaffe-tekoker, bord og stoler.
9	Diverse			112								IKKE MEDTATT I SUM
9.1.1	takterrasse	1	100	100								Størrelse og utstyr avklares nærmere i skisseprosjekt
9.1.2	Tekniskrom kultursal	1	6	6			div				over/bak amfi.	Romdybde min 2,5 m for filmaskin. Areal vil inngå i brutto nettofaktor
9.1.3	Tekniskrom kino	1	6	6			div				over/bak amfi	Romdybde min 2,5 m for filmaskin. Areal vil inngå i brutto nettofaktor

Grupperom	grupperom	16					
Animasjon og avisdesign	animasjon	160					
TV og radioproduksjon	medie	1266					
Kultursaler	kultur	1058					
SUM nettoareal		2500					
faktor		1,60					
BTA - bruttoareal		4000					

Fra: Margrete Apelseeth [mailto:margrete.apelseeth@hivolda.no]
Sendt: 8. august 2017 13:13
Til: Jørgen Amdam
Kopi: Rune Sjurgard
Emne: VS: 113071 HVO Mediefag - PROGRAM - INNSTILLING FRÅ ROMGRUPPA 28.JUNI 2017.pdf

Med vennleg helsing
Margrete Apelseeth
Overingeniør | HVO Drift
Høgskulen i Volda

Telefon: 70 07 53 88 | Mobil 95208351

[BK-352](#)

www.hivolda.no

Fra: Margrete Apelseeth
Sendt: 8. august 2017 10:01
Til: Strømberg Ida (Ida.Stromberg@statsbygg.no) <Ida.Stromberg@statsbygg.no>
Kopi: Tore.Berg@statsbygg.no; I. Dahlberg Gry (gid@lerche.no) <gid@lerche.no>
Emne: VS: 113071 HVO Mediefag - PROGRAM - INNSTILLING FRÅ ROMGRUPPA 28.JUNI 2017.pdf

Med vennleg helsing
Margrete Apelseeth
Overingeniør | HVO Drift
Høgskulen i Volda

Telefon: 70 07 53 88 | Mobil 95208351

[BK-352](#)

www.hivolda.no

Fra: Audhild Gregoriusdotter Rotevatn
Sendt: 28. juni 2017 15:28
Til: ALLE-HVO <Alle-HVO@hivolda.no>
Emne: 113071 HVO Mediefag - PROGRAM - INNSTILLING FRÅ ROMGRUPPA 28.JUNI 2017.pdf

Gode alle!

Vedlagt er innstillinga frå romgruppa i mediehusarbeidet. Eg takkar så mykje for innspela og arbeidet dei enkelte av dykk har lagt ned og særleg til deltakarane i romgruppa!

Rapporten er no oversendt til leiar i styringsgruppa, direktøren.

No tek prosjektet pause i nokre veker. Det neste som skjer er å utdjupe kravsspekken i dei enkelte roma. Statsbygg har gitt oss tilbakemelding på at dette er eit grundig arbeid, og at vi held framdrifta for vår del.

Det som ikkje ligg i rapporten, er innstilling frå Strøm2020-gruppa, med tanke på nye arbeidsplassar i mediebygget. Leiar Thomas Lewé leverer denne i august. Dette vert eit vedlegg til denne rapporten.

Volda kommune har enno ikkje bestemt seg for om dei går for «idealsal» eller «nedskalert variant». Diskusjonen

går i kommunen, men det nærmar seg deadline for at prosjektet skal kome i mål. HVO gjer alt vi kan for at arbeidet skal ha framdrift for å nå målet om realisering av bygget og innflytting hausten 2020.

Med venleg helsing

Audhild Gregoriusdotter Rotevatn

Dekan, Avdeling for mediefag

Høgskulen i Volda

Telefon: 70075275

Mobil: 90843977

www.hivolda.no

Best regards,

Audhild Gregoriusdotter Rotevatn

Dean, Faculty of Media and Journalism

Volda University College

<http://www.hivolda.no/index.php?&lang=eng>

HVO logo

Byggeprogram

1130701 Høgskolen i Volda, mediefag

03.07.2017

Prosjekt	1130701 Høyskolen i Volda, mediefag
Byggherre	Statsbygg
Utskriftsdato	03.07.2017
Sist endret	03.07.2017
Henvelser kan rettes til	Statsbygg Postboks 8106 dep, 0032 Oslo Telefon: 22 95 40 00. Telefaks 22 95 40 01 Epost: postmottak@statsbygg.no Internett: http://www.statsbygg.no

INNHALDSFORTEGNELSE

Om byggeprogrammet	5
Ansvarlig for utarbeidelse av byggeprogrammet	6
0 Innledning	7
0.1 Prosjektets mål	7
0.2 Om prosjektet	8
0.3 Eksisterende situasjon	8
0.4 Kunstprosjekt	10
1 Overordnede krav og føringer, tverrfaglige tema	11
1.0 Generelt	11
1.1. Romprogram	11
1.2 Funksjonskrav til bygningen som helhet	16
1.3 Funksjonskrav til de enkelte avdelinger/funksjoner	20
1.4 Funksjonskrav til enkeltrom	32
1.5 Funksjonskrav til uteområdet	32
1.6 Arkitektonisk utforming	33
1.8 Universell utforming	35
1.9 Sikkerhet inkl. brann	35
1.10 Miljø	35
1.11 Forvaltning, drift og vedlikehold	36
1.12 Bygg- og brukerstyr	37
2 Bygning	38
2.0 Generelt	38
2.1 Grunn og fundamenter	38
2.2 Bæresystem	40
2.3 Yttervegg	40
2.4 Innervegger	41
2.5 Dekker	42
2.6 Yttertak	43
2.7 Fast inventar	43
2.8 Trapper, balkonger m.m.	44
3 VVS-installasjoner	46
3.0 Generelt	46
3.1 Sanitær	47
3.2 Varme	47
3.3 Brannslukking	48
3.5 Prosesskjøling	48
3.6 Luftbehandling	49
3.7 Komfortkjøling	50
3.9 Andre VVS-installasjoner	50
4 Elkraft	52
4.0 Generelt	52
4.1 Basisinstallasjoner for elkraft	52
4.2 Høyspent forsyning	53
4.3 Lavspent forsyning	53
4.4 Lys	55

4.5 Elvarme	56
4.6 Reservekraft	56
5 Tele og automatisering	58
5.0 Generelt	58
5.1 Basisinstallasjoner for tele og automatisering	58
5.2 Integrert kommunikasjon	59
5.3 Telefoni og personsøking	59
5.4 Alarm- og signalsystemer	60
5.5 Lyd- og bildesystemer	61
5.6 Automatisering	62
6 Andre installasjoner	64
6.2 Person- og varetransport	64
6.4 Sceneteknisk utstyr	65
6.5 Avfall og støvsuging	65
7 Utendørs	66
7.0 Utendørs, generelt	66
7.1 Bearbeidet terreng	66
7.2 Utendørs konstruksjoner	67
7.3 Utendørs røranlegg	67
7.4 Utendørs elkraft	67
7.5 Utendørs tele og automatisering	68
7.6 Veier og plasser	68
7.7 Parker og hager	69
8 Akustikk	70
8.0 Generelt	70
8.1 Utendørs støy	70
8.2 Lydisolasjon	70
8.3 Akustisk regulering	70
8.4 Trinnlyd	71
8.5 Tekniske installasjoner	71
Vedlegg	73

OM BYGGEPROGRAMMET

Dette byggeprogrammet (BP) gjelder før prosjektgjennomføring med byggherrestyrte delte entrepriser. **Spørsmål til PL: Stemmer dette?**

BYGGEPROGRAMMET redegjør for Statsbyggs og brukers krav til det ferdige byggeverk og uteområder for gjeldende prosjekt. Informasjon og krav i BP er samlet i en database (dRofus).

Byggeprogrammet består av:

Funksjonsprogrammet (fra dRofus funksjonsprogrammodul)

Kapittel 0 Innledning er informasjon om bakgrunnen og forutsetningene for prosjektet, dagens situasjon, brukers virksomhet med mer. Det omfatter ikke krav til byggeprosjektet.

Kapittel 1 inneholder tverrfaglige krav og føringer.

Kapitlene 2-8 inneholder krav ut over romnivå rettet mot de respektive fagområder. For kapittel 2-7 er nummereringen ikke nødvendigvis fortløpende, men følger NS 3451:2009 Bygningsdelstabellen. Hvis det ikke står spesifiserte krav på postnivå skal de prosjekterende (PG) legge til grunn de krav som fremgår av øvrig kravspesifikasjon og kontraktsdokumenter.

Romprogrammet (fra dRofus rommodul)

Romprogrammet står i kap. 1.1 i rapporten i Funksjonsprogrammet.

Romprogrammet omfatter alle programmerte rom i prosjektet med anslått areal. Der antall rom er løsningsavhengig (f.eks antall renholdsrom), angir romprogrammet kun et samlet arealanslag pr. romtype. Totalt programmert areal skal ikke overskrides i prosjektert løsning. Funksjoner som ikke medregnes i programmert areal (tekniske rom og kommunikasjonsarealer), kan være omtalt i romprogrammet, men da uten areal.

Romfunksjonsprogram (RFP)

Romfunksjonsprogram (RFP) omfatter krav på romnivå. Hvert rom har et RFP. Krav på RFP-nivå gjelder sammen med krav beskrevet i Funksjonsprogram, kap. 1-8. Ved motstrid er det utfylte krav i RFP som gjelder.

Vedlegg til kravspesifikasjonen

Se vedleggsliste bakerst i kravspesifikasjonen.

Dersom det er motstrid mellom kravspesifikasjonen og veiledninger, gjelder kravspesifikasjonen foran veiledningene.

ANSVARLIG FOR UTARBEIDELSE AV BYGGEPROGRAMMET

Kravspesifikasjonen er utarbeidet av Statsbygg med bidrag fra:

Prosjekteier (PE): Lars Prestegård
Prosjektleder(PL): Tore Berg
Prosjektlederassistent (PLA): Ida Strømberg
Fagressurs arkitekt: Alda Morice Christensen
Fagressurs landskapsarkitekt: Synnøve Fodnes
Fagressurs bygningsteknikk inkl. brann: Anne Bakken Hinsch
Fagressurs geoteknikk: Rajesh Narsinh Sharma
Fagressurs akustikk: Tor Halmrast
Fagressurs miljø: Nils Ivar Nilsen
Fagressurs elektro: Arild øverli og Oddbjørn Alnes
Fagressurs VVS: Martine Pettersen
Kontaktperson EM: Geir Skaaren
Kontaktperson UP: Karoline Kvaleberg

0 INNLEDNING

0.1 Prosjektets mål

0.1.1 Samfunnsmål

Samfunnsmål for NTNU FHS:

Medias verktøy og arbeidsprosesser er inne i en rivende utvikling og blir tatt i bruk på stadig nye samfunnsområde. Et nytt mediebygg vil fungere som en møteplass for alle aktører som blir påvirket eller ønsker å påvirke sine fagområde. Nytt mediebygg skal sikre grunnlaget for en kvalitetsmessig god medieutdanning. Målet er at Høgskulen i Volda (HVO) skal kunne levere enda bedre kandidater til landets viktigste mediearbeidsplasser. Mediebygget skal også sikre/bidra til at HVO fremdeles skal være den ledende medieutdanningen i Norge.

Siden nybygget inkluderer en sal som også kan benyttes til en rekke ulike kulturformål, vil det bidra til å knytte høgskulen og lokalsamfunnet/regionen tettere sammen.

0.1.2 Effektmål

Effektmål for NTNU FHS:

Medias verktøy og arbeidsprosesser er inne i ei rivende utvikling og blir teke i bruk på stadig nye samfunnsområde. Eit nytt mediebygg vil fungere som ein møteplass for alle aktørar som blir påverka eller ønskjer å påverke sine fagområde. Nytt mediebygg skal sikre grunnlaget for ei kvalitetsmessig god medieutdanning. Målet er at Høgskulen i Volda (HVO) skal kunne levere endå betre kandidatar til landets viktigaste mediearbeidsplassar. Mediebygget skal også sikre/bidra til at HVO framleis skal vere den leiande medieutdanninga i Norge.

Sidan nybygget inkluderer ein sal som også kan nyttast til ei rad ulike kulturføremål, vil det bidra til å knytte høgskulen og lokalsamfunnet/regionen tettare saman.

Prosjektets effektmål:

Nytt mediebygg vil samle mediemiljøet på HVO og vil difor gi betre økonomi både når det gjeld utnytting av undervisningsressursane (fagpersonalet) og arealet ved at vi ikkje erstattar alle undervisningsrom i Ivar Aasen-huset som vi flyttar ut av. Ein annan effekt er at nybygget gir grunnlag for eit meir solid fagmiljø. Nybygget vil også gjere det meir attraktivt å studere i Volda og såleis vere med på å sikre rekrutteringsgrunnlaget/driftsgrunnlaget for HVO.

Eit nybygg vil også legge betre til rette for utvikling av nye digitale undervisningsformer. I tillegg til styrking av medieutdanning, medieforskning og medieutvikling vil mediebygget også legge til rette for at andre utdanningar som lærarutdanning, sosialarbeidar, planlegging, kulturfag og humanistiske fag kan ta i bruk medieverktøy, både i campusundervisning og fjernstudium.

0.1.3 Resultatmål

Foreløpige resultatmål er:

- Mål 1: Kost.
- Mål 2: Kvalitet.
- Mål 3: Tid.

0.2 Om prosjektet

0.2.1 Oppdraget

Høgskulen i Volda (HVO) har behov for fremtidsrettede og fleksible areal tilpasset nye lærings- og kommunikasjonsformer som følger av at mediesektoren er i endring. Medieutdanningen er et høyt prioritert satsningsområdet for HVO, dagens fasiliteter fremstår som hemmende for fremtidsrettet utvikling av mediefaget.

Bygget skal blant annet inneholde undervisningslokaler, studentarbeidsplasser og en flerbrukssal for 500 personer hvor det skal organiseres sambruk med Volda kommune.

0.2.2 Bruker og brukers virksomhet

HVO er en av de største utdanningsinstitusjonene mellom Bergen og Trondheim. Studiebygda Volda er kjent for sitt gode og inkluderende studiemiljø der det er kort avstand mellom student og lærer.

HVO tilbyr fag- og profesjonsutdanninger på bachelor-, master- og PhD-nivå for skole og barnehage, velferd, media og kultur. I dag er der HVO mest kjent for de yrkesrettede medieutdanningene.

0.2.3 Prosjektets historie

Se vedlagte "Lokaliseringsanalyse".

0.2.4 Programmeringsarbeidet

Programmet inneholder oversikt over de rammer og prinsipper anlegget skal utformes innenfor, de krav som stilles til anleggets funksjoner, oversikt over ønsket nærhet mellom funksjonene, og arealrammen med en veiledende arealfordeling.

Rom og funksjonsprogrammet er et resultat av en bred prosess i samarbeid med Høgskulen i Volda, Lerche Arkitekter AS og Statsbygg. Det er gjennomført en rekke brukermøter og befaringer med aktuelle brukere av bygget som har resultert i mange konkrete innspill. Brukermedvirkning blir en viktig del av det videre arbeidet.

0.2.6 Prosjektets gjennomføringsmodell

Utviklingsfasen skal gjennomføres som et oppdrag for en tverrfaglig prosjekteringsgruppe (PG), til og med skisseprosjekt.

Gjennomføring (detaljprosjekt og byggefase) planlegges gjennomført som totalentreprise. Det skal vurderes nærmere om spesifikke deler av byggeriet skal skilles ut som egne entrepriser.

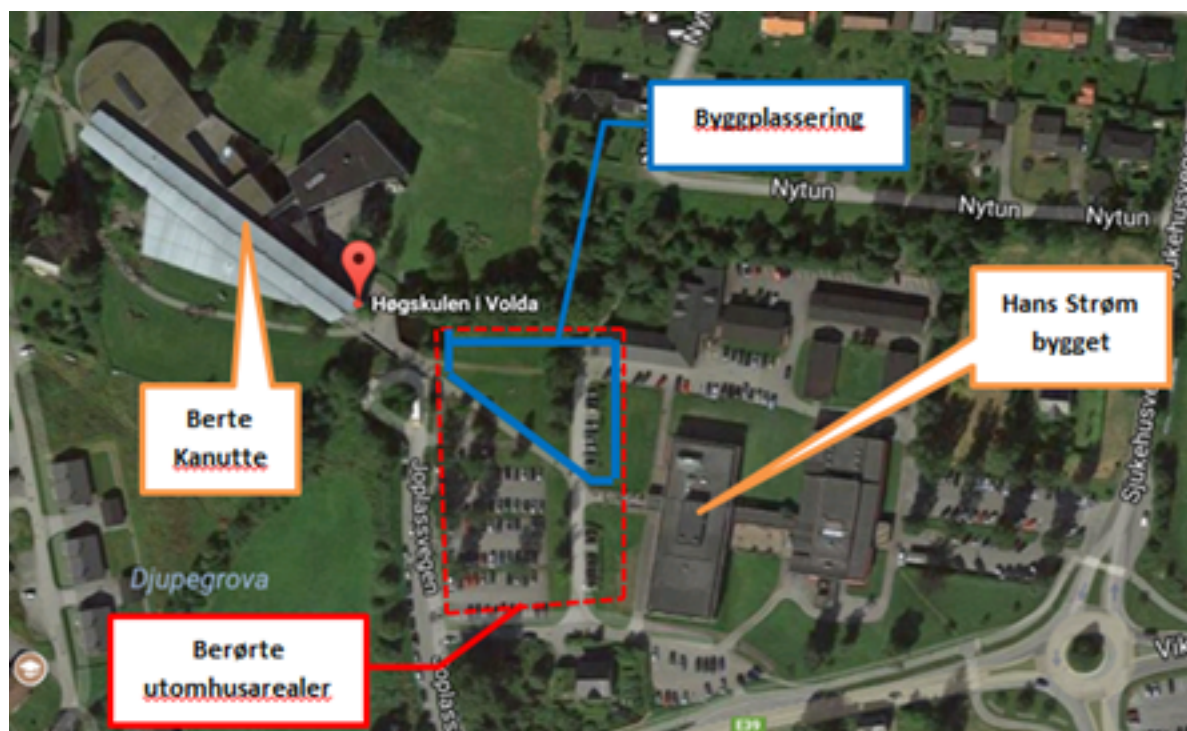
Anbudskonkurransen skal gjennomføres på grunnlag av skisseprosjekt.

Prosjekteringsgruppen kan bli videreført til entreprenør.

0.3 Eksisterende situasjon

0.3.0 Generelt

Se vedlagte lokaliseringsanalyse.

Bilde 0.3.0 Områdekart.

0.3.1 Eksisterende bygningsmasse

Eiendomshistorikk

"Voldens høiere Almueskole med annetterert Dannelsesanstalt for Almueskolelærer" ble etablert i 1861 og kom i drift i 1880. 1895: Etablerte Henrik og Johanne Kårstad "Voldens Privatseminarium" som i dag har navnet Volda lærerhøgskule. 1919 - 1922: Ny hovedbygning for Volda lærerskule ble oppført. Hovedbygningen ble ferdigstilt i 1922 med hageanlegg med grusganger på vestsida av skolebygningen. Staten kjøpte eiendommen i 1924 som da besto av hovedbygning, låvebygning med fjøs, vognhus med kjeller, ved og koksbu, stabbur, slakterbu og jordkjeller. Skolen fikk navnet Volda lærerskule. 1961: Idrettsbygningen med svømmebasseng og gymsal ble oppført. 1969-70: DH-skole i Volda. Volda ble valgt som det siste av tre steder som skulle ha en distrikthøgskole, de to andre var Kristiansand og Stavanger. 1982: Tilbygg til Volda lærerhøgskule ble oppført. Den inneholdt musikk- og saler for kunst og håndverk. 1984: DH fikk eget bygg, Hans Strøm-huset. 1994: Lærerhøgskolen og DH ble slått sammen til Høgskulen i Volda. 1998: Siste byggetrinn, Berte Kanutte Aarflot-huset. 2001: Tilbygg på lærerskolebygningen.

Kilder: SBED FM nr. 275 1982. Høgskolen i Volda, Berte Kanutte-huset. s40-44. Byggekunst nr. 5 1999.

0.3.3 Klima

Vestlandsk klima.

0.3.4 Grunnforhold

Det henvises til kapittel 2.1. "Grunn og fundamenter".

0.3.5 Ledningsnett og kabelføringer

Oppdaterte lednings- og kabelkart må innhentes fra offentlige netteiere og fra HVO.

Se kap. 7.3.1 "Utendørs VA" for informasjon om VA-ledninger.

0.3.6 Regulering

HVO har adresse Joplassvegen 11, 6103 Volda og tomten til nybygget har GNR/BNR: 19/803.

For reguleringsforhold se vedlagte reguleringsplan og reguleringsbestemmelser.

Bilde 0.3.6: Eiendomskart med den aktuelle tomten i gult.

0.3.7 Vernestatus

Kaarstad huset er fra 1922 og ligger vest fra Berte Kanutte på campus. Bygningen har verneklasse 2.

0.3.8 Forvaltning

Campus Volda forvaltes av Statsbygg.

0.4 Kunstprosjekt

0.4.1 Orientering om kunstprosjekt

I forbindelse med byggeprosjektet skal det etableres et kunstprosjekt. Kunstprosjekt er et separat prosjekt som settes i gang og gjennomføres i forbindelse med byggeprosjektet. Kulturdepartementets eget fagorgan for kunst i offentlige rom, KORO, er ansvarlig for kunstprosjektet.

1 OVERORDNEDE KRAV OG FØRINGER, TVERRFAGLIGE TEMA

1.0 Generelt

- Byggverket med tilhørende utendørsanlegg skal tilfredsstillende alle gjeldende lover og forskrifter, samt de krav som fremgår av gjeldende TEK. Anbefalinger i veileder for gjeldende TEK skal følges med mindre annet er avtalt.
- Byggverket med tilhørende utendørsanlegg skal tilfredsstillende relevante norske standarder, tekniske håndbøker og fagdatablader samt allment aksepterte normer, inkl. våtromsnormen.
- Byggverket med tilhørende utendørsanlegg inkludert utsmykking, tekniske rom og installasjoner, sluk og sjakter skal tilrettelegges for optimal drift, enkel inspeksjon, enkelt renhold og effektivt vedlikehold.
- Alle konstruksjoner, materialer og bygningsdeler skal være tilstrekkelig robuste til å tåle de belastninger de blir utsatt for ved tiltenkt bruk.
- Alle fargevalg skal gjøres i samråd med Statsbygg og bruker.

1.1. Romprogram

Romprogrammet synliggjør det totale areallbehovet for mediefagene ved Høgskulen i Volda og Kulturhusutvalget i Volda kommune. Arealer som disponeres i eksisterende bygninger på campus inngår ikke som del av prosjektet.

Tekniske rom og kommunikasjonsareal (korridorer, trapper m.m.) er ikke spesifisert i romprogrammet. Romprogrammet er dimensjonert for:

- Antall studenter: 400 bachelor- og 70 masterstudenter
- Antall ansatte arbeidsplasser 50
- Inntil 500 besøkende til kutlursal og kinosal

Rom- og funksjonsprogrammet er basert på følgende forutsetninger

- Sambruk av arealer mellom eksisterende campus og det nye mediebygget.
- Avdeling for Animasjon benytter fasiliteter i Hans Strøm bygget til flere av sine aktiviteter.
- Møte og undervisningsrom i mediebygget skal inngå i felles møte- og undervisningsrom portefølje med resten av campus.
- En del spesialrom skal også kunne benyttes som generelle undervisningsrom.
- Kantine dekkes i eksisterende campus.

Bruttoareal

Forholdet mellom programmert areal og bruttoareal er avhengig av byggets utforming. Det tilstrebes gjennom prosjekteringen en en lavest mulig netto/bruttofaktor innenfor gode, funksjonelle løsninger.

Navn:	Antall rom:	Prog. areal:	Sum:
Sum	217		3 735,00
01 - Arbeidsplasser	51		392,00
211 Kontor, Arbeidsplasser faste - undervisning	50	6,00	300,00
	1	92,00	92,00
02 - Fellesfunksjoner	4		130,00
	1	50,00	50,00
	1	25,00	25,00
	1	35,00	35,00
	1	20,00	20,00
03 - Møterom	10		100,00
211 Kontor, Multirom	6	5,00	30,00
212 Møterom, Møterom små	2	15,00	30,00
212 Møterom, Møterom middels, skal kunne slås sammen til ett stort	2	20,00	40,00
04 - Sosiale soner / møteplasser	4		95,00
	1	5,00	5,00
	2	15,00	30,00
	1	60,00	60,00
05 - Undervisningsrom - grupperom	3		58,00
	2	8,00	16,00
211 Kontor, Åpne gruppearbeidsplasser for studenter	1	42,00	42,00
06 - Animasjon	2		160,00
	1	60,00	60,00
	1	100,00	100,00
07 - Mediearealer	32		1 326,00
	1	100,00	100,00
	2	70,00	140,00
	1	240,00	240,00
216 Studierom, Radiostudio i JOU-JR 01 Base redaksjon	1	,00	,00
216 Studierom, Fjernsynstudio i JOU-JR 01 Base redaksjon	1	,00	,00
	1	120,00	120,00
	6	9,00	54,00
	2	14,00	28,00

216 Studierom, Klippesuite mini-multi KLM 1-5	5	5,00	25,00
216 Studierom, Speakboks SB1	1	4,00	4,00
	3	80,00	240,00
	1	25,00	25,00
216 Studierom, Flerbruksstudio FR60 komb.	1	90,00	90,00
216 Studierom, Fotostudio FR80 komb.	1	40,00	40,00
216 Studierom, Mac rom FR30 komb. PR+MID-MD	1	100,00	100,00
216 Studierom, Future LAB FR40	1	60,00	60,00
	1	,00	,00
	2	30,00	60,00

08 - Kultursaler 14 1 070,00

	1	576,00	576,00
	3	60,00	180,00
	1	120,00	120,00
511 Adkomstrom, Fellesareal, vrimle, billetter, garderobe, toalett m.m.	1	170,00	170,00
212 Møterom, Artistrom/oppholdsrom	1	12,00	12,00
125 Omkleddningsrom, Garderobe artister	1	,00	,00
122 Toalett, Toalett og dusj artister	1	,00	,00
125 Omkleddningsrom, Garderobe besøkende	1	,00	,00
122 Toalett, Toalett besøkende	1	,00	,00
326 Transportmiddellager, Varemottak til kultursalen	1	,00	,00
	2	6,00	12,00

09 - Print - kopi - lager 4 120,00

225 Kontorstøtteri, Kopi, print, lager	2	15,00	30,00
324 Maskinlager, Utstyrs- FR-50-komb	1	60,00	60,00
	1	30,00	30,00

10 - IKT 4 56,00

	1	20,00	20,00
	3	12,00	36,00

11 - Garderobe - dusj - toalett 76 172,00

122 Toalett, Toalett ansatte	3	3,00	9,00
123 UU-toalett, uu-toalett ansatte / besøk	3	5,50	16,50
	16	3,00	48,00
125 Omkleddningsrom, Garderobe ansatte med dusj	50	,25	12,50
125 Omkleddningsrom, Garderobe besøk- kultur sambruk studenter	1	50,00	50,00
125 Omkleddningsrom, Garderobe med dusj- kultur	2	15,00	30,00

	1	6,00	6,00
--	---	------	------

12 - Drift	5		56,00
-------------------	----------	--	--------------

	1	20,00	20,00
311 Avfallsrom	1	12,00	12,00
211 Kontor	1	12,00	12,00
323 Redskapslager, Lager Statsbygg drift	1	12,00	12,00
411 VVS-teknisk rom, Teknisk rom	1	,00	,00

13 - Parkering	8		,00
-----------------------	----------	--	------------

	2	,00	,00
326 Transportmiddellager, Parkeringsplasser	5	,00	,00
326 Transportmiddellager, Sykkelparkering	1	,00	,00

1.2 Funksjonskrav til bygningen som helhet

Generelt

Tomten for det nye mediebygget ligger strategisk til ved hovedatkomsten fra Joplassvegen, mellom Berte Kanutte og Hans Strøm bygget. Det er ønskelig at nybygget signaliserer virksomheten utad mot omgivelsene, både i fasadeutforming, utvendige tiltak og tilrettelegging for sosiale og utadrettede aktiviteter på inngangsplanet. Virksomheten skal synliggjøres mot eksisterende campus, forbipasserende og som «porten» til campus, og signalisere mangfold, kreativitet, aktivitet og inkludering, og ikke minst hvilke funksjoner som holder til i bygget. Det skal bygges en ramme rundt et inspirerende arbeids-, lærings- og kulturmiljø, en god arena for samhandling mellom høgskolen og kommunen, faglig utvikling og faglige gevinster innenfor mediefagene på tvers av høgskolens fagmiljøer.

Ved å samlokalisere høgskolen og kultursal og kinosal for kommunen vil begge parter kunne oppnå synergier. Et kombinert undervisnings- og kulturbygg med en blanding av undervisning, kulturrangementer og arbeidsplasser med sosiale møteplasser mellom ansatte og studenter, vil være med på å styrke høgskolen og kommunen generelt. Det skal legges til rette for tverrfaglig samarbeid med vektlegging på nærhet og åpenhet mellom ansatte- og studentarealer, hvor få barrierer hindrer kontakt og interaksjon.

- Bygget skal ha innbydende møteplasser og sosiale soner, og sammen med en åpenhet balansere behov for ro, konsentrasjon og fordypning.
- Det legges til grunn for prosjektet at virksomheten skal være transparent, at både innhold og bygget gjennom sin utforming og materialbruk oppleves transparent og synliggjør aktivitetene i bygget, både i fagdelen og i undervisningsdelen
- Ekstra romhøyde skal ivaretas i sentrale arealer som kultursaler og spesialrom der dette er angitt. I fellesfunksjoner som servicesenter, sosiale soner og undervisningsrom skal det være generøs romhøyde.

Fleksible løsninger for mediearealer og kulturarealer

Løsningene må ivareta fleksibilitet for enkelt å kunne å oppta endringer. Det vektlegges at bygget er robust og vil kunne tåle større endringer i mediefaget med hensyn til teknologi, aktiviteter og pedagogikk.

Kultursalene skal kunne benyttes til et mangfold av kulturtibud der både store og små aktører, profesjonelle og amatører samt skolens egne aktører bidrar.

Kinosalen skal kunne benyttes til visningsal for HVO.

Arealene skal utformes med utgangspunkt i tre hovedkriterier:

- Generalitet - Den fysiske utformingen skal tåle endringer i funksjoner og flytting av personer uten større, kostbare ombyggingsarbeider - dvs. generalitet i romstørrelser og utrusting.
- Fleksibilitet - Innredning, infrastruktur og bygningsdeler skal enkelt kunne flyttes eller endres.
- Elastisitet - Arealer for virksomheten skal kunne reduseres eller økes alt avhengig av behov og kapasitet.

Forbindelse til Hans Strøm bygget

Det skal i prosjektet vurderes mulige forbindelser til Hans Strøm bygget, som ligger inntil tomt for nytt mediebygg, for å maksimere synergier av eksisterende Studio 3 med verksted-og workshopsrom i kjelleren av dette bygget, samt generelle fellesarealer og planlagte undervisningsarealer i 1. og 2. etasje.

Det er aktuelt med en forbindelse på bakkeplan, og eller eventuelt også underetasjenivå.

Åpenhet og aktivitet

Nybygget skal oppleves som en åpen og inkluderende arena. Det skal være aktivitet i bygget fra morgen til kveld med studier, kulturrangement og filmfremvisning i kinosalen/liten kultursal. Samling av mediefag i samme bygning åpner for sambruk av studios, spesialrom og utstyr, og undervisningsrom for de ulike arealene.

Fellesarealer

Fellesfunksjoner for bygningen legges med god kontakt til hovedatkomsten slik at fellesfunksjoner for studenter, ansatte og kulturarrangementer er lett tilgjengelige:

- Alle hovedfunksjoner i bygget knyttes logisk opp mot hverandre, gjennom lett leselige horisontale og vertikale kommunikasjonslinjer.
- Antall innganger reduseres til et minimum av kontroll/sikkerhetshensyn.
- Sonedeling med adgangskontroller organiseres enkelt og forståelig.
- Utforming og materialbruk skal bidra til å gi bygget en klar identitet, en bærekraftig miljøprofil med gode robuste og funksjonelle egenskaper.
- Løsningene skal bygge oppunder målsettingen om sambruk, samhandling og samarbeid.

Intern kommunikasjon og organisering

Det skal være enkelt å finne frem i bygget og orientere seg. Lokalene skal være oversiktlige, og det interne kommunikasjonsmønsteret naturlig og lesbart selv uten utstrakt bruk av skilting.

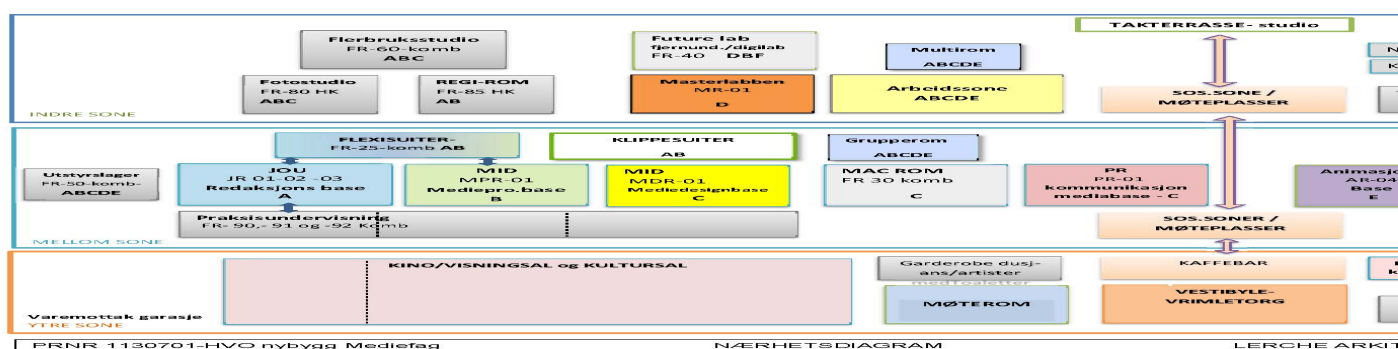
- Inngangsplanet skal ha god kontakt til vrimlet-servicetorg og kultursaler, undervisningsrom, grupperom og studentarbeidsplasser.
- Ansattarealer bør samles, og plasseres slik at det er nærhet til både undervisningssoner og studentarealer.
- Møteplasser og sosiale soner plasseres i tilknytning til ansatte- og studentarealer slik at ansatte og studenter møtes og treffes for veiledning og uformell kontakt.
- Ansattarealer skal kunne organiseres i varierte og ulike løsninger for arbeidsplassutforming der behovet for ro og konsentrasjon hensyntas i løsninger og utforming.
- Studios skal samlokaliseres og flexisuiten, mini/klippesuiten og grupperom skal ligge i nærheten av hverandre.

Sonedeling – sikkerhet

Bygget og arealene skal kunne sonedeles med ulik grad av adgangskontroll innenfor bygningen. Det skilles mellom hvilke funksjoner som skal være tilgjengelige og hvilke som skal ha begrenset tilgang, også etter byggets ordinære åpningstider. Bygget skal kunne sonedeles med begrensning i adgang mellom:

- Ytre sone med inngang, servicesenter med vrirlearealer, møterom, kultursaler og garderober og toalettfasiliteter.
- Mellomsone med de ulike basene til medieavdelingene, fellesarealer for studenter og ansatte.
- Indre sone med flerbruksstudio, studios og lager for kostbart utstyr samt arbeidsplasser ansatte og master studenter.

Utadrettede fellesfunksjoner legges slik at de enkelt kan skilles fra de arealene som evt. skal kunne avlåses eller ha begrenset adgang, fortrinnsvis på atkomstplanet.

Bilde 1.2 Nærhetsdiagram.

Læring i alle rom

Optimal læring og framtidsrettede læringsprosesser skal gi et bedre tilbud til studentene og utdanne kandidater med relevant kunnskap for profesjonsutøvelsen. Høgskulen Volda skal gi studentene et bedre, framtidsrettet og mer tverrfaglig tilbud, gjennom samhandling mellom de ulike miljøene. Fagmiljøene som skal samlokaliseres i nybygget vil kunne gi synergier i forbindelse med kompetanse, pedagogikk og læringsformer (digitale og analoge).

Teknologi og infrastruktur for nytt mediebygg

Høgskulen i Volda har i sin campus-utvikling fokus på ny lærings- og medieteknologi (virtuelle plattformer) og metoder. Det satses på: **HVO:**

Ønsker dere å supplere listen nedenunder?

- Nettbaserte systemer for undervisning og læring (Itslearning, Fronter).
- Blended learning (blandet læring, på studiestedet og hvor som helst).
- Flipped classroom (omvendt undervisning).
- MOOC (massive open online course).
- Eksperimentell læringsarena.
- Live-streaming.
- Simulering.
- Videokonferanse.
- Samhandling internt og eksternt: Når som helst; Hvor som helst; Med hva som helst

Det skal generelt for prosjektet legges vekt på følgende

- God organisering av funksjoner horisontalt og vertikalt.
- God vertikal kommunikasjon i nybygget.
- Bevisst plassering av støyproduserende rom i forhold til konsentrasjonssoner (arbeidssoner), eksempelvis toaletter, kopirom sosiale soner mm.
- Generelle, elastiske og fleksible løsninger som kan tilpasses endringer uten omfattende ombygging.
- Tilrettelegging for sambruk av arealer.
- Rømningsveier, luftmengder mm. dimensjoneres for en eventuell høyere/økt personbelastning, se også kap. 1.3 punktene vedr. spesialrom og arbeidsplasser.
- Uformelle møteplasser, sosiale soner, kaffebar, med student- og arbeidsplasser for ansatte i god tilknytning til disse.
- Miløvennlig materialbruk og utstyr med stor slitasjemotstand og lavt vedlikeholdsbehov.
- Løsninger og bygningsprodukter som gir effektive renholdsprosesser.
- Rasjonell drift av nybygget med SD-styring og overvåking av tekniske funksjoner.

1.3 Funksjonskrav til de enkelte avdelinger/funksjoner

1.3.01-Arbeidsplasser

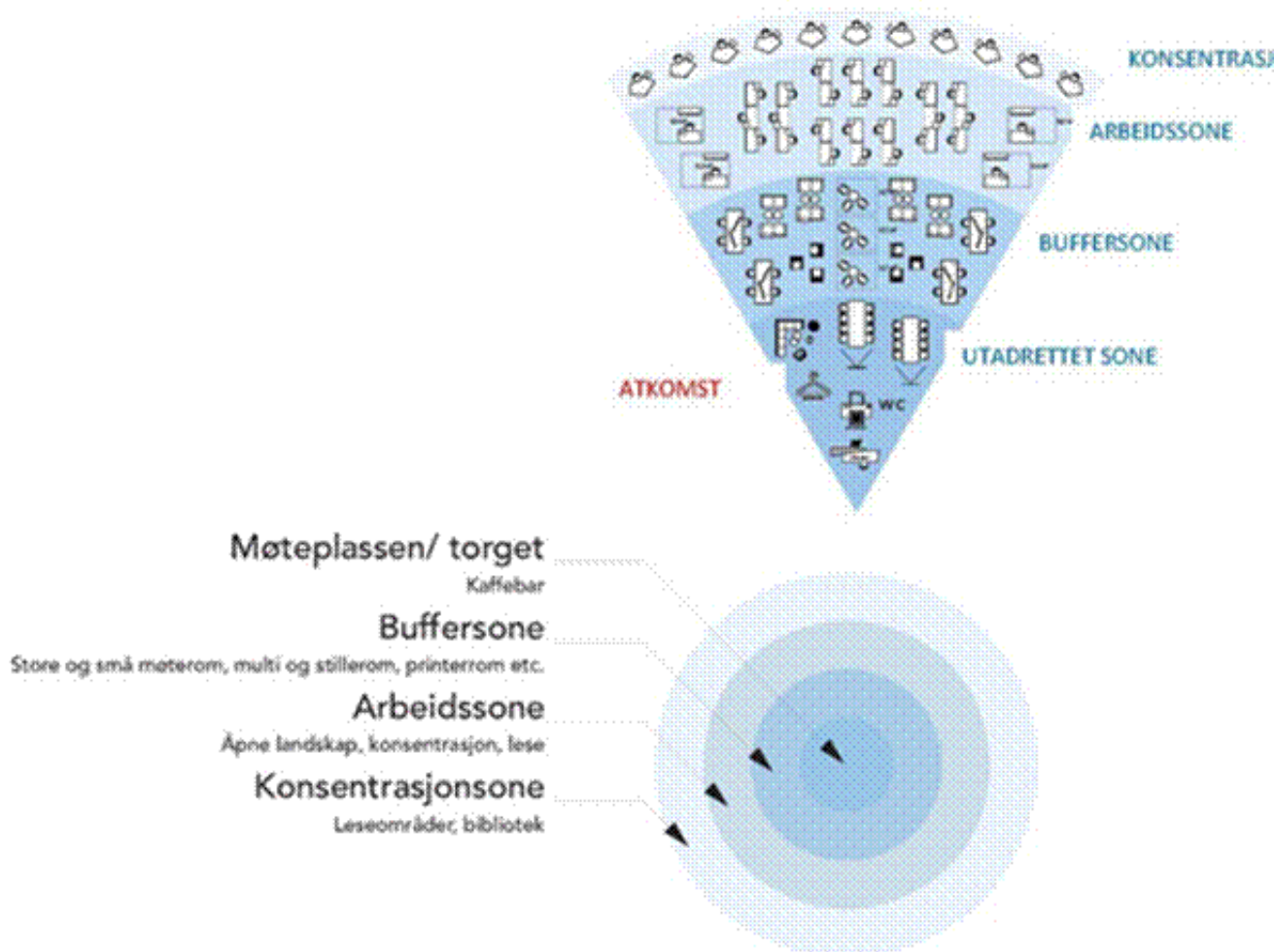
Generelt om arbeidsplasser for ansatte

Det skal legges til rette for ulike samarbeidsformer innenfor arbeidsarealer for ansatte med grupperinger etter behov og oppgaver.

Følgende legges til grunn:

- Arealene dimensjoneres for 50 antall personer.
- Arbeidssoner skal være endringsbare og fleksible med moderne infrastruktur for fleksible oppkoblinger av diverse utstyr og dataverktøy.
- Utformes som aktivitetsbaserte arbeidsplasser.

Arbeidssonene skal utformes med ønske om å styrke og støtte opp under samarbeid, tverrfaglighet og samhandling. Arealene skal planlegges etter "ringer i vann prinsippet" der utadvendte og støyende aktiviteter plasseres nærmest inngang, fellesarealer og kommunikasjonsarealer og med arbeidssoner i avstand fra disse med konsentrasjonsplasser lengst vekk.

1.3.01-01 Diagram – ringer i vann prinsippet

Planløsningen skal være åpne med god visuell kontakt gjennom lokalene ved bruk av glass i delevegger og i møterom/multirom.

Det skal være tilstrekkelig antall ulike multirom og variasjon av arbeidsplassutforming innenfor arbeidssonene som enkelt kan endres etter behov. Møterommene skal være felles for byggets brukere.

Moderne arbeidsformer og verktøy legges til grunn for utformingen. Arbeidet utføres ikke lenger bare ved den faste pulten, men gjennom ulike aktiviteter som møter og faglige diskusjoner, samarbeid og prosjektarbeid. Det legges opp til større grad av valgfrihet med variasjon gjennom arbeidsdagen tilpasset den enkeltes oppgaver og aktiviteter.

1.3.01-02 Bilde Diagram – fire hovedkategorier aktiviteter

Et felles utviklingstrekk er at skillet mellom arbeidsstasjon/arbeidsplass og fellesområder viskes ut ved at arbeidet ikke bare utføres ved den enkeltes pult, men like mye gjennom andre aktiviteter som prosjektarbeid, møter/faglig diskusjoner.

Sentrale forutsetninger for utforming av aktivitetsbaserte arbeidsplasser

- Gode dagslysforhold.
- Arbeidsplassene skal ha gode teknologiske løsninger:
 - Enkel påkobling til trådløse og stasjonære nettverk.
 - Sømløs forflytning.
 - Dokking.
 - Mobil telefonoppkobling.

- Programvare som støtter fleksibilitet.
- Åpnere løsninger er avhengig av å kontrollere lyd, og unngå støyende installasjoner og aktivitet der det foregår konsentrasjonsarbeid.
- Akustisk dempende gulvbelegg og akustiske himlinger.
- Møterom, multirom, hvilerom, printerrom skal skjermes fysisk med lydkrav til vegger og dører.
- Belysningstype, armaturplassering stilpasses tilpasses romdybde og understøtte planløsning og innredning.
- Variert belysning for ulike soner og aktiviteter.
- Individuell tilpasning av lyskilden til de enkelte arbeidsplassene.
- Tekniske løsninger og materialer må tilpasses åpne løsninger.
- Tilstrekkelig dimensjonerte ventilasjonsanlegg som kan tilpasses endringer i planløsning og møblering/kapasitet.

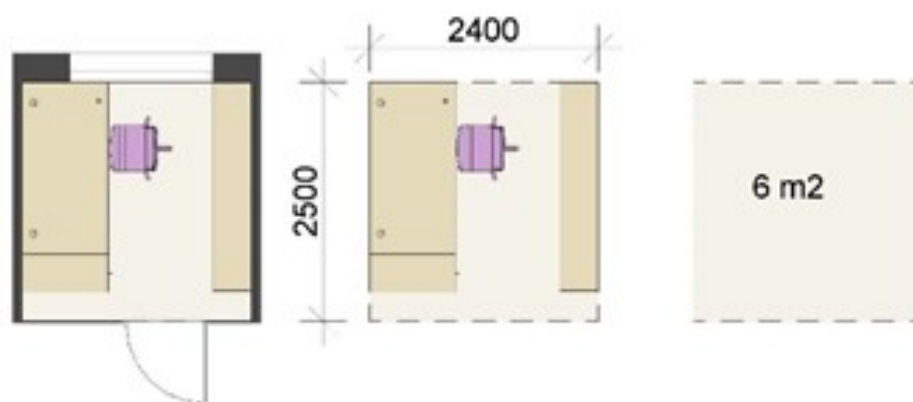
Ansattes arbeidssoner legges med nærhet til både basene og klippe-og minisuitet.

Masterplasser legges i nærheten av ansattes arbeidssoner, nært flerbruksstudio og øvrige studios, og suiter.

Det skal legges til rette for at ansatte og studenter har felles uformelle møteplasser gjerne som en buffersone mellom ansattes arbeidssoner og studentarbeidsplasser, og enkel tilgang på multi- og grupperom.

Arbeidsplassinnredning

Den enkeltes arbeidstasjon møbleres med tilstrekkelig funksjonsmål for oppgavene. Dette vil normalt dekkes innenfor et fotavtrykk på ca. 2.2m x 2.4m.

1.3.01-03 Arbeidsplassen - illustrasjon funksjonsareal f ca. 6m2

Arbeidstilsynet legger til grunn en norm på ca. 6m2 pr arbeidsplass. I åpne løsninger kreves god dekning av antall multirom og spesialrom i tilknytning til arbeidssonene (1/8). Hev-senk bord muliggjør individuell tilpasning selv ved standard møblering. På en standard arbeidstasjon beregnes plass for 2 x 24" skjermer med min. bord på 1,6 m x 0,8 m. Personlige

oppbevaringsskap / hyller innpasses i forbindelse med arbeidsstasjonene eller grupperes samlet for en avdeling / seksjon.

Konsentrasjonsplasser

Konsentrasjonsplassen legges lengst unna støyende aktiviteter. Det anbefales å samle disse i en egen skjermet sone uten gjennomgangstrafikk og med vekt på støydempende tiltak.

Masterarbeidsplasser

Masterstudentene skal ha arbeidsplasser med god kontakt til studios og suiter og nærhet til arbeidsplasser for fagansatte. Fagansattes sosiale soner og fellesarealer skal tilrettelegges for sambruk med masterstudentene. Masterstudentene organiseres i ett rom med åpne arbeidssoner med muligheter for å samle grupper på 4–6 plasser og individuelle plasser som båser mot vegg.

Det er beregnet 4 m² pr masterstudent og med oppgitt areal på ca 90 m² vil det til en hver tid være plass til ca 23 studenter.

Åpne gruppearbeidsplasser studenter

- Skal fordeles i bygget og plasseres strategisk i forbindelse med studios, undervisnings- og grupperom.
- Åpne studie- og gruppearbeidsplasser skal ikke inngå som en del av kommunikasjonsarealer og/eller rømningsveier.

1.3.02-Fellesfunksjoner

Atkomst

Det må legges til rette for mest mulig hensiktsmessige atkomstforhold. Inngangen til bygget bør være tydelig markert, og det skal være plass til utvendig vrimrearealer foran inngangen. Det skal være lett å finne frem for besøkende til kulturarrangementer som ikke er kjent med bygget eller området. Atkomstforholdene skal være gode både for fotgjengere, personer med nedsatt funksjonsevne, syklistene og bilister. Dette stiller krav til tilgjengelighet for uteområdet som fører frem til innganger.

Fellesfunksjoner bør legges med god kontakt til hovedatkomst slik at:

- Fellesfunksjoner er lett tilgjengelige.
- Antall innganger reduseres til et minimum av hensyn til adgangskontroll/sikkerhetsbehov.

Varemottak og avfallshåndtering skal være tilfredsstillende ivaretatt i forhold til atkomstareal og krav fra kulturaktører som Riksteateret for levering til kultursal og scene.

Inngang

Inngangen skal plasseres slik at det blir en god logistikk mellom bygget og campus forøvrig, spesielt mellom Berte Kanutte og Hans Strøm bygget, og internt i bygget. Inngangspartiet skal være godt synlig i fasadeuttrykket, og generelt ha en utforming som gir et positivt førsteinntrykk av bygget.

Det ønskes følgende innganger:

- Hovedinngang for studenter, ansatte og besøkende.
- Biinngang ansatte med direkte forbindelse til ansattområder, grovgarderobe.
- Økonomiinnngang med varemottak til scene og kultursal.

Servicesenter

Det skal etableres et servicesenter/vrimletorg for studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer i inngangsområdet.

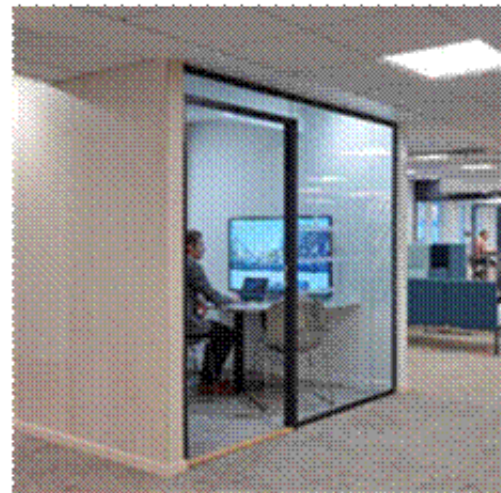
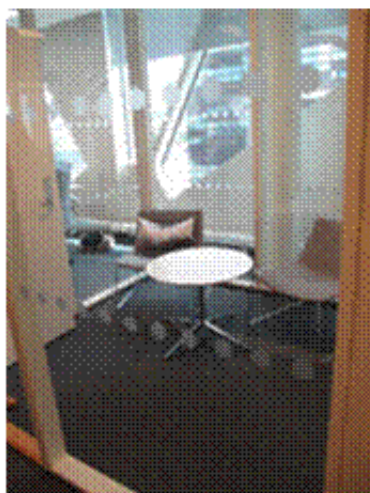
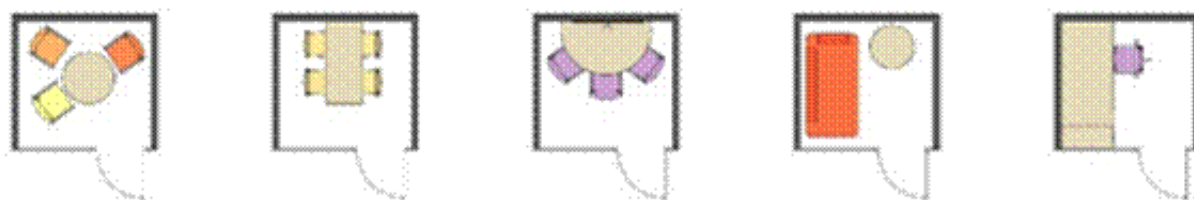
Servicesenter bør samlokaliseres med kaffebar/kiosk og vurderes med hensyn til bemanning og kontrollbehov i bygningen, spesielt ved store skole-og kulturarrangementer. Det bør plasseres nær hovedkommunikasjon og sosiale soner, og være godt synlig fra hovedinngangen.

1.3.03-Møterom

Multirom

Multirom er diverse støtterom for arbeidsplassene, og inngår som en del av arbeidsplassarealet. Det skal være tilgjengelige for alle arbeidsplasser i fellesskap og skal ikke kunne reserveres. I åpne løsninger skal det i umiddelbar nærhet til arbeidsplassene være ett multirom per 8 arbeidsplasser, hvert rom skal ha plass til 1- 4 personer, og kan innredes og utformes etter behov:

- Samtaler.
- Mindre møter.
- Individuelt arbeid.
- Konsentrasjonsarbeid.
- Hvile.
- Multiromsvegger har samme lydkrav som møterom.

Bilde 1.3.03-01 Eksempler på multirom.

Møterom og grupperom

Møterom og grupperom samles, og de skal ligge i ytre sone slik at disse kan ingå i møteromsportefølje på høgskulen og lokaliseres nær servicesenter.

- Møteromsvegger skal oppfylle lydkravene i kap. 8 «Akustikk».
- Det skal tilrettelegges for ulik type innredning, utstyr og møblering med variasjon i størrelse.
- Møterom innredes og tilpasses med utgangspunkt i moderne teknologiske løsninger og infrastruktur.
- Møterom med mikrofonbruk skal ha teleslynge.

Bilde 1.3.03-02 Eksempler på møterom.

I forbindelse med møterommene skal det avsettes tilstrekkelig med plass til soner tilrettelagt for samhandling og kommunikasjon. Møterommene kan disponeres av alle brukere av bygget, og de skal kunne fungere som buffersoner til vrimlearealer ved store arrangementer og ved behov for øvingslokale eller garderober for besøkende kor og konserter.

1.3.04-Sosiale soner/møteplasser

Kaffebar/ kiosk

Det skal innplasseres en kaffebar/kiosk som skal betjene alle brukere i bygget, både studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer.

Kaffebaren skal være et sosialt treffsted og møteplass, hvor studenter og ansatte møtes, og den skal kunne tilby kioskvarer og billetter til kultur- og filmfremvisninger. Kaffebaren/kiosken og tilstøtende arealer (sosiale soner) skal henge sammen sømløst. Utforming og logistikk skal ivareta brukervennlighet og god ergonomi og den skal etableres på en måte som gjør drift og hygiene enkelt.

- Kaffebar/kiosken skal utformes slik at det også kan benyttes i forbindelse med servering ved større tilstelninger, seminar og konferanser samt kulturarrangement.
- Kaffebar/kiosken skal bidra til å skape et utadvendt og aktivt miljø i bygget.
- Kaffebar/kiosken skal kunne ha andre åpningstider enn øvrige deler av bygget.

Sosiale møteplasser ansatte

Det skal etableres uformelle møteplasser i forbindelse med arbeidsarealene. Disse skal plasseres utenfor selve arbeidssonene i sonen for mere utadvendte og mindre konsentrasjonskrevende aktiviteter. Sosiale møteplasser skal i størst mulig grad også plasseres i forbindelse med kaffestasjon. Kaffestasjonen skal ha enkel kjøkken/anretningsinnredning med tilpassete hvitevarer, plass for kaffemaskin, vanddispensere osv.

Innenfor de sosiale sonene bør det legges til rette for uformelle møter, som pausearealer i forbindelse med møter etc., og disse skal være tilrettelagt for ulik type møblering og teknisk infrastruktur. Det skal være en sosial sone i tilknytning til møterommene.

Fellesoner studentarealer

De sosiale sonene skal bidra til å gjøre bygget til et attraktivt sted å oppholde seg for studentene. Sammen med kaffebaren skal dette være arealer der studenter og ansatte møtes både i og utenfor arbeidstiden, formelt og uformelt. Arealene skal primært disponeres av studenter ved mediefag. Det innpasses låsbare skap i forbindelse med arealene. De sosiale sonene skal legge til rette for gode møte- og arbeidsplasser for studenter også på tvers av avdelingene.

- Sosiale soner/åpne gruppearbeidsplasser fordeles, og legges som buffer mellom ulike aktivitetssoner og funksjoner.
- Arealene skal legges i tilknytning til vestibylearealet, mellom student- og ansattarbeidsplasser og ellers være strategisk plassert i hele bygget med særlig vekt på undervisningsområdene.
- Sosiale soner skal kunne benyttes til midlertidige plasser for eksterne, til uformelle møter, og være tilrettelagt for ulik type møblering og teknisk infrastruktur.

1.3.05-Undervisningsrom-grupperom

Generelt

Baserom og rom for praksisundervisning skal være fleksible, ligge samlet, og de skal legge til rette for undervisningen tilpasset den enkelte avdelingen. Det skal være mulighet for bruk av fleksible veggskiller i det største praksisundervisningsrommet. Rommene skal ha en sentral og lett tilgjengelig plassering, med nær kontakt eller direktekontakt til baser og suiter.

Rom for praksisundervisning skal inngå i et bookingsystem og Høgskolen i Voldas sitt totale undervisningsromtilbud.

I tillegg til undervisning, skal rommene kunne brukes av studentene som arbeidsrom, lesesal, eksamenssal m.m. Rommene må kunne møbleres fleksibelt tilpasset ulike studieopplegg.

Basene og undervisningsrommene skal ha:

- Flatt gulv.
- Tilfredsstillende lydkrav i hht. kap. 8.
- Ha gode inneklimate egenskaper.
- Tilrettelegges for bruk av laptop (studentenes behov for lading av bærbare enheter må ivaretas på en god måte i alle undervisningsrom).
- Ha mulighet til opptak/streaming av undervisning (lyssetting og lysstyring må ivaretas med hensyn til dette).
- Akustiske krav til fleksible veggskiller, se kap 2.4.4 «Vinduer, dører, foldevegger» og kap. 8.2 «Lydisolasjon».
- Vegger skal dimensjoneres for opphenging/laster av smartboard, whiteboard og annet undervisningsutstyr med godt skruefeste i veggens fulle høyde.

Generelt skal baser og undervisningsrom dimensjoneres med god takhøyde (3,3m) for bruk av store lerreter/skjermer/elektroniske tavler med god sikt fra alle sitteplasser. Se Uninett på www.uninett.no.

Det skal være visuell kontakt inn til undervisningsrommene fra kommunikasjonsarealene uten at dette forstyrrer undervisningen.

Nær undervisningsrom skal også fellessoner for studenter legges, med nærhet til åpne studie- og gruppearbeidsplasser, samt god tilgang til grupperom.

Rom for praksisundervisning FR90-komb 50pl

- Rommet skal kunne deles i to med fleksibelt veggskille med tilfredsstillende lydegenskaper.

- Det skal ha fleksibel vegg mot FR-91. Dører til fellesareal og dører til Redaksjon base JR-01.
- Rommet skal utstyres med nødvendig infrastruktur for videokonferanse, kameraer, audiovisuelt utstyr, skjermer, teleslynge etc. **Spørsmål til HVO: Er dette dekkende?**
- Det skal være mulighet for ulike møbleringsscenarier.

Grupperom og åpne gruppearbeidsplasser

Grupperom og åpne gruppearbeidsplasser (lounge) skal plasseres med nærhet til baser, minisuitet og praksisundervisning

- Grupperom med 4-6 plasser benyttes til studentgruppearbeid.
- Grupperom innredes med mulighet for ulike møbleringsscenarier.

1.3.06-Animasjon

Generelt

Baserommet til Animasjon skal være som øvrige baserom, fleksible, dimensjonert med god takhøyde (3,3m) med nær kontakt eller direktekontakt til tegnesalen.

I baserommet skal det være arbeidsstasjoner til animasjon og 3D-arbeide, og de kraftige arbeidsstasjonene kan lage en del varme.

I tillegg til undervisning, skal rommene kunne brukes av studentene som arbeidsrom, lesesal, eksamenssal m.m. Rommene må kunne møbleres fleksibelt tilpasset ulike studieopplegg.

Basen skal ha:

- Flatt gulv.
- Tilfredsstillende lydkrav i hht. kap. 8.
- Ha gode inneklimate egenskaper.
- Tilrettelegges for bruk av laptop (studentenes behov for lading av bærbare enheter må ivaretas på en god måte i alle undervisningsrom).
- Tilrettelegges for godt A/v utstyr til undervisning og ha **mulighet til opptak/streaming av undervisning (lyssetting og lysstyring må ivaretas med hensyn til dette). Spørsmål til HVO: Er det behov for dette?**
- Vegger skal dimensjoneres for opphenging/laster av smartboard, whiteboard og annet undervisningsutstyr med godt skruefeste i veggens fulle høyde.

Det skal være visuell kontakt inn til undervisningsrommene fra kommunikasjonsarealene uten at dette forstyrrer undervisningen.

Animasjon tegnesal

Salen skal ha gode lysforhold, både naturlig dagslys og kunstig belysning. Rommet skal benyttes til blant annet aktttegning og må derfor kunne skjermes for innsyn. Det vil være bruk av lysbord til animasjon, og fleksibelt oppsett for kreativ tegning og illustrasjoner. Tegnesalen skal forøvrig være godt tilrettelagt for godt A/V utstyr til undervisningen.

1.3.07-Mediearealer

Spesialrom for mediefag

Mediefag har tilsammen ca. 1260 m² rom dedikert til medieutdannelsen. Ca. 240 m² av arealene er dedikert til praksisundervisning for journalistbasen men vil også kunne benyttes av alle mediefag, og i perioder vil det også kunne benyttes som et generelt undervisningstilbud ved høgskulen ved behov.

Spesialrommene med studios og baser prioriteres i bygget. Det er viktig at bygget er optimalt tilrettelagt for disse funksjonene med hensyn til utforming og plassering, logistikk, dagslysforhold, infrastruktur, materialbruk mm.

Mediefag har en base for hver avdeling:

- JOU: Redaksjonsbase for journalistikk.
- MID-B: Medieproduksjonsbase.
- MID-C: Mediedesignbase.
- PR: Kommunikasjon og mediabase
- AR: Animasjonsbase.

I tillegg har det spesialrom som:

- MAC-rom- R30 Komb.
- Future lab./fjernundervisning/digitallab. FR40.
- Masterlabben MR-01.
- Flerbruksstudio FR-60-komb.
- Fotostudio FR-80-komb.
- Regi-rom FR-85-HK.

I tilknytning til disse hører en rekke suiter for medieproduksjon for klipping, redigering, grading og påsyn m.m.

Flere rom oppbevarer kostbart utstyr som må ha tilfredsstillende sikring og avlåsing.

1.3.08-Kultursaler

Stor kultursal

Kultursalen skal være en fleksibel moderne multifunksjonssal (L=32 B=18 H=12m, netto innvendige mål) som med grunnoppsett med skyveamfi er en sal med inntil 500 sitteplasser i amfi og ca. 200 m² scene. Det skal være gode muligheter også for alternative oppsett til tradisjonell sal/scene (titteskap) og justering av størrelse/publikumskapasitet er viktig.

Publikumskapasitet:

- 500 plasser ved konsert/musikkspill med publikum i amfi + inntil 60 ekstra plasser i grunn orkestergrav på framsenen.

- 700 plasser med 200 ekstra stablestoler med oppbygd scene og redusert scenedybde til 5 meter
- Inntil 500 sitteplasser ved bord for kafékoncert, bankett og liknende.
- 1200 personer for ståkoncert/fest (kapasitet rømming 1200 pers.).
- Inntil 700 m² til temamesser, utstillinger o.l. i storsal og innlasting. I tillegg kan vestibyle, lillesal m.m. brukes. I slike sammenhenger slik at samlet areal kan bli godt over 1200 m² for utstillinger og messer.

Kultursalen skal ha følgende birom:

- Foajé.
- Publikumsgarderober.
- Garderober/toaletter for opptredende.
- Scenlager.
- Lager for symfoniorkester.
- Flygelgarasje med jevne temperatur og fuktighet.
- **Etc. Spørsmål til både HVO og Volda kommune: Er det behov for andre birom til kultursalen?**

Foajé, publikumsgarderober, og garderober/toaletter for opptredende må samordnes med rom for HVO.

Kinosal/visningsal

- 80 plasser i fast amfi for kinofremvisning, visning, forelesninger og enkelte mindre kulturarrangementer.
- Utstyres med nødvendig infrastruktur for videokonferanse, kameraer, audiovisuelt utstyr, to skjermer, teleslynge etc.
- Legges i tilknytning til hovedinngang for også å kunne fungere som et felles konferanse- og seminarrom, med mulighet for ulike møbleringsscenarier.

Varemottak

Det skal etableres en egen, skjermet økonomiinngang for kulturarrangementer.

Varemottak skal være godt dimensjonert med lasterampe og akseptable høyder for håndtering av større sceneutstyr og rigg.

1.3.09-Print-kopi-lager

Det skal være egne print/kopi-rom iforbindesle med ansattes arealer.

- Kopirom dimensjoneres for rekvisita og flere printer/kopimaskiner.
- Print/kopirom skal være skjermet og støyisolert.
- Det skal ha tilfredsstillende ventilasjon og kjøling.
- Arkiv skal være i henhold til Arkivloven.

1.3.10-IKT

IKT inkluderer i tillegg til patcherom kontor samt driftssentral med lager.

1.3.11-Garderobe-dusj-toalett

Garderober ansatte

Garderobefasilitetene for ansatte skal fungere som felles garderobeanlegg. Som en del av garderobetilbudet inngår grovgarderobe som benyttes ved sykling/løping til jobb oppbevaringskap og tørkemulighet av tøy mellom sykkelparkering og garderobeanlegg. I tillegg skal det være låsbare skap i arbeidsarealene, samt garderobeskap sentralt i forbindelse med arbeidssonene.

Det etableres felles garderober for kvinner og menn. I tilknytning til garderobe skal det være separate dusj- og wc-rom. Garderobene skal ha låsbare garderobeskap/oppbevaringsskap. Ansattes garderobe skal kunne benyttes til garderobe av teknikere/aktører ved kulturarrangement.

Bilde 1.3.11-01 Eksempel på garderobreskap

Garderober studenter

I tilknytning til fellesfunksjonene skal det være avsatt plass til et låsbart rom for åpne garderober med knagger for studenter, der vått tøy kan henges. Rommet skal derfor være godt ventilert. Rommet skal også kunne benyttes som garderobe til kulturarrangementer.

I fellesarealer skal det være arealer med låsbare skap for studenter.

Toaletter for ansatte, studenter og besøkende

Toaletter for ansatte innpasses i arbeidsområdene (1 toalett pr. 15 pers.).

Det skal være tilgjengelig uu- toalett i forbindelse med ansatte-og student arealer, med minimum ett per etasje.

Hovedparten av toaletter for studenter plasseres i nær tilknytning til fellearealer / vrimlearealer på inngangsnivået, slik at disse også skal kunne benyttes av besøkende til kultruarrangementer. Øvrige toaletter plasseres nært baser og undervisningsrom.

Toalettene utformes robuste med felles forrom med vask. Toalettene bygges som separate rom med tette vegger/dører.

1.3.12-Drift

Generelt

Alle støttefunksjoner knyttet til drift skal dekke nybygget som helhet, og skal fungere felles for høgskulen og kommunen.

Drift

Volda kommune sitt driftskontor skal ha plass til to arbeidsstasjoner og være plassert nær kommunikasjonsareal og økonomi- og varemottak.

Renhold

Renholdsrom/bøttekott (BK) skal finnes i hver etasje, i tillegg til renholdssentral med plass for moppevaskemaskiner og annet renholdsutstyr.

Avfallshåndtering

Avfallsbeholdere, komprimatorer og containere med kildesortering og eventuelle kjølecontainere for matavfall/organisk avfall skal plasseres på skjermet areal med god plass til nødvendig avfallsbehandling og kildesortering. **Spørsmål til HVO: Er dette dekkende/riktig?**

Kildesorteringsstasjoner skal plasseres rundt i bygget, og skal være en integrert del av løsningen. Det skal legges vekt på at disse plasseres hensiktsmessig, dekker behovet, og ikke er i konflikt med uu, renhold, rømning.

Lager

Det skal avsettes nok plass til lagerrom for de aktuelle funksjoner, drift, inkludert Statsbygg drift, og brukere av bygget.

1.3.13-Parkering

Se kap. 1.5 "Funksjonskrav til uteområdet".

1.4 Funksjonskrav til enkeltrom

Se dRofus Romfunksjonsprogram (RFP-skjema).

1.5 Funksjonskrav til uteområdet

Kjøreadkomst

Det skal være kjøreadkomst frem til hovedinngang med plass for av- og påstigning.

Parkeringsplasser

Parkeringsplasser som blir borte ved etableringen av nytt mediebygg skal ikke erstattes. Det skal etableres 2HC-parkeringsplasser i nærheten av hovedinngangen til bygget.

Sykkelparkering

Det skal etableres sykkelparkeringsplasser under tak iht. reguleringen /forskriftskrav.

Sykkelparkeringsplassene skal også ha vegger som skjerner mot vær og vind. De skal distribueres hensiktsmessig, helst i forbindelse med sykkeltrasée og garderobefasiliteter. Det oppfordres til å undersøke gode innovative, attraktive løsninger (som for eksempel sykkelautomat) som kan bidra til at sykkelparkeringen benyttes av byggets brukere. I tillegg til hovedsykkelparkering er det ønskelig å innpasse sykkelparkering nær inngangsparti på bakkeplanet

Spørsmål til HVO: Vi er usikre på antall sykkelparkeringer. Programarkitekt har gjort et foreløpig anslag på 200, men det er nok litt for mange. Har dere innspill på hvor stort behov det er?

Varemottak

Varemottaket skal fungere både for funksjonene knyttet til mediebygget og til kultursalen. Det skal legges til rette for at varemottaket er lett tilgjengelig for trailere, herunder skal snusirkel ivaretas på uteområdet. Det skal være mulig for en trailer å parkere ved varemottaket i en kort tidsperiode. Det forutsettes at man tenker sambruk med andre areal for å få til dette.

For varelevering (avfallshenting) skal det være plass for lastebiler/varebiler til å stoppe/snu med direkte adkomst til økonomiinngang/økonomigård. Oppbevaring av avfall skal skje innenfor bebyggelsen.

Oppholdareal

Bekkeløpet som ligger mellom Berte Kanutte og nybygg for mediefag skal videreutvikles som et viktig element i utearealene til campus. Nytt bygg for mediefag legger seg inntil dette bekkeløpet, og bekken skal være en integrert del av det nye uterommet til bygget. Det skal etableres gode oppholdsareal med sittemuligheter ved bekkeløpet, med fokus på å skape små, intime uterom.

Forplass til hovedinngang

Forplassen til bygget skal henvende seg både mot den interne kommunikasjoen på campus, samt mot besøkende til kultursalen som kommer fra hovedadkomst til campus i sør.

Deler av forplassen skal være overbygd, plassen skal fungere som vrimleareal i forbindelse med arrangement i bygget.

Oppholdsareal ved kafé/kaffebar

Det skal legges til rette for oppholdsareal med sitteplasser i forbindelse med kafé/kaffebar.

1.6 Arkitektonisk utforming

1.6.0 Generelt

Nybygg for mediefag skal uttrykke sin tilhørighet til HVOs campus. Nybygget skal markere hovedadkomst og samtidig kunne leses som et bindeledd for den landstrakte campus.

Gangaksen mellom Berte Kanutte bygget (Nuno arkitekter AS, 1998) og Hans Strøm bygget (1984) skal opprettholdes. Det skal settes fokus på å sikre god, funksjonell kontakt mellom nybygget og omkringliggende eksisterende bygg.

Nybygget skal synliggjøre virksomheten mot eksisterende campus, forbipasserende og være «porten» inn til campus. Det skal signalisere mangfold, kreativitet, aktivitet og inkludering, og ikke minst hvilke funksjoner som holder til i bygget.

Nybygget skal signalisere virksomheten utad mot omgivelsene, både i fasadeutforming, utvendige tiltak og tilrettelegging for sosiale og utadrettede aktiviteter på inngangsplanet.

1.6.1 Uteområde

Overordnede føringer

Ved etablering av kultursal i nybygget får bygg og uteområde en offentlig funksjon som må håndteres i prosjekteringen. Det skal legges til rette for at uteområdene fungerer godt for besøkende i tillegg til å være gode, funksjonelle arealer for studenter og ansatte.

Det skal vurderes om det kan gjøres tiltak for å bedre trafikkavviklingen internt på campus. Tomta til nybygget ligger ved hovedadkomst til campus, som i dag er en stor parkeringsplass. Det skal vurderes tiltak for å distribuere bilparkering/biltrafikk rundt på de ulike parkeringsplassene på campus på en bedre måte. Det er viktig at hovedadkomst til campus og til nybygget ikke fremstår som en stor parkeringsplass.

Varemottaket til bygget Berte Kanutte foregår på nordsiden av bygget, og traséen for kjøretøy til dette varemottaket krysser gangsaksen mellom Berte Kanutte og det nye mediebygget. I prosjekteringen av nytt mediebygg skal muligheten for å finne en alternativ trasée for transporten til dette varemottaket vurderes.

Det skal legges vekt på følgende

- Tilpasning til omkringliggende areal. Det nye bygget og tilhørende uteareal skal forholde seg til den overordnede utviklingen av campus.
- Gode, intuitive forbindelser mellom nytt bygg og eksisterende bygg på campus.
- Funksjonelle og gode overganger inne/ute.
- Hierarkisk utforming av innganger og inngangspartier som gir et tydelig skille mellom varelevering og hovedadkomst.
- Det skal være god og funksjonell adkomst for gående og kjørende
- Utomhusanlegget skal tilføre området visuelle kvaliteter.
- Utomhusanlegget skal bestå av parkmessig og naturlig opparbeidelse.
- Miljøvennlige og bærekraftige løsninger med hensyn til materialbruk, overvannshåndtering, klimapåvirkning og levetid.
- Utforming og plassering av funksjonene ute skal tilpasses det lokale klimaet.

1.6.2 Bygning

Det skal legges vekt på følgende:

- Et selvstendig og tydelig arkitektonisk uttrykk som forholder seg til campus og omgivelser på en bevisst måte og som bidrar til å danne en helhetlig campus.
- God detaljering, gjennomtenkt materialvalg og god fargebruk.
- Funksjoners plassering og gruppering for å få til effektivt arealbruk og samtidig skape arenaer for møter som understøtter kulturbygging mellom fagdisipliner.
- Generalitet og fleksibilitet i bygningens struktur og romutforming for å tilrettelegge for flerbruk av rom.
- Universell utforming (se kap. 1.8 "Universell utforming").
- En utforming som tar sikte på å gi lavt varmetap, lavt kjølebehov og lav energibruk.

Interiør

Det skal legges vekt på følgende:

Åpne og inspirerende fellesarealer inkl. hovedadkomst med tilhørende funksjoner (studieareal, undervisningsareal, kaffebær, kultursaler etc.) som skal tilrettelegge for gode studiearbeidsplasser og uformelle møter mellom studenter og ansatte innenfor og på tvers av organisasjonen.

Enkel kommunikasjon og hensiktsmessig plassering av funksjoner mht. bruk.

Fleksible arbeidsplass- og undervisningsarealer, med mulighet for fremtidig endring av arealbruken, f.eks. etablering av nye funksjoner, ved enten å åpne opp og eller fortette.

Inspirerende lærings- og forskningsmiljø med helhetlig, funksjonell og estetisk godt utført detaljering og gjennomarbeidede proporsjoner, overflater og farger.

Universell utforming (se kap. 1.8 "Universell utforming").

God tverrfaglig detaljering og integrering av tekniske komponenter. Veggflater skal holdes frie for forstyrrende elementer.

1.8 Universell utforming

I tillegg til krav til uu i Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og Plan og bygningsloven med tilhørende forskrift (TEK), skal NS 11001 Universell utforming av byggverk og NS 11005 Universell utforming av opparbeidete uteområder skal legges til grunn.

1.9 Sikkerhet inkl. brann

1.9.1 Beskyttelse mot utilsiktede uønskede hendelser ("safety")

Brann

PG skal prosjektere etter gjeldende TEK og må se nybygget i sammenheng med tilstøtende bygg.

Slukkeanlegg, brannventilasjon og alarmering behandles under respektive fagkapitler.

1.9.2 Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger ("security")

Skall- og sonedeling

Det skal være skall- og sonesikring ved alle ytterdører og ved ev. etasjedører. PG må vurdere soneinndeling og omfang av dører med adgangskontroll ut ifra brukerønsker og prosjektets sikringsfilosofi. Spesialrom for mediefag oppbevarer bl.a. mye kostbart utstyr og skal ha tilfredstillende sikring og avlåsing. Låser og sluttstykke på ytterdører skal være FG-godkjente. Kfr. også kap. 1.2 "Funksjonskrav til bygningen som helhet" og 5.4.3 "Adgangskontroll, innbrudds- og overfallsalarm".

1.10 Miljø

Det er utarbeidet en miljøoppfølgingsplan (MOP) for prosjektet som angir prosjektets miljømål og krav (Vedlegg). MOP skal benyttes som oppfølgings- og rapporteringsverktøy for måloppnåelse gjennom hele prosjektperioden. Oppfølging av miljømål skal implementeres i øvrig miljøstyring for prosjektet.

MOP skal være fast tema på prosjekterings- og byggemøter, og rapporteres til Statsbygg minimum en gang pr. måned.

MOP angir hvilken dokumentasjon som kreves for hvert miljømål. Dokumentasjonen skal fremskaffes/utarbeides og leveres iht. avtalte frister.

PG skal ha et bevisst forhold til prosjektets miljømål og til en hver tid sørge for at disse blir ivarettatt.

Prosjektets hovedmål for miljø er:

- 30 % reduksjon i klimagasser.
- Passivhus i henhold til NS 3701.

1.11 Forvaltning, drift og vedlikehold

1.11.0 Generelt

For utvendige fasader, glasstak og rom med stor takhøyde, skal det tilrettelegges og eventuelt etableres tiltak/installasjoner for å sikre at drifts- og vedlikeholdsoppgaver og renhold kan utføres på en sikker og enkel måte.

Det må etableres god og sikker tilgjengelighet til tekniske installasjoner på tak og loft.

Overflater skal ha en utforming som gjør at støv ikke samler seg, og en overflatebehandling som er lett å rengjøre og ikke avgir støv.

For rom med stor takhøyde og utvendige fasader skal det tilrettelegges og eventuelt etableres tiltak/ installasjoner for å sikre at drifts- og vedlikeholdsoppgaver og renhold kan utføres på en sikker og enkel måte.

Lyskilder skal plasseres hensiktsmessig mhp. vedlikehold.

1.11.1 Tekniske rom

Tekniske rom for VVS, EL og IKT skal være lett tilgjengelige, dvs plassert inne i bygningen eller ha adkomst fra innvendige arealer. Det skal tas hensyn til ut- og inntransport av utstyr. Drift, vedlikehold og renhold skal kunne utføres på en sikker og enkel måte. Kfr også kap 2.5.5 "Gulvoverflate".

Volum og areal som er avsatt til tekniske rom og annet teknisk utstyr, rør og kanaler i sjakter, over himlinger m.m. skal være stort nok til at vedlikehold, reparasjoner, utskiftninger, målinger og renhold skal kunne utføres på en enkel måte.

1.11.2 Renholdsrom

Nødvendige arealer for renholdssentral, bøttekott mm. skal plasseres hensiktsmessig. Det skal i utgangspunkt være minimum ett renholdsrom/bøttekott per etasje. Kfr også kap 2.5.5 "Gulvoverflate".

1.11.3 Merkesystem og merking

Statsbyggs TFM skal benyttes som merkesystem. Merkesystem og merking skal utføres iht. veiledningene "PA 0802 Tverrfaglig merkesystem (TFM)" og "PA 0803 ID-nummerering, fysisk merking og skiltenes utforming". Struktur og løpenummer på merkesystemet må avklares med Statsbygg.

Sprinklerventiler og annet relevant utstyr skal merkes iht. NS-EN 12845.

Brannskap skal merkes med godkjente plogskilt på vegg i tillegg til merking på selve skapet.

1.12 Bygg- og brukerutstyr

Utstyr deles inn i fire kategorier. Budsjettfordeling av utstyrstyper er dokumentert i vedlagte skjema 03-40-M "Bygg brukerutstyr". PG skal beskrive utstyrstyper iht. kolonne 1 og 2, samt tilrettelegge for og medta fremføringer til byggpåvirkende brukerutstyr iht. kolonne 3.

Omfang av og krav til byggutstyr og byggpåvirkende brukerutstyr står oppført i de enkelte fagkapitlene i funksjonsprogrammodulen, og/eller i dRofus på RFP-nivå.

Se vedlagt "Bygg- og brukerutstysliste".

2 BYGNING

2.0 Generelt

2.0.1 Generelt

Det vises til kap. 1 Overordnede krav og føringer, tverrfaglige tema.

Alle betongflater, også over himling, skal minimum støvbindes/males med mindre den er helt forseglet.

Tilfluktsrom

Det stilles ikke krav om etablering av nytt tilfluktsrom, men PG må likevel sjekke, ev. søke det lokale sivilforsvaret om dispensasjon for ikke å bygge tilfluktsrom ved nybygg.

2.0.3 Toleranser

Normalkrav iht. NS 3420 skal normalt legges til grunn for prosjektering og bygging.

2.0.4 Belastninger

PG må sammen med bruker avklare om de har tungt utstyr som skal inn i bygget.

2.1 Grunn og fundamenter

2.1.0 Generelt

Geoteknisk prosjektering skal baseres på NS-EN1997-1:2004 (Eurocode 7, del 1 og 2) og valg av geoteknisk prosjekteringsklasse skal foreslås av PG med begrunnelse. PG skal vurdere om jordskjelv er dimensjonerende. Prosjektering skal baseres på Eurocode 8, gjeldende utgave.

RIG skal utarbeide geoteknisk prosjekteringsrapport med forutsetninger og redegjøre for alle geotekniske arbeider.

Grunnforhold

Det ble utført geotekniske undersøkelser i dette området i forbindelse med bygging av det nye høgskolesenteret i Volda i 1995 (Noteby).

- Oppdrag 57111 Høgskolen i Volda. Grunnundersøkelse og innmåling, Geoteknisk datarapport, datert 11.10.1995

Følgende er orienterende informasjon om grunnforholdene ut i fra overfornevnte rapport. For mer informasjon henvises det til denne rapporten.

Grunnen antas å bestå av faste morenemasser, som for det meste er siltig, men som også inneholder grovere fraksjoner som grus, stein og blokk. Fjellldybden er varierende, antas påtruffet i dybde 5 - 8 meter under terrenget.

NGUs løsmassekart indikerer at grunnen består av marin strandavsetninger.

Det vil bli behov for ytterligere grunnundersøkelser ifm bygging av mediefagbygget. RIG skal vurdere behovet og omfanget av geotekniske grunnundersøkelser tidlig i skisseprosjektfasen. RIG skal utarbeide tilbudgrunnlag for dette.

Forurensning i grunnen

Det er ikke utført miljøtekniske undersøkelser i denne fasen. RIG skal vurdere behovet og omfanget iht. kravene fra Miljødirektoratet. Ved behov for miljøtekniske undersøkelser utarbeides tilbudsunderlag for dette i skisseprosjektfasen.

Naboforhold

Prosjekteringen må ta hensyn til de omkringliggende bygningene og konstruksjoner i grunnen. Byggearbeidene skal beskrives slik at skader på nabobebyggelser unngås. Før eventuelle grunnarbeider må det planlegges et opplegg for registrering av teknisk tilstand for nabobygninger, konstruksjoner i grunnen som kan tenkes å bli berørt av arbeidene. En typisk naboregistrering vil omfatte fotodokumentasjon av fasader, grunnmur medmer, beskrivelse av synlige skader og risikoforhold. Det må utvises forsiktighet ved graving og sprengning på tomta. RIG skal utarbeide tilbudsgrunnlag for tilstandskartlegging av nabo bygninger (Bygningsbesiktegelse)

PG skal utarbeide plan for naboregistrering og oppfølging i byggeperioden.

2.1.1 Klargjøring av tomt

Hovedarbeidene vil bestå av :

- opparbeidelse av tomt, riving, fjerning av vegetasjon
- utgraving, fjerning av humusholdige masser
- evt. etablering av støttekonstruksjoner
- håndtering av grunnvann/overvann
- fundamentering av bygget
- etablering av dreneringssystem, grøfter
- opparbeidelse av areal for kjøreveier, parkering, grøntarealer etc.

Omfanget er avhengig av plassering av bygget på tomta og antall underetasjer.

2.1.2 Byggegrep

Dybden av byggegrep vil avhengig av plassering av bygg og evt. antall underetasjer. Ved en eller flere underetasjer vil det ved etablering av byggegrep, trolig bli kombinasjon av graving og sprengning.

Ved dype utgravinger, samt nær eksisterende bygninger og konstruksjoner vil det bli nødvendig å sikre byggegrep med støttekonstruksjoner(f.eks. spunt) eller andre sikringsmetoder for å gjennomføre tiltaket. Dette må imidlertid vurderes nærmere når endelig plassering i plan og utgravingsnivåer er bestemt. Det må redegjøres for håndtering av grunnvannstanden i og etter byggefasen.

2.1.4 Støttekonstruksjoner

Støttekonstruksjoner (f.eks. spunt eller andre metoder) vil bli aktuelt der man har behov for å gå dypere under terrenget, for eksempel for heisgruber, kulverter, kjeller, samt for oppstøtting inn mot eksisterende konstruksjoner, nabobygg osv.

2.1.6 Direkte fundamentering

RIG skal vurdere alternative fundamenteringsløsninger og redegjøre for den valgte løsningen.

2.1.7 Drenering

Drenering rundt bygget i hht anerkjente metoder jfr. Byggforsk byggdetaljer.

2.1.9 Andre deler av grunn og fundamentering

Planer for utendørsarbeidene foreligger ikke ennå, men det antas at det skal opparbeides adkomstveier, parkeringsplasser og grønt areal med mer. Overbygningen på evt. veger og plasser skal dimensjoneres ihht. gjeldende Statens vegvesens håndbøker og vegnormalen.

2.2 Bæresystem

2.2.0 Generelt

PG må planlegge for et rasjonelt bæresystem.

2.3 Yttervegg

2.3.0 Generelt

Tetthetmåling

Det skal måles lufttetthet i to omganger. Første gang normalt ved "tett bygg"- fase. Andre gang ved ferdig bygg. I tillegg til å følge NS-EN ISO 9972 skal det utføres måling ved både under- og overtrykk, samt at det skal utføres termografering og leveres rapport med representative termogrammer. Dersom det gjøres ekstra tett tiltak underveis i målefasen for å oppnå et forventet mål/krav skal tiltakene dokumenteres. Tetthetsmålingene beskrives av PG og skal utføres av ENT.

2.3.3 Glassfasader

Eventuelle glassfasader skal tilfredsstille kravene til tetthetsklasse 4 etter NS-EN 12207. Det skal benyttes et glassfasadesystem som har tilstrekkelig dreneringskapasitet i profilene tilpasset slagregnmengden på stedet.

Utvendig fugetetting skal være beskyttet mot UV-stråler, med mindre det kan dokumenteres at benyttet produkt er tilpasset bruken.

2.3.4 Vinduer, dører, porter

Krav til vinduer:

- Ev. trevinduer skal være beslått med aluminium på utside (mantling) .
- I rom for varig opphold skal minst ett vindu kunne åpnes. Åpningsbart vindu må ikke komme i konflikt med utvedig solavskjerming.
- Evt. bruk av solbeskyttelsesglass skal være fargenøytralt og ha størst mulig lystransmisjon.

Krav til inngangspartier:

- Dørene skal ha automatisk åpning, se også kap 1.9.2.
- Inngangspartiet skal utformes slik at tilsmussing både innvendig og utvendig reduseres. Kfr. bl.a Byggdetalj 379.243 «Tilrettelegging for rasjonelt renhold», kap 43 "Inngangsparti".
- Inngangsparti skal være overbygget.

Både dører og vinduer skal tilfredstille kravene til lufttetthet klasse 4 etter NS-EN 1026 / NS-EN 12207, regntetthet klasse 9A etter NS-EN 1027 / NS-EN 12208 og motstand mot vindlast til klasse C3 etter NS-EN 12211 / NS-EN 12210.

2.3.5 Utvendig kledning og overflate

Ytterfasaden og ev. fuger skal utføres etter prinsippet om to-trinns tetting.

2.3.6 Innvendig overflate

Samme krav som i kap 2.4.2 og 2.4.6.

2.3.7 Solavskjerming

Krav til solavskjermingen:

- Den skal være utvendig.
- Sør, øst- og vestfasade skal skjermes. Behov for skjerming av nordfasade må ses i sammenheng med kravet om å unngå kjøling.
- Den skal ha automatisk styring med individuell overstyring, se kap. 5.6.3.
- Persienners/screen (duk) skal ha styreskinner på begge sider.
- Solavskjermingen skal være driftssikker, enkel å utbedre og vedlikeholde, og tåle vindlast iht. NS 1991.

2.4 Innervegger

2.4.2 Ikke-bærende innervegger

Krav til innervegger:

- Utsatte hjørner skal være beskyttet mot skader.
- Vegger/skjørt skal normalt føres helt opp til underkant dekke. Avslutninger mot dekke må ta hensyn til nedbøyning (teleskopløsning).
- Kontorskillevegger skal enkelt kunne demonteres uten å gjøre inngrep i himling.
- Noen rom, bl.a. stuio og redigeringsrom, har strenge lydkrav, kfr. kap 8.2.
- Det skal monteres tilstrekkelig med spikerslag for bygg- og brukerstyr.
- Gulvlist skal være av robust materiale som er tilpasset gulvbelegget.

2.4.3 Systemvegger, glassfelt

Krav som i kap. 2.4.2.

For å ivareta skjerming skal normalt glassvegger folieres. Omfang og type foliering må avklares med bruker.

2.4.4 Vinduer, dører, foldevegger

Krav til innvendige dører

- Innvendige dører skal normalt være kompaktdører med overflate i høytrykkslaminat og med kantlist av hardved/aluminium med mindre andre krav (brann, akustikk, sikkerhet m.m) tilsier noe annet. PG vurderer.
- Se kap. 1.9.2 "Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger ("security")" for krav til adgangskontroll og dørautomatikk.
- Dører inn til f.eks. undervisningsrom skal ha glassfelt dersom veggen ikke har glassfelt som gir innsyn.
- Statsbygg opplever ofte driftsproblemer på dører med adgangskontroll og automatikk. Det er derfor viktig at disse dørene står i en vegg som er robust og "stiv" slik at problemer ikke oppstår.
- Terskler:
 - Uu-krav skal ivaretas (skrå terskel).
 - Der det verken foreligger krav om brann- eller lydisolasjon skal terskel sløyfes.

Innvendige vinduer

Det er strenge lydkrav til enkelte innvendige vinduer, bl.a. vindu mellom opptaksrom og lydkontroll. Kfr. kap 8.2.

Foldevegger/fleksible elementvegger

F. eks. skal de største praksisundervisningsrom kunne deles med fleksible elementvegger, PG må tilstrebe å prosjektere løsning slik at fleksible elementvegger holder lydkravene over tid, kfr. også kap 8.2.

2.4.6 Kledning og overflate

- I toaletter og dusjrom skal veggene normalt ha keramiske fliser.
- Overflater som er utsatt for vannsprut (f.eks. bak servant, såpedispenser) må tåle vann. Malt gips er ikke tilstrekkelig.
- Noen rom har strenge lydkrav. Dette får konsekvens for veggoverflaten. Kfr. kap 8.3.

2.5 Dekker

2.5.1 Frittbærende dekker

Noen rom, bl.a. studios og redigeringsrom, har strenge lydkrav, Dette får konsekvens for dekkene. Kfr. kap 8.2.

2.5.5 Gulvoverflate

- PG må vurdere hvilket gulvbelegg som er mest egnet ut fra bruken. Estetikk, levetid, renholdsvennlighet, sklisikkerhet og miljø skal være en del av vurderingen.
- Gulvbelegget skal i størst mulig grad legges som hele flater, og vegger plasseres oppå for fleksibilitet/eventuell senere ombygging.
- I toaletter og dusj/våtrom legges normalt vinyl eller keramiske fliser.
- Tekniske rom med VVS-tekniske installasjoner skal ha vanntett belegg m/oppbrett og sluk.
- Renholdsrom skal ha vanntett belegg m/oppbrett.
- Kultursalen, kfr. også RFP:
 - Scenegulvet skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans, .
 - Gulvoverflate (inkl. underlag) må tåle belastning fra teleskoptribunen.

2.5.6 og 2.5.7 Himlinger

Krav til systemhimlinger:

- Systemhimlinger skal være utført slik at mineralullfibre ikke fritt kan utløses til omgivelsene.
- Himlingene skal være dimensjonert for tilleggslaster fra f.eks. armaturer og ventilasjonsdiffusorer o.l.
- Det skal medtas tilstrekkelige inspeksjonsmuligheter.

2.6 Yttertak

2.6.0 Generelt

Krav til yttertak:

- Tak skal ha sikker og enkel adkomst, fortrinnsvis med en innvendig trapp.
- Det skal være tilkomst og inspeksjonsmuligheter til alle sluk.
- Det må tilrettelgges for at vedlikehold på tak kan gjøres på en trygg og effektiv måte.
- Dersom taksluk/nedløp går tett må vannet kunne ta en annen vei uten å gi fuktproblemer (nødoverløp e.l.).

2.6.5 Gesimser, takrenner og nedløp

Beslag som skal skjøtes skal dobbeltfalses. Eventuell gesims skal utføres med minimum 300 mm oppbrett av taktekningen.

2.7 Fast inventar

2.7.0 Generelt

For budsjettfordeling av utstyrtypen vises til liste over bygg- og brukerutstyr (Vedlegg), se kap. 1.12.

2.7.6 Sittebenker, stolrader, bord

Stoler og bord til teleskoptribune i kultursal

For krav til teleskoptribunen. kfr. kap 2.8.5 "Tribuner og amfier",

Krav til stolene/skriveplate:

- Stolene skal kunne klappes sammen.
- Stolene skal ha polstret sete og rygg og ha meget god sittekomfort.
- Stoff skal i hovesak bestå av ull.
- Tekstilet skal også være flammehemmende.
- Rengjøring: Kjemisk rensing eller rensing med skumrensemidler
- Skriveplate: Det skal være skriveplate som er nedfallbar for hver sitteplass i laminat. Min. dybde 300 mm. Bredde: som stolbredden.

PG må avklare kravene over med bruker.

2.8 Trapper, balkonger m.m

2.8.5 Tribuner og amfier

Kultursal skal ha teleskoptribune for 500 sitteplasser, kfr. RFP.

Høgskolen i Telemark, avdeling Porsgrunn (nå HSN Porsgrunn) har installert en teleskoptribune som bruker er veldig fornøyd med.

Krav til tribunen:

- Tribunen skal være solid og gi god stabilitet med minimal støy fra gange på tribune og i trapper. Kfr. kap. 8.3 "Akustisk regulering".
- Tribunen skal gi gode siktlinjer.
- Det skal være godkjente rekkverk på sidene.
- Hjul skal være tilpasset underlag slik at skader på gulv unngås.
- Tribunen skal leveres med integrert motordrift. Tribunen skal være elektrisk drevet; et komplett anlegg ferdig idriftsatt.
- Det skal være stikkontakt for annenhvert stolsete. Må avklares med bruker.
- Alt utstyr skal være NEMKO-godkjent eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredsstillende gjeldende norske krav. Grensesnitt mot elektrofag for bygget er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning.
- For krav til stoler og skriveplate, se kap 2.7.6.

Bilde 2.8.5. Teleskoptribunen fra HSN Porsgrunn.

3 VVS-INSTALLASJONER

3.0 Generelt

3.0.0 Generelt

For kapittel 3 vises det spesielt til Arbeidstilsynets veiledning nr. 444 "Klima og luftkvalitet på arbeidsplassen", kravene i denne skal også gjelde også for studentarealer.

Ved dimensjonering av inneklimate skal det regnes med en varmebelastning på 100 W pr. person med 100 % samtidighet og en varmebelastning på 150 W pr. PC med 50 % samtidighet i ordinære undervisningsrom og arbeidsplasser. For undervisningsrom med kraftigere PCer må varmebelastningene avklares med bruker, dette gjelder også for annet teknisk utstyr tilknyttet brukers virksomhet. **Driftstider og personbelastninger for de ulike rommene står i RFP. Spørsmål til HVO: Vi må få vite tider og belastninger. Er det rom med spesielle inneklimate-/temperaturkrav?**

Krav til rør- og kanalnett

Rørledninger og ventilasjonskanaler skal ikke være innmurt/innstøpt. Sjakter skal ha tilkomst for inspeksjon av ledninger og kanaler. Installasjonene skal utformes slik at det oppnås god adkomst for service og vedlikehold av alle komponenter i anlegget.

Isolering

Varmerør skal isoleres med aluminiumsmantlede, dimensjonstilpassede mineralullskåler. Koblingsledninger isoleres normalt ikke. Ventiler og armaturer i varmesentralen skal isoleres med fasongtilpasset, prefabrikkert isolasjon eller avtakbare isolasjonspalter. Alle synlige utvendige varmerør og varmerør i tekniske rom skal mantles med alumantel.

Ledningsnett som fører vann ved så lav temperatur at kondens kan oppstå skal isoleres diffusjonstett. Det skal brukes dimensjonstilpasset isolasjonsmateriale. Isolasjonen skal limes til røret i hele rørets lengde og omkrets (hellimes) for alle rørdimensjoner. Ventiler og armatur i kjølesentralen skal isoleres med fasongtilpasset, prefabrikkert isolasjon eller avtakbare isolasjonspalter.

For innvendige rør for takavvanning skal isolasjonen hellimes til hele rørets overflate.

Alle tilluftskanaler fra teknisk rom og fram til grenkanaler for tilluftsventiler skal isoleres termisk. Luftinntakskanal/kammer til aggregater skal kondensisoleres utvendig med neoprencellegummi fra ytterveggsside og fram til inntakskammer v/aggregat. Isolasjonen skal hellimes til kanaloverflaten. Mantling av utvendig monterte og isolerte kanaler skal utføres vanntett for å hindre oppfukning av isolasjonsmaterialet. All isolasjon som benyttes skal forsegles og avleveres uten fare for fibereksposering til omgivelsene. Inntakskanaler kan isoleres innvendig med neoprencellegummi. Dette forutsetter at det kun benyttes godkjent festemidler for slik isolering.

Instrumentering

Det skal installeres energimålere for blokkdelt energimåling, se kap. 3.9 "Andre VVS-installasjoner".

3.0.1 Spesielt

Dette kapitlet skal suppleres dersom det kommer konkrete behov fra HVO.

3.1 Sanitær

3.1.0 Generelt

PG skal prosjektere system for oppvarming av tappevann. Se kap. 3.2 "Varme" for krav til varmeanlegget. Ventetid på varmtvann ved tappested skal ikke overskride 10 sekunder.

Sanitærutstyr

Noe omfang av sanitærutstyr er beskrevet i RFP, endelig omfang skal prosjekteres av PG.

Sanitærutstyr skal være i hvit porselen, utslagsvasker og kummer skal leveres i rustfritt stål.

Tappearmatur (blande batterier) er forutsatt ettgrep i forkrommet utførelse. Det skal være avstengningsventiler for hver sanitærarmatur. Disse skal monteres i forkant av armaturen.

Toaletter, utenom HC WC, skal være vegghengte.

Det skal monteres automatiske stengeventiler for brukerutstyr som er direkte tilknyttet vann. Se RFP for kjent omfang av sanitærutstyr, endelig omfang kartlegges i prosjekteringsfasen.

Det skal medtas utvendige frostfrie spylekraner ved alle fasader.

Rørføringer

Rørføringer i etterkant av fordelingsskap skal legges skjult.

Brannslukkingsutstyr

Bygget skal utstyres med brannslanger i skap for innfelling i vegg. Det forutsettes at alle arealer dekkes av 25 mm slanger med maksimal lengde 25 m.

Se også kap. 3.3.

Sikring mot legionella

Det skal prosjekteres en løsning som vil sikre mot legionellainfeksjon av forbruksvann. Løsningen skal være tilpasset byggets funksjon og bruk.

3.2 Varme

3.2.0 Generelt

PG skal prosjektere løsning for varmeanlegg inkl. effektkilde. Det skal tilstrebes et energieffektivt varmesystem.

Det skal prosjekteres et komplett lavtemperatur vannbårent varmeanlegg for dekning av oppvarmings- og ventilasjonsvarmebehovet i bygget. System for generell oppvarming skal tilpasses byggets bruk/funksjon.

Energisentral er forutsatt plassert i eget egnet teknisk rom.

Ledningsnett, armaturer og ventiler

Ledningsnett med deler over grunnen skal være utført av stålrør ev. annet materiale med tilsvarende kvalitet.

Hovedkurser, hovedopplegg, utstyr og radiatorvarmekurs i bygget skal være forsynt med avstengningsventiler, nødvendige innreguleringsventiler og automatiske luftepotter. Det skal kun benyttes kuleventiler som avstengningsventiler.

Alle rørstrekk skal være utstyrt med avtappingsarmatur slik at røranlegget kan tømmes om påkrevd.

Vannbehandling

Det skal prosjekteres et vannbehandlingsanlegg tilpasset varmeanlegget.

3.3 Brannslukking

3.3.0 Generelt

Bygningen skal utstyres med komplett, forskriftsmessig dekning med brannskap (se kap. 3.1 "Sanitær") og håndslukkeapparater.

3.3.1 Spesielt

Hvis lokalene skal fullsprinkles med over- og undersprinkling, gjelder følgende krav:

- Sprinklersentralen skal plasseres i teknisk rom.
- Alle arealer som skal sprinkles utstyres med automatisk sprinkleranlegg av våt type i henhold til NS-EN 12845.
- Det **skal ikke** benyttes rør med pressfitting.
- Nedføringer til sprinklerhoder i områder med himlinger kan utføres med FM- eller VDS-godkjente, fleksible, armerte slanger. Disse skal ha et ekvivalent trykktap på mindre enn 5 meter. Anlegget skal beregnes hydraulisk for å fastslå nødvendige dimensjoner.
- Traforom, HF/UF og IKT-rom skal ikke sprinkles. Brannsikkerhet skal ivaretas ved branncelleinndeling, gasslokkeanlegg eller annen løsning. Andre rom/arealer som trenger alternativt slukkeanlegg skal kartlegges av PG.

3.5 Prosesskjøling

3.5.0 Generelt

Komfortkjøling skal hovedsakelig dekkes av ventilasjonskjøling, se kap. 3.7 "Komfortkjøling". Det skal prosjekteres separate systemer for komfortkjøling og prosesskjøling.

PG skal vurdere behov for prosesskjøling. Følgende rom har mye utstyr som avgir mye varme (listen er ikke uttømmende, endelig omfang må avklares av PG). **Spørsmål til HVO: Kan dere liste opp rom med utstyr som avgir mye varme.**

- 6.1.1 Animasjon base
- 7.1.12 Regirom HK

Muligheter for gjenvinning av overskuddsvarme skal undersøkes og redegjøres for.

Statsbygg stiller krav om at det **skal** benyttes naturlige kjølemedier. Eventuelt ønske om å avvike dette kravet skal forelegges Statsbygg.

Ledningsnett, armaturer og ventiler

Kjøleanlegget skal være forsynt med avstengningsventiler, nødvendige innreguleringsventiler og automatiske luftepotter. Det skal kun benyttes kuleventiler som avstengningsventiler. Alle rørstrekk skal være utstyrt med avtappingsarmatur slik at røranlegget kan tømmes om påkrevd.

Vannbehandling

Det skal prosjekteres et vannbehandlingsanlegg tilpasset kjøleanlegget.

3.6 Luftbehandling

3.6.0 Generelt

Det skal prosjekteres et komplett luftbehandlingsanlegg. Anlegget skal deles opp i systemer avhengig av ulike inneklimasoner, varme- og kjølebehov, virksomhet og brukstider.

Sekundære rom som toaletter, dusj ol. skal ha undertrykk og kan ha tilførsel av luft ved overstrømning fra tiliggende lokaler, f.eks. fra forrom.

Maksimal SFP ved dimensjonerende luftmengde skal være 1,5 kW/m³s. Kravet gjelder per ventilasjonsaggregat/-anlegg. Se vedlegg for Statsbyggs krav til måling av SFP.

Kanalnett

Kanaler i alle systemer skal tilfredsstille kravene i NS 3420, tetthetsklasse C. Det skal benyttes sirkulære spirokanaler med tilhørende delassortement. Fleksible kanaler skal ikke benyttes uten aksept fra Statsbygg.

Alle kanaler med hoveddimensjon til og med ø500 skal ha prefabrikerte T-stykker/T-rør.

Luftfordelingsutstyr

Det skal være variable luftmengder i rom med varierende personbelastninger. Støttearealer kan ha konstante luftmengder. Anlegget skal prosjekteres slik at det ikke oppstår trekk ved tilførsel av kjølt tilluft. **Styring av VAV (tekst om styring av VAV kommer senere).**

Tillufts- og avtrekksventiler skal kunne kontrollmåles, låses etter innjustering samt kunne demonteres for rengjøring.

Luftbehandlingsutstyr

Trykkprøving skal skje ved undertrykk. Prøveresultatene skal protokolleres og inkluderes i sluttdokumentasjonen.

Aggregater skal være utstyrt med hengslede inspeksjonsluker som gir god tilkomst til alle komponenter for inspeksjon, service og renhold. Varmegjenvinner og vifter skal leveres med rotasjonsvakt, inspeksjonsvindu og innvendig lys. Det skal være felles lysbryter for alle komponenter med innvendig belysning.

Frekvensomformere for vifter

Alle viftemotorer for systemene =360.00x skal være kapasitetsregulerte av frekvensomformere. Frekvensomformerne skal være designet for optimal drift av viftemotorene.

Lyd/støy

Alle tekniske anlegg skal prosjekteres på en slik måte at generende støy ikke forplanter seg til i bruksarealer.

Det skal benyttes støysvakt utstyr som oppfyller følgende retningslinjer: Støy (lydtryknivå) fra ett aggregat skal maksimum være 65 dBA (målt ved normal driftstilstand og i en avstand av 1 meter fra aggregatet). Ved tekniske rom med flere aggregater skal støynivået (lydtryknivået) ikke overskride 70 dBA ved betingelser som nevnt over.

Varmegjenvinner

Temperaturvirkningsgraden for roterende varmeveksler skal være minst 85 %.

Temperaturvirkningsgraden for kryssvarmeveksler skal være minst 64 %.

3.6.1 Spesielt

Spørsmål til HVO: Skal det være spesielle akustiske hensyn? Spesielle krav til styring?

3.7 Komfortkjøling

3.7.0 Generelt

Kjølebehovet skal dekkes hovedsakelig av ventilasjonskjøling.

Muligheter for gjenvinning av overskuddsvarme skal undersøkes og redegjøres for.

Statsbygg stiller krav om at det **skal** benyttes naturlige kjølemedier. Eventuelt ønske om å avvike dette kravet skal forelegges Statsbygg.

Ledningsnett, armaturer og ventiler

Kjøleanlegget skal være forsynt med avstengningsventiler, nødvendige innreguleringsventiler og automatiske luftepotter. Det skal kun benyttes kuleventiler som avstengningsventiler. Alle rørstrekk skal være utstyrt med avtappingsarmatur slik at røranlegget kan tømmes om påkrevd.

Vannbehandling

Det skal prosjekteres et vannbehandlingsanlegg tilpasset kjøleanlegget.

3.9 Andre VVS-installasjoner

3.9.0 Generelt

Se også kap. 5.6 "Atomatisering" og PA 5601 "Automasjon og SD-anlegg".

Kontroll og regulering

Alle VVS-anlegg og installasjoner skal fullintegreres i SD-anlegget med styre- og reguleringsutstyr for helautomatisk drift. SD-anlegget for nybygget skal tilknyttes eksisterende SD-anlegg på campus som er av type Metasys, Johnson Controls.

Styrings- og reguleringsutrustningen for luftbehandlingssystemene skal gi mulighet for automatisk stans av anlegget utenom brukstiden, nedsatt viftekapasitet ved lav utetemperatur, samt mulighet for nattkjøring om sommeren uten pådrag av varmegjenvinnere/varmebatterier.

Momentanverdien til SFP-faktoren skal vises i de respektive SD-systembildene for aggregatene. Momentanverdien til temperaturvirkningsgraden for varmegjenvinnere skal også vises i SD-anlegget.

Det skal kunne gå an å styre ventilasjon og varme på romnivå fra SD-anlegget.

Energioppfølging og energistyring i bygget

Det skal medtas tilstrekkelig antall energimålere for blokkdelt energimåling etter tabell 5 i NS 3031 (både el.målere og termiske målere). I tillegg skal minimum følgende registreres og overvåkes i SD-anlegget:

- Utendørstemperatur.
- Temperatur i luftinntak.

- Temperatur etter varmegjenvinner.
- Temperatur etter varme- og kjølebatteri.
- Temperatur i avtrekkskanal.
- Temperatur avkast etter varmegjenvinner.
- Pådrag i prosent for VAV-spjeld.
- Tur- og returtemperatur for alle varmekurser.
- Romtemperatur i alle rom.
- CO2-nivå i alle rom med CO2-sensor.
- Pådrag i prosent for varmegjenvinnere og shuntventiler.
- Pådrag i prosent for aktuatorer.
- Pådrag i prosent for pumper.

4 ELKRAFT

4.0 Generelt

4.0.2 Forholdet til offentlige myndigheter

PG skal selv innhente opplysninger og stå ansvarlig for kommunikasjon med myndigheter og nettselskap, og foreta undersøk vedrørende kabler i grunn hos offentlige arkiv, se også kap. 0.3.5 "Ledningsnett og kabelføringer".

4.0.3 Forholdet til miljø og EMC

Elektromagnetisk sameksistens (EMC) skal ivaretas på en tilfredsstillende måte, både med hensyn på magnetfelt og helsefare, samt påvirkning på og fra utstyr. Retningslinjer i henhold til direktiv og maskindirektiv skal ivaretas. Det skal påses at el.-installasjoner ikke gir felter som er så store at problemer tilknyttet dette kan oppstå.

4.1 Basisinstallasjoner for elkraft

4.1.1 Systemer for kabelføring

Det skal medtas tilstrekkelig dimensjonerte og fleksible vertikale og horisontale føringsveier, kabelstiger og installasjonskanaler for nødvendig kabelføring i bygningskomplekset for kap. 4, 5, 6 og 7, pkt. 7.4 og 7.5. PG skal prosjektere løsning for åpne kontorlandskap, undervisningsrom, studier, etc.

Føringsveier skal utføres slik at ettertrekking av kabler kan foregå med minimal forstyrrelse av daglig drift.

Kabelstiger og installasjonskanaler skal ikke føres gjennom brannskiller.

I studiorom etc. skal føringsvei for kabling, pga stor kabelmengde, legges i gulv, under oppforet datagulv. Fra tak og ned i gulv benyttes kabelkanaler, eventuelt kabelstige/bane med lokk.

Alle gjennomføringer i brannvegg og lydkiller skal tettes iht. godkjente og klassifiserte løsninger. Det skal medtas ekstra kniperør i hvert brannskille for å ivareta utvidesesmulighet på 25 % på kabelføringen ved overtakelsesdato.

Det skal medtas skjulte føringsveier for kabling til AV-anlegg.

I noen områder med økt himlingshøyde, skal det tas hensyn til hvor kabelstiger plasseres, slik at konflikt mot øvrige tekniske fag unngås, se. kap. 3.6.1 "Spesielt".

Mellom eksisterende bygg på høyskolen og nybygget skal det etableres føringsvei med rør i grøft hvor all kabling skal legges. Det skal her legges ekstra rør for ettertrekking av kabler.

4.1.2 Systemer for jording

Jordingsanlegget skal utformes og legges opp slik at deler av jordingsanlegget kan utkobles for å foreta nødvendige målinger, eller utbedring av eventuelle feil/servicearbeider.

4.1.3 Systemer for lynvern

Det skal monteres overspenningsvern etter gjeldende normkrav i hovedfordeling (HF) og underfordelinger (UF). Finvern på utstyr skal ikke medtas da dette er brukerutstyr. Behovet for lynavleideranlegg vurderes av entreprenør, bl.a. for sikring av følsomt elektronisk utstyr. Løsning fremlegges Statsbygg for godkjenning før eventuell bestilling og utførelse.

4.1.4 Systemer for elkraftuttak

Installasjonskanaler med integrert installasjon og utstyr skal medtas i tilstrekkelig grad for arealer i alle etasjer iht. innredning i de forskjellige rom.

4.2 Høyspent forsyning

4.2.0 Generelt

Det skal medtas koordinering mot nettselskapet, innhente opplysninger om det er ledig kapasitet på eksisterende nettstasjoner, eller eventuelt om ny nettstasjon må etableres. Det skal også medtas grøfter, kabler, merking, mekaniske beskyttelser og alle nødvendige arbeider i forbindelse med strømforsyning til det nye bygningskomplekset. Anleggsbidrag belastes byggherre direkte, når underlag fra entreprenør er ferdig prosjektert (inntaksstørrelse på hovedvern).

4.3 Lavspent forsyning

4.3.0 Generelt

Nybygget skal ha systemspenning 400V TN-S. I elkraftfordelings- og telematikkrom skal det ikke forekomme rør og utstyr med væsker (f.eks. vann) eller gasser.

Unntatt for dette (så langt forskriftene tillater det) er nytteanlegg for rommet med lavt trykk, f.eks. kjøleanlegg.

4.3.1 System for elkraftinntak

For å få dimensjonert elkraftinntaket, skal PG utarbeide effektbudsjett som viser nødvendig effektbehov for de forskjellige anleggsdeler, inkludert samtidighet for de forskjellige anleggsdeler.

4.3.2 System for hovedfordeling

Det etableres egen hovedfordelingen (HF) for bygget. Fordelingen bygges etter gjeldende forskrifter og krav for sakkyndig betjening. Fordelingen skal være typegodkjent, fabrikkbygget og dimensjonert for aktuell last og kortslutning. Alle vern og stigeledninger for bygget skal dimensjoneres med en reservekapasitet på 25 %. Kortslutnings-, belastnings-, selektivitets- og spenningsfallsberegninger skal dokumenteres ved hjelp av FEBDOK e.l.

Hoved- og underfordelinger skal ved tilnærmet full belastning termograferes og dokumenteres av autorisert firma.

Hovedfordelingen skal utstyres med nettanalysator i tavlefront, slik at krav til registrering/måling til SD-anlegg (sentral driftskontroll anlegg) tilfredsstilles. Normalt måles (totalt brukt) energi, spenning, alle fasestrømmer og effekt. Nettanalysator skal være bus-basert.

Energioppfølging EOS

For energioppfølging skal alle energipostene i tabell 5 i NS 3031 kunne måles separat, (romoppvarmning, ventilasjonsvarme, varmtvann, belysning, vifter, pumper, teknisk utstyr til bygningsdrift, kjøling), se også kap. 3.9 "Andre VVS-installasjoner". Målerne skal kunne bestykkes med alternative kommunikasjonsgrensesnitt for overføring av verdier til lokalt SD-anlegg samt, via separat knutepunkt/nettverkskontroller, for tilknytning til Statsbyggs sentrale eiendomsnett (datastruktur med XML-filformat). Ved valg av egnet, åpen bus-standard (f.eks. Mbus-protokoll/grensesnitt) må leverandør oppgi hvilke applikasjoner målerprotokollen har kompatibilitet til. Protokollkode/-struktur må være frigitt.

4.3.3 Elkraftfordeling for alminnelig forbruk

PG prosjekterer slik at underfordelinger plasseres i samme etasje som den forsyner, i egne rom/kott med låsbar dør. Designes for usakkyndig betjening.

Tilstrekkelig ventilasjon og eventuell nødvendig kjøling av alle fordelingsrom/kott skal ivaretas. Dette gjelder spesielt fordelinger hvor det er plassert varmeavgivende utstyr.

Underfordelingene skal være dokumentert med FEBDOK-beregninger eller tilsvarende. Underfordelingene skal ha overspenningsvern med signal til SD-anlegget.

Det skal medtas egen underfordeling til sceneteknisk utstyr, scenelys, scenetepper etc. plassert i nærhet/tilstøtende rom til scene.

Utgående kurser skal deles i grupper med 25% reserveplass innenfor hver gruppe. Se krav til energioppfølgingssystem kap. 4.3.2 som vil legge føringer på kursinndeling.

Kursopplegg til alminnelig forbruk, lys, stikkontakter og normalt teleteknisk utstyr skal medtas her. Kursopplegg detaljeres i prosjekteringsfasen.

Det skal avsettes plass i UF til utstyr for solavskjerming, SD-anlegg etc.

Utstyr for adgangskontrollanlegg plasseres i UF-rom for IT.

UF-rom for IT skal i tillegg til nettstrøm ha strøm via UPS frem til rack. Selve UPS-en er brukerutstyr.

Alt bygg- og brukerutstyr skal ivaretas med elektrisk tilkobling.

- Det skal være lys og stikk på egen kurs i hver fordeling.
- Det skal medtas minimum 6 stikk- og 2 doble RJ45 uttak pr. arbeidsplass.
- Alle rom skal ha minst ett dobbelt stikk-uttak med mindre annet er oppgitt.
- Stikk ved tekjølken og andre plasser hvor det naturlig plasseres en kaffetrakter/vannkoker skal ha timer.
- Det medtas generelt stikkontakter for rengjøring med tetthet lik 10 m apparatledning i korridorer og fellesarealer.
- Alle store undervisningsrom og auditorier skal ha fysisk infrastruktur, fast installasjon for digital eksamen i henhold til Uninetts fagspesifikasjon.
- Det medtas egen underfordeling for kultursal.

- Auditorier skal ha en trefase 63A stikk på egen kurs til teleskoptribune med integrert motordrift, ved fast amfi utgår denne stikk og kursopplegg. Alle sitteplasser i auditorier skal ha tilgang til strøm for lading av bærbart utstyr, med en dobbel stikk ved annethvert stolsete. Alt utstyr skal være NEMKO-godkjent eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredsstillende gjeldende norske krav. Grensesnitt mot elektrofag for bygget, er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning. (Styreskap for teleskoptribune er leverandør av teleskoptribune sitt ansvar).
- Alle auditorier og seminarrom skal ha gulvbokser med 4 stk. stikk og 4 stk. RJ45 uttak, til bruk ved digitale eksamener. Gulvboksene skal fordeles i rommene, 4 studenter pr. gulvboks. Ref. RFP for omfang. (Ved en digital eksamen benyttes 50% av plassene i rommet i forhold til ordinær undervisning).
- Frostfrie utekraner (se kap. 3.1 "Sanitær") skal ha en låsbar stikkontakt innenfor 2 meters avstand.
- Det skal også medtas rikelig antall strømuttak i foajé, åpne studentarbeidsplasser og korridorer, uu-tilpasset og strategisk plassert, til bruk for lading av bærbart utstyr mens man sitter og jobber. (Eksempelvis 2 doble stikk per 4 m² / 1 dobbel stikk for hver 3. arbeidsplass).
- Det skal medtas stikk for basestasjoner til trådløst nettverk og mobiltelefon dekning i alle arealer.
- Det skal medtas egne kurser til stikk i studiorom, fordelt og strategisk plassert slik at bruk av skjøtekontakter miniseres.

4.4 Lys

4.4.0 Generelt

Lyskulturs publikasjoner, siste utgave skal legges til grunn for dimensjonering og utførelsen av lysanlegget. Husk at Lyskulturs veiledning bl.a. også setter krav til luxnivå i tak og på vegger.

4.4.2 Belysningsutstyr

Passivhusstandarden legger føringer for effektforbruket. I tillegg skal effektforbruk og regulering tilfredsstillende energikravene i MOP (Vedlegg).

Det skal være god og jevn belysning i alle undervisningsrom tilpasset bruken av rommene. I rom hvor det tas video-/TV-opptak etc. være spesiell tilpasset belysning.

Bygningens belysningsanlegg skal medvirke til et godt, levende og inspirerende arbeidsmiljø, kombinert med et generelt krav om energieffektiv belysning og god synsergonomi for arbeidsfunksjoner.

Kursoppdeling og betjening av lysanleggene skal tilpasses romfunksjon og energiøkonomisering. Belysningsutstyret skal leveres med LED.

Lysberegninger medtas for alle rom.

I møte- og undervisningsrom samt auditorier skal lysanlegget utstyres med dimming og deles inn i grupper med uavhengig tenning.

PG skal prosjektere lysstyring med soneinndeling tilpasset bygget.

Lysanlegget skal bus-styres, Dali mot KNX eller tilsvarende, da det skal kommunisere med SD-anlegget for energioptimalisering. PG har ansvar for at "routere" på lysstyringsanlegget

ikke blir overbelastet. All programmering av f.eks. Dalistyring/integrasjon med SD-anlegget skal være inkludert. Dette omfatter også nødvendig bryterpaneler for scenariostyring av lys i undervisningsrom og auditorier. Den lokale styringen skal utføres etter prinsippet manuell på/av, og automatisk av (tilstedeværelsesdeteksjon). I rom der det er lysbryter/bryterpanel, skal disse plasseres inne i rommet ved dør, på rett side, man skal ikke måtte lete etter lysbryteren. I rom med lysstyring via AV-anlegget, skal det være tidsstyrt av-slag når rommet ikke er i bruk. Styring av belysning skal være tilpasset bruk av avansert AV-utstyr.

Det skal generelt være sonestyring av belysningsanleggene i fellesarealer. Sonene skal styres av tidsplaner via SD-anlegget, og lokalt skal sonene ha bevegelsesdeteksjon for nivåregulering.

4.4.3 Nødlysutstyr

Nødlys- og ledelysanlegget skal være et sentralisert, adresserbart anlegg med LED-armaturer. Anlegget skal ha automatisk overvåking og selvtestfunksjon, samt gi feil på adressenivå/på armatur med integrasjon mot SD-anlegget. Visuelt ledesystem for rømning skal ivaretas iht. risiko- og brannklasse, samt nødvendige tilleggssystemer for arbeidsplasser iht. Arbeidstilsynets krav.

Lyskulturs publikasjon nr. 7 skal ligge til grunn for dimensjoneringen og utførelsen av anlegget.

Ved kursopplegg til nødlysanlegg ved flere brannceller, skal det benyttes brannhemmende kabel til første lampe i siste branncelle.

4.5 Elvarme

4.5.0 Generelt

Elvarmeanlegg benyttes kun til å dekke oppvarming av sekundære arealer, barfotområder og i områder der det ikke er ønskelig med vannbåren varme (bl.a. arkiv, magasiner o.l.).

4.5.3 Varmeelementer for innebygging

Varmekabelanlegg kan benyttes for å dekke oppvarming i områder der det ikke er ønskelig med vannbåren varme samt i barfotarealer, dusjrom og garderober med WC. Anlegget skal styres med gulvføler/termostat og kunne overstyres av SD-anlegg samt gi signal drift/feil.

4.5.4 Vannvarmere og elektrokjeler

For vannvarmere og elkjeler, se kap. 3 "VVS".

4.6 Reservekraft

4.6.1 Elkraftaggregater

PG skal utrede og vurdere om det er nødvendig med reservekraft i bygget, elforsyning fra et elkraftaggregat.

4.6.2 Avbruddsfri kraftforsyning

Det skal medtas kursopplegg og tilrettelegges for et sentralt UPS-anlegg i nybygget. Selve UPS-en er brukerutstyr, men effekt på UPS må vurderes og utredes sammen med bruker.

Alle UF-rom for IT skal ha UPS-anlegg som skal dekke drift av rack-utstyr og kjøling. Driftstid ved strømbrudd/nettutfall er 1 time. Kjøling av UPS-rom må ha tilsvarende driftstid ved strømbrudd/nettutfall.

4.6.3 Akkumulatoranlegg

NB: Denne teksten gjelder dersom det blir solcelleanlegg.

Hvis bygget oppføres som et passivhus pga. miljøkravene, medtas leveranse og montasje av et komplett solcelleanlegg, anlegget skal fortrinnsvis monteres på tak. Ved installasjon av solcelleanlegg, vil man i tillegg kunne oppnå passivhusnivå med egenproduksjon av kraft på stedet.

Et solcelleanlegg ferdig montert, inklusive vekselrettere, bæresystem, bygningsmessig tilrettelegging og innfesting, kabling fra solceller etc.

- Vekselrettere og nettilkoblingsutstyr skal plasseres i teknisk HF-rom og tilknyttes byggets elektriske forsyningsanlegg i hovedfordeling.
- Grensesnitt for solcelleanlegg går ved tilkobling til måler i HF, en måler med timesoppløsning som skal måle både innmating og uttak.
- Det medtas styresystem inkludert målere som begrenser produksjonen når eksport til nettet nærmer seg 100 kW.
- Det skal leveres høyeffektive vekselrettere (over 95 % virkningsgrad). Antall vekselrettere skal oppgis.
- Vekselrettere skal ha kommunikasjon mot SD-anlegget på bus, foretrukket bus-protokoll er BacNet IP.
- Det skal medtas overspenningsvern på DC-siden.
- Anlegget som leveres skal være av velutprøvd teknologi. Maksimal effekt på panelene skal ligge på minimum 80 % etter 20 år.
- Det skal følge med et overvåkingssystem (monitoreringssystem). Utstyr som skal følge med dette system er referanseceller, datalogger, vindmåler, temperaturmåler for luft og temperaturmåler for panel.
- Det skal som en del av tilbudet også leveres forslag til, og tilbud på servicekontrakt etter garantiåret.

Følgende gjelder også:

- Det skal leveres oppgave over samlet areal som må til for å få tilstrekkelig effekt fra solcellepaneler, merkeeffekt og forventet strømproduksjon.
- Spenningsystem for solcelleanlegget i bygget: 400 V.
- Merkeeffekt: Ca. installert kWp skal oppgis.
- Forventet energiproduksjon: Ca. kWh/år skal oppgis.
- Solcelletype: F.eks. multikrystallinsk silisium.

5 TELE OG AUTOMATISERING

5.0 Generelt

Installasjonene skal utføres etter NEK 700.

5.1 Basisinstallasjoner for tele og automatisering

5.1.0 Generelt

PG skal avsette nødvendig plass og hensiktsmessig plassering for egne tekniske rom, skap, rack osv., samt føringsveier for tele- og automatiseringsinstallasjonene, innbruddsalarm-, adgangskontrollanlegg, solavskjerming etc.

Størrelse, antall og plassering av datafordelinger avhenger av utforming av bygget.

Plassering av tele-, data-, AV- og automatiseringsutstyr søkes unngått plassert i nærheten av kraftfordelinger, kraftføringer, motorer o.l. for å ivareta et så godt el.miljø som mulig.

Med hensyn på plassering av IKT-utstyr, for bruker og for Statsbygg, så skal dette skilles.

Det skal være eget rom for bruker's IKT-utstyr, og eget rom for Statsbyggs IKT-utstyr, hvor driftsutstyr, sentralutstyr for SD-anlegg og innbruddsalarmanlegg plasseres. I tillegg skal det i hver etasje, ved siden av sterkstrømskott, være et kott med egen dør, for plassering av drifts utstyr til adgangskontroll, solavskjerming etc. (dybde på kott skal være minimum 1,0 m).

I hver etasje skal det også etableres egne IKT-rom for brukers tele-/datautstyr, med plass for etasjefordelere/patcherack. Rommene skal plasseres vertikalt over hverandre, antall rom per etasje, avhenger av byggets utforming. Ingen kabellengder skal overstige 90 m.

5.1.1 Systemer for kabelføring

Se kap. 4.1.1 "Systemer for kabelføring".

5.1.2 Jording

Sikkerhetsjord ivaretas i henhold til kap. 4.1.2 "Systemer for jording".

5.1.4 Inntak

Bygget skal ikke ha eget inntak, det skal knyttes opp mot eksisterende IKT-anlegg på høyskolen. Det skal benyttes fiberkabel mellom byggene, fra eksisterende serverrom til nybygget, kabler skal legges på/i føringsvei mellom eksisterende bygg og nybygg, eksempelvis rør i grøft eller på kabelstige i gangareal. Det medtas reserverør for senere bruk.

Nybygget skal ha to separate rom for fibertilknytninger, et for drift og et for bruker.

Grensesnittet for kabling blir i eksisterende IKT-rom på høyskolen.

5.2 Integrert kommunikasjon

5.2.1 Kabling for IKT

Spørsmål til HVO: Hva skal benyttes av kabeltyper i spredenet og stamkabler, (f.eks. cat 6A, SM-fiber), og type konnektorer?

Pga. store mengder data, lyd- og bildeoverføringer på nettet, krever dette utstrakt bruk av fiberkabler.

Fiberkabel benyttes som stam-/stigeledninger mellom bygg, og mellom switcher.

Generelt skal hver arbeidsplass for ansatte ha to stk. RJ45 tele/data uttak (til et dobbelt datapunkt; to uttak/2 kabler).

Det skal medtas to separate IKT-nett; et teknisk spredenet for bygningsdrift og et spredenet for brukers virksomhet. Spredenet for bruker skal være lukket nett, ikke tilknyttet internett..

Teknisk spredenet skal utføres iht. veiledningen "PA 5202 Teknisk spredenet".

5.2.2 Nettutstyr

Hvis annet ikke er oppgitt er aktivt nettutstyr brukerutstyr og skal ikke leveres av PG.

5.2.3 Sentralutstyr

Dette er brukerutstyr.

5.2.4 Terminalutstyr

Dette er brukerutstyr.

5.3 Telefoni og personsøking

5.3.0 Generelt

Kabling for evt. telefonapparater, benyttes samme kabling som for IKT.

5.3.4 Systemer for porttelefoner

Dette gjelder eventuelt ved varemottak. Spørsmål til HVO: Hvor skal signalet fanges opp?

5.3.6 Systemer for personsøking

Dette må avklares med HVO.

5.4 Alarm- og signalsystemer

5.4.0 Generelt

Statsbygg er selvassurandør og trenger ikke å følge FGs regelverk med mindre annet avtales særskilt.

5.4.2 Brannalarm

PG skal prosjektere et automatisk brannalarmanlegg med talevarsling (ABA), som skal installeres for å dekke personsikkerhet iht. forskrifter. Dekningsgrad skal bestemmes avhengig av klassifisering. Anlegget skal ha direktevarsling til stedlig brannvesen.

Brannalarmanlegget i nybygget skal kommunisere med eksisterende brannalarmanlegg på høyskolen, type **Spørsmål til Statsbygg drift: Vennligst oppgi type her**. Detektortyper skal tilpasses de forskjellige rom (om det skal benyttes aspirasjonsanlegg, ionisk, multikriterie optisk eller varmedetektorer).

Signaler drift/feil/utløst alarm skal vises på PC-skjerm i driftskontor, event. driftssentral. PG avklarer med bruker hvor skjerm plasseres.

For terminering av alarmsender se veiledningen "PA 5202 Teknisk sprednett".
Brukers romnummerering skal inn i display for varsling i brannsentral.

Det skal medtas signal fra brannalarmanlegget til alle studiorom, AV-anlegg og heis, slik at lyd og bilde på AV-anlegg stopper, og lys i rommene "går" på full styrke, og heis går ned til rømningsetasje.

5.4.3 Adgangskontroll, innbrudds- og overfallsalarm

PG skal prosjektere adgangskontrollanlegg. Omfang av dører med adgangskontroll må ses i sammenheng med planløsninger, reelt behov for sikring, øvrige sikringstiltak (bygningmessig etc.) og rutiner for håndtering av sikring.

Kfr. kap. 1.9.2 "Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger ("security")" for omfang.
Adgangskontrollanlegget:

- Dører skal leveres med elektriske låskasser, ikke elektriske sluttstykker.
- **Det skal leveres et adgangskontrollanlegg bestående av berøringsfrie kortlesere**. Det skal ikke være dører med "stand alone"-system.

Spørsmål til HVO:

- **Hva er eksisterende system?**
- **Skal det være trådløst eller kablet anlegg?**
- Anlegget skal være fullt kompatibelt og skal kommunisere sømløst med eksisterende adgangskontroll/sikringsanlegg, og benytte samme brukerdatabaser og kortteknologi.
- Adgangskontrollanlegget skal være slik at programmering gjøres på PC av bruker, og det skal ha batteri til 24 timer drift av adgangskontroll og dørmiljø med automatikk ved strømbrudd/nettutfall.
- HVO levere adgangskontrollutstyr.

Adgangskontrollanlegget skal kobles til SD-anlegget (Signal - drift/feil/alarm).

Alle undervisningsrom, møterom og sonedører mellom ansatte/studenter, skal ha skall- og sonesikring, adgangskontroll og kortleser med automatikk tilpasset uu-krav med brytere og sensor for åpningsfunksjon. I tillegg til albuebryter (på hver side av dør), skal det være bryter/åpnerknapp ved dør. Alle automatiske dører skal ha "smart swing funksjon".

Branndører i kommunikasjonsveier, trapperom og i korridorer/gangarealer skal stå permanent åpne på magnet, og skal lukkes automatisk ved utløst brannalarm.

5.4.4 Pasientsignal

HC/WC for ansatte og publikum skal ha alarmvarsling. En alarm skal kunne utløses fra alle posisjoner i rommet. Alarmsignaler må kunne mottas og oppfattes til de tider bygningen er i bruk. Alarmgiver plasseres i gangareal rett utenfor HC/WC. Kabling, uttaksbokser, forgrenere og signalforsterkere er byggutstyr. Signalkilder er brukerutstyr.

5.4.5 Uranlegg og tidsregistrering

PG skal prosjektere et sentralt ur-anlegg i bygget i samråd med bruker, for plassering av sentralur og antall "slave"-ur. (Alle ur skal vise "sanntid").

5.5 Lyd- og bildesystemer

5.5.0 Generelt

Spørsmål til HVO: Skal det være TV-anlegg (kabel-TV uttak)? Eventuelt hvilke rom skal ha dette?

5.5.2 Fellesantennner

Dette er brukerutstyr. Spørsmål til HVO: Hva bruker dere?

5.5.3 Internfjernsyn

Dette er brukerutstyr. Spørsmål til HVO: Kan dere angi plassering?

5.5.4 Lyddistribusjonsanlegg

Høytalere for talevarsling på brannalarmanlegget skal også kunne benyttes ved felles taleinformasjon. Lyddistribusjonsanlegg er brukerutstyr.

5.5.5 Lydanlegg

PG skal prosjektere teleslyngeanlegg som tilfredstiller gjeldende uu-krav, og anleggene skal være komplett inkludert aktivt utstyr ferdig idriftsatt inkludert dokumentasjon og brukeropplæring. Der flere rom ligger ved siden av hverandre skal det tas hensyn til overhøring mellom rom.

5.5.6 Bilde- og AV-systemer

Alle møterom, auditorier og undervisningsrom skal forberedes og tilrettelegges med kursopplegg for moderne AV-utstyr.

Ved prosjektering skal elektroakustisk anlegg med hensyn til høyttalerplassering og lignende samordnes med akustiker.

Se også kap. 8.3 "Akustisk regulering".

Alle AV-Systemer inklusive informasjonstavler og skjermer er brukerutstyr.

5.6 Automatisering

5.6.2 Sentral driftskontroll og automatisering

For nytt bygg skal det medtas et komplett byggautomasjonsanlegg med sentralt driftskontroll (SD-anlegg), som skal kunne kommunisere og være kompatibelt med eksisterende SD-anlegg på høyskolen. Det vil si at alle signaler fra automatiseringskomponenter/feltutstyr for overvåking, styring og regulering av lys, varme, ventilasjon, kjøling og andre tekniske anlegg skal inn på eksisterende SD-anlegg.

Spørsmål til Statsbygg drift: Hvordan SD-anlegg er det på høyskolen i dag?

Kfr. 3.9 "Andre VVS-installasjoner".

Ref. også PA 5601 "Automasjon og SD-anlegg".

For bygningsautomasjonsanlegg (SD-anlegg) skal PA 5601 brukes.

Det krever at SD-anlegget også skal kunne kommunisere med Statsbyggs eiendomsnett og utveksle informasjon med utstyr fra ulike leverandører, noe som forutsetter bruk av standardiserte og åpne protokoller som BACnet.

For å ivareta kompleksiteten i byggautomatiseringsanlegget, skal PG ha med ITB-koordinator, med dokumentert kompetanse, som skal ha den totale oversikten og legge premisser for de andre fagene. SD-anlegget skal dimensjoneres for fremtidig utvidelse, ha total integrasjon med øvrige systemer og sammenkobles med eksisterende elektroniske styringer og overvåkningssystemer.

5.6.3 Lokal automatisering

Det skal medtas opplegg og klargjøring for lokal styring og automatisering av alle typer bygningsinstallasjoner der dette gjennomføres lokalt for hvert anlegg.

Blendingsgardiner i rom skal være elektrisk drevet, styrt manuelt med bryter i rommet.

Solavskjerming:

- Skal være utvendig, som utgangspunkt skal solavskjermingen styres per fasade; automatisk styring, sol/vindføler og individuell overstyring i hvert rom.
- Skal være driftssikker, enkel å utbedre og vedlikeholde, og skal være vandalsikker på bakkeplan.
- Persienners/screen (duk) skal ha styreskinner på begge sider.

Solavskjerming skal kobles opp mot SD-anlegg.

Koordiner mot kap. 2.3.7 "Solavskjerming".

5.6.4 Bus-system

Et bus-system for lysanlegget kan være av typen DALI mot KNX e.l., da dette skal kommunisere med SD-anlegget for energioptimalisering. Bus-systemet skal også styre solavskjerming/persienneanlegget. Bus for ventilasjon skal være BACnet, og systemet skal programmeres til å virke med lavest mulig energiforbruk gjennom året. SD-anlegget skal få beskjed om tilstedeværelse i soner og stilling av persiennner for å oppfylle dette funksjonskravet.

6 ANDRE INSTALLASJONER

6.2 Person- og varetransport

6.2.1 Heiser

PG skal tilby heiser for bygget, utføre en transport-/trafikkanalyse og fremlegge føringer vedr. krav til antall heiser, plassering, størrelser og hastighet.

Heiser skal være av anerkjent merke, type maskinromløs heis, med styreskap plassert på en side av heisdør.

Heiser som tilbys, skal ikke benyttes som anleggs- eller byggheiser i byggeperioden.

En av heisene skal være en kombinert person- og vareheis for transport av store, tyngre last/utstyr, (3000 kg), for bredde på heisdør, lengde, bredde og høyde på heisstol, kfr. med bruker.

Krav til overflater, materialer og beskyttelse må vurderes ut ifra tenkt bruk, og det skal i vareheis medtas buffere for beskyttelse mot tralletransport inne i heisstolen. Kfr. kap. 2.0.4 "Belastninger" for belastninger.

Heiser skal ha sentralåpnede, automatiske dører, subsidiært velges teleskopdører. Dører, omramminger, vegger etc. utføres i børstet rustfritt stål.

Heiser skal være klargjort for adgangskontroll/nøkkelstyring for avgrenset tilgang, for skille mellom ansatte/studenter. **Spørsmål til HVO: Er dette aktuelt?**

Heiskupe skal ha LED-belysning, speil på en vegg, klappsete, håndløper, vandalsikkert anropsutstyr med blindeskrift, talelyd som angir etasje. Nødvendige løfteкроker i heissjakt medtas. Følgende signaler skal som et minimum hentes opp til SD-anlegget:

- Alarm fra heiskupe (kun statistikk). Alarm skal overføres til eget 24 timer vakt
- Felles drift, driftstans.
- Driftstider skal logges i SD-anlegget.

Feilmeldinger skal til SD-anlegget. Heisens telefonlinje og signal fra alarmknapp skal termineres på plint i alarmsenderskapet. Se PA 5202.

Heisen skal leveres med GSM-sender for alarm og tale, 1 stk pr. heis, for to-veis kommunikasjon med vaktentral. Heisens telefonlinje og signal fra alarmknapp skal termineres på plint i alarmsenderskapet. Statsbygg skal stå fritt å velge tilknytningsabonnement.

Størrelse på heissjakter skal dimensjoneres etter NS 81-1, (etter 1. August 2017 NS 81-20).

Anlegget leveres i fullt driftsferdig, testet og i godkjent stand med samsvarserklæring. Det skal foretas dokumentert sluttkontroll av uavhengig godkjent teknisk kontrollorgan, f.eks. Norsk Heiskontroll.

Heiser skal være miljøeffektive, noe som kan bidra for å oppnå miljøsertifisering av bygningen, f.eks. LEED- eller BREEAM-sertifisering.

Heismotor skal være energieffektiv, regenerativ, gi strøm tilbake til nett når heisstol går ned, og ha motvekt for å sikre kjørekraft.

Tilbyder er ansvarlig for at heisleveransen skal tilfredsstille gjeldende lover, forskrifter og relevante standarder, inkludert krav til universell utforming.

6.2.4 Løftebord

Ved eventuelle nivåforskjeller skal det medtas løftebord for å ivareta inntransport av varer, tungt utstyr til studio og tekniske rom, dimensjonert for tiltenkt bruk.

6.4 Sceneteknisk utstyr

6.4.0 Generelt

PG skal medta el-opplegg for alt sceneteknisk utstyr. Omfang skal PG utrede og avklare med bruker.

6.4.4 Fordelinger for sceneutstyr

Se kap. 4.3.3 "Elkraftfordeling for alminnelig forbruk".

6.4.5 Belysningsanlegg for scener

PG skal medta kursopplegg inkludert styring for scenebelysning iht. innspill fra bruker. Selve belysningen/armaturer er brukerutstyr. PG utreder omfang i prosjekteringsfasen.

6.4.6 Scenetepper og inndekninger

PG skal medta kursopplegg til sceneteppe inkludert styring.

6.4.7 Akustiske reguleringssystemer

PG skal medta kursopplegg til elektriske akustiske reguleringssystemer i samarbeid med akustiker, kfr. kap 8 "Akustikk".

6.5 Avfall og støvsuging

6.5.1 Utstyr for oppsamling og behandling av avfall

Dette er brukerutstyr som avklares senere med HVO.

6.5.2 Sentralstøvsuger

Spørsmål til Statsbygg drift og HVO: Skal det være senralstøvsuger?

7 UTENDØRS

7.0 Utendørs, generelt

Se kapittel 1 for funksjonskrav og krav til arkitektonisk utforming av uteområder.

Veier, plasser, vegetasjonsarealer og arealer for øvrig skal utformes på en slik måte at vedlikeholdet blir enkelt og rasjonelt. Tilkomst for redningsbil og snøbrøyting skal ivaretas. Det skal settes av areal til snødeponi. Bortkjøring av snø skal unngås og behov for håndmåking skal minimeres.

Eksisterende vegetasjon som skal bevares innenfor planens avgrensning, skal beskyttes ved hjelp av sperringer. Ved beskyttelse av trær skal treets grenlengder (krone) være innenfor sperringene. Sikringstiltakene skal være etablert før byggearbeidene starter. All eksisterende vegetasjon utenfor planens avgrensning skal bevares.

Det skal i utgangspunkt etableres en vannkran og ett strømuttak pr utgang av bygningen hvis ikke annet er spesifisert.

7.1 Bearbeidet terreng

7.1.0 Generelt

Det skal etterstrebes best mulig massebalanse i anlegget. Rene masser som tas ut i forbindelse med bygg og anlegg kan anvendes i utomhusanlegget.

PG må avsette lagringsplass for masser som skal gjenbrukes. Dette skal avklares i riggplan.

7.1.1 Grovplanert terreng

Eksisterende terreng skal utnyttes best mulig og unødvendige terrenginngrep skal unngås. Berørt terreng arronderes og opparbeides til en parkmessig standard. Alle planeringsarbeider skal planlegges med sikte på å unngå erosjonsskader.

7.1.2 Drenering

Løsning for overflatevann ved fordrøyningsmagasin skal medtas. Plassering og størrelse må gjøres ut fra nedbørsintensitet (inkludert ekstremvær) for området, og forventet økning i nedbørsmengdene for de neste 50 årene.

Terrenget skal ha fall på minimum 1:50 ut fra vegg i en sone på min. 2 m.

7.1.3 Forsterket grunn

Det skal tilstrebes en terrengforming som ikke medfører behov for forsterket grunn.

7.1.4 Grøfter og groper for tekniske installasjoner

Alle grøfter og groper for tekniske installasjoner skal medtas. Dette omfatter graving, sprenging og gjenfylling for utendørs VVS, utendørs elkraft og utendørs tele og automatisering.

7.1.9 Annen terrengbehandling

7.2 Utendørs konstruksjoner

7.2.0 Generelt

Fundamentering tilpasses konstruksjonene ut fra belastninger fra tiltenkt funksjon og bruk. Alle konstruksjoner skal ha frostfri fundamentering, dersom ikke annet blir bestemt, f.eks. for trappetrinn i terreng. Alle konstruksjoner skal utføres i varige materialer med krav til lite vedlikehold.

For utendørs konstruksjoner av tre skal det kun benyttes skruer som festemiddel. Skruer, bolter, muttere, beslag og annet av metall skal være utført som rustfritt/syrefast. Treverk skal være trykkimpregnert.

7.2.3 Frittstående skjermtak, leskur mv

Det skal avklares med HVO om det blir takoverbygg til sykkelparkering.

7.3 Utendørs røranlegg

7.3.1 Utendørs VA

PG skal forholde seg til den kommunale VA-normen, denne ligger på <http://www.va-norm.no/volda/>. VA-kart over campus er vedlagt.

Forbruksvann

Bygget skal tilknyttes offentlig vannledning.

Spillvann

Spillvann fra bygget skal tilknyttes offentlige avløpsledninger.

Overvann

Overvannet skal ledes direkte til naturlig infiltrasjon i grøntarealer slik at sluk unngås og omfang av ledningsanlegg minimaliseres. Dersom det ikke er mulig med direkteinfiltrasjon på tomten skal det etableres fordrøyningsanlegg.

Det skal utarbeides egen plan for overvannshåndtering som skal vise høyder og angi fall på alle overflater. Det skal gjøres rede for flomveier i området.

7.3.2 Utendørs varme

PG skal prosjektere et vannbårent snøsmelteanlegg. Omfanget skal kun være slik at krav til universell utforming overholdes. Styringen skal være slik at en energieffektiv drift av anlegget er mulig.

7.3.3 Utendørs brannsløkking

Brannvann

PG er ansvarlig for etablering av brannvannssystem i overensstemmelse med eget brannkonsept. Dette inkluderer behov for og plassering av brannhydranter, brannkummer og ev. vanntanker.

7.4 Utendørs elkraft

7.4.0 Generelt

PG skal prosjektere utendørs elkraftanlegg, gjelder strømtilførsel/inntak til bygget, belysning på gang-/sykkelvei, parkering og tilkomst/kjørevei til varemottak.

Kabler for elkraft og teleteknikk i hovedføringsveier, fra eksisterende til nytt bygg, skal legges i rør i grøfter. Parallelt legges reserve trekkerør for å ivareta fremtidige behov både i byggetiden og videre.

Utendørs elkraftanlegg, lys og stikk, skal være på egne sikringskurser, styrt over SD-anlegg.

Belysningsanlegg skal prosjekteres i samarbeid med, og iht. LARK,s situasjonsplan.

7.4.4 Utendørs lys

PG skal medta utebelysning. Belysningskonseptet skal innfri kravene til universell utforming, blendfrihet og med så lite lysforurensing som mulig. Følgende områder skal minimum dekkes:

- Adkomst innenfor tomtegrense.
- Plasser ved inngangsområde.
- Parkbelysning og gang- og sykkelveier.
- Parkeringsområder.
- Varemottak.

Belysningsanlegg ute skal styres via fotocelle eller astrour med overstyring fra SD-anlegget.

7.4.5 Utendørs elvarme

I trafikkerte inngangspartier, under fotskraperist og i akudrain-renne skal snøsmelteanlegg i form av varmekabelanlegg benyttes, med hensyn på renhold og for å hindre uhell i forbindelse med glatt føre. Arealer med varmekabelanlegg foran hovedinngangspartier skal begrenses oppad til 5-10 m². Snøsmelteanlegg prosjekteres med automatisk styresentral og nedstøpte følere for fukt og temperatur, med signaler til SD-anlegg.

7.5 Utendørs tele og automatisering

7.5.0 Generelt

PG skal prosjektere føringsvei for kommunikasjon/IKT-kabling fra eksisterende bygg til nytt bygg. Føringsvei som etableres skal også kunne benyttes til ettertrekking av kabler ved en senere anledning.

7.5.5 Utendørs lyd og bilde

Spørsmål til HVO: Skal det prosjekteres noe for utendørs lyd/bilde? Dette gjelder eventuelt på takterasse som er med i romprogrammet under mediearealer.

7.6 Veier og plasser

7.6.0 Generelt

Utforming og dimensjonering av veger og plasser skal utføres iht siste utgave av håndbok N100 «Veg- og gateutforming» og N200 «Vegbygging» fra Statens vegvesen (se www.vegvesen.no).

Oppbygning av kjøreveier skal tilfredsstille krav til hhv gangtrafikk og kjøretrafikk samt eventuell tilgang for vedlikehold og i tilfelle brann.

Landskapsmessige løsninger skal tilpasses eksisterende adkomstvei og bygninger. Den nye delen av uteanlegget skal harmonisere med eksisterende anlegg slik at området fremstår med et helhetlig preg.

Det stilles krav til universell utforming for adkomst til hele uteområdet, se NS 11005 Universell utforming av opparbeidete uteområder.

7.6.1 Veier

Utendørs avfallsområder og andre områder med forurensningsrisiko av overflatevann, skal håndteres slik at øvrig overflatevann ikke forurenses.

7.6.2 Plasser

Fortau, atkomstveier og inngangspartier skal utformes slik at det kan brøytes og strøs med traktor om vinteren.

Trær og beplantning skal inngå i området for hovedadkomst og oppholdsareal. Rundt trær som omgis av fast dekke skal det avsettes tilstrekkelig sone, minimum 4 m², for åpent bed/permeabelt dekke. Trær som plantes i fast dekke skal omgis at et rotvennlig forsterkningslag med plastmoduler.

7.6.3 Skilter

Det leveres skilting med et stort informasjonsskilt og nødvendige veiskilt for prosjektområdet.

7.7 Parker og hager

7.7.0 Generelt

Uteanlegget skal ha estetisk kvalitet og bestandige materialer, og gjennomføres med god funksjonalitet og hensiktsmessige løsninger. Generelt skal det velges materialer og tekniske løsninger av god og robust kvalitet med lang levetid. I utformingen av anlegget skal det tilstrebes et enkelt, praktisk og økonomisk gunstig vedlikehold og renhold, sommer som vinter.

Alle bygningselementer og utstyr skal være standard produkter som det kan forventes er tilgjengelig i markedet minst 10 år.

Det skal kun brukes planter iht. NS 4400 – 4413 og utførelse av uteanlegget skal gjøres iht. NS 3420.

Alle grønt-/parkarealer inklusive plenarealer skal inngå i fallplan/plan for overvannshåndtering. Planen skal sikre tilstrekkelig avrenning slik at vann ikke blir stående.

Det skal etableres kant med kantstein mellom faste dekker, grusarealer og grøntarealer.

7.7.1 Gressarealer

Gressarealer opparbeides som plen. De skal ha minimum 10 cm steinfri jord i overflaten og ha enkel adkomst for klippemaskin.

Det skal settes opp solid, provisorisk stengsel omkring utsatte, nyetablerte gressarealer.

8 AKUSTIKK

8.0 Generelt

Bygget er akustisk komplisert, både med Kultursal og studios/redigeringsrom, samt åpne redaksjonsarealer etc. der det kan forventes lydopptak. For romtyper som ikke er direkte omtalt i dette byggeprogram eller definert i NS 8175 skal krav til sammenlignbare rom i NS 8175:2012 kl. C benyttes. For momenter tilleggsmomenter om Kultursalen, se RFP og vedlegg med AKU-rapport.

8.1 Utendørs støy

I tillegg til vanlig dimensjonering mot trafikkstøy, skal medtas vurdering av støy fra lokal «trafikk» som varetransport/gressklipping etc. mot de arealer/funksjoner i bygget der det forventes mest lydopptak.

8.2 Lydisolasjon

Kultursalen og Kinoen forutsettes hver å bli bygd med strukturelle skiller mot arealer som avgir støy og vibrasjon («eske»-konstruksjon). Typisk lydisolasjonskrav $R'w > 70$ dB, med vekt på også lavere frekvenser, ned til 50 Hz. Skolens tyngre studios er plassert i annet, eksisterende bygg. I mediebygget forventes at alle studios/redigeringsrom er «lettere», slik at man ikke trenger flytende ekse-konstruksjoner, men det forutsetter at betong etasjeskillere har tilstrekkelig tyngde/korte spenn. Disse studios og redigeringsrom skal ha lydisolasjonskrav $R'w < 55$ dB. Mot trafikkerte arealer skal det være innad-/utadslående lyddører, totalt lydisolasjonskrav $R'w < 50$ dB. For grupper av redigeringsrom/klipperom med intern, ikke-trafikkert korridor, kan enkle dører vurderes.

Vinduer mellom opptaksrom og (lyd-)kontroll skal ha lydisolasjonskrav $R'w < 52$ dB. Andre støyende/støyømfintlige rom skal minimum tilfredsstillende krav til formingsrom angitt i kapittel 7 i NS8175, dersom det i prosjekteringen ikke avdekkes behov for strengere krav.

Fleksible elementvegger

Det er ønsket fleksible vegger mellom arealer/funksjoner, f.eks. i Animasjon og praksisundervisningsrom. Selv om det stilles krav til lydisolasjon jmf. kravet til skillevegger mellom undervisningsrom i skoler ($R'w < 48$ dB) for slike fleksible vegger, må bruker være innforstått med at dette ofte ikke oppfylles i praksis etter en tids bruk.

8.3 Akustisk regulering

Alle rom der flere enn én person er forventet å arbeide/oppholde seg samtidig, herunder cellekontorer, skal ha lydabsorberende himling slik at midlere absorpsjonskoeffisient over hele himlingsflaten er større enn 0,65 (middel for 100-3150 Hz). Redaksjonsarealer, kontorlandskap og studiearealer etc. skal ha tilnærmet heldekkende, nedforet lydabsorberende himling (klasse A) og lydabsorberende/ganglyd-dempende (teppe-)gulv. I slike arealer der det kan forventes sporadiske lyd-opptak, skal det i tillegg medregnes betydelig areal med veggabsorbenter. Parallell, reflekterende flater må unngås, da det vil gi flutterekko når lyden slår repetitivt mellom flatene. Skråstilling/tilting av veggflater, evt. mikroperforerte (plexi)-glassabsorbenter samt lydisolerende/lydabsorberende skjermmer må detaljprosjekteres av RiAKU i samarbeid med ark./interiørarkitekt,

inkludert tiltak som måtte betraktes som brukerutstyr. I åpne redaksjonsarealer etc. skal det foretas tilleggsberegninger etter ISO3382-3:2012.

For mindre rom med lydbehandling/avspilling skal, i tillegg til lydabsorberende, nedforet himling, prosjekteres et system for veggabsorbenter slik at man kan endre etterklangsforholdene i midtfrekvens/diskant, samt faste bassabsorbenter i hjørner. Plassering av absorbenter må detaljprosjekteres av RiAKU/ark./interiørark./bruker, selv om de måtte være brukerutstyr.

Større rom for tale (auditorier, undervisningsrom, større gruppe-/møterom) skal ha reflekterende felter som øker taletydeligheten samt akustisk behandling av bakvegg for å unngå ekko. Prosjektering av reflekterende/absorberende flater samordnes med prosjektering av elektroakustisk anlegg med hensyn til høyttalerplasseringer etc. Det vises til Statsbyggs veiledning «PA 5551 Romakustikk og elektroakustiske anlegg». Kino skal være godt dempet, ned mot THX-kravene. Veggflater kan være i samme kledning over alt, trolig perforerte metallplater med 30-50 cm hulrom bak. I hulrommene monteres hovedsakelig tykke mineralullplater, vekselvis med oppbrudte, reflekterende felt (diffusorer) og bassabsorbenter som sikrer mot bassresonanser ned til 50 Hz.

Ekspedisjoner/resepsjonsarealer må sikres gode akustiske forhold med skjermvegger og absorbenter. For stor grad av åpenhet mellom resepsjoner og større foajéarealer har erfaringsvis ikke vært tilfredsstillende, og skal unngås.

Kultursalen

Verdørende Kultursalen vises det til RFP for "Kultursalen", der det angis netto innvendige mål L=32 B=18 H=12m, og et etterklangskrav på 1,6 s, samt momenter om sluser og demping for elektrisk forsterkede konserter etc. Dersom dimensjonene evt. forslås redusert, vil etterklangskravet ikke kunne oppfylles.

Teleskoptribune/fleksibelt amfi:

Dersom bruker prioriterer fleksibelt amfi, må man være klar over at dette ofte må være steilere enn fast amfi, slik at enda større andel av diskantlyden (briljansen/artikulasjonen) havner rett i publikumsflaten og ikke blir reflektert via bakvegger etc til nyttig klangrom over hodet på tilskuerne. Fleksibelt amfi bør detaljprosjekteres slik at de ikke får unødvendig sterk helning, ellers vil slikt amfi tilsi at takhøyden må økes for å oppnå tilsvarende klangvolum som et fast amfi. I tilbaketrunket stilling må amfi ikke danne en fast/lydreflekterende vegg som gir ekko tilbake til scenen, men utføres med åpne glipper, slik at det fungerer som en spaltepanel der lyden kan komme inn tekstilet i de sammenslåtte stoler som absorbent.

Ev. flatt gulv på delen av salsgulv nærmest scenen, og også evt. fast amfi-del i bakre del bør vurderes i prosjekteringen. Slik mindre «balkong» bak i salen kan gi at man kan dempe lys her oppe og få en intim sal dersom man ikke forventer fullt hus.

8.4 Trinnlyd

Ingen spesielle krav utover NS 8175 for trinnlyd til rom over/til side for sender-rom. Tiltak mot lyd fra gange tilbake til samme rom er omtalt i kap. 8.3 "Akustisk regulering".

8.5 Tekniske installasjoner

Oktavbåndsanalyse, jfr. tillegg A i NS 8175, skal legges til grunn ved vurdering av støy fra tekniske installasjoner. Det skal ikke forekomme forstyrrende lydkomponenter som rentoner og impulslyder.

Der det påvises slike forstyrrende lydkomponenter skal grenseverdiene skjerpes med minimum 5 dB. Støyende/vibrerende utstyr som kjøleaggregater og sentrifuger skal kartlegges i detalj. Det skal fremlegges beregning som viser 95 % isoleringsgrad ved rotasjonsfrekvens. Støykravene gjelder "summen" av alle tekniske installasjoner. Dette må spesielt hensynstas i studios og andre medierom med behov for lokal kjøling. Heismaskin, ventilasjonsaggregater, kjøleaggregater og lignende skal vibrasjonsisolerers og ikke plasseres nær støyømfintlige rom.

VVS- og el-gjennomføringer må prosjekteres og utføres slik at de ikke umuliggjør lydisolasjonskravene i punkt 8.2. Generelt vil det være behov for lydfeller for rom med krav $R'w=48$ dB eller høyere for å unngå overhøring mellom rommene.

For støy fra bygningen (VVS etc.) til utearealer, nabo etc. vises det til byggeforskriftene/NS 8175. Tørrkjølere og lignende på tak må vies spesiell omtenkksomhet med hensyn til støy.

VEDLEGG

#	Navn	Beskrivelse
I	Vedlegg 02	MOP_HVO_Mediefag_Miljøoppfølgingsplan170602.xlsx
II	Vedlegg 03 PA-oversikt.pdf	
III	Vedlegg 04 Bygg- brukerutstyrsliste.xlsx	
IV	Vedlegg HVO Mediebygg Kultursal Størrelse	Akustikk rapport.pdf
V	Vedlegg Krav til måling av SFP i Statsbyggs	prosjekter.pdf
VI	Vedlegg VA-kart.pdf	
VII	Vedlegg Volda_Lokaliseringsanalyse.pdf	
VIII	Vedlegg Volda_Røysmarka - Plankart.pdf	
IX	Vedlegg Volda_Røysmarka -	reguleringsbestemmelser.pdf

Status: Unik

Romfunksjonsnr: 08.001

Romnavn		Plassering:	08 - Kultursaler
RFP status	Unik		
Sist endret	Pettersen, Martine Blomvik, 30. june 2017 09:08		
Koding		Arealer	Grupper
Tegningsnr:		Programmert	576,00
Tegningsnavn		Prosjektert	0,00
Prosj. romnr:		Høyde	0
Bruksromnr		Omkrets:	0
Romnummer ARK	8.1.1		
Sluttbrukers romnavn	Kultursal, to alternative størrelser, avklares i skisseprosjekt 28x18 x12m		

Beskrivelse

Funksjonsbeskrivelse (Hensikten med rommet)

Rommet skal være en fleksibel multifunksjonssal med skyveamfi, to alternative størrelser bxdxh-18x28/32 x10/12m inkludert scenerom. Endelig størrelse og antallplasser avklares i skisseprosjekt. Riksteaterets anbefalinger: dim. scenerom bxdxh- 18x9x7m.

Salen skal ha kapasitet til et publikum på 500 personer.

Arkitektrettede funksjonskrav

- Sal og scene skal ligge på samme gulvnivå for å øke fleksibiliteten og være utformet som et stort rom.
- Salen skal kunne være "svart boks", men også gjerne kunne slippe inn lys og ha variasjon i farger m.m. ved hjelp av lyssetting, vendbare element, teppe og ev. også stor vindusflate med 100 % lystett sjalusi.
- Minimum 12 m fri høyde innvendig i sal og 5 m i innlasting/lager med like høye porter til scenene.
- Salen skal ha god sittekomfort på 500 faste stoler i teleskopamfi inkl. 4 - 6 faste rader på fast balkong bak i salen.
- Stolbredde skal være 55 cm og radavstand 95 cm. Gjennomsnittlig trinnhøyde i teleskopamfi skal være 35 cm slik at alle plasser får gode sikthold.
- Teleskopamfiet kan gjerne ha buede rekker.
- Salen må også kunne fungere godt for et publikum fra 200 personer.
- Minst en av de to sidetrappene i amfiet skal være fast for å sikre kommunikasjon mellom balkong og salen ved flatt gulv.
- Det skal ikke være faste vegger mellom sal og scene på siden av og over scenen. Bredde og høyde skal reguleres med teppe/ scenografi.
- Grunnakustikken skal gi god spredning, romfølelse, god taletydighet og med en etterklangstid på 1,5-1,6 s. Denne skal kunne dempes ned til 1,1 – 1,2 sek ved hjelp av teppetrekk og vendbare elementer. Det skal særlig legges vekt på kontroll på etterklangstid i dypbassområdet. Anbefalinger fra Norsk Musikkråd av 2010 skal legges til grunn.
- Som alternativ skal det også vurderes en fast etterklang på 1,1 – 1,2 sek (teater, forsterket musikk/kino), da må man kunne øke etterklangen med et moderne elektronisk anlegg av høy kvalitet. Klangen kan da tilpasses ulike typer/størrelse orkester og det gir også salen et avansert effektanlegg.
- Bakgrunnsstøy fra ventilasjon m.m. skal ikke overstige 25 dBA alt. NC 30–normen.
- Salen skal ha moderne AV-utstyr med lyssterk dataprojektor til bruk for scenografi, filmpresentasjoner, konferanser m.m.
- Scenegulv skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans, som det også unntaksvis kan skrues fast kulisser i. Sal og scene kan gjerne ha gulv med samme overflate, men scenegulvet må ha ekstra stor byggehøyde (skrudyp) om ikke en velger å legge gulv etter scenekrav i hele salen.
- Sceneområdet skal ha fullt motorisert rigg for en moderne scene med snortrekk, teatertekstiler, lysanlegg med min. 120 kurser à 2,5 KVA, lydanlegg (PA) og akustiske himlingselementer.
- Ved "ståkonsert" eller "småbord" skal det kunne rigges mindre scene av elementer. Huset bør som minimum ha 80 m² / 40 element à 2 m².
- Salen må ha tekniske sidebroer i ca. 7 meter høyde og en teknisk bro på tvers av salen i ca. 8 meters høyde.
- I tillegg solide opphengspunkt og løfteutrustninger for blackbox-teater for tekstiler, lys, lyd og scenografi m.m.
- Et fast område på 3 x 2 meter på balkong bak i salen må være avsett til teknikerplass uten å skape konflikt for rømningsveier.
- Det skal være maskinrom for kino, kinolerret (rull) i fremre ved scenen og godt lydanlegg kombinert for kino og konsert/teater.
- Moderne kabelstruktur for profesjonell distribusjon av digital lyd og bilder.
- Alle innganger for publikum må ha lyd / lyssluser.
- Det kan gjerne være en stor port mellom sal og vestibyle slik at dette kan fungere sammen f. eks. ved store krokonserter og andre festarrangement.

Personbelastning	Verdi	Spesifikasjon
Personer, maksimalt	500	

AKUSTIKK-RAPPORT nr. 62/2017

Akustiker, sjefing. Tor Halmrast

pb. 8106 Dep 0032 OSLO

mob: (+47) 95191675

e-post: tor.halmrast@statsbygg.no

Dato: ...05/06-2017.....

Prosjekt: ...HØGSKULEN I VOLDA.....

Sak:.....Vurdering av størrelse av Kultursal.....

STIKKORD...En redusert Kultursal kan sikkert brukes til mye, men vil ikke kunne oppfylle Kommunens egne krav til etterklangstid for konserter med akustiske instrumenter...

Sendt til:...SB/Tore Berg.....

Kopi til:.....

Jeg har sett på skrivene «Kultursal» og «Kino og Kultursal og Kino, Tillegg», begge utarbeidet av Per Einar Langseth og Arvid Blindheim for bruker, Volda Kommune, datert hhv. 30.05.2017 og 01.06.2017. Skrivet «...Tillegg» beskriver omtrent det tidligere «Store» forslag, mens det andre beskriver en mindre sal. Skrivene inneholder mange momenter, vurderinger og diskusjoner, og *Tillegget* inneholder noen forutsetninger som egentlig gjelder begge varianter. Jeg vil her kun se på spørsmålet om etterklangstid.

ETTERKLANGSTID

Etterklangstid er i seg selv et mangefasettert begrep: Etterklangstid for forskjellige typer evenementer (akustisk musikk, forsterket musikk, tale m/u mikrofon, scene m/u scenetepper eller spesielle reflekterende «orkesterhus» etc., og selvfølgelig etterklangstid som funksjon av frekvens). I disse innledende momenter skal jeg kun vurdere etterklangstid i midtfrekvensområdet (500-1000 Hz) for akustisk musikk uten forsterkning, da det (som bruker også nevner) er praktisk mulig å dempe ned etterklangen med teppeabsorbenter etc. (Praktiske problemer med å dempe ned bassen skal vi ikke gå inn på i denne omgang).

KRAV TIL ETTERKLANGSTID

Det er tidligere stilt krav til etterklangstid på 1,5-1,6 sekunder i kultursalen, og (minimum) 1,6 må nok til for å gi fullverdige forhold for akustiske konserter. Skrivet fra kommunen viser til «Norsk Musikkråd sine anbefalinger for lokaler til kulturformål», som er videreført i NS 8178. Kravene i denne standard for fremføringssaler for «akustisk lydsvake instrumenter» er gjengitt under, og viser at skulle man fulgt denne anbefaling (som bruker henviser til i skrivene), skulle man hatt et etterklangs krav på over 2 s for aktuelt romvolum.

ETTERKLANGSTID og ROMDIMENSJONER

I den «lille» varianten er **romdimensjonene** redusert fra $L \times B \times H = 32 \times 18 \times 12$ til $28 \times 18 \times 10$ m (samlet areal inkludert scene). Etterklangs kravet er derimot beholdt! (1,5- 1,6 s). Den reduserte salen kan sikkert benyttes til mange formål, men redusert volum tilsier at man neppe kan oppfylle/beholde dette etterklangs krav. Jeg har sett på areal/volum og oppnådd etterklangstid i 20-30 noenlunde sammenliknbare, mindre kulturhus/konsertsaler. Generelt er innvendig takhøyde (fri høyde til himling) den aller viktigste parameter. De fleste

steder der man har funnet en eksisterende sal for dårlig akustisk og har bestemt seg for å bygge en ny, er det pga. for lav takhøyde. Takhøyden kan dessuten ikke økes senere, (man kan ofte lettere utvide noe sideveis, med sidescener etc.)

AMFI

Et viktig moment når det gjelder takhøyde er evt. løsning med et fleksibelt «trekkspill-/teleskopamfi». For det første krever dette plass/areal/volum i sammentrukket tilstand (som man ikke kan utnytte når det er trukket ut i salen), men viktigere er at pga. måten stolene «klapper sammen på», vil et fleksibelt amfi alltid være steilere/brattere enn det man ønsker for akustisk musikk. Steilt amfi gir god sikt (jmf. idrettsarenaer og for så vidt noen rene taleteatre), men akustiske lydkilder er direktive, og mesteparten av den mest interessante diskantlyden (klarhet, briljans) vil havne rett i publikumsamfiet, og ikke danne etterklang. Dette forhold kommer ikke med dersom man kun betrakter f.eks. erfaringstall som «salsvolum/antall personer». **Saler med fleksibelt amfi krever derfor ytterlige romhøyde**, slik at lyd kan reflekteres mellom vegger oppe i et øvre «klangrom», over hodehøyde.

SAMMENLIKNBARE SALER, ERFARING

En kultursal med noenlunde sammenliknbare mål som stor variant i Volda, er Nes Kulturhus. (24 x 17 x 10), med fleksibelt amfi (og et mindre, fast amfi øverst). Det er ingen absorberende flater unntatt publikumsamfi (dog selvfølgelig noen usikkerheter mhp. scene-inndekning etc., som blir tilfelle også i Volda). For Nes Kulturhus hadde man mer vektlegging av konserter med elektrisk forsterkning og ikke tilsvarende krav til akustikk for akustiske konserter som i Volda. Både beregninger og ettermålinger i Nes viser ca. 1,1 s med amfiet på plass, og 1,6 s med amfiet tilbaketrukket. Salen er derfor helt utmerket som øvesal med orkesteret plassert på hele det flate gulvet (Salen ble bl.a. testet som referanse for orkesterprøvesal for Operaen, med stort hell), men med amfiet på plass, er etterklangstiden altså alt for lav for akustisk konsert. Da måtte man økt takhøyden, til f.eks. 12 m.

Det fins selvfølgelig meget gode (kammermusikk-)saler med lavere takhøyde enn 12 m, men disse har enten flatt gulv (Univ. Aula i Oslo, og den nye Aulaen ved Univ. Bergen som SB nylig ferdigstilte), eller meget moderat stigende fast amfi (Norges Musikkhøgskole etc.).

KONKLUSJON

Dersom man i Volda velger den «lille» varianten, vil man sikkert kunne bruke salen til mange formål, men den blir neppe egnet til konserter med akustisk musikk, og den vil ikke kunne oppfylle kommunens eget krav til etterklangstid.

PS! Spørsmålet om evt. **Elektronisk Etterklangsanlegg** skal jeg ikke diskutere her, men også ved bruk av slike løsninger må man ha et visst romvolum, for å unngå at tilhørere blir sittende for nær én av de mange, fordelte høyttalerne som et slikt elektronisk etterklangsanlegg består av. Som eksempler på nye saler med slikt anlegg, kan nevnes at Krona i Kongsberg har en høyde på 13,3 m. Også Fosnavåg har også takhøyde (noe) over 10 m.

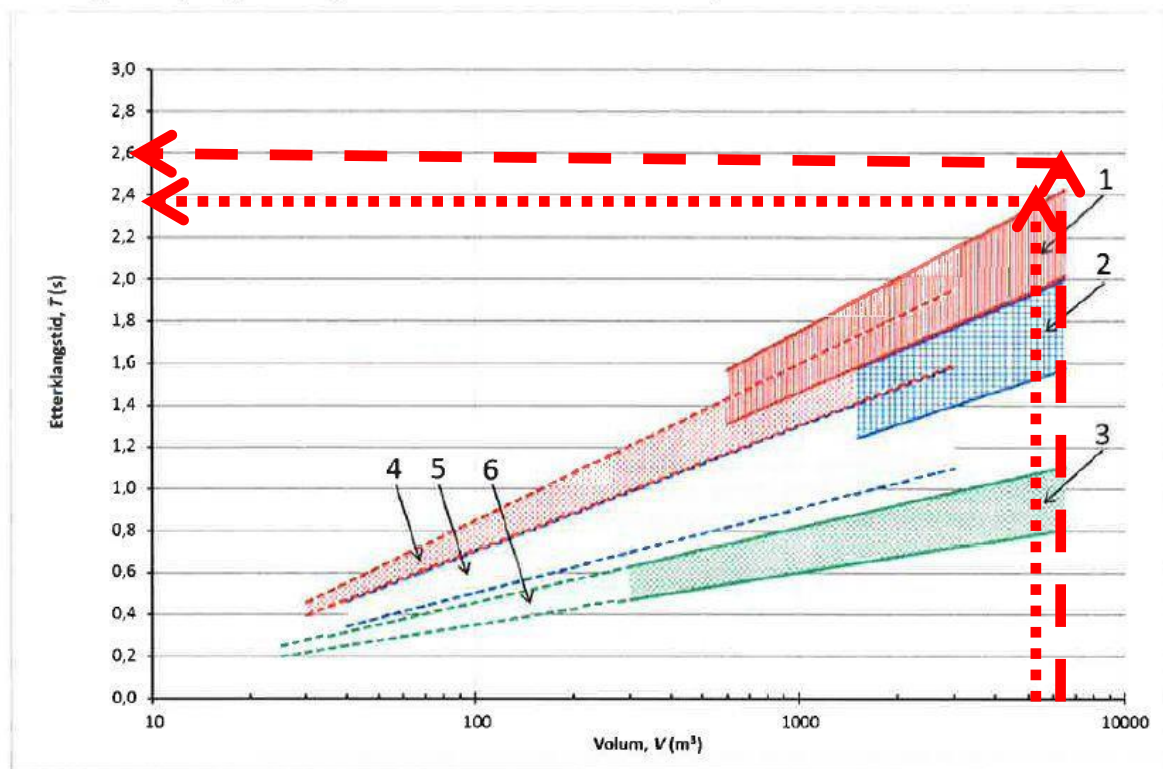
PS! Den «lille salen» er dessuten knepen også mhp. endel Praktiske Forhold. Slike praktiske forhold for en kultursal vil ikke bli vurdert videre nå, men f.eks. er en scenedybde på 5 m nevnt for en konfigurasjon med seter på salsgulv, og det er nevnt teknikerplass på «hylle» over inntrukket amfi med dybde 1,8 m, som, når dette areal er fylt med lys-/lydkontrollflater, nok vil tilsi at man må ha fordyrende tilgang fra begge sider.

KRAV TIL ETTERKLANGSTID jmf. Norsk Musikkråd,

Figur fra NS 8178, «Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse».

Etterklangstiden på figur 1 er gitt for middelveiden av 500 Hz og 1000 Hz.

Tegnforklaring

- 1 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 2 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 3 øvre og nedre grense for forsterket musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 4 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 5 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 6 øvre og nedre grense for forsterket musikk i øvingsrom (stiplede linjer)

Med klangfull hilsen!

Tor Halmrast

Vår dato: Vår
referanse:
<ref.nr.>

MILJØOPPFØLGINGSPLAN (MOP) NR. 01 for prosjekt
HVO mediefag

Prosjektleder:

Tore Berg, Statsbygg

Miljøansvarlig:

Nils Ivar Nilsen, fagressurs miljø, Statsbygg

Ansvar for oppfølging av miljøoppfølgingsplanen:

Styringsdokument:

Henvisning til annen relevant dokumentasjon:

Miljøoppfølgingsplanen gjelder for:

hele prosjektet fra tidlig fase til ferdig bygg

Vurdering av måloppnåelse skal beskrives i kolonne "Måloppnåelse", se NS 3466 pkt. 4.7.

Der veiledningsmaterieell er gitt til kravene i MOP skal veilederne følges følges.

Dersom miljømålene ikke nås eller endres, skal det forklares hvorfor (kolonne "Måloppnåelse") og godkjennes av prosjekteier.

Det skal fremgå av miljøoppfølgingsplanen om endringene er godkjent.

Endringer skal rapporteres som avvik i "SAMBA for byggeprosjekter".

MOP for HVO Mediafag

Nr	Mål/Krav <i>Formuleringene under er minimumsmål og gjelder for alle prosjekter med planglagt ferdigstillelse 3 år fram i tid. Prosjekter med lengre tidshorisont skal ha strengere mål. Målene skal samsvare med målene som står i styringsdokumentet til prosjektet.</i>	Krav til dokumentasjon underveis og av avferdigstilt bygg. Der dokumentasjon ikke er spesifisert skal dokumentasjon framgå av tegninger og krav fra PG.	Ansvarlig	Beskrivelse av løsning/tiltak/gjennomføring prosjektering	Oppgaver som skal løses til neste versjon av MOP skal foreligge	Dato for oppfølging	Referanse til dokumentasjon som viser måloppnåelse eller planer og prosedyrer som skal lede til måloppnåelse
KUTTE KLIMAGASSUTSLIPP							
1.1	Prosjektet skal følge Statsbyggs rutiner for bruk av klimagassregnskap.no til å dokumentere en reduksjon i klimagassutslipp på minimum 30 % samlet for byggeprosjektet beregnet i forhold til et referansebygg på nivå med gjeldene TEK	Klimagassberening skal lages av Statsbygg før forprosjektet, og videreutvikles av prosjekteringsgruppen i forprosjektet.					
1.2	Alle nybyggprosjekter skal gjennomføre livssyklus kostnadsberegninger, LCC, for referansebygg og alternativ som samsvarer med klimagassanalysene.	LCC skal gjøres av Statsbygg før forprosjekt og av prosjekteringsgruppen i forprosjektet. Resultatene skal sammenstilles i en rapport og vedlegges MOP.					

1.3	Innkjøpt konstruksjonsstål skal bestå av minimum 70 % resirkulert materiale, det vil si at 70 % av stålet må komme fra stål produsert fra skrapjern.	EPD med info om resirkuleringgrad på "recycled material in". Ved flere leverandører må det lages en vektet beregning der mengde og resirkuleringsgraden fra hver leverandør inngår, slik at en kan se hvordan hver leveranse påvirker totalen.					
1.4	Innkjøpt armeringsstål skal bestå av 100 % resirkulert materiale, det vil si at stålet må produseres fra skrapjern.	EPD med info om resirkuleringgrad på "recycled material in". Ved flere leverandører må det lages en vektet beregning der mengde og resirkuleringsgraden fra hver leverandør inngår, slik at en kan se hvordan hver leveranse påvirker totalen.					
1.5	Innkjøpte fasadeplater av aluminium skal bestå av minimum 80 % resirkulert aluminium.	EPD med info om resirkuleringgrad på "recycled material in". Ved flere leverandører må det lages en					
1.6	Bygget skal prosjekteres og bygges slik at det i drift ikke har noe bruk av fossile energibærere til grunnlast eller spisslast, med unntak for nøddaggregater	Fossile energibærere inkluderer mineralolje og gass. Måloppnåelse må være synliggjort i energiberegninger eller selvstendig vedlegg til MOP.					

ENERGI							
2.1	Bygget skal prosjekteres og bygges slik at det oppfyller Passivhus i henhold til NS3701	Prosjektet må anvende definisjonen og regne ut et tallfestet mål for prosjektet i kWh/m2.					
2.2	Bygget skal vurdere bruk av solceller som produsere energi til drift av bygget	Vurderingen innebærer konkrete beregninger som viser om solceller kan være en lønnsom del av energikonseptet til bygget. Andre fornybare energikilder kan også være aktuelle under dette punktet.					
2.3	Beregnet behov for levert energi i tråd med energimerkeordningen skal beregnes i løpet av forprosjekt, det vil si innen passering av B4	Energiberegning					
2.4	Netto energibehov for bygget etter NS 3031 og skal beregnes i løpet av forprosjekt, det vil si innen passering av B4.	Energiberegning					
2.5	Det skal lages en energiberegning for bygget basert på lokale klimadata og reelle brukerlaste og driftstider i forprosjektet innen passering av B4. Prosjektet skal, basert på denne energiberegningen, sette et så lavt som mulig mål for reell energibruk	Energiberegning					

2.6	Energiforbruk for bygget skal måles i drift i minimum de tre første driftsårene	Energimålinger					
2.7	Bygget skal utstyres med energimålere som muliggjør formålsdelt energimåling.	Oversikt over prosjekterte/innstallerte energimålere i bygget, og hvilke formål målerne dekker					
REDUSERE RESSURSBRUK OG UNNGÅ MILJØGIFTER							
3.1	Prosjektet skal samle inn miljødeklarasjoner (EPD) for produktgruppene stål, betong, gulvbelegg, innendørs platematerialer og fasadekledning. I tillegg skal prosjektet velge fem produktgrupper til som omfattes av EPD-kravet. Det skal samles inn minimum 2, helst 3 EPD-er for hver av de 10 produktgruppene (totalt minimum 20 EPD-er)	Innsamlede EPD-er skal foreligge som vedlegg til MOP. Antall EPD-er som er samlet inn skal være beskrevet i kolonnen løsning/tiltak/gjennomføring.					
3.2	Prosjektet skal ved å bruke EPD-er tilstrebe valg av det mest miljøvennlige produktet ved å sammenligne informasjonen i EPD-ene og velge det beste produktet før kjøpsbeslutningen tas	Prosjektet må avgjøre hvordan miljøinformasjonen i EPD-ene skal vektas for å velge det beste produktet. Lenke til veileder til dette når veilederen er ferdig.					

4.1	Materialer som inneholder stoffer med mer enn 0,1 vektprosent på prioritetslisten og kandidatlisten skal ikke brukes.	http://productxchange.com/no/Norge/ Entreprenør skal varsle Statsbygg om hvilke produkter som går til innkjøp tre uker før bestilling.					
4.2	For produkter som ikke finnes i productXchange må prosjektet gjøre en annen vurdering av om produktet inneholder stoffer på prioritets- og kandidatlisten som manuell vurdering av EPD eller sikkerhetsdatablad	vurderingen må framgå av et vedlegg til MOP der det framgår hvilke vurderinger som er gjort med tilhørende dokumentasjon					
4.3	For å ivareta substitusjonsplikten skal prosjektet dokumentere hvilke produkter prosjektet har valgt bort	Liste over produkter som er valgt bort skal vedlegges MOP					
5.1	Alle produkter som brukes på overflater innendørs i bygget skal oppfyller kravene gitt i NS- EN 15251 vedlegg C, lavt forurensende. (kan oppfylles med M1-merke eller tilsvarende)	MOP må vise til vedlegg som viser hvordan hvert enkelt produkt med overflater mot innemiljø overholder krav i standard eller merking.					
6.1	Prosjektet skal ikke bruke kobber i tak, fasade og som beslag (unntak ved rehabilitering av verneverdige fasader).	tegninger					
6.2	Prosjektet skal ikke bruke sink i tak, fasade og som beslag	tegninger					

6.3	Prosjektet skal ikke benytte tropisk trevirke	tegninger					
6.4	Prosjektet skal kun benytte trevirke fra dokumentert bærekraftig skogsdrift	For å sikre at treproduktene Statsbygg bruker oppfyller kravene til bærekraftig skogbruk krever Statsbygg					
6.5	Prosjektet skal oppnå minimum 80 % kildesortering, hvorav minimum 60 % sortering på byggeplass	Innrapportert avfallssorteringsgrad i månedsrapportene fra prosjektet					
6.6	Total avfallsmengde for nybyggprosjekter skal ikke overstige 25 kg/m2 BTA. Rivingsprosjekter bør sette seg et eget mål for rivingen tilpasset prosjektet.	Innrapporterte avfallsmengder i månedsrapportene fra prosjektet. SB anbefaler at prosjektet lager et avfallsbudsjett for å synliggjøre hvor mye avfall prosjektet kan tåle					
6.7	Gjenbruk for nybyggprosjekter: prosjektet skal vurdere å finne fram til produktgrupper der prosjektet bruker brukte materialer	Liste over antall enheter av hvert produkt som er gjenbrukt i prosjektet					

BIDRA TIL LOKALE MILJØLØSNINGER

7	Formidle muligheter og tiltak for mobilitetsplanlegging (både fysiske og organisatoriske tiltak) for oppdragsgiver og bruker ved vurdering av lokaliseringalternativer og i prosjektutviklingen. Lage mobilitetsplan for å svare på transportbehovene til prosjektet på en mest mulig miljømessig måte.					
9	Statsbyggs byggeprosjekter skal bidra til godt samspill med omgivelsene, styrke stedets karakter og gi kvaliteter tilbake til omgivelsene.					
10	Byggets plassering på tomten skal ta hensyn til muligheter til å ta i bruk lokal og fornybar energiproduksjon.					
11.2	Entreprenører Statsbygg bruker skal ha et miljøstyringssystem.	Sertifikat eller annen dokumentasjon som viser at entreprenøren har systemet på plass skal være vedlagt MOP				

11.3	leverandører av isolerglassruter til byggeprosjektet skal delta i et retursystem for kasserte PCB-holdige isolerglassruter, jf. avfallsforskriften av 01.06.04 nr. 930 § 14-5					
11.4	Norsk entreprenør (merverdiavgiftsregisteret i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning)	Medlemsbevis fra Grønt punkt.				

[Veileder blågrønn faktor](#)

[Eksempelsamling blågrønn faktor](#)

[Regneark blågrønn faktor](#)

Regnearket skal benyttes i beregningene av blågrønn faktor slik MOP krever. Veilederen og eksempelsamlingen gir råd om bruk rett bruk av regnearket. Lenkene viser til Miljødirektoratet sine sider.

VEILEDER I BRUK AV PRODUCTXCHANGE I BYGGEPROSJEKTENE

Lars Petter Bingh, Elin A. Hansen

- Veilederen viser hvordan entreprenør i byggeprosjekter for Statsbygg bør bruke productXchange i sitt miljøarbeid

DEL 1: SJEKKE AT PRODUKTENE PÅ PROSJEKTET IKKE HAR MILJØGIFTER PÅ PRIORITETS- ELLER KANDIDATLISTEN

HVORFOR MÅ VEILEDERENS DEL 1 FØLGES?

- For å overholde Statsbyggs krav i prosjektet om at byggeprosjektet skal unngå produkter som inneholder stoffer med mer enn 0,1 vektprosent på prioritetslisten og kandidatlisten

1

- Klikk deg inn på brukerstedet for prosjektet for prosjektet ditt, og klikk på «stoffkartotek»

Rediger Inviter bedrift Legg til produkt Legg til dokument Skriv ut QR-kode ▼

Nylig vist ▼

Brukersted HIST

Klikk på linkene under for å se mer informasjon

HIST		Aktive brukersteder ▼		Inviterte bedrifter ▼ ▲	
Produkter	1481	Forslag på uregistrerte brukersteder	0		
Stoffkartotek	115	Inviterte bedrifter	1	Avvik	0
Dokumenter	5	Underordnet brukersted	0		

2

- Klikk på «SDS med filterkriterier»

Rediger Inviter bedrift Legg til produkt Legg til dokument Skriv ut QR-kode ▼

Nylig vist ▼

Brukersted HIST

Stoffkartotek Aktive brukersteder ▼ Inviterte bedrifter ▼ ▲			
Tilbake til brukersted dashboard			
Stoffkartotek	115	Brukersted risikovurderinger	0
Produkter mangler SDS	2	Brukersted informasjonsblader	0
SDS med Filter kriterier	15	Brukersted kommentarer	0
		Farlig avfall	55
		SDS with Lists Criteria	20

3

- Du får nå en liste over alle produkter med innhold eller faresetninger som ligger i prosjektets risikoprofil. Disse krever at du gjør en risikovurdering, og foretar substitusjon om mulig.

 Symbolforklaring

100 resultater per side

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERT AV	LAGT TIL DATO	QA	VIS AKTIVE SDS
3M Scotch-Weld Cleaner Spray 50098 - Sitrusrens Leverandør: 3M Norge A/S	RENGJØRINGSMIDLER	Betonmast Trøndelag AS	02.03.2016	●	

4

- Klikk på de røde kryssene for å se hva slags innhold som medfører treff i risikoprofilen.

Noter deg produktene der det står «[Prioritering](#)» eller «[Kandidat](#)» i kolonnen «treff filter»

Lukk eller trykk Esc

PU 1/500 BYGGSKUM - PU 1/750 BYGGSKUM

 Basert på faremerkingen i SDS har kjemikalie iboende egenskaper som er uønsket og/eller stoffer som er underlagt myndighetspålagte restriksjoner og/eller bedriftsinterne restriksjoner. Les mer om dette her: <http://www.cobuilder.com/Produkter/ProductXchange/Filteroppsett-i-ProductXchange/> Vennligst gjør en risikovurdering av produktet for å redusere risiko ved bruk, eller bytt ut produktet hvis dette er relevant/mulig. Se forøvrig kommentar fra selskapets administrator nederst på siden for nærmere beskrivelse, hvis dette er tilgjengelig.

SDS setning/element Stoff	Treff filter
R40 - Mulig fare for kreft.	R-setninger
R64 - Kan skade barn som får morsmelk.	R-setninger
85535-85-9 - Alkaner, C14-17, klorerte	CAS Nummer
106-97-8 - Butan	Begrensningslisten tillegg - REACH Annex XVII
75-28-5 - Isobutan	Begrensningslisten tillegg - REACH Annex XVII
85535-85-9 - Alkaner, C14-17, klorerte	Sjekkliste A20 BREEAM-NOR
85535-85-9 - Alkaner, C14-17, klorerte	Prioritering

5

- Produktene med treff på «prioritet» eller «kandidat» skal ikke benyttes i Statsbygg sine byggeprosjekter. Disse må erstattes med andre produkter som kan fylle tilsvarende funksjon, men som ikke gir treff på prioritet eller kandidat
- For å finne alternative produkter og begrunne valget av alternativt produkt må du bruke risikovurderingsmulighetene i productXchange som beskrevet i del 2 i veilederen.
- Merk at productXchange sitt filter kun virker på produkter som har produktdatablad i stoffkartoteket. Øvrige produkter i bygget må sjekkes i tillegg.

DEL 2: RISIKOVURDERING – SUBSTITUSJONSVURDERING

HVORFOR MÅ VEILEDERENS DEL 2 FØLGES?

- For å overholde substitusjonsplikten i produktkontrolloven
- § 3 a: Virksomhet som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre virkning som nevnt i § 1 skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.
- Omforent praksis i byggebransjen om at produkter med rødt kryss på trefflisten i productXchange skal substitusjonsvurderes

HVORDAN FINNE ALTERNATIVE PRODUKTER?

- Den viktigste delen av arbeidet med substitusjon er å vite hvilke produkter som kan sammenlignes
- Du kan søke i databasen til productXchange, eller innhente informasjon om andre/nye produkter som du kjenner til
- Risikovurdering i productXchange er forklart i det følgende

PRAKTISKE TIPS

Innhent informasjon fra de som arbeider med produktet du skal risikovurdere – de vet best hvilke andre produkter som kan brukes på samme måte mht funksjonskrav:

*temperatur
herdetid
etc.*

Dersom prosjektet stiller spesifikt krav til bruk av et produkt, bør en risikovurdering opplyse om dette for å forklare hvorfor mindre skadelige alternativer ikke er valgt.

**ALLE PRODUKTER MED DETTE SYMBOLET INNEHOLDER STOFFER
SOM ER I KONFLIKT MED PROSJEKTETS RISIKOPROFIL.
DISSE SKAL RISIKOVURDERES / SUBSTITUERES.**

 Symbolforklaring 100 resultater per side

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERT AV	LAGT TIL DATO	QA	VIS AKTIVE SDS
Bostik All Season Hand Leverandør: Bostik AS	FUGESKUM	Statsbygg	20.05.2016	●	 01
Bostik Fugeskum Professional (4020) Leverandør: Bostik AS	FUGESKUM	Statsbygg	20.05.2016	●	 00
NBS Byggeskum 581 Leverandør: Dana Lim A/S	FUGESKUM	Statsbygg	20.05.2016	●	 00

OBS! Som regel vil man kunne
finne alternativer med lavere risiko,
hvilket innebærer substitusjonsplikt.
Om alternativene har samme risikonivå
kan konklusjonen være akseptabel bruk.
Eksempel på dette vist i siste slide.

**STOFFKARTOTEKETS MODUL FOR
RISIKOVURDERING SKAL BENYTTES
FOR Å DOKUMENTERE PROSESSEN.**
klikk

Lukk eller trykk Esc

Kommentar
Funksjoner i denne seksjonen

Informasjonsblad
Funksjoner i denne seksjonen

Risikovurdering
Funksjoner i denne seksjonen

Test
Velg brukersted her

Opprett ny

Risikovurdering mal

Risikovurdering liste

Brukersted Test

Opprett ny risikovurdering

Søk i Produkter og SDSs for å gjøre ny risikovurdering. Legg til SDS fra brukersted o Klikk på "legg til" for å legge til de produkter/SDSs du ønsker å sammenligne.

Søk etter sikkerhetsdatablad:

Brukersted: Test

Sammendrag: Følgende elementer er lagt til for å opprette risikovurdering

Symbolforklaring

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	QA
Bostik Fugeskum Professional (4020)	FUGESKUM	Bostik AS	●

✓ Velg alle
✗ Slett

☒ U05540 FUGESKUM
☐ U05550 BRANNFUGESKUM

Søk

▼

▼

▼

50 resultater per side
▼

FJERN SDS

Fjern

14

VELG PRODUKTER SOM KAN BENYTTES TIL SAMME FORMÅL.
HER BØR MAN LEGGE TIL ALTERNATIVER UTEN ELLER MED
FÆRRE FARESETNINGER SOM ER I KONFLIKT MED
PROSJEKTETS RISIKOPROFIL.

Leverandør Navn eller identifikatorer CAS number 1 selected Søk

Søk resultater: 63 treff

Symbolforklaring 50 resultater per side

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	QA				LEGG SDS TIL SAMMENLIGNE
101 BYGGSKUM	FUGESKUM	Releka AS	●	✗	00	⚠	Legg til ✓
101 MILJØBYGGSKUM	FUGESKUM	Releka AS	●		00	⚠	Legg til ✓
1-K MONTASJESKUM BOKS 600 ML	FUGESKUM	Würth Norge AS	●	✗	01	⚠	Legg til ✓
BATEK TETNINGSSKUM	FUGESKUM	Batek AS	●		00	⚠	Legg til ✓
Bostik All Season Hand	FUGESKUM	Bostik AS	●	✗	01	⚠	Legg til ✗
Bostik All Season Multicap	FUGESKUM	Bostik AS	●	✗	00	⚠	Legg til ✓

Lukk eller trykk Esc

Kommentar
Funksjoner i denne seksjonen

Informasjonsblad
Funksjoner i denne seksjonen

Risikovurdering
Funksjoner i denne seksjonen

Test
Velg brukersted her

Opprett ny Risikovurdering mal Risikovurdering liste

Brukersted Test
Gjør risikovurdering
Gjør risikovurdering

NÅR DU HAR LAGT TIL PRODUKTENE DU ØNSKER Å
SAMMENLIGNE: ANGI EKSPONERING, LIKT FOR ALLE

< Tilbake Neste

Du har valgt følgende produkter for sammenligning

Veiledning: ▼

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	QA	BRUKSMÅTE (se veiledning)	BRUKSHYPPIGHET (se veiledning)
PU Helårsskum (NBS) GL	FUGESKUM	Den Braven Scandinavia A/S	●	Middels eksponering ▼	Svært ofte brukt ▼
Bostik All Season Hand	FUGESKUM	Bostik AS	●	Middels eksponering ▼	Svært ofte brukt ▼
GRAFT Miljøskum	FUGESKUM	Polyseam AS	●	Middels eksponering ▼	Svært ofte brukt ▼

< Tilbake Neste

Kriterier for vurdering av bruksmåte:

Indeks:	Egenskaper/betydning	Eksempler på typiske bruksmåter
7	Svært stor sannsynlighet for eksponering	▪ sprøytepåføring ▪ aerosoldannelse ▪ lekkasje i trykksystem ▪ nedbrytning pga. oppvarming
5	Stor sannsynlighet for eksponering	▪ åpne kar ▪ påføring på større flater ▪ oppvarming av væsker ▪ støvdannelse ved bearbeiding
3	Middels sannsynlighet for eksponering	▪ delvis lukket system ▪ vaskemaskiner ▪ lukkede avfettingskar
1	Eksponering lite sannsynlig	▪ lukket system

**SYSTEMET BEREGNER
AUTOMATISK RISIKO FOR
HELSE/ MILJØ/ BRANN**

Risiko =
Faresetning x Bruksmåte
x Brukshyppighet

Kriterier for vurdering av brukshyppighet:

Indeks:	Egenskaper/betydning	Eksempel på innordning
4	Svært hyppig	▪ daglig og 1 time eller mer
3	Hyppig	▪ daglig, men mindre enn 1 time per dag
2	Nokså sjeldent	▪ ukentlig, men mindre enn 1 time per uke
1	Sjeldent	▪ mindre enn ukentlig og mindre enn 1 time per måned

Kommentar

Funksjoner i denne seksjonen

Informasjonsblad

Funksjoner i denne seksjonen

Risikovurdering

Funksjoner i denne seksjonen

Test

Velg brukersted her

[Opprett ny](#) [Risikovurdering mal](#) [Risikovurdering liste](#)

Brukersted Test

Legg til merknader, status og konklusjon

Legg til merknader, status og konklusjon for eksisterende risikovurderinger

Velg status and legg til merknader for hvert valgte produkt

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
Bostik All Season Hand	FUGESKUM	Bostik AS	36	0	0	36		 01
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer)								Rød status ▼
HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
GRAFT Miljeskum	FUGESKUM	Polyseam AS	0	0	0	0		 00
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer)								Rød status ▼
HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
PU Helårsskum (NBS) GL	FUGESKUM	Den Braven Scandinavia A/S	0	0	84	84		 00
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer)								Rød status ▼

SYSTEMET BEREGNET
RISIKO-VERDIER.

DU MÅ NÅ GÅ INN I
STOFFDATABLADENE OG
HENTE MER INFORMASJON.

**RISIKOVURDERING DOKUMENTERES VED AT DU VURDERER ALLE
PRODUKTENES FARESETNINGER OG EKSPONERINGSKONTROLL**
(Relevant info limes inn som produktkommentar.)

Velg status and legg til merknader for hvert valgte produkt

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA
GRAFT Miljøskum	FUGESKUM	Polyseam AS	0	0	0	0	●
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer) Faresetninger / eksponeringskontroll							 Grønn status ▼
PU Helårsskum (NBS) GL	FUGESKUM	Den Braven Scandinavia A/S	0	0	84	84	●
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer) Faresetninger / eksponeringskontroll							 Gul status ▼
Bostik All Season Hand	FUGESKUM	Bostik AS	36	0	0	36	●
Klikk her for å skrive inn produktkommentarer (maks 1000 karakterer) Faresetninger / eksponeringskontroll							 Rød status ▼

**BASERT PÅ SAMLET
VURDERING KAN DU
SETTE STATUS FOR DE
ULIKE PRODUKTENE**

RISIKO	BOSTIK All season	GRAFT miljøskum	PU Helårsskum
Helse	36	0	0
Miljø	0	0	0
Brann	0	0	84
SUM	36	0	84
Risikosestninger Kategorier fordelt på helse, miljø og brann. Rød tekst angir de mest kritiske iht prosjektets risikoprofil.	Helse H315, H319, H317, H334, H335, H351, H373 , EUH204, H302/332 Miljø ingen Brann H222 (R12)	Helse ingen Miljø ingen Brann H222 (R12) , H229	Helse R36/37/38, R42/43 Miljø ingen Brann R12 , R20/22
Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr	- God generell ventilasjon - Unngå hudkontakt - Egnet kjeledress - Godkjente vernebriller - Vernehansker av butylgummi - Kan være behov for åndedrettsvern med kombinasjonsfilter	- Visir / vernebriller - Vernehansker normalt ikke nødvendig - Gassmaske med filter A eller støvfilter P2 kan behøves - Bruk av barriere krem anbefales	- Luftgjennomblåsing / punktutsuging - Halv- / helmasker med egnet filter - Hansker, ansiktsvern, spesialarbeidstøy - Vask etter bruk og i alle pauser

EKSEMPEL PÅ
HVORDAN DU KAN
SETTE OPP
SAMMENLIGNINGEN
FOR DEG SELV.

Kommentar

Funksjoner i denne seksjonen

Informasjonsblad

Funksjoner i denne seksjonen

Risikovurdering

Funksjoner i denne seksjonen

Test

Velg brukersted her

Opprett ny

Risikovurdering mal

Risikovurdering liste

Brakersted Test

Legg til merknader, status og konklusjon

Legg til merknader, status og konklusjon for eksisterende risikovurderinger

Risikovurdering navn:

Fyll ut

Sjekk at informasjonen under er korrekt:

(Alle felt under må være fylt ut)

Navn:

Elin Hansen

E-post:

elinanita.hansen@statsbygg.no

Mobiltelefonnr.:

48234334

Konklusjon:

Fyll ut

BESKRIV KONKLUSJONEN DIN MHT

- BEGRUNN VALGT PRODUKT OG
- RUTINER FOR EKSPONERINGSKONTROLL

< Tilbake

Lagre

Stoffkartotek

Aktive brukersteder

Inviterte bedrifter

[Tilbake til brukersted dashboard](#)

Stoffkartotek	3	Brukersted risikovurderinger	1	Farlig avfall	3
Produkter mangler SDS	0	Brukersted informasjonsblader	0	SDS with Lists Criteria	2
SDS med Filter kriterier	2	Brukersted kommentarer	0		

 Symbolforklaring

100 resultater per side

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERT AV	LAGT TIL DATO	QA	VIS AKTIVE SDS			
Bostik All Season Hand Leverandør: Bostik AS	FUGESKUM	Statsbygg	20.05.2016					

[Opprett ny](#) [Risikovurdering mal](#) [Risikovurdering liste](#)

Brukersted Test Risikovurdering liste

Vis liste over dine risikovurderinger

NÅ VIL DU FINNE RISIKOVURDERINGEN PÅ DITT BRUKERSTED,
OG TILKNYTTET DET AKTUELLE PRODUKTET.

50 resultater per side

NAVN	BRUKERSTED	OPPRETTET AV BRUKER	OPPRETTET AV BEDRIFT	OPPRETTET DATO	
TEST fugeskum	Test	Elin Hansen	Statsbygg	20.05.2016	

klikk

Kommentar

Funksjoner i denne seksjonen

Informasjonsblad

Funksjoner i denne seksjonen

Risikovurdering

Funksjoner i denne seksjonen

Test

Velg brukersted her

Opprett ny

Risikovurdering mal

Rediger risikovurdering

Risikovurdering liste

Brukersted Test

Risikovurderingsrapport

TEST fugeskum

Bedrift: Statsbygg | Brukersted: Test

Dato: 20.05.2016 | Tidspunkt: 15:02

Konklusjon

GRAFT Miljøsikum = Lavest score og minst behov for verneutstyr / eksponeringskontroll. Ved bruk av produktet gjelder (ref. SDS kap 8.2): Bruk visir eller vernebriller. Vernehansker er normalt ikke nødvendige på grunn av egenskapene til dette produktet. Vernehansker kan være nødvendige på grunnlag av andre arbeidsforhold, f.eks. mekanisk risiko, temperaturforhold eller mikrobiologiske farer. Spesielt følsomme personer kan bruke hansker som er merket med "Low Chemical resistant" eller "Waterproof" eller med angitt piktogram. Anvend passende beskyttelse ved utilstrekkelig ventilasjon. Gassmaske med filter A (brun) eller støvfilter IIB (P2) kan behøves. Bruk av barriere krem anbefales.

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
GRAFT Miljøsikum	FUGESKUM	Polyseam AS	0	0	0	0		
Helse: ingen. Miljø: ingen. Brann: H222 (R12), H229 Eksponeringskontroll: Visir / vernebriller. Vernehansker normalt ikke nødvendig. Gassmaske med filter A eller støvfilter P2 kan behøves. Bruk av barriere krem anbefales.								STATUS:
HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
PU Helårssikum (NBS) GL	FUGESKUM	Den Braven Scandinavia A/S	0	0	84	84		

RESULTATET AV
RISIKO-
VURDERINGEN
BLE SUBSTITUSJON:
FRA BOSTIK TIL
GRAFT.

Brukersted Øst-Riv AS (Invitert) Risikovurderingsrapport

Alkylatbensin 2T og 4T - NIH 2016

Bedrift: Øst-Riv AS | Brukersted: Øst-Riv AS (Invitert)

Dato: 08.02.2016 | Tidspunkt: 09:02

Konklusjon

Felles risikovurdering for både 2T og 4T alkylatbensin. Prduktene har samme egenskaper og samme verdi med hensyn på helse, miljø, brann & eksplosjon. Ved bruk må spesielle forholdsregler følges i forhold til bruk og oppbevaring. Bør kun benyttes i godt ventilerte områder. Bør fylles på en måte som minimerer risiko for søling og innånding. Benytt verneutstyr ved behov. Øyespylingsmuligheter. Duj nær arbeidsplassen. Personer som er i direkte kontakt med væsken må vaske huden ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett. Vask hud som er blitt tilsølt og bruk en fet hudkrem jevnlig for å erstatte utvasket hudfett. Ved svelging må ikke brekning fremkalles, lege kontaktes omgående. Unngå utslipp til miljøet. Se helse-, miljø- og sikkerhets- (HMS) datablad for ytterligere informasjon. Ved brannslukking brukes skum, pulver, karbondioksid eller sand. Bruk IKKE vann ved brannslukking. Det konkluderes med at produktene kan brukes da risikoen anses som håndterbar og alternative produkter med tilsvarende funksjon og lavere risiko ikke er kjent.

HANDELSNAVN	PRODUKTTYPE	LEVERANDØR	HELSE	MILJØ	BRANN & EKSPLOSJON	SAMMENLAGT	QA	
Alkylatbensin 2T	BENSINER	Statoil Norge AS	63	45	45	153		
R40 Mulig fare for kreft R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.							STATUS:	
Alkylatbensin 4T	BENSINER	Statoil Norge AS	63	45	45	153		
R40 Mulig fare for kreft R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.							STATUS:	

Opprettet av: Erlend Andersen

E-post: erlend@ost-riv.no

Mobilnr.: 97545034

Skriv ut PDF

Send risikovurdering

EKSEMPEL PÅ
RISIKOVURDERING
UTEN SUBSTITUSJON

DEL 3: SJEKKE AT PRODUKTENE PÅ PROSJEKTET ER DOKUMENTERT I HENHOLD TIL DOK-FORSKRIFTEN OG REACH

HVORFOR MÅ VEILEDERENS DEL 3 FØLGES?

- For å sikre at nødvendige og lovpålagte Sikkerhetsdatablader og Ytelseserklæringer blir levert på prosjektet.
- Sikkerhetsdatabladene skal leveres for å sikre at produktene ikke inneholder stoffer fra prioritets- eller kandidatlisten og dokumenteres iht. til REACH.
- Ytelseserklæringer skal leveres for å sikre at relevante miljødata fremkommer på aktuelle produkttyper hvor det ikke er krav til Sikkerhetsdatablader, og at produktene dokumenteres iht. DOK-forskriften.

Produkter som ikke har nødvendig produktdokumentasjon iht DOK-forskriften og REACH registrert i ProductXchange, vil ligge som AVVIK på prosjektet.

[Hjem](#)
[Om oss](#)
[Hjelp](#)
[Opplæring & kurs](#)
[Kontakt oss](#)

Norsk

Du er her: Test

Brukersted & Produkter

I denne seksjonen:

- Vis brukersted
- Produkter
- Stoffkartotek
- Avvik
- Opprett brukersted
- Brukersteddetaljer
- Tilpass filter
- Brukerstedinformasjon
- Risikovurdering
- Informasjonsblad
- Avfallsplan
- Eksponeringsregister

[Dashboard](#)
[Min organisasjon](#)
[Informasjonsblad](#)
[Risikovurdering](#)
[Verktøy](#)
[Min brukerkonto](#)

[Rediger](#)
[Inviter bedrift](#)
[Legg til produkt](#)
[Legg til dokument](#)
[Skriv ut](#)
[QR-kode](#)

Nylig vist -

Brukersted Test

02

Warning!

Brukerstedet har 02 produkter som inneholder stoffer krever registrering av ansatte som utsettes for disse.
 Vennligst opprett register over eksponerte brukere i samsvar med nasjonale regler.

Skjul

Klikk på linkene under for å se mer informasjon

Test

Aktive brukersteder

Inviterte bedrifter

Produkter	15	Forslag på uregistrerte brukersteder	0	
Stoffkartotek	3	Inviterte bedrifter	0	Avvik 12
Dokumenter	0	Underordnet brukersted	0	

ProductXchange

Hjem Om oss Hjelp Opplæring & kurs Kontakt oss

Du er her: Test

Norsk

Brukersted & Produkter

I denne seksjonen:

- Vis brukersted
- Produkter
- Stoffkartotek
- Avvik
- Opprett brukersted
- Brukersteddetaljer
- Tilpass filter
- Brukerstedinformasjon
- Risikovurdering
- Informasjonsblad
- Avfallsplan
- Eksponeringsregister
- Inviter bedrift
- Inviter brukersted
- Produktlogg
- Ventende Produkter
- Mål for substitusjon av kjemikalier
- Brukersted status

Dashboard Min organisasjon Informasjonsblad Risikovurdering Verktøy Min brukerkonto

Vis Rediger Inviter bedrift Legg til produkt Legg til dokument

Nylig vist -

Brukersted Test

Warning! Brukerstedet har 02 produkter som inneholder stoffer krever registrering av ansatte som utsettes for disse. Vennligst opprett register over eksponerte brukere i samsvar med nasjonale regler.

Skjul

Avvik

Tilbake til brukersted dashboard

Velg produkttype

Produkter mangler SDS 5 Produkter mangler DoP 7

Dette er en oversikt over produkter som mangler ett eller flere lovpålagte dokumenter i systemet. Dette gjelder Sikkerhetsdatablad og Ytelseserklæring

Produkter mangler DoP

Åpnet (7) Lukket (0)

Filtere:

Symbolforklaring

50 resultater

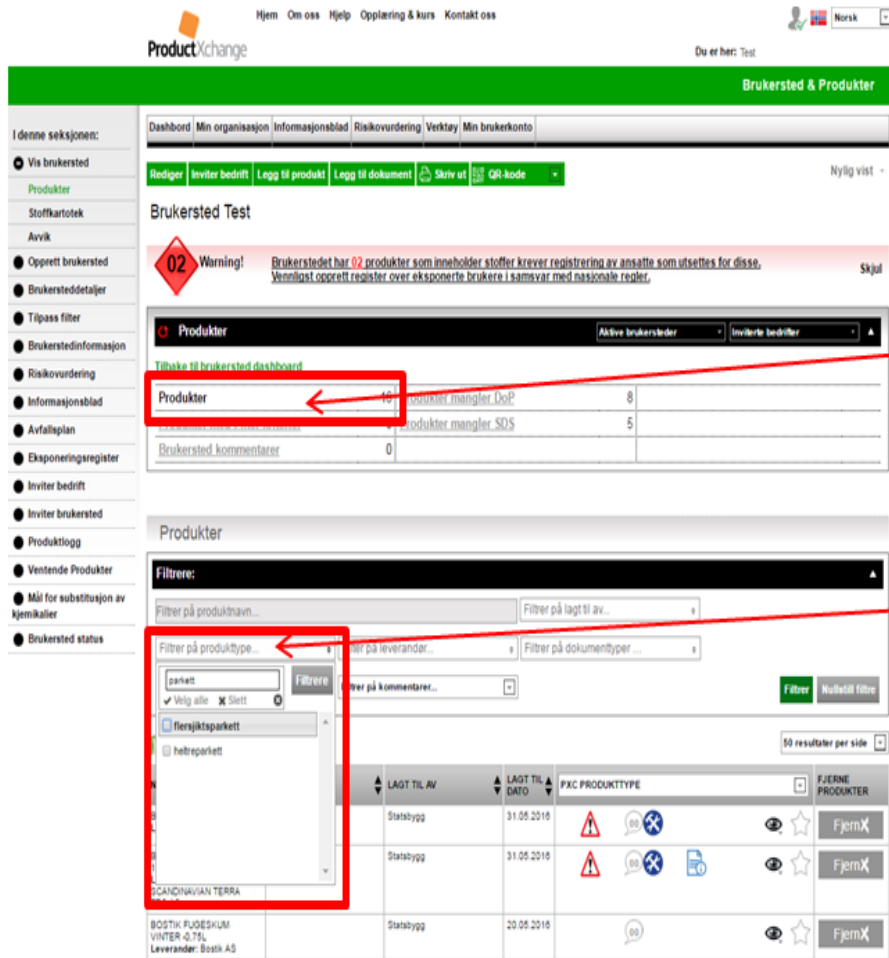
FORESPURT AV	NAVN	PRODUKTTYPE	LEVERT AV	PRODUCT STATUS	SENDE TILBAKE MELDINGER
	BESKYTTELSESDUK 1,5X2,0M 20M2 Leverandør: SCANDINAVIAN TERRA TEC AS	gestekstall	Statsbygg	00	00
	GRAN 18X120 UNDERPANEL Leverandør: Stangestovene AS	kledningsbord og panelbord	Statsbygg	00	00
	KLEDNINGSPL 6X1200X3200MM Leverandør: Juvanson Norge	fibrementplate	Statsbygg	00	00
	KOBBERRØR 12X1,2X2750 MM H&K F&R Leverandør: Purus Jot AS	samløst rundt kobberør	Statsbygg	00	00
	MDF E1 22 MM 244X122 CM BYGGFORM Leverandør: ByggForm AS	treplate	Statsbygg	00	00
	PARKETT MASSIV EIK ANTIQUE Leverandør: Boen Foss AS	gulvboard av tre, kledningsbord og panelbord	Statsbygg	00	00
	SPONPL TAKTRO 18X820X2418 FORESTIA Leverandør: Bygga - Forestia	spanplate	Statsbygg	00	00

Produkter som mangler
Sikkerhetsdatablad (REACH)

Produkter som mangler
Ytelseserklæring (DOK-Forskriften)

For å lukke avviket, sender man
en tilbakemelding til bedriften
som har levert produktet på
prosjektet.

Hvordan finne frem Ytelseserklæring på aktuelle produkttyper i ProductXchange (1/3)

ProductXchange Hjøm Om oss Hjelp Opplæring & kurs Kontakt oss

Da er her: Test

Brukersted & Produkter

I denne seksjonen:

- Via brukersted
- Produkter**
- Stoffkartotek
- Avvik
- Opprett brukersted
- Brukersteddetaljer
- Tilpass filter
- Brukerstedinformasjon
- Risikovurdering
- Informasjonsblad
- Avfallsplan
- Eksponeringsregister
- Inviter bedrift
- Inviter brukersted
- Produktlogg
- Ventende Produkter
- Mål for substitusjon av kjemikalier
- Brukersted status

Brukersted Test

02 Warning! Brukerstedet har 02 produkter som inneholder stoffer krever registrering av ansatte som utsettes for disse. Vennligst opprett register over eksponerte brukere i samsvar med nasjonale regler.

Produkter

Tilbake til brukersted dashboard

Produkter	Antall produkter mangler DoP	Antall produkter mangler SDS
Brukersted kommentarer	0	0

Produkter

Filtere:

Filter på produktnavn... Filter på lagt til av...

Filter på produkttype... Filter på leverandør... Filter på dokumenttype...

Filter på kommentarer...

50 resultater per side

	LAGT TIL AV	LAGT TIL DATO	FXC PRODUKTTYPE	FJERN PRODUKTER
SCANDINAVIAN TERRA	Statsbygg	31.05.2016	⚠️	Fjern
BOSTIK FUGESKUM VINTER 0,75L	Statsbygg	31.05.2016	⚠️	Fjern
Leverandør: Bostik AS	Statsbygg	20.06.2016	⚠️	Fjern

Velg «Produkter» på ditt dashboard

Velg aktuelle produkttyper

Hvordan finne frem Ytelseserklæring på aktuelle produkttyper i ProductXchange (2/3)

ProductXchange

Hjem Om oss Hjelp Opplæring & kurs Kontakt oss

Du er her: Test

Brukersted & Produkter

I denne seksjonen:

- Vis brukersted
- Produkter
- Stoffkartotek
- Avvik
- Opprett brukersted
- Brukersteddetaljer
- Tilpass filter
- Brukerstedinformasjon
- Risikovurdering
- Informasjonsblad
- Avfallsplan
- Eksponeringsregister
- Inviter bedrift
- Inviter brukersted
- Produktlogg
- Ventende Produkter
- Mål for substitusjon av kjemikalier
- Brukersted status

Dashbord Min organisasjon Informasjonsblad Risikovurdering Verktøy Min brukerkonto

Rediger Inviter bedrift Legg til produkt Legg til dokument Skriv ut QR-kode Nylig vist

Brukersted Test

Warning! Brukerstedet har 02 produkter som inneholder stoffer krever registrering av ansatte som utsettes for disse. Vennligst opprett register over eksponerte brukere i samsvar med nasjonale regler.

Produkter

Tilbake til brukersted dashboard

Produkter	16	Produkter mangler DoP	8
Produkter med Filter kriterier	0	Produkter mangler SDS	5
Brukersted kommentarer	0		

Produkter

Filtere: 2 treff

Filter på produktnavn... Filter på lagt til av...

2 valgt Filter på leverandør... Filter på dokumenttype...

Filter på favoritter... Filter på kommentarer...

Filter Nullstille

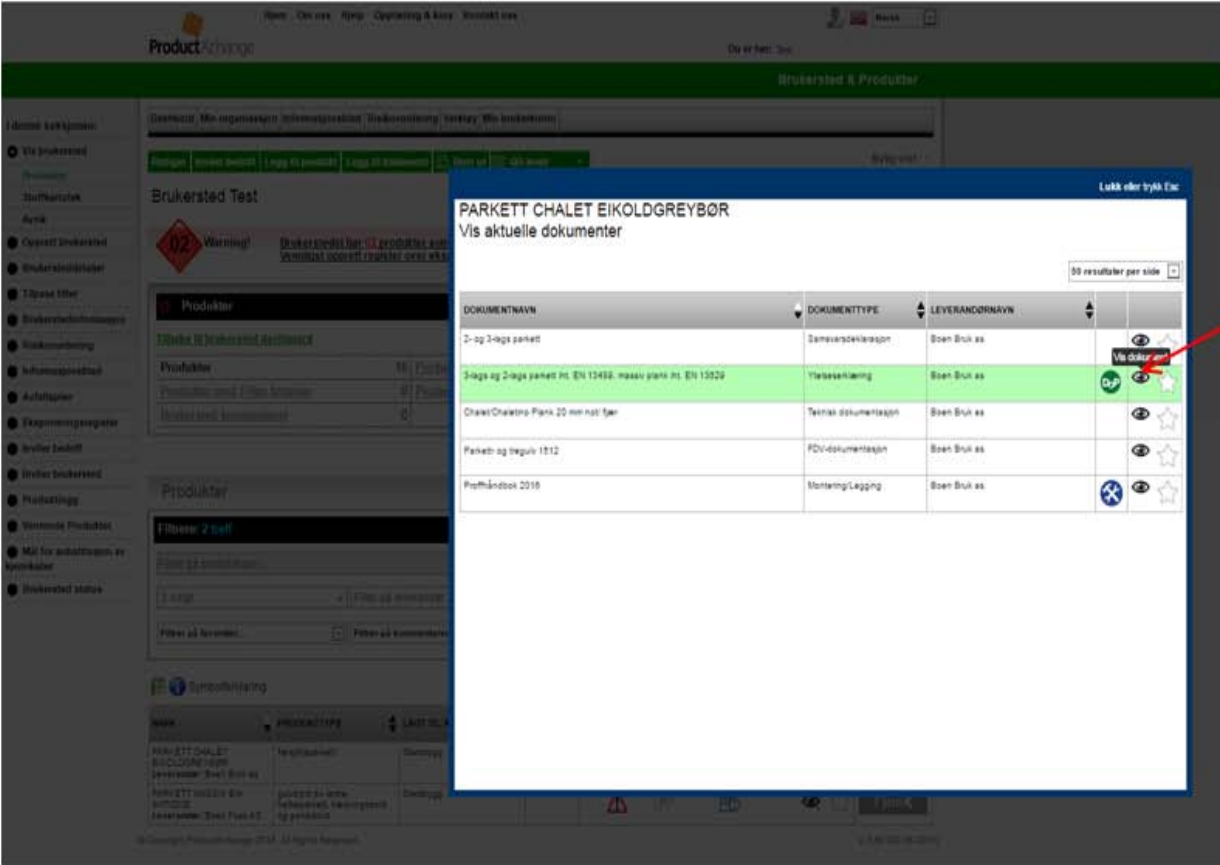
Symbolforklaring

NAV	PRODUKTTYPE	LAGT TIL AV	LAGT TIL DATO	PXC PRODUKTTYPE	FJERN PRODUKTER
PARVETT CHALET EIK/DØREYBOM Leverandør: Boen Bruk as	fensktapenett	Statsbygg	10.06.2016	Vis dokumenter	FjernX
PARVETT MASSIV EIK ANTIQUE Leverandør: Boen Foss AS	gulvbeard av tre, reiseplaner, kledningsbord og panelbord	Statsbygg	31.06.2016	Vis produkter	FjernX

© Copyright ProductXchange 2016. All Rights Reserved.

Klikk på og velg «Vis dokumenter»

Hvordan finne frem Ytelseserklæring på aktuelle produkttyper i ProductXchange (3/3)

PARKETT CHALET EIKOLDGREYBØR
Vis aktuelle dokumenter

00 resultater per side

DOKUMENTNAVN	DOKUMENTTYPE	LEVERANDØRNAVN	
2- og 3-lags parkett	Samvarende erklæring	Boen Bruk as	
3-lags og 2-lags parkett iht. EN 13490, massiv plank iht. EN 13520	Ytelseserklæring	Boen Bruk as	
Chalet/Chaletto Park 20 mm net 5er	Technic dokumentasjon	Boen Bruk as	
Parkett og tegulv 1512	PDV-dokumentasjon	Boen Bruk as	
Profilåndek 2018	Montering/Legging	Boen Bruk as	

Klikk på for å åpne Ytelseserklæringen

Sjekk om noen
kjemikalier er
nevnt under punkt
7 i
ytelseserklæringen

YTSELSEERKLÆRING DOP 4658 - 1.1-07.2015

- Entydig identifikasjonskode for produkttypen:**
3-lags og 2-lags parkett iht. EN 13489, massiv parkett iht. EN 13679
- 2. Type-, parti- eller serienummer eller en annen form for angivelse som muliggjør identifisering av byggevarer i samsvar med artikkel 11 nr. 4:**
Economy, Economy Plus, Prestige, Traffic, Maxi, Finesse, Noble, Home 3-stav, Home park, Boen 3-stav, Boen 4-stav, Boen 2-stav, Boen park, Strongline, Chalet, Chateau, Boen massiv park
- 3. Produsentens tilskilte bruksområder for byggevarer, i samsvar med den relevante harmoniserte tekniske spesifikasjonen**
innendørs gulv
- 4. Navn, registrert varemerke og kontaktadresse til produsenten i henhold til artikkel 11 nr. 5:**
BOEN Bruk AS, Toppostveien 406-408, 4658 Tivert, Norway
BOEN Parkett Deutschland GmbH & Co KG, Industriestrasse 41, 23879 Moen, Germany
BOEN Latsva, Igo Street 5, 21412 Kietarkien, Siikertu s.a.v, Lithuania
BOEN UK Ltd, 520-522 Beech Drive, Harbury Trading Estate, Harbury, Worcestershire DY10 4JE, UK
BOEN Harwood Flooring Inc, 1825 Business Park Blvd, Suite B, Daytona Beach, FL 32114, USA
Boen Asia, Unit D, 21/F, Seabright Plaza, 9-23 Shui Street, Tin Hau, Hong Kong
- 5. Navn og kontaktadresse til godkjent representant hvis mandat omfatter oppgavene angitt i artikkel 12 nr. 2 (om relevant):**
-
- 6. Det eller de systemer for vurdering og kontroll av byggevarers konstante ytelse, som fastlagt i vedlegg V, System 3**
- 7. Dersom ytelseserklæringen gjelder en byggevarer som omfattes av en harmonisert standard: Det meldte organs navn og identifikasjons-nummer, om relevant) har utført i samsvar med system (beskrivelse av tredjemansoppgaver som fastlagt i vedlegg V) og har utstedt (sertifikat for konstant ytelse, samsvarssertifikat for produksjonskontroll i fabrikk, prøving, -beregningsrapporter- alt etter hva som er relevant**

Hochtachnologia Zelischer Weg 24 D-01227 Dresden (not. 0766) Formaleinsyd ZCP Tetsna kontrollorga Tetsna kontrollorga	IES Ges.m.b.H. Peroldstr. 45 A-4017 Linz (not. 1332) Brannmestand Ikke relevant Tetsna kontrollorga Tetsna kontrollorga Tetsna kontrollorga	Ikke relevant Tetsna kontrollorga Tetsna kontrollorga Tetsna kontrollorga
--	---	--
- 8. Dersom ytelseserklæringen gjelder en byggevarer som det er utstedt en teknisk vurdering for:**
- 9. Angitt ytelse**

Produkt	Tykkelse	Densitet	Brannmestand	Formaleinsyd klasse	Innhold av Pentachlorophenol	Brudstyrke	Varmeledningstall	Friskjon	Holdbarhetsklasse
Economy	9,5mm	>= 650 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	NPD	0,15 W/mK	NPD	Klasse 1
Noble	9,8mm	>= 650 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	NPD	0,15 W/mK	NPD	Klasse 1
Prestige, Maxi, Finesse, Economy Plus	10,5 mm	>= 550 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	NPD	0,15 W/mK	NPD	Klasse 1
Traffic	12,5 mm	>= 650 kg/m³	DN-11 (CF-11 på forespørsel)	E1	Ikke funnet	NPD	0,15 W/mK	NPD	Klasse 1
Home 3-stav/4-stav/park	13 mm	>= 550 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	NPD	0,14 W/mK	NPD	Klasse 1
Boen 3-stav/4-stav/park	14 mm	>= 550 kg/m³	DN-11 (CF-11 på forespørsel)	E1	Ikke funnet	NPD	0,14 W/mK	NPD	Klasse 1
Boen 2-stav (Strongline)	21 mm	>= 500 kg/m³	DN-11 (CF-11 på forespørsel)	E1	Ikke funnet	NPD	0,14 W/mK	NPD	Klasse 1
Boen Chalet/ Chateau	20 mm	>= 550 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	NPD	0,14 W/mK	NPD	Klasse 1
Boen 2-stav	23 mm	>= 500 kg/m³	DN-11	E1	Ikke funnet	3,73 kN/50cm	0,14 W/mK	NPD	Klasse 1
Boen massiv park	20 mm	>= 650 kg/m³	CF-11	E1, (E2)	Ikke funnet	NPD	0,17 W/mK*	NPD	Klasse 1

NPD: No Performance Determined
- 10. Ytelsen for varen som angitt i nr. 1 og 2, er i samsvar med ytelsen angitt i nr.9. Denne ytelseserklæringen er utstedt på eget ansvar av produsenten, som angitt i nr. 4. Undertegnet for og på vegne av produsenten av:**

TITTEL I VERSALER MAKS TO I MINED

Sjekk punkt 9 i ytelseserklæringen, og se om informasjonen som er gitt som spesifikke kjemikalier stemmer med krav til miljøgifter og emisjoner i prosjektet.

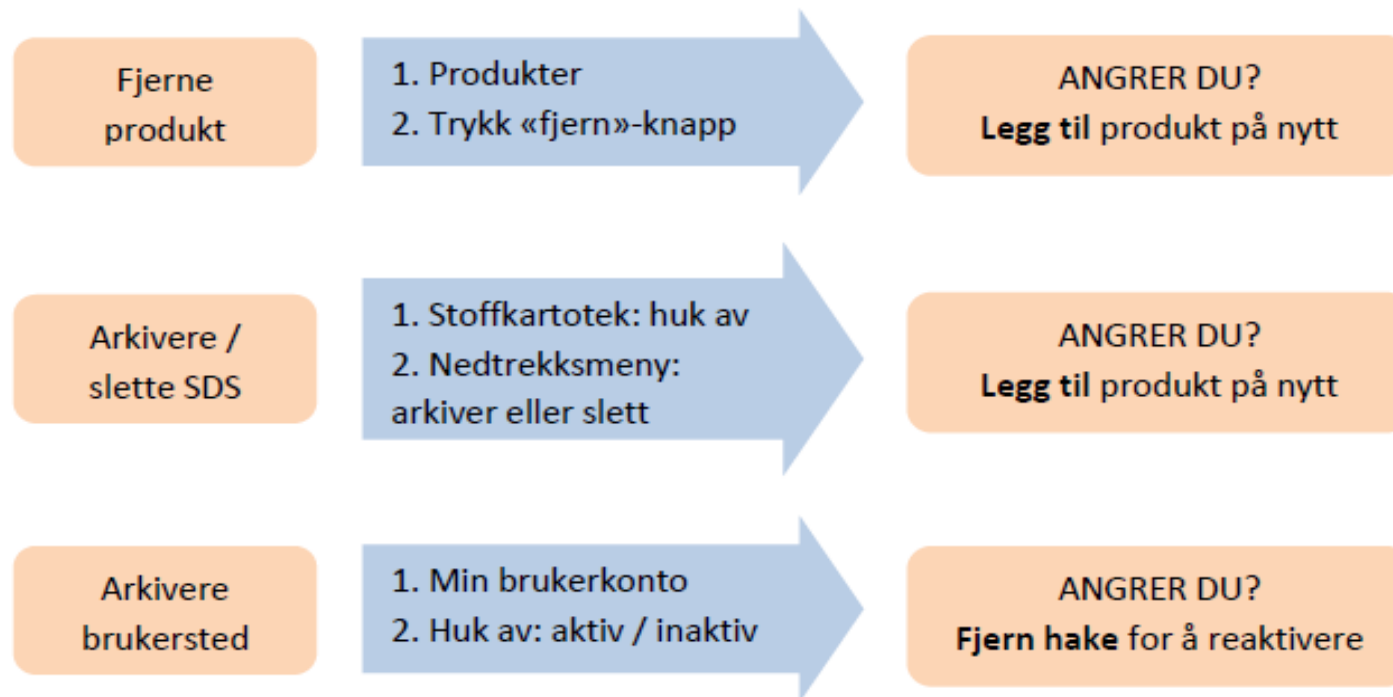
Formaldehyd klasse	Innhold av Pentachlorophenol	Brudds
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	NPD
E1	ikke funnet	3,734kN
E1/(E0)	ikke funnet	NPD

NPD: No F

- Følger du både del 1, 2 og 3 i veilederen overholder du både Statsbyggs og myndighetens krav på miljøgiftområdet for produkter i bygget med produktdatablad i stoffkartoteket.

ProductXchange: arkivering

OBS! Vil du redigere noe i stoffkartoteket på et brukersted som har blitt arkivert?
Reaktiver brukersted før du gjør endringer, og arkiver på nytt etterpå.

2. ARKIVERE / REAKTIVERE BRUKERSTED

[Dashbord](#)
[Min organisasjon](#)
[Informasjonsblad](#)
[Risikovurdering](#)
[Verktøy](#)
[Min brukerkonto](#)

- > Brukersteder
- > Opprett brukersted
- > SDS i min organisasjon
- > Produkter i min organisasjon

- Velg **Alle brukersteder** fra nedtrekksmenyen i midten.

[Dashbord](#)
[Min organisasjon](#)
[Informasjonsblad](#)
[Risikovurdering](#)
[Verktøy](#)
[Min brukerkonto](#)

Vis min organisasjon Nylig vist

Søk

Brukersteder

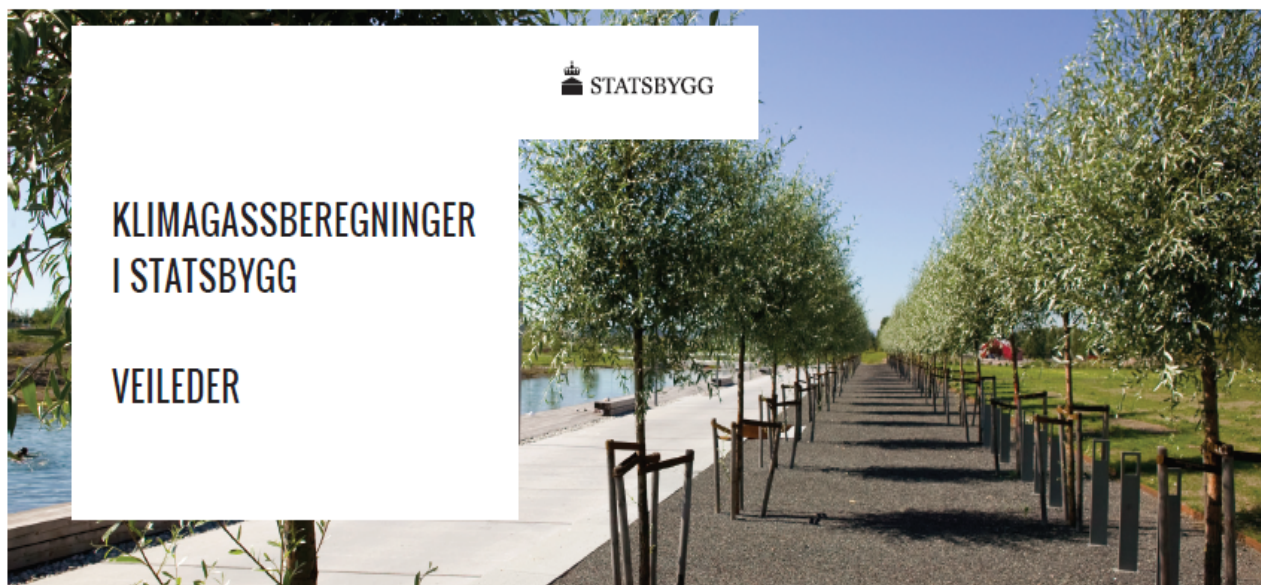
NAVN	br. St. Id	ADRESSE	Oppstarts dato
Vollsvæien 9-11	34543	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	22.10.2015
Vollsvæien 9-11 (test)	123444	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	
Vollsvæien 9-11 test 2	1234555	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	
Vollsvæien 9-11 test 3	34567	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	
Vollsvæien 9-11 test 4	345456	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	

- Du får opp både aktive og arkiverte brukersteder. Arkiverte er markert i rødt.
- For å arkivere et brukersted, trykk på symbolet med de tre linjene og velg Arkiv.
*OBS! Du har tilgang til å arkivere bare ett nivå under ditt eget brukersted.
 Underbrukere må alltid arkiveres av brukeren som er direkte overordnet.*

Vollsvæien 9-11	34543	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker	22.10.2015	Vis Rediger Slå sammen Slett Arkiv Legg til dashboard Add new workplace
Vollsvæien 9-11 (test)	123444	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker		
Vollsvæien 9-11 test 2	1234555	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker		
Vollsvæien 9-11 test 3	34567	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker		
Vollsvæien 9-11 test 4	345456	Vollsvæien 9-11, 1327 Lysaker		

- For å aktivere og kunne redigere et brukersted, trykk på symbolet med de tre linjene og velg **Dearkiver**.

coBuilder - Kurs - "Test - Inger Johanne"	test, 1234 test	27.08.2013	Vis Slett Dearkiver
coBuilder - Kurs - "test - Kjersti og Aase"	Kanalveien 105, 5068 Bergen	30.08.2013	
coBuilder - Kurs - "Test Olav Onem"	Rosten	04.09.2013	

Denne veiledningen har til hensikt å sette rammer i forhold til klimagassberegninger som skal gjennomføres av ekstern rådgiver eller entreprenør i Statsbyggs byggeprosjekter.

Utdrag fra Statsbyggs miljøstrategi 2015-2018

«Byggeprosjektene skal redusere klimagassutslipp med minimum 30 prosent og ned mot nullutslippsnivå»

Bakgrunn og mål for beregningene

Mål om utførelse av klimagassberegning, samt målsetning om klimagassreduksjon skal være angitt i prosjektets miljøoppfølgingsplan (MOP). Beregningen/rapporten skal fokusere på oppnådd klimagassreduksjon i prosent samt fysiske tiltak for klimagassreduksjon, for prosjektert bygg sammenlignet med et standard referansebygg (se definisjoner).

Tidspunkt

Beregningen, som skal implementeres i prosjektstyringen, startes opp i skisseprosjektet og følger prosjektets gang. Beregningen skal oppdateres med jevne mellomrom og det skal leveres rapport ved fastsatte milepæler, minimum ved endt skisseprosjekt, endt forprosjekt og «som bygget». Det er angitt innholdsfortegnelse for rapportene (se "Innhold i rapportene").

Programvare

Programmet www.klimagassregnskap.no skal benyttes (gratis, men krever innlogging), og det skal minimum utarbeides følgende beregninger:

- Energi i drift
- Materialer
- Transport i drift

Klimagassberegningene kan suppleres med manuelle beregninger i for eksempel Excel, LCA-verktøy, eventuelt andre klimagassberegningsverktøy, basert på samme beregningsmetode og forutsetninger som www.klimagassregnskap.no.

Hjelpedokumenter/forutsetninger

Beregningene skal utføres i henhold til:

- Regneregler for Futurebuilt/Fremtidens byerprosjekter (17.01.2014)
- Brukermanual www.klimagassregnskap.no versjon 4 og versjon 5
- Dokumentasjonsrapport versjon 4

Alle dokumentene over ligger på forsiden til www.klimagassregnskap.no.

FOTO
Nansenparken,
Fornebu
FOTOGRAF
Halvor Bjørngård

Definisjoner

Referansebygg

Et referansebygg er en bygning med samme areal og funksjon som det prosjekterte bygget. Det har geometri som en skoeske, et romprogram tilpasset bygningskategorien og standard materialvalg basert på erfaringer om av hva som er de "vanligste" materialtypene i de ulike bygningskategoriene. I tillegg har referansebygget en teknisk kvalitet som tilfredsstiller gjeldene forskriftskrav (TEK) og der brukerne har et transportmiddelvalg og reiselengder som representerer et gjennomsnitt av det relevante bo- og arbeidsmarkedet.

Prosjektert bygg

Bygget skal ha som mål å oppnå en prosentvis (for eksempel minimum 50%) utslippsreduksjon sammenlignet med referansebygget. I arbeidet med å velge løsninger, som gjør at dette oppnås, må det foretas mange delberegninger av ulike alternativer. Dette må gjøres tidlig i prosjektutviklingen slik at man har reelle valgmuligheter. Eksempelvis kan dette være valg av lokalisering (hvis ikke tomt er bestemt), energieffektivitetsnivå, alternativ energiforsyning, annen geometri, andre konstruksjonsprinsipper og andre materialer. I sluttberegning for prosjektert bygg legges det inn de valgte løsningene.

(Se også kap 2.1 «Regneregler for klimagassberegninger Futurebuiltprosjekter»)

Dersom noe er uklart – ta kontakt med Statsbygg!

Innhold i rapportene

Fokuset i rapportene skal være «hvilken klimagassreduksjon som oppnås for eget prosjekt ift et standard referansebygg». Det er ønskelig med noenlunde lik struktur og innhold i Statsbyggs klimagassrapporter:

1. Innledning

2. Forutsetninger for CO2 beregningene

- Prosjektbeskrivelse
- Info om beregningsprogrammer (inkl. lesekode for prosjektet i KGR.no)
- CO2-faktor EL

3. CO2-beregninger; totalt utslipp

Beskrivelse av sammenstilt totalt resultat

4. CO2- beregninger; stasjonær energi

- Forutsetninger
 - o Referansebygg
 - o Prosjektert bygg
 - o («Som bygget»*)
 - o («I drift»)
- Beregninger og resultater
 - o Resultater
 - o Alternativsvurderinger
 - o Vurdering av resultatet og videre anbefalinger

5. CO2-beregninger; Materialer

- Forutsetninger
 - o Referansebygg
 - o Prosjektert bygg
 - o («Som bygget»*)
 - o («I drift»)
- Beregninger og resultater
 - o Resultater
 - o Alternativsvurderinger
 - o Vurdering av resultatet og videre anbefalinger

6. CO2-beregninger; Transport

- Forutsetninger
 - o Referansebygg
 - o Prosjektert bygg
 - o («Som bygget»*)
 - o («I drift»)
- Beregninger og resultater
 - o Resultater
 - o Alternativsvurderinger
 - o Vurdering av resultatet og videre anbefalinger

* Rapporten skal angi beregninger for de faser som er gjennomført. Stryk punkter der beregninger ikke er gjennomført.

Videre gjelder for rapportene:

- Lesekode fra KGR.no for prosjektet skal oppgis
- Resultatet fra referansebygg og prosjektert bygg skal presenteres både i tabell og graf, samt som en tekstlig vurdering
- Tiltak for oppnåelse av klimagassreduksjon (alternativsvurderinger) skal angis og diskuteres
- Det må gjøres en vurdering av resultatene og hvilke alternativer som anbefales/kan benyttes videre
- Anbefalingene i klimagassberegningen, samt de utførte alternativsvurderingene må være sammenfallende med andre vurderinger og presenterte løsninger i prosjektet

Betongelementer og betong:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20betongelementer%20og%20fabrikkbetong.pdf
Byggevarer:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20byggevarer.pdf
Bygningsplater:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20bygningsplate.pdf
Isolasjon:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20isolasjon.pdf
Taktekking:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20taktekking.pdf
Utendørs treprodukter:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20utend%C3%88rs%20treprodukter.pdf
Vinduer:	http://epd-norge.no/getfile.php/Dokumenter/Bruksanvisninger%20tolke%20EPDer/Bruksanvisning%20for%20EPD%20-%20vinduer.pdf

Prosedyre for bruk av productXchange i Statsbygg

□

Statsbygg trenger en omforent og kjent praksis for opprettelse og bruk av brukerstedet i verktøyet productXchange. ProductXchange brukes av byggeprosjektene til å skaffe oversikt over produkter som implementeres i et byggeprosjekt, og å forsikre oss om at disse produktene;

- ikke inneholder stoffer fra prioritets- eller kandidatlisten
- er dokumentert iht. DOK-forskriften
- oppfyller miljøkrav gjennom annen miljødokumentasjon

Verktøyet er innrettet slik at det for hvert byggeprosjekt opprettes et brukersted i ProductXchange. Prosedyren viser ansvarsforhold og tidsrammer for opprettelse av brukersted.

Hvilke prosjekter må få opprettet brukersted?

- Alle prosjekter som har krav om å inngå produkter med stoffer med mer enn 0,1 vektprosent fra prioritets- eller kandidatlisten
- Alle prosjekter hvor det skal leveres produkter som skal dokumenteres etter DOK-forskriften
- Alle prosjekter hvor det stilles krav til produkter i forhold til miljøhensyn

Når skal brukersted opprettes?

- Brukersted for ethvert byggeprosjekt skal opprettes like i etterkant av kontrahering av første entreprenør til prosjektet

Hvem oppretter brukerstedet?

- Prosjektleder tar kontakt med miljørådgiver i B, som oppretter brukersted for prosjektet

Retningslinjer for opprettelse av brukersted:

- Navn på brukersted: Samme navngivning som i Statsbyggs prosjektsystem ISY
- Prosjektide for brukersted: Samme som prosjektnummer i Statsbygg. Ved underordnet brukersted for kontrakter i delte entrepriser legges kontraktsnummer til prosjektnummeret uten mellomrom.
- Totalentrepriser: Ingen underordnede brukersteder opprettes. Entreprenør inviteres direkte til brukerstedet
- Delte entrepriser: Alle kontrakter i prosjektet opprettes som underordnede brukersteder. Ingen entreprenører inviteres direkte til brukerstedet, men kun til hvert av de underordnede

Til

Miljørådgivere i Statsbygg

DATO

29.06.2015

SAKSNUMMER**SAKSBEHANDLER**

Kirsti Gimnes Are, FS

Epoxy, Bisfenol A og Prioritetslisten**1. Bakgrunn**

Epoxy er et produkt som er ønsket brukt i mange av Statsbyggs prosjekter. Våre miljømål, samt veiledninger for miljøriktig materialvalg sier at man for epoxyprodukter skal være oppmerksom på evt innhold av Bisfenol A, som er et stoff på prioritetslisten.

Ved gjennomgang av et sikkerhetsdatablad for en to-komponent Epoxy til bruk på gulv, fant man at komponent A inneholder Bisfenol A og epiklorhydrin = epoxyharpiks med cas-nr: 25068-38-6. Ved kontroll av flere epoxyprodukter, fant man at dette er en av hovedbestanddelene i epoxyprodukter. Ved søk på dette Cas-nummeret i «Miljødirektoratets kjemikalsøk» kom det ikke treff på prioritetslisten, og vi har også oppdaget tidligere at epoxyprodukter generelt ikke blir merket med rødt kryss hos Productxchange. Ved søk i miljødirektoratets kjemikalsøk på ordet Bisfenol A, kommer dette opp med opplysning at det står på prioritetslisten og at det har Cas-nr: 80-05-7.

Det mistenkes derfor at disse to forskjellige cas-numrene er årsaken til at ikke vi får treff på prioritetslisten på epoxyharpiks. Spørsmålet blir da om bisfenol A i epoxyharpiks står på prioritetslisten eller ikke, og om dette skal behandles likt som/er samme kjemikalie som ren bisfenol A?

Under er det samlet litt forskjellig informasjon om epoxy og innhold av Bisfenol A, tilslutt i notatet oppsummeres dette kort, samt at det gis et forslag til hvilken holdning Statsbygg bør ha til dette.

Bisfenol A, om kjemikalet:

Bisfenol A (BPA) er klassifisert som skadelig for øynene, irriterende for luftveiene, allergifremkallende ved hudkontakt, og kan skade evnen til å få barn. Stoffet kan være hormonforstyrrende og er skadelig for livet i vann. BPA er den viktigste byggesteinen i polykarbonatplast (en type hardplast). Stoffet finnes i enkelte typer PVC som herder, katalysator, bindemiddel og for å stabilisere kjemiske forbindelser i plasten. BPA finnes også i ulike epoksyprodukter.

(<http://www.erdetfarlig.no/Farlige-stoffer/Bisfenol-A/>)

2. Uttalelser produsenter og andre enheter:**Produsent Elmico¹:**

Elmico er en produsent som var aktuell for leveranse av epoxyprodukter til et av våre prosjekt, og ga følgende opplysning, basert på veilederen «Løsninger basert på herdeplast, kap 5»:

¹ Produsentene er tilfeldig valgt fordi de har informasjon om dette på eks. sin hjemmeside. De er ikke dårligere eller bedre enn andre produsenter og brukes kun som eksempel

«Bisfenol A:

Dette er et hormonforstyrrende stoff som brukes i ulike typer plastprodukter. Innenfor herdeplastbelegg er Bisfenol A hovedsakelig brukt som akselerator i epoxyprodukter. Stoffet identifiseres enklest ved å se etter Cas-nr: 80.5.7 på sikkerhetsdatabladet for produktet. Det er viktig at Bisfenol A ikke forveksles med standard epoxyharpiks som er hovedbestanddelen i alle epoxyprodukter. Denne har et tilnærmet lignende navn, men er et helt annet stoff. Innholdet av Bisfenol A vil alltid kunne identifiseres entydig med Cas-nr.»

(http://www.mapei.com/public/NO/linedocument/16343_rapport_nr2-loesninger_basert_paa_herdeplast.pdf)

Samme produsent opplyste også om at ren epoxy (Cas-nr 80-5-7) ikke er brukt i epoxyprodukter siden ca 1990. Dette skal vise seg å være feil da en annen produsent opplyser å ha dette.

Det kan være mulig å produsere epoxy med bisfenol F, men ved bruk at bisfenol F istedenfor bisfenol A er det fare for krystallisering. Det er derfor vanlig å benytte en kombinasjon av bisfenol A og bisfenol F, slik at ikke produktet krystalliseres. Bisfenol F står ikke på prioritetslisten, men vi kjenner ikke egenskapene til å si om dette er et bedre kjemikalie enn bisfenol A.

Produsent Weber / Breeam-NOR:

Weber skriver på sine hjemmesider:

«Bisfenol-A er ett av inngangsstoffene i produksjon av våre epoxyprodukter, men finnes ikke i ren form i de ferdige produktene. Fordi ren bisfenol-A ikke finnes i det ferdige produktet kommer ikke våre produkter i konflikt med BREEAMs Miljøgiftliste A20.»

Det ble derfor spurt om forskjellene på deres epoxyprodukter, med bakgrunn i påstanden over.

Følgende svar ble gitt:

«Weber.tec 827 og 827 S komponent A inneholder en utreagert utgave av Bisfenol A (epoksyharpiks, reaksjonsprodukt av Bisfenol-A og epiklorhydrin). Dette produktet har CAS nr. 25068-38-6, som ikke er på BREEAMs A20-liste. Da den detaljerte A20-listen med CAS-nummer kom i 2013 hadde vi også en diskusjon med noen kunder om dette, og det var klart at den reagerte Bisfenol A-typen ikke var på A20-listen.

Weber.tec 827 og 827 S komponent B derimot inneholder Nonylfenol (CAS nr. 25154-52-3) som står på A20-listen.

Weber.tec 793 inneholder i komponent A den utreagerte typen Bisfenol (CAS nr. 25068-38-6), mens komponent B inneholder ren Bisfenol A (CAS nr. 80-05-7) som står på A20-listen.

Weber.floor 4730N inneholder den reagerte versjonen av Bisfenol A (CAS nr. 25068-38-6) i komponent A, og er derfor ikke på A20-listen. Komponent B inneholder ikke noe på A20-listen, og som du ser har en veldig annerledes sammensetning enn komponent B av de andre produktene nevnt ovenfor.»

Dette viser både at det fortsatt finnes epoxyprodukter med innhold av ren Bisfenol A og at A20-listen er knyttet opp mot Cas-nummer.

Svanemerket:

Det ble gjort en henvendelse til Svanemerket for å få vite hvordan de håndterer epoxy og innhold av Bisfenol A. Det mest relevante i denne sammenheng er gjengitt her:

«I Svanens kriterier for hus er bisfenol A forbudt i kjemiske byggprodukter som brukes på byggeplassen men det kan forekomme forurensninger av stoffet i noen råvarer som brukes når produktet fremstilles og grensen i disse råvarene er, dvs. 0,01 vekt %. Dvs. i det kjemiske byggproduktet som inneholder mange råvarer vil innholdet være lavere. For faste byggprodukter som tetningsprodukter og isolasjonsmaterialer som brukes i svanemerkete hus er grensen 100 ppm i produktet.»

ProductXchange:

Productxchange er en database med sikkerhetsdatablad, hvor det er mulig å koble opp et nasjonalt filter eventuelt et brukerspesifikt filter for å sjekke produktenes innhold av bla helse og miljøfarlige stoffer. Det skrives følgende i notat «Filteroppsett i Productxchange i Norge» datert 27.01.2014, Teknologisk institutt:

«Det finnes ulike lister med stoffer med uheldige egenskaper man ønsker å unngå. Det vil være de enkelte stoffene, enten de omsettes som rene stoffer eller som komponenter i stoffblandinger, som vil trigge filteret. For at filteret skal fungere som forutsatt, er det viktig med enkel og sikker identifisering av stoffer som trigger filteret. ... Det er en forutsetning for å få god effekt av en slik filterfunksjon at dette er stoffer som listes blant innholdsstoffene i sikkerhetsdatablad. Den sikreste identifiseringen skjer med Cas-nummer (evt EC-nr eller REACH registreringsnummer). Det er imidlertid ikke alle stoffgrupper som for eksempel er underlagt regelverkskravene hvor de enkelte stoffene som inngår i gruppen er identifisert med CAS-nummer eller navn. Dette kan være en betydelig utfordring.»

Epoxy med innhold av bisfenol A og epiklorhydrin=epoxyharpiks blir ikke fanget opp av filteret i Productxchange. Det antas derfor at det er Cas-nummeret til ren bisfenol A som ligger inne i filteret.

Miljødirektoratet:

Med bakgrunn i den innsamlede informasjon ble det sendt en henvendelse til Miljødirektoratet, for å få svar på forhold rundt Prioritetslisten, og konkret om bisfenol A i epoxyharpiks står på prioritetslisten. Vi fikk følgende svar:

«Det nasjonale målet for 2020, som gjelder stoffer på prioritetslista:
"Det nasjonale målet sier at utslipp og bruk av kjemikalier som utgjør en alvorlig trussel mot helse og miljø skal reduseres kontinuerlig, med intensjon om å stanse utslippene innen 2020. Det er utarbeidet en liste (prioritetslisten) over stoffer eller stoffgrupper som omfattes av dette målet. Prioritetslisten inneholder i dag 33 stoffer og stoffgrupper, til sammen ca. 360 enkeltstoffer. Et stoff eller stoffgruppe tas inn på prioritetslisten når de fyller kriterier knyttet til alvorlige egenskaper. Dette gjelder stoffer som er lite nedbrytbare, som hopper seg opp i levende organismer og som har alvorlige langtidsvirkninger for helse, eller er svært giftige for miljøet." (For informasjon om kriteriene for stoffer på prioritetslisten se <http://www.miljostatus.no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalielister/Prioritetslisten/Kriteriesett-for-prioriterte-stoffer/>).

Stoffene på prioritetslista er ikke bundet opp til cas.nr., men det må altså gjøres en vurdering om de oppfyller kriteriene eller ikke. Prioritetslisten skiller ikke på hvor i prosessen stoffene brukes, men målet inneholder intensjon om å redusere og stanse bruk og utslipp av stoffene innen 2020.

Hvorvidt Bisfenol A epiklorhydrin oppfyller kriteriene for stoffer på prioritetslisten er det ikke tatt stilling til. Når det gjelder Bisfenol A epiklorhydrin 25068-38-6 så er den harmonisert klassifisert bl. a med miljøfareklassifisering H411 "Giftig, med langtidsvirkning for liv i vann" (<http://echa.europa.eu/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/cl-inventory/view-notification-summary/45750>). Basert på både miljøfareklassifiseringen og mistanke om at det har hormonforstyrrende effekter, er det vel et godt "føre var prinsipp" at man prøver å finne andre og mer miljøvennlig alternativer.

Stoffet er også på CoRAP liste over stoffer som skal evalueres bl.a. for mulig hormonforstyrrende effekter. (<http://echa.europa.eu/information-on-chemicals/evaluation/community-rolling-action-plan/corap-table.jsessionid=0D069C71DAD07DD193049B48925B8D9C.live1>)

Når det gjelder søk i Kjemikaliesøk er det helt korrekt at det er et cas. nr. som er knyttet mot bisfenol A, men dette er bare en *eksempelliste* og ikke utfyllende noe som fremgår klart av presisering som er gjort for prioritetslisten. Listen er ikke fullstendig, dvs. det kan være flere stoffer som omfattes av prioritetslista enn det som fremkommer i oversikten.»

3. Oppsummering

Noen viktige faglige prinsipper:

- Prioritetslisten er ikke bundet opp mot CAs-nummer
 - Et stoff eller stoffgruppe tas inn på prioritetslisten når de fyller kriterier knyttet til alvorlige egenskaper. Dette gjelder stoffer som er lite nedbrytbare, som hopper seg opp i levende organismer og som har alvorlige langtidsvirkninger for helse, eller er svært giftige for miljøet.
 - Prioritetslisten skiller ikke på hvor i prosessen stoffene brukes, men målet inneholder intensjon om å redusere og stanse bruk og utslipp av stoffene innen 2020.
- Breeam A20-liste er bundet opp mot Cas-nummer
- ProductXchange er bundet opp mot Cas-nummer
- Miljødirektoratets kjemikaliesøk er bundet opp mot Cas-nummer

- Ren Bisfenol A (cas-nr 80-05-7) står på prioritetslisten.
 - Ren Bisfenol A kan finnes i epoxyprodukter, men antas ikke så vanlig
- Bisfenol A og epiklorhydrin=epoxyharpiks (cas-nr. 25068-38-6) står foreløpig ikke på prioritetslisten
 - Kombinasjonen Bisfenol A epiklorhydrin=epoxyharpiks er en av hovedbestanddelene i epoxy og antas å finnes i alle epoxyprodukter

Forslag til Statsbyggs holdning til bruk av Epoxy:

Bisfenol A og epiklorhydrin=epoxyharpiks står foreløpig ikke på prioritetslisten, men den er harmonisert klassifisert (et stoff som er vedtatt i EU/EØS og inkludert i vedlegg VI i CLP) bl. a med miljøfareklassifisering H411 "Giftig, med langtidsvirkning for liv i vann". Miljødirektoratet anbefaler derfor basert på både miljøfareklassifiseringen og mistanke om at det har hormonforstyrrende effekter, at det er et godt "føre var prinsipp" at man prøver å finne andre og mer miljøvennlig alternativer.

Statsbygg bør derfor opprettholde sin holdning /påvirke våre oppdragsgivere til at bruk av epoxy bør minimeres og at andre alternativer bør velges der det er mulig - men epoxy som *ikke* inneholder ren bisfenol A, kan ikke «stoppes» pga innhold av stoff på prioritetslisten.

VEILEDER

OPPFØLGING AV KRAV OM
BÆREKRAFTIG TREVRIRKE I
BYGGEPROSJEKTENE

Innhold

Innledning	2
Hensikt	2
Dette krever Statsbygg	3
Framgangsmåte i prosjektene; sjekkliste og eksempler til bruk i byggeprosjektene	3
Prosjekteringsgruppe - produktliste	4
Forespørsel til leverandør	4
Før innkjøpsbeslutning, kreves produktspesifikk sertifisering	5
Sjekk at sertifisering er oppgitt på faktura	5
Arkivering og tilknytning av dokumentasjon til MOP	5

Innledning

Et av målene i Statsbyggs mal for miljøoppfølgingsplan (MOP) til bruk i byggeprosjektene er at prosjektene skal benytte trevirke fra bærekraftig skogsdrift: «Prosjektet skal kun benytte trevirke fra dokumentert bærekraftig skogsdrift». Statsbygg har ikke tidligere publisert retningslinjer for hvordan dette kravet skal forstås og følges opp i praksis. Fortolkning og oppfølging av kravet er kommunisert muntlig i foredrag og prosjektgjennomgang ved miljøleder i B og ved fagressursene i miljø i byggeprosjektene. Gjennom det har vi opparbeidet kunnskap om hvordan kravet kan og bør følges opp i praksis, og et behov for å nedfelle erfaringer og praksis i en veileder for å forenkle kunnskapsspredningen om temaet.

Hensikt

Formålet med retningslinjer for oppfølging av kravet om bruk av bærekraftig trevirke i prosjektene er å:

- Sikre harmonisert og enhetlig oppfølging av kravet i prosjektene
- Forenkle oppfølging av kravet ved å formidle hva slags dokumentasjon som skal fremlegges
- Øke Statsbyggs kompetanse om kravet til bruk av bærekraftig trevirke i prosjektene
- Sørge for at miljøeffekten ved å kreve bærekraftig trevirke i prosjektene blir størst mulig

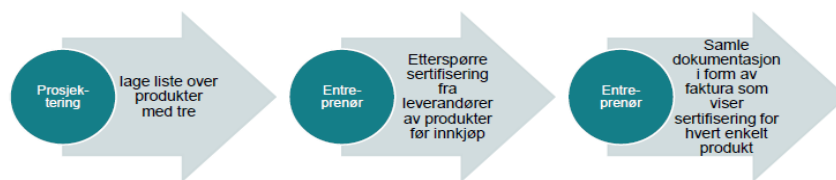
Dette krever Statsbygg

Krav om bærekraftig trevirke er formulert slik i mal for miljøoppfølgingsplan: Prosjektet skal kun benytte trevirke fra dokumentert bærekraftig skogsdrift.

I praksis betyr det at for alle produkter som inneholder trevirke i et Statsbyggprosjekt, må prosjektet etterspørre sertifiserte produkter. Statsbygg godtar sertifiserte produkter etter de rådende standardene for skogsertifisering, PEFC eller FSC dersom ikke annet er beskrevet i kontrakt i det enkelte prosjekt. Dokumentasjonen skal vise at produktet følger sporbarhetsertifisering (chain of custody)¹. Vi krever at hvert produkt skal ha en sertifiseringsgrad på minimum 95 %. Det betyr at mer enn 95 % av treet i produktet skal være sertifisert trevirke. Sertifiseringsordningene og bakgrunn for måltallene er omtalt i kapittelet om bakgrunn og faglig forankring.

Hvorfor krever vi sertifiserte produkter? Ved å kreve sertifisering lar vi eksperter på skogskjøtsel følge opp arbeidet med å sikre at trevirket som inngår i produktene vi bestiller er bærekraftig produsert. Sertifiseringsordningene er lagt opp slik at det sikrer sporbarhet gjennom verdikjeden til produktet helt tilbake til at tømmeret som er råvare for produktet er hugget i en skog som skjøttes på bærekraftig vis.

Framgangsmåte i prosjektene; sjekkliste og eksempler til bruk i byggeprosjektene

Figur 1 Skjematisk framgangsmåte i byggeprosjektene for å etterspørre og samle inn dokumentasjon

Vi anbefaler at kravet følges opp ved å gjennomføre følgende punkter:

¹ Sporbarhet innebærer at informasjon om sertifisering skal følge et produkt gjennom produktets verdikjede, slik at det blir mulig å si med sikkerhet at alt trevirke som inngår i et produkt stammer fra hugst som er gjennomført i tråd med hva sertifiseringen krever.

Prosjekteringsgruppe - produktliste

1. Prosjekteringsgruppen må lage en komplett liste over hvilke produkter med innhold av tre som skal brukes i bygget. Eksempel:

- Vinduer
- Dører
- Parkett
- Lister
- Forskaling og andre midlertidige materialer
- etc.

Forespørsel til leverandør

2. For hvert treprodukt i entreprisen må entreprenøren sende en forespørsel til aktuelle leverandører av treprodukter for å undersøke om leverandøren kan levere sertifiserte produkter etter FSC- eller PEFC-standardene. Vi godtar sertifiseringsgrad for hvert produkt på 95 % eller høyere.
 - Eksempel på tekst til forespørsel: Vi vurderer å bestille produkt x fra dere. Produktet inneholder trevirke, og Statsbygg krever alt trevirke som benyttes i byggene som oppføres skal være sertifisert etter de rådende standardene for skogsertifisering, PEFC eller FSC. Vi lur på om dere kan levere produktet med innhold av sertifisert trevirke. Vi presiserer at dokumentasjonen må være produktspesifikk², og vi ønsker at sertifiseringsgraden skal framgå på faktura når vi evt. kjøper produktet. Vi ser gjerne et eksempel fra dere på en slik faktura fra en leveranse dere har hatt av dette produktet tidligere.

samløst lagerordre

Art.nr	Beskrivelse	Lengde	Ant.Pakk.	Salgs- antall	Enhet	Kvantitet	Enhet	Pris	Rab. %	Nettobeløp NOK
25168360	GRAN 45X098 K-STENDER FSKJ	4900	2	1 058,400	M	1 058,400	M			
41660192	GRAN 45X146 K-STENDER FSKJ	4900	1	352,800	M	352,800	M			

 PEFC-C03-31-18 No 606005 99 % PEFC CERTIFIED Percentage share of certified raw material on a rolling monthly basis	Antall pakker 3 Beregn. kg 3 158 Sum Nom m3 7,938 Sum Akt m3 7,017
--	---

FAS-verdi	Kontrantrabatt	Sum ekskl. Mva	Mva beløp 25%	Fakturabeløp NOK
-----------	----------------	----------------	---------------	------------------

Figur 2 Eksempel på faktura vi kan forvente å få som eksempel på at et produkt er sertifisert fra leverandør. I dette tilfellet har trevirket i produktet en sertifiseringsgrad på 99 %.

² Produktspesifikk vs. ikke produktspesifikk er forklart nærmere etter punktlisten som viser framgangsmåten for arbeidet med bærekraftig trevirke.

Før innkjøpsbeslutning, kreves produktspesifikk sertifisering

- Innkjøpsbeslutning kan først tas etter at entreprenøren har fått bekreftet fra leverandør at treproduktet kan leveres med produktspesifikk sertifisering etter FSC eller PEFC.

- Eksempel: Vinduer til fløy A går i bestilling om to dager. Kontrollspørsmål: Har dere sjekket om de leveres med sertifisert trevirke? Hvis svaret er nei må dere spørre leverandøren om de leverer vinduene med sertifisert trevirke før vinduene går i bestilling.

Sjekk at sertifisering er oppgitt på faktura

- Ved leveranse av treproduktet må entreprenøren sjekke at faktura er i henhold til lovnad fra leverandør ved å sjekke at det framgår av fakturaen at det aktuelle produktet er sertifisert.

Art.nr	Beskrivelse	Ant.Pakk. Lengde	Salgs antall	Enhet	Kvantitet Enhet	Pris	Red. %	Nettobeløp NOK
11303682	GRAN 48X198 K-VIRKE T2/C24	22	5 221,600	M	5 221,600 M		0,0	

Foretaksregisteret NO 984 048 780. Origin of goods: Scandinavia, south of region Dovre. For informasjon om bruk og behandling av våre produkter, se www.ess.no/Produkt dokumentasjon	 PEFC/COC-21-35 No 305011 100% PEFC CERTIFIED Percentage share of certified raw material on a rolling monthly basis.	Antall pakker 22 Beregn. kg 24 317 Sum Nom m3 52,216 Sum Akt m3 49,626
---	---	---

FAS-verdi		Sum ekskl. Mva	Mva beløp 25%	Fakturabeløp NOK
-----------	--	----------------	---------------	------------------

Figur 3 Et eksempel til på faktura der sertifiseringsgrad framgår. Sertifiseringsgraden er i dette tilfellet 100 %.

Arkivering og tilknytning av dokumentasjon til MOP

- Prosjektet må arkivere alle fakturaer som er samlet inn der sertifiseringsgrad framkommer. Fakturaene sammenholdes mot listen over treprodukter som ble laget i punkt 1. Dersom alle produktene på listen har fått tilhørende faktura med sertifiseringsinformasjon har prosjektet bidratt til å sikre at alle produktene med tre i er bærekraftig produsert. Listen med fakturavedleggene skal føres opp som referanse fra prosjektets miljøoppfølgingsplan som dokumentasjon på at målet er oppfylt.

Hva er produktspesifikk dokumentasjon?

Produktspesifikk dokumentasjon viser at et konkret produkt, f.eks. et vindu er sertifisert. For at dokumentasjonen skal være produktspesifikk må den følge vinduet, det vil si framgå på dokumenter som er knyttet til akkurat det ene vinduet. Slik dokumentasjon kan være stempel med sertifiseringsgrad på faktura for vinduet, slik som figur 1 og 2 viser. Det kan også være logo fra en av sertifiseringsordningene på emballasjen til vinduet.

BILDE Høgskolen i Vestfold. Fotograf: Trond Isaksen

STATSBYGG
TLF. 815 55 045
NETT statsbygg.no

Avfallshåndtering på byggeplass

Nybygging, riving og rehabilitering skaper svært store mengder avfall. Prisen for å levere blandet avfall til deponi er økende og myndighetene stiller krav om minimum 60% kildesortering av avfallet på byggeplass. Kildesortering er derfor både økonomisk og framtidsrettet.

Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall

FIRE GRUNNER TIL Å KILDESORTERE PÅ BYGGEPLASS

Ytre miljø

Kildesortering gjør at ressursene kan benyttes på en fornuftig måte i stedet for å deponeres. For eksempel kan plastemballasje bli nye kabeldekkplater mens trevirket kan bli biobrensel. Farlig avfall må alltid håndteres separat, slik at dette ikke forurenser det øvrige avfallet. Miljøet spares dermed for unødvendige belastninger.

Forskriftskrav

Kapittel 15 i avfallsforskriften krever minimum 60% kildesortering av avfallet på byggeplass, samt at du må lage en avfallsplan som skal godkjennes av myndighetene før du kan starte arbeidet. Skal du rive/rehabiliterer, må du også få laget en miljøsaneringsplan.

Økonomi

Å levere blandet avfall er dyrt. Sorteres avfallet reduseres prisen betraktelig. Her er det mulig å spare store beløp og dess mer avfall som sorteres, dess større beløp er det å spare.

Helse og arbeidsmiljø

God avfallshåndtering gir en ryddigere byggeplass og et sikrere arbeidsmiljø. Dette reduserer skader og sykefravær.

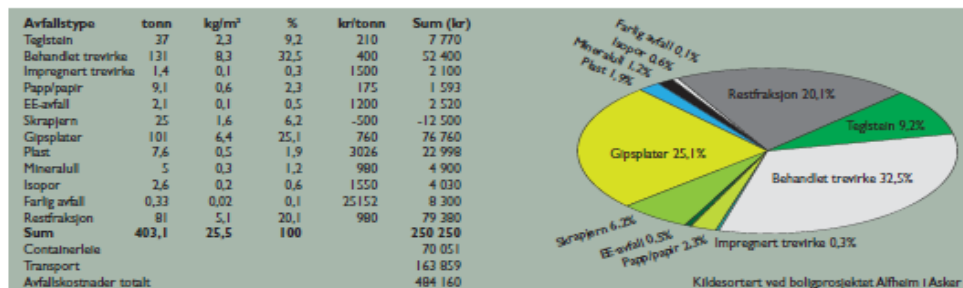
Egen beholder for farlig avfall

PENGER Å SPARE

Veidekke Entreprenør AS var entreprenør for boligprosjektet Alfheim i Asker, som består av 104 leiligheter, butikker i første etasje, samt parkeringsanlegg i kjeller. Prosjektet er på 15.800 m² BTA. Gips ble levert som precut, men pga. at endel gips ble fraktet inn i bygget i råbyggfasen, ble den våt og måtte kasseres. Derfor er gips-tallene høye til tross for precut.

En ivrig grunnarbeider som hadde overoppsyn med kildesorteringen har æren for lav restavfallsmengde.

Prosjektet oppnådde 80% sorteringsgrad. Det kostet 170.000 å levere de sorterte fraksjonene, mens de 20% restavfall kostet 80.000 å levere. I tillegg kommer transportkostnader og containerleie.

NI TIPS FOR BEDRE AVFALLSHÅNDTERING PÅ BYGGEPLASS

1. Beregn avfallsmengder

Beregn hvilke avfallsmengder og -typer du kan forvente å få i ditt prosjekt. Å vite eksakt hvor mye avfall som vil oppstå er ikke mulig, men et anslag vil gi deg et godt utgangspunkt for den videre planleggingen. Tabellen under er utarbeidet av SSB.

Bruk tallene som utgangspunkt for å beregne avfallsmengder og -typer. Vær varsom med å stole blindt på tallene da avfallsmengdene vil variere fra prosjekt til prosjekt. Trolig er tallene for riving av mindre bygg og større bygg litt for lave, mens tallene for nybygg, mindre bygg og større bygg kanskje er litt for høye. Egne erfaringstall er gull verd, så ta vare på dem!

	Nybygging			Rehabilitering			Riving		
	Mindre bygg	Større bygg	Andre bygg	Mindre bygg	Større bygg	Andre bygg	Mindre bygg	Større bygg	Andre bygg
Tynne bygningsmaterialer	11,1	12,7	8,0	69,3	77,1	54,9	251,1	497,1	754,7
Forurenset tegl og betong	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,7	12,6	65,8	22,5
Trevirke	18,2	8,0	3,8	17,9	9,7	6,8	126,7	14,6	29,6
Impregneret trevirke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,2	0,4
Metaller	0,3	1,7	0,8	0,0	9,0	4,5	9,3	20,7	72,4
Gips	3,3	4,7	1,7	0,0	5,3	2,2	1,5	5,4	1,1
Isolasjon	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0
Glass	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,2	0,4	0,2
Plastfolie	0,5	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Papp og papir	0,6	0,6	0,2	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
EE-avfall	0,3	0,0	0,0	0,4	0,6	0,2	1,1	0,8	1,8
Færlig avfall	0,0	0,0	0,3	0,0	0,2	0,1	0,5	0,1	1,1
Asbest	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	2,1	0,8	0,4	1,1
Annet	0,0	0,0	1,7	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0
Blandet / Rest - avfall	21,6	13,3	12,0	51,9	34,2	23,3	61,4	34,1	28,0
Sum avfall MTB	56,1	41,6	28,5	139,6	137,6	107,3	466,8	639,8	913,0

Forventede avfallsmengder i kg pr kvadratmeter for ulike typer bygg (Kilde: SSB 2005).
MTB= Med tynne bygningsmasser

2. Kontakt gjenvinningselskap

Priser og kompetanse i gjenvinningsbransjen varierer. Hent derfor inn tilbud fra flere firma. Oversikt over selskapene finner du under «Avfallsbehandling og -gjenvinning» eller «Containere» på Gule Sider. (Mange større virksomheter har inngått samarbeidsavtaler med ett bestemt gjenvinningselskap, som man fortrinnsvis skal benytte).

Gjenvinningselskapene sitter på relevant kunnskap som vil komme godt med i planleggingen av avfallshåndteringen. De har bl.a. oversikt over avsetningsmuligheter for ulike avfallstyper.

Ved valg av gjenvinningselskap bør du legge vekt på kompetanse og hvordan de kan følge opp prosjektet. Krev månedlige avfallsstatistikker og at avviksmeldinger skal sendes umiddelbart dersom gjenvinningselskapet mener sorteringen er for dårlig (underkjenner en eller flere containere).

Skrapers containere samlet på et sentralt sted på byggeplassen.

Kabler er ee-avfall som alltid skal sorteres ut.

3. Hva skal sorteres ut?

Få hjelp av gjenvinningselskapet til å velge hvilke avfalls-typer som skal sorteres ut og hvordan det skal gjøres. Bruk mengdeberegningene som utgangspunkt. Hva som skal sorteres ut vurderes ut fra mengder og typer avfall samt tilgjengelig plass for containere. I et byggeprosjekt vil avfallsfraksjonene variere med byggefasene (for eksempel i begynnelsen mye betong, på slutten mye emballasje (papp og plast)), se illustrasjonen nederst på siden.

Elektrisk og elektronisk avfall, samt annet farlig avfall (maling, spenn, fugemassepatroner, spraybokser mm) skal ALLTID sorteres og leveres til godkjent mottak. Slikt avfall oppstår på alle bygg- og riveplasser, og det er forbudt å kaste dette i blandet avfall. Husk at farlig avfall skal deklareres!

Normalt er betong/tegl, trevirke, metaller og gips de største avfallstypene. Vanlige lette avfallstyper er papp/papir og plast. Undersøk mulighetene for å levere rester av f.eks. isolasjon og gips tilbake til leverandør. Alle typer avfall oppstår ikke i alle byggefaser. Avpass derfor antall og størrelsen på containerne etterhvert som prosjektet skrider fram.

Ved riving og rehabilitering bør du vurdere om det finnes produkter og materialer i bygget som kan ombrukes. Undersøk om det finnes et marked for brukte dører, vinduer, VVS-utstyr og lignende i ditt nærmiljø.

Farlig avfall skal alltid sorteres ut. Bruk spesialcontainere!

Sortering av gips blir satt i system på Østlandet og noen andre steder i landet i løpet av kort tid.

Faser i byggeprosjektet

Utgraving	Grunnarbeid	Råbygg	Utv. Modning	Innv. Modning	Innredning
Jord og stavn					
Farlig avfall					
	Betong				
	Metall				
	EPS				
		Takbelegg			
			Gips		
			Isoasjon		
			Plast		
	Tre				
			Glass		
				EE-avfall	
				Papp	

Illustrasjon av hvilke avfallstyper som kan oppstå i et byggeprosjekt, og i hvilke faser avfallet oppstår.

4. Lag avfallsplan og evt. miljøsaneringsplan

Avfallsforskriften krever at det skal utarbeides avfallsplan ved

- nybygging over 300 m²
- riving og rehabilitering 100 m²
- konstruksjoner/ anlegg som genererer mer enn 10 tonn avfall

Minimum 60 % (vekt) av avfallet skal sorteres på byggeplass.

Kravet om avfallsplan gjelder selv om tiltaket ikke er byggeomeldingspliktig. Bakerst i denne veilederen finner du en sorteringsveileder som gir anvisninger om hvordan avfall skal sorteres. Avfallsplanen gir en grei oversikt over hvordan avfallet skal håndteres i ditt prosjekt. Denne oversikten gjør det lettere å utnytte de økonomiske og miljømessige besparelser som ligger i en godt planlagt avfallshåndtering. Sett konkrete mål for hvor stor andel av avfallet som skal kildesorteres. Planlegging av avfallshåndteringen bør ses i sammenheng med planer og tiltak som sikrer arbeidsmiljø og sikkerhet, samt rent, tørt bygg-konseptet (RTB). Avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse sendes kommunen til godkjenning.

Ved riving og rehabilitering skal det også lages en plan for miljøsanering. Denne planen skal sikre at miljøfarlige og giftige stoffer kartlegges og fjernes før rivearbeidet settes i gang.

Blanketten plan for avfallsplanering og blanketten for miljøsaneringsbeskrivelse for bolig og fritidsbyggelse under 400 m². Kan lastes ned fra www.af.no. Dette er ragnørk med mange innbygde hjelpesystemer til utfyllingen. Miljøsaneringsbeskrivelse for andre og større bygninger må utarbeides av erfaren miljøkartlegger.

5. Kontraktfesting

Dersom det benyttes underentreprenører bør avfallshåndteringen kontraktfestes med disse. Kontraktene bør inneholde sanksjoner dersom avfallet ikke håndteres i henhold til planene.

Når det brukes underentreprenører så sørg for at feil håndtering av avfallet får konsekvenser som for eksempel bøter eller viderefakturering. Vær streng på at alle rydder etter seg selv, ikke la noen gå å rydde etter andre. Ta bilder ved feilsortering for å dokumentere.

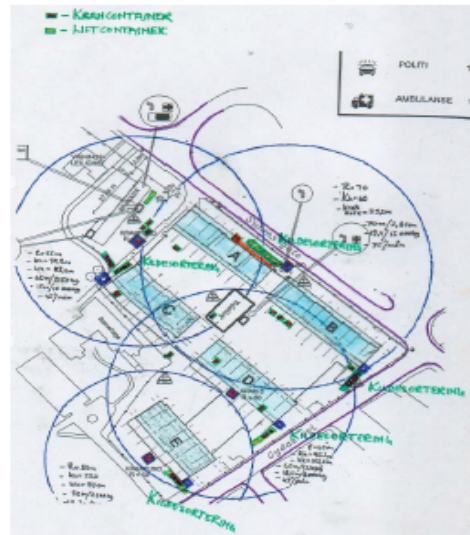
Kombinasjon av en tung fraksjon (gips) og en lett fraksjon (plast) an en container.

6. Planlegg byggeplassen

Når det er bestemt hvilke avfallstyper som skal sorteres ut er det viktig at det velges rett type og antall containere - og at det settes av plass til disse på riggområdet. Lag en riggplan, hvor bl.a. rekkevidde for kraner, og containerne er innplassert, se figur til høyre. Er byggeplassen liten kan det være aktuelt med containere med flere rom eller bruke plastsekker som "1 sekk". (Bilde nedenfor)

Vanligvis lønner det seg å plassere containerne samlet og merke dem godt. Pass på at du har nok oppsamlingsenheter som traller og sekker inne i bygget, sorteringen må begynne allerede her. Planlegg også transportveier for avfallet (heis, kran, traller, nedløpsrør).

Ved rehabiliteringsprosjekter i tett bebyggelse kan det være vanskelig å få plass til containere på gategrunn. Da kan sortering og mellomlagring av fraksjoner innendørs være en løsning, i påvente av container.

Riggplan med kranens aksjonsradius og containerplassering inntegnet (kilde: PEAB)

7. Informasjon

Alle ansatte på byggeplassen må informeres om avfallshåndteringen. Sett klare regler for avfallshåndteringen fra starten av prosjektet. Ta utgangspunkt i avfallsplanen og informer alle om denne. Gjør det klart hva som kan kastes i hvilken container. Bruk plakater og symboler på møtet og på containere for å unngå språkproblemer. Avfall skal alltid være et punkt på byggemøtene. Dersom du har satt deg et mål om f.eks. maks 30% restavfall, må du ligge godt foran dette gjennom hele prosjektet, fordi sorteringsgraden ofte går ned i slutfasen (pga dårlig tid på slutten, samt generell opprydding på byggeplassen).

Gjør sorteringen til et positivt tiltak blant de ansatte. Gjenvinningselskapene bistår gjerne med informasjon og informasjonsmateriell. Sett gjerne i gang konkurranser og premier gode resultater. Gjenta budskapet om sortering av avfall på vernerunder, møter og lignende.

1 sekk er et nytt system for kildesortering av avfall på mindre byggeplasser.

8. Oppfølging

Sett av tid til å følge opp avfallshåndteringen gjennom hele prosjektet. Sørg for at det er nok traller og sekker i bygget og hold transportveiene frie.

Få oppdatert informasjon om avfallsmengder og oppnådd sorteringsgrad fra gjenvinningselskapet underveis. Bruk denne informasjonen aktivt overfor medarbeidere slik at fokus på - og motivasjon til kildesortering opprettholdes. Premier gode resultater med bonus/kake el. Informasjon fra gjenvinningselskapet er også nødvendig dokumentasjon ved kontroll fra kommunen.

Vurder også å få med gjenvinningselskapet på en vernerunde for å få tips til forbedring av avfallshåndteringen underveis.

9. Evaluering og sluttrapport

Hvordan gikk egentlig avfallshåndtering i prosjektet ditt, i forhold til planlagt?

Lag sluttrapport for avfallshåndteringen når prosjektet er ferdig, og send denne inn til kommunen. Ta med positive og negative erfaringer til neste prosjekt. Ta vare på erfaringstall, f.eks. hvor mye avfall oppsto per kvm BTA, hvor stor andel av avfallet ble sortert og avfallskostnader.

SJEKKLISTE

for bedre avfallshåndtering

1 Beregn avfallsmengder Beregn hvor mye- og hvilke avfallstyper som vil oppstå i ditt prosjekt.		5 Kontraktfesting Inngå forpliktende kontrakter med underentreprenører om kildesortering.	
2 Kontakt gjenvinningselskap Sjekk priser og kompetanse. Still krav til oppfølging gjennom byggeprosessen, bl.a. ved månedlige avfallsstatistikker og rask tilbake-melding om containere underkjennes.		6 Planlegg byggeplassen Velg riktig type containere og sett av plass til disse i riggplan. Planlegg transportveier for avfallet. Sørg for å ha nok oppsamlingsenheter inne i bygget.	
3 Hva skal sorteres ut? Vurder kildesortering mot sentralsortering sammen med gjenvinningselskap ut fra tilgjengelig plass for containere, hva de kan ta imot, mengde og typer avfall. Forslag til prioritering av avfallstyper som sorteres ut: - Farlig avfall og EE-avfall - Tungt avfall (betong/tagl, metall, trevirke og gips) - Lett avfall (papp, papir, plast, isolasjon) Undersøk muligheter for ombruk ved rivings- og rehabiliteringsjobber.		7 Informasjon Informér egne ansatte og underentreprenørene. Gjør det klart hva som kastes hvor. Bruk plakater og symboler på containere. Bruk ev. positive virkemiddel som konkurranse, premiering el. Gjenta budskapet på vernerunder, møter og lignende.	
4 Lag avfallsplan og evt. miljøsaneringsplan Lag avfallsplan for prosjektet og miljøsaneringsplan ved riving og rehabilitering. Bruk gjerne SFT's skjema. Miljøkartlegging skal gjøres av erfaren miljøkartlegger. Ved riving/rehab av boligprosjekter over 400 m ² og andre bygg over 300 m ² må det lages grundige miljøkartleggingsrapporter. Se planene i sammenheng med HMS-arbeidet. Planene sendes kommunen for godkjenning.		8 Oppfølging Følg opp avfallshåndteringen underveis i prosjektet. Få informasjon fra gjenvinningselskapet. Feil håndtering av avfallet skal ha konsekvenser som for eksempel bøter eller viderefakturerings. Ta bilder for å dokumentere.	
		9 Evaluering og sluttrapport Lag sluttrapport som sendes kommunen. For egen del noterer du positive og negative erfaringer til neste prosjekt. Ta vare på nyttige erfaringstall.	

SORTERINGSVEILEDER

Håndtering og sortering av bygg- og anleggsavfall.

Til bruk på byggeplass for alle som har ansvar for planlegging og praktisk håndtering av bygg- og anleggsavfall. (Se punkt 4 foran)
Uthevet tekst er lovpålagt sortering og krever spesialbehandling.

Tunge bygningsmaterialer

Hva:	Betong og tegl uten forurensning (uten f. eks. oljeforurensninger og PCB), armert betong, blandet betong og tegl samt andre (siporex, ytong, leca, m.m.).
Hvordan:	Knust betong (uten armeringsjern) kan ombrukes til interne anleggsveier, tilbakefyllingsmasser, bærelag i veier mm. Mobilt knuseverk kan brukes, men betongen kan ikke inneholde PCB. Det er billigere å levere betongdeler som er mindre enn én meter i lengde. Teglstein murt med kalkmørtel kan ombrukes.
Bruk:	Ombruk på egen eller annen godkjent byggeplass, til godkjent mottak for materialgjenvinning, fyllmasse på godkjent deponi.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 15. Bakkeplanering krever rene fraksjoner og godkjenning hos fylkesmannen (forurensningsforskr. kap 4). (Bakkeplanering er uønsket pga. at bekker legges i rør og naturmang foldet reduseres).

Forurenset tegl / betong

Hva:	Betong kan være forurenset med f.eks olje eller PCB-holdig maling, fugemasse, murpuss eller avrettingslag. Analyse skal foretas der det er grunn til å tro at det kan finnes PCB eller olje.
Hvordan:	Leveres til godkjent mottak.
Bruk:	Farlig avfall som ikke skal ombrukes.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 11 og 15, produktforskr. kap 3.

Asfalt

Hva:	Asfalt uten tjære eller PCB. Tjære ble brukt i asfalt helt fram til 1970, men i hovedsak fram til 50-årene. PCB ble brukt til veimerkingsmaling mellom ca. 1950 og ca. 1980.
Hvordan:	Fresemasse og asfaltgranulat (knust flakmasse) må analyseres for evt. innhold av PCB eller tjære.
Bruk:	Asfalt kan gjenvinnes og ombrukes, som asfalt eller blandet med knust betong til bærelag i veier. Eller leveres til godkjent mottak.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 11 og 15, forurensningsforskriften kap 24.

Trevirke

Hva:	Rent konstruksjonstrevirke uten maling, beis, impregnering osv.
Hvordan:	Kan ikke inneholde sponplater, laminater eller trevirke med sementrester. Bør ikke inneholde ikke-magnetiske metaller som bly og aluminium.
Bruk:	Ombrukes som trematerialer, eller brukes som brensel.
Lovverk:	Avfallsforskriftens kap 9 (om forbud mot deponering), kap 15.
Hva:	Overflatebehandlet trevirke.
Hvordan:	Behandlet trevirke (malt, beiset, lakkert): Bør ikke inneholde ikke-magnetiske metaller som bly og aluminium.
Bruk:	Leveres til godkjent mottak for materialgjenvinning eller energitnyttelse. Evt. ombruk privat eller bruktutsalg.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 15.
Hva:	Limt trevirke.
Hvordan:	Limt trevirke (sponplater, finerplater, fiberplater): Grove metalldeleer over 0,5 kg skal være fjernet.
Bruk:	Leveres til godkjent mottak for materialgjenvinning eller energitnyttelse. Evt. ombruk privat eller bruktutsalg.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 15.

Impregnert trevirke	
Hva:	CCA- og kreosotimpregnert trevirke.
Hvordan:	CCA- og kreosotimpregnert trevirke er farlig avfall og skal sorteres som egen fraksjon, deklarerer og leveres til godkjent avfallsanlegg. Nyere, kobberimpregnert trevirke klassifiseres ikke av SFT som farlig avfall, men avfalls-mottakene skiller som regel ikke på dette.
Bruk:	Spesialbehandling hos godkjent forbrenningsmottak. Ikke tillatt å bruke om igjen!
Lowverk:	Avfallsforskriften kap 11, SFT faktaark TA –2166/2006 - forbudt med gjenbruk av impregnert trevirke.
Metaller	
Hva:	Jern, bly, tinn, kobber, aluminium, sink og stål.
Hvordan:	Jo bedre sortering og renere fraksjoner, desto bedre pris hos gjenvinningselskap. På mindre byggeplasser kan alle metallfraksjonene (unntatt bly) leveres i samme container.
Bruk:	Ombruk, materialgjenvinning.
Lowverk:	Avfallsforskriften kap 11 og 15
Gips	
Hva:	Gipsplate-kapp fra nylegging, gipsplater fra riving og rehabilitering
Hvordan:	Gips sorteres som egen fraksjon, oppbevares tørt - helst i spesialcontainere. Nyordning med innsamling av gips kommer i gang i 2009 på Østlandet og noen andre steder.
Bruk:	Materialgjenvinning.
Lowverk:	Avfallsforskriften kap 9.
Mineralull	
Hva:	Mineralull.
Hvordan:	Kapp ved nylegging legges rett i egnet sekk, slik at den ikke blir forurenset. Brukt og uren mineralull legges i restavfall og leveres deponi.
Bruk:	Ny og ren isolasjonskapp brukes til dytting eller returneres til produsent i egne retursekker. Brukt, ren mineralull kan ombrukes hvis du finner en mottaker.
Lowverk:	
Glass	
Hva:	Norskproduserte isolerglassvinduer fra 1965-1975 inneholder PCB. Utenlandsk produserte fra før 1980 inneholder PCB. Umerkede vinduer må ansees som PCB-holdige inntil det er tatt analyse, eller at vinduene åpenbart er fra etter 1980. Koblede vinduer (ikke isolerglass).
Hvordan:	Isolerglass med PCB skal leveres hele, stablet og stroppet på glassmesterpall til godkjent mottak for PCB. PCB-fritt glass sorteres i egen container, rammemateriale behandles særskilt.
Bruk:	Gamle vinduer (før 1920) med ujevnt glass er ettertraktet i bruksammenheng.
Lowverk:	Ombruk eller materialgjenvinning. Avfallsforskriften kap 14, 11 og 15. §3.
Mykplast	
Hva:	Klar folie, farget folie.
Hvordan:	Klar plastfolie og farget plastfolie (LDPE) uten stroppebånd eller andre forurensinger (diffusjonssperreplast og etiketter tillates) sorteres i egen mykplastfraksjon. Du får bedre pris dersom du sorterer helt klar folie og farget folie i to separate fraksjoner. Andre plastfraksjoner kan sorteres etter nærmere avtale med avfallsmottaket. Plastcontainerne bør stå tørt. Tilgriset returplast legges i restavfallscontainer.
Bruk:	Leveres til materialgjenvinning.
Lowverk:	Forurensningsloven, produktkontrollloven. Bransjeavtale mellom materalselskap og Miljøverndepartementet.

Hardplast	
Hva:	Flasker, kanner og brett
Hvordan:	Flasker, kanner (tomme og tørre) sorteres i egen hardplastfraksjon i plastsekker.
Bruk:	Leveres til materialgjenvinning.
Lovverk:	Forurensningsloven, produktkontrollloven. Bransjeavtale mellom materialselskap og Miljøverndepartementet.
Skumplast	
Hva:	EPS ("Isopor", isolasjonsplater som består av hvite kuler). XPS (plater med glatt overflate, ofte blå eller rosa). PUR (brunt eller gult skum i sandwich-elementer, rundt dører og vinduer, kjølerom, mm). EPS emballasje sorteres ut i sekker (1 sekk kan brukes). Mange skumplasttyper kan inneholde både fluorholdige gasser og bromerte flammehemmere dersom de er produsert før 2001.
Hvordan:	Skumplast med fluorgasser er farlig avfall, og må tas ut av bygget i mest mulig hele enheter. Leveres til godkjent mottak som destruerer fluorgasser og evt. flammehemmere.
Bruk:	Leveres til destruksjon. EPS-emballasje leveres til materialgjenvinning.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 11 og produktforskriften § 6-19.
Papp og papir	
Hva:	Papp, emballasjekartong og vanlig papir.
Hvordan:	Papp og papir sorteres i egen lukket container eller ballpresse, evt. som en blandet papp/papirfraksjon.
Bruk:	Retur av ren emballasjepapp til leverandør. Eller til mottak for material- eller energigjenvinning.
Lovverk:	Bransjeavtale mellom materialselskap og Miljøverndepartementet.
Takbelegg	
Hva:	Plastbaserte takbelegg (Protan, Sarnafil ol.).
Hvordan:	Rent kapp fra tekking med plastbasert takbelegg sorteres i egne sekker på byggeplass og returneres produsenten. Brukt belegg kan også leveres produsenten hvis det er rengjort.
Bruk:	Til materialgjenvinning eller deponering.
Lovverk:	
EE-avfall (elektrisk og elektronisk avfall)	
Hva:	Produkter som er avhengige av elektriske strøm (alt med ledning eller batteri).
Hvordan:	Seks fraksjoner: 1. Større, robuste enheter 2. Mindre eller knuselige enheter (husk batterier fra håndverktøy!)
	3. Kabler
	4. Lysrør (Legges i spesialkasse)
	5. Andre lyskilder (må emballeres så de ikke knuser!)
	6. Røykdetektorer
	Se også folder på www.byggemiljo.no
Bruk:	Leveres hele til godkjent mottak for EE-avfall.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 1 og 3.
Farlig avfall	
Hva:	Farlig avfall oppstår ved riving, rehabilitering og nybygging. Ved riving og rehabilitering skal det lages en miljøsaneringsplan som beskriver hvilke typer som finnes. Det kan være asbest, rørisolasjon, pcb-holdige produkter osv. Ved nybygging vil kasserte restprodukter - rester av maling og lakk, fugemassepatroner osv., lysrør og sparepærer - måtte håndteres som farlig avfall. Listen er ikke uttømmende – er man i tvil om noe er farlig avfall skal det håndteres som farlig avfall inntil det motsatte er bevist.
Hvordan:	Alt farlig avfall skal samles inn og lagres separat under tak i godkjent emballasje på byggeplassen. I forbindelse med henting skal farlig avfall deklarerer og byggeplassen skal beholde en gjenpart av deklarasjonsskjemaet i egen perm/arkiv. Den aktøren som henter farlig avfall skal ha tillatelse til innsamling. Se veileder for farlig avfall, www.byggemiljo.no
Bruk:	Farlig avfall skal i hovedsak tas ut av kretsløpet og destrueres eller energigjenvinnes i godkjente anlegg.
Lovverk:	Avfallsforskriften kap 11, asbestforskriften, produktforskr: kap 5.

Her finner du mer informasjon om...

Avfallsplaner i byggesaker

Bygg og miljø

Byggesak i kommunene

www.sft.no/tema____3304.aspx

www.byggemiljo.no

www.byggesak.com

Farlig avfall

Elektrisk og elektronisk avfall

Emballasje

Gjenvinningselskaper

Miljøsanering

Håndbok i miljøsanering av bygninger

www.nffa.no

www.renas.no og www.evm.no og www.elretur.no

www.grontpunkt.no

www.gulestider.no

www.miljosanering.no

www.nmf.no

Handlingspakke for kildesortering

Kildesortering

lover og forskrifter

www.nmf.no

www.loop.no

www.lovdatab.no

Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall
Standard Norge

www.byggemiljo.no

www.standard.no

PCB

Statens bygningstekniske etat

Rent, tørt bygg

www.pcb.no og www.ruteretur.no

www.be.no

www.rtf.no

Nettverket for Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall består av følgende organisasjoner:

Prosjektet er utarbeidet av Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall
Nettverksleder: Eirik Wierner (RIF / Hjellnes Consult as) ew@hjellnesconsult.no Tlf: 9586 5272
<http://www.byggemiljo.no>

Denne e-posten med vedlegg skal også leggjast ved som vedlegg til orienteringssak eg nettopp sende.

Fra: Arvid Blindheim [<mailto:arvid.blindheim@icloud.com>]

Sendt: 4. august 2017 11:37

Til: Rune Sjurgard

Emne: Fwd: 1130701 HVO Mediefag - Program: Byggeprogram - høyring hos HVO / Volda kommune

Ser at denne mailen ikkje gjekk til deg. Slik ser du kva vi mottok. Fristen er mandag slik det går fram av mailen. Du får vårt innspel om ein liten time (jfr telefonmøtet).

Arvid

Sendt fra min iPad

Videresendt melding:

Fra: Tore.Berg@statsbygg.no

Dato: 3. juli 2017 kl. 10.15.19 CEST

Til: margrete.apelseth@hivolda.no

Kopi: audhild.gregoriusdotter.rotevatn@hivolda.no, jk@hivolda.no, janhenning.egset@hivolda.no, arvid.blindheim@icloud.com, Geir.Skaaren@statsbygg.no, gid@lerche.no, Ida.Stromberg@statsbygg.no, AldaMorice.Christensen@statsbygg.no, Martine.Pettersen@statsbygg.no, Daniel.Hofun@statsbygg.no

Emne: 1130701 HVO Mediefag - Program: Byggeprogram - høyring hos HVO / Volda kommune

Til HVO

Kopi: Volda kommune, internt Statsbygg

BYGGEPROGRAM M/VEDLEGG TIL HØYRING

Statsbygg oversender første samla versjon av byggeprogram til høyring. Tilbakemeldingsfrist er måndag 7. august.

Byggeprogrammet har fleire vedlegg. Ikkje alle er vedlagt her, kun dei som har størst interesse for brukar/oppdragsgjevar.

Det blir presisert at byggeprogrammet ikkje er komplett. Høyringa er også ledd i å avklare en del spesifikasjonar. Vi ber også om funksjonsbeskrivelsen gås nøye gjennom. Statsbygg viser også til spørsmålsliste sendt 23.6.2017. Disse er innarbeidet i byggeprogrammet og markert med gult.

Ta kontakt om noko er uklart.

Vennlig hilsen

Tore Berg

prosjektleder
Byggherreavdelingen
+4741542346

**FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL**

Saksbehandlar, innvalstelefon

seniorrådgivar Vigdis Rotlid Vestad, 71 25 84 47

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

KOPPI

Vår dato

09.06.2017

Dykkar dato

Vår ref.

2016/7247/FMMRVIVE/310

Dykkar ref.

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 2017/942	Avsl. Reid
Lup.nr.	Sh. Abomd
22 JUN 2017	
Arkivnr.	Saksbehandling
Klassering P:	CS
Klassering S:	

Nye Volda kommune - oversending av likelydande vedtak

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fått tilsendt likelydande samanslåingsvedtak frå kommunestyremøta i kommunane Volda og Hornindal, den 1. juni 2017, sjå vedlegg.

Fylkesmannen finn sakshandsaming og vedtak i samsvar med krava i Inndelingslova, jf. §25,, og sender med dette kommunestyrevedtaka til KMD for vidare behandling til kongeleg resolusjon.

Med helsing

Lodve Solholm

Rigmor Brøste
ass. fylkesmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

- 1 Volda kommune - brev om vedtak og søknad om unntak frå felles kommunestyremøte
- 2 Volda kommune - saksframlegg, vedtak
- 3 Hornindal kommune - brev om vedtak og søknad om unntak frå felles kommunestyremøte
- 4 Hornindal kommune - saksframlegg
- 5 Hornindal kommune - vedtak

Kopi:

Volda kommune Stormyra 2 6100 VOLDA
Hornindal kommune Postboks 24 6761 HORNINDAL

**FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL**

Saksbehandlar, innvalstelefon

prosjektleiar Vigdis Rotlid Vestad, 71 25 84 47

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Vår dato

09.06.2017

Dykkar dato

07.06.2017

Vår ref.

2016/7247/FMMRVIVE/310

Dykkar ref.

Saksnr.	2017/942	Ans.	Råd
Løpnr.		Shs	Asbjørn
22 JUN 2017			
Arkivdel:	Salesarkiv		
Klassering P:	033		
Klassering S:			

Nye Volda kommune - søknad om unntak fra felles kommunestyremøte

Fylkesmannen viser til Stortingsvedtak den 8. juni der kommunane Volda og Hornindal blei vedteke samanslått, og vil med dette gratulere med vedtaket.

Vidare viser Fylkesmannen til brev frå Volda kommune datert 07.06. 2017, sak 2017/942 og til brev frå Hornindal kommune 07.06. 2017, sak 16/10144-60/FE-033 AKLA. Vi har med dette fått tilsendt likelydande vedtak frå kommunestyremøta den 1. juni 2017 om samanslåing av kommunane, Jf. Inndelingslova § 25

Kommunane søker om unntak frå felles kommunestyremøte på bakgrunn av at dei har likelydande vedtak. Jf. Inndelingslova § 25.

Fylkesmannen har fått delegert kompetanse frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) til å gjere unntak frå felles kommunestyremøte, i dei tilfella der det allereie ligg føre tilstrekkeleg og gjensidige vedtak i kvart kommunestyre.

Fylkesmannen finn at det ligg føre tilstrekkeleg dokumentasjon frå kommunestyrevedtaka i både Volda og Hornindal kommune til å gjere unntak frå felles kommunestyremøte. Vi sender difor vedtaka til KMD for vidare behandling til kongeleg resolusjon.

Med helsing

Lodve Solholm

Rigmor Brøste
ass. fylkesmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi:

Kommunal- og moderniseringsdept. Postboks 8112, Dep 0032 OSLO

INTERNT NOTAT X – utan oppfølging**Til:** Deltakarane**Frå:** Gro Anita Bårdseth**Kopi:** Bjørke grendelag**Sak:** Bjørke - grensejustering

Saksnr / arkivkode

2017/1076 / 001

Løpenr.

10101/2017

Stad

Ørsta

Dato

07.07.2017

Referat

Møtedato: 4.juli 2017	Møtetid frå – til: 10.30 - 12.00	Stad: Ørsta rådhus, møterom Ørstafjord
Møteleiar: Wenche Solheim, Ørsta kommune		Referent: Gro Anita Bårdseth
Til stades: Ann Kristin Langeland, Hornindal kommune Asbjørn Moltudal, Volda kommune Wenche Solheim, Ørsta kommune Gro Anita Bårdseth, Ørsta kommune		

	Sak	Kva/Kven
1.	Bakgrunn for møtet Bjørke grendelag har teke initiativ til grensejustering i samband med kommunereforma, og har bedt Ørsta kommune om å samarbeide med Volda om faktaunderlag i samband med slik prosess. Formål med møtet var å avklare korleis samarbeide om slik utgreiing og prosessen elles.	
2.	Søkar og søknadsfrist Wenche Solheim orienterte innleiingsvis om at frå Fylkesmannen har ein fått opplyst at det er innbyggjarane sjølve, t.d. ved grendelaget, som søker om ev grensejustering. Eventuell overføring avhenger av at søknad er ferdig handsama i departementet innan 1.1. 2020, som er då Volda og Hornindal startar opp som ny kommune. Fylkesmannen har bedt om at ev søknad vert sendt seinast innan <u>1. november 2017</u> .	Søknadsfrist grensejustering 1. november 2017
3.	Telefonundersøking vr folkerøysting	

	Grendelaget ønskjer telefonundersøking som grunnlag for avgjerd. I møtet kom det fram synspunkt om at ei folkerøysting kan gje eit meir representativt resultat, samt at den kan gje større legitimitet til vidare prosess. Med det ein veit no vil det vere tilstrekkeleg med tid til å gjennomføre ei folkerøysting i rimeleg tid innan søknadsfristen 1. november. Val av telefonundersøking vr folkerøysting må ein avklare i samråd med grendelaget.	
4.	Folkemøte I høve folkemøtet vil det vere viktig med politiske representantar frå både Volda og Hornindal kommunar, i tillegg til Ørsta.	
5.	Arbeidsgruppe Det vert tilrådd å etablere ei arbeidsgruppe som utarbeider faktaunderlaget og som står for den praktiske planlegginga av folkemøtet. Frå administrasjonen i Ørsta vil ass. rådmann Eldar Øye og planleggar Gro Anita Bårdseth delta. Bjørke grendelag vert oppfordra om å stille med to representantar, nye Volda kommune om å stille med 1-2 representantar Første møte i arbeidsgruppa vert <u>måndag 21. august</u> . Møtet kan vere på Bjørke eller i Ørsta.	

Med helsing

Gro Anita Bårdseth
planleggar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

24.08.2017

Bjørke Grendalag
Skjåsstaddalen 251

Til Ordførarar og Rådmenn i Ørsta,Volda,Hornindal Kommunar og Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Bjørke Grendalag ynskjer og invitere til ope folkemøte.

På årsmøtet 2015 vart Grendalaget bedt om og tenkje på korleis framtida kan endre seg dersom Ørsta og Volda ikkje vart slått saman og ein situasjon der Volda og Hornindal fann i hop kunne opstå.Vil me då framleis vere ein krins i Ørsta kommune?

Etter kvart hende nettopp det og årsmøtet 2016 var prega av frontar som kjempa for grnsejustering og andre sida for og verte ståande i Ørsta,men det var eit svert stort fleirtal som ynskte at grendalaget skulle skaffe informasjon om fordelar og ulemper. Etter det har me hatt ein veg og gå.No har Ørsta og Nye Volda lovt å hjelpe oss med faktagrunlag til innbyggjarane .Når det er komnt ut ynskjer me at innbyggjarane skal få høve til å stille spørsmål og få svar på eventuelle spørsmål.

Me vil herved invitere Ordførarar,Rådmenn og administrasjon ifrå Hornindal,Volda Ørsta Kommunar og Repräsentant frå Fylkesmannen til opent folkemøte på Haukly Onsdag 27 september kl 19:30.

Me ser føre oss eit panel av Rådmenn og gjerne ein repräsentant ifrå Fylke .Ordførarar og administrasjon i salen.Me ynskjer då at folk skal få spørje om ting dei måtte synest uklart og so langt det gjere seg få svar.

I etterkant av møtet vil innbyggjarane på Bjørke få eit par tre veker på seg til og sende si stemme på om Styret i Grendalaget skal sende ein søknad til Fylkesmannen i Møre og Romsdal om Grensejustering.Fylkesmannen har sett ein frist på det til 01.11.2017.

Vel Møtt

Med beste helsing Bjørke Grendalag

Svein Magne

Bjørke Grendalag

Protokoll frå ordinær generalforsamling i

Voldsfjordkryssing AS

Onsdag 28. juni 2017 vart det halde ordinær generalforsamling i Voldsfjordkryssing AS.

Følgjande sakliste låg føre:

- 1. Opning**
Registrering av møtande aksjonærar og fullmakter
- 2. Val av møteleiar og protokollunderskrivarar**
- 3. Godkjenning av innkalling og sakliste**
- 4. Godkjenning av årsmelding for 2016**
- 5. Godkjenning av årsregnskap for 2016**
- 6. Endring av vedtektene (Gjeld skattefritak for selskapet)**
- 7. Val**
Styre m/varamedlemer
Styreleiar
Valnemnd
- 8. Godtjersle til:**
Styremedlemer
Styreleiar
- 9. Diverse aktuell informasjon ved styreleiar og dagleg leiar.**

-
- 1. Den ordinære generalforsamlinga vart opna av styreleiar Ola Krumsvik.**
Oversikt over aksjeeigarar som møtte eller hadde gitt fullmakt til annan:
21 aksjeeigarar som til saman representerte 591 av aksjane (61% av aksjekapitalen). I selskapet er det i alt 127 aksjeeigarar med i alt 970 aksjar.

N. Kr
TSS

2. Val av møteleiar og 2 til å underskrive protokollen:
Som møteleiar vart vald styreleiar Ola Krumsvik.
Til å skrive under protokollen vart desse valde:
Fride Sortehaug
Martin Brønne.
3. Godkjenning av innkalling og sakliste
Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent.
4. Godkjenning av årsmelding 2016.
Årsmeldinga for 2016 vart samrøystes godkjend.
5. Godkjenning av årsregnskap for 2016.
Årsregnskapet for 2016 vart samrøystes godkjent.
6. Endring i vedtektene
Styret hadde den 26/6.2017
gjort slikt samrøystes vedtak i styresak 18/17:
«Styret foreslår samrøystes overfor generalforsamlinga at
vedtektene samla vert å endre frå slik det går fram av vedlegg A
til denne styresaka, til slik det går fram av vedlegg B til denne
styresaka.»
- Generalforsamlinga vedtok samrøystes at vedtektene samla skal
vere slik det framgår av vedlegg B til styresak 18/17.
Både Vedlegg A (dei gamle vedtektene) – og Vedlegg B (dei nye
vedtektene) er vedlagt denne protokollen.
7. Val.
STYRET
I §7 i vedtektene heiter det at: «Selskapet sitt styre skal ha 3-7
medlemer, alt etter generalforsamlinga si nærare avgjerd. Styret
blir valt for 2 år. Styret sin leiar blir vald av generalforsamlinga.»

Sidan alle i styret vart valde på den ekstraordinære generalforsamlinga 24. august 2016, stod ingen av styremedlemene såleis på val ved denne ordinære generalforsamlinga.

Det vart sett fram forslag om at: «2 av styremedlemene skal stå på val ved den ordinære generalforsamlinga i 2018, kven dette er skal avgjerast ved loddrekning. Dei andre styremedlemene skal ha funksjonstid til den ordinære generalforsamlinga i 2019. - 1 av varamedlemene skal stå på val ved den ordinære generalforsamlinga 2018, det andre varamedlemet skal ha funksjonstid til 2019, kven skal avgjerast ved loddrekning.» Dette samla forslaget vart samrøystes vedteke.

Det vart gjort loddrekning.

Styret ser etter dette vedtaket slik ut:

- Ola Kjell Krumsvik
- Margrete Trovåg
- Arild Johannes Iversen
- Edvin Dale
- Magni Aa Berge

Funksjonstid til:

Ord. gen.fors. 2019
Ord. gen.fors. 2019
Ord. gen.fors. 2018
Ord. gen.fors. 2018
Ord. gen.fors. 2019

Varamedlemer:

- Mats Gunnar Andersson
- Inger Gjengedal Håvik

Ord. gen.fors. 2019
Ord. gen.fors. 2018.

STYRELEIAR

Det vart sett fram forslag om at Ola Kjell Krumsvik skulle gjenveljast som styreleiar. Dette slutta generalforsamlinga seg samrøystes til. Styreleiar vert valt direkte av den ordinære generalforsamlinga kvart år.

H. B.
FSO

VALNEMND

Det vart sett fram forslag om at det skulle veljast ei VALNEMND på 3 personar som skal førebu komande val i Voldsfjordkryssing. - Forslaget blei samrøystes vedteke.

Det vart sett fram forslag om at følgjande personar skal utgjere VALNEMNDA for 2017-18:

- Jørgen Amdam, leiar
- Martin Brænne
- Jan Heltne.

Desse 3 vart samrøystes valde.

8. Fastsetjing av godtgjersler.

Det vart samrøystes vedteke følgjande:

- Styremedlemer/varamedlemer skal ha ei godtgjersle på kr. 1.500,- pr. møte.
- Styreleiar skal ha ei årleg godtgjersle på kr. 20.000,-.

Styreleiar og dagleg leiar informerte til sist om følgjande:

- Nytt løysingskonsept for flytebru med skipssluse
- Andre aktuelle saker:
 - Planprogram for Voldsfjordkryssing
 - Kobling av Voldsfjordbrua til eksisterande offentleg vegnett
 - Nokre avklaringar om ferjeavløysings-prosjekt gjennom transport- og kommunikasjonskomitéen/Stortinget si handsaming av NTP i juni 2017.

Møtet vart deretter heva.

Side 4/9

*H. pr.
F.S.S.*

Vedlagt denne protokollen er vedlegg A til styresak 18/17 (dei gamle vedtektene) og vedlegg B (dei nye vedtektene) – sjå her sak 6 framanfor i denne protokollen.

Dato: *Volaa 09/09-17*

Fride Sortehaug
.....
Fride Sortehaug

Stad: *Fækkrotal 4/1. 17*

Martin Brænne
.....
Martin Brænne

Vedtekter for Voldsfjordkryssing AS

(§4 endra ved vedtak i ekstraordinær generalforsamling den 14.06.2017)

- §1 Selskapet sitt namn er Voldsfjordkryssing AS
- §2 Selskapet si forretningsadresse skal vere Volda kommune
- §3 Selskapet sitt hovedføremål:
- a) Erstatte ferja Volda-Folkestad – med brusamband over Voldsfjorden - finansiert primært med ferjeavløysingsmidlar samt bompengar
 - b) Erstatte ferjesambandet Volda-Lauvstad – med brusamband over Dalsfjorden - finansiert primært med ferjeavløysingsmidlar samt bompengar
 - c) Vere pådrivar for etablering av tunnel-samband mellom vestsida av Dalsfjorden og Vanylven
- §4 Selskapet sin aksjekapital er kr. 970.000,- delt på aksjar pålydande kr. 1.000,-
- §5 Kommunar, fylkeskommunar, næringsliv og privatpersonar kan eige eller erverve aksjar i selskapet
- §6 Selskapet sitt styre skal ha 3 – 7 medlemer alt etter generalforsamlinga si nærare avgjerd. Styret blir valt for 2 år. Styret sin leiar blir vald av generalforsamlinga
- §7 Selskapet vert teikna av formannen i styret. Eit samla styre kan gi prokura.
- §8 Ordinær generalforsamling vert halde kvart år innan utgangen av juni månad i samsvar med aksjelova. Innkalling og dagsorden til generalforsamlinga vert sendt aksjonærane med minst 2-to-vekers varsel.

1
Side 6/9

M. A.
F.S.S.

Ekstraordinær generalforsamling vert halden i samsvar med reglane i aksjelova.

I generalforsamlinga skal handsamast:

1. Fastsetjing av resultatregnskap og balanse
2. Bruk av overskot eller dekning av underskot i høve til den fastsette balansen
3. Val av styre
4. Andre saker som etter lov høyrer under generalforsamlinga.

§9 Overdraging av aksjar skal meldast og godkjennast av styret

§10 Det vert ellers vist til den til ei kvar tid gjeldande aksjelovgivning

Bide ² 7/9

Mika
FSS

Vedtekter for Voldsfjordkryssing AS

(§3 endra ved vedtak i generalforsamling 28.06.2017, ny §5 vedteken ved generalforsamling 28.06.2017, endring av §9 - tidlegare §8 vedteken i generalforsamling 28.06.2017, ny §11 vedteken i generalforsamling 28.06.2017)

- §1 Selskapet sitt namn er Voldsfjordkryssing AS.
- §2 Selskapet si forretningsadresse skal vere Volda kommune
- §3 Selskapet sitt hovudføremål er å arbeide for å realisere planane om å:
 - a) erstatte ferjesambandet Volda-Folkestad – med brusamband over Voldsfjorden
 - b) erstatte ferjesambandet Volda-Lauvstad – med brusamband over Dalsfjorden

Selskapet skal vere pådrivar for etablering av tunnel-samband mellom vestsida av Dalsfjorden og Vanylven.

- §4 Selskapet sin aksjekapital er kr. 970.000,- delt på aksjar pålydande kr. 1.000,-.
- §5 Selskapet skal ha høve til å ta imot tilskot til å fremje føremålet sitt. Det er også høve til å ta opp lån og til å utvide aksjekapitalen til å fremje føremålet.

Eventuelt overskot skal tilleggjast selskapet sin eigenkapital.

- §6 Kommunar, fylkeskommunar, næringsliv og privatpersonar kan eige eller erverve aksjar i selskapet
- §7 Selskapet sitt styre skal ha 3 – 7 medlemer alt etter generalforsamlinga si nærare avgjerd. Styret blir valt for 2 år. Styret sin leiar blir vald av generalforsamlinga

- §8 Selskapet vert teikna av formannen i styret.
Eit samla styre kan gi prokura.
- §9 Ordinær generalforsamling vert halde kvart år innan utgangen av juni månad i samsvar med aksjelova. Innkalling og dagsorden til generalforsamlinga vert sendt aksjonærane med minst 2-to-vekers varsel.

I generalforsamlinga skal handsamast:

1. Fastsetjing av resultatregnskap og balanse
2. Val av styre
3. Andre saker som etter lov høyrer under generalforsamlinga.

- §10 Overdraging av aksjar skal meldast og godkjennast av styret
- §11 Opplysing av selskapet skal treffast i generalforsamling med 2/3 fleirtal. Det skal veljast eit avviklingsstyre som skal stå føre avviklinga.

Pålydande aksjekapital pluss skjermingsrente skal betalast attende til aksjonærane om selskapet har midlar til dette. Selskapet si formue ellers, skal tilfalle andre selskap med tilsvarende føremål.

- §12 Det vert ellers vist til den til ei kvar tid gjeldande aksjelovgivning

side 2 9/9

Markus Brauer
M. S. Sorteberg

Organisasjonsnummer: 916 866 615

Organisasjonsform: Aksjeselskap

Stiftingsdato: 25.02.2016

Registrert i
Føretaksregisteret: 09.03.2016

Føretaksnavn: VOLDSFJORDKRYSSING AS

Forretningsadresse: Stormyra 2
6100 VOLDA

Kommune: 1519 VOLDA

Land: Noreg

Aksjekapital NOK: 970 000,00

Dagleg leiar/
adm.direktør: Odd Arne Folkestad

Styre:
Styreleiar: Ola Kjell Krumsvik
Vika 241
6120 FOLKESTAD

Styremedlem: Margrete Trovåg
Arild Johannes Iversen
Edvin Dale
Magni Aa Berge

Varamedlem: Mats Gunnar Andersson
Inger Ragnhild Gjengedal Håvik

Signatur: Styrets leder alene.

Prokura: Daglig leder alene.
Styrets leder alene.

Revisjon av
årsrekneskap: Føretakets årsrekneskap skal ikkje
reviderast.

Brønnøysundregistra

Føretaksregisteret, Postboks 900, 8910 Brønnøysund
Organisasjonsnummer: 974 760 673
Internett: <http://www.brreg.no>

Firmaattest

Opplysningstelefonen: 75 00 75 00
Telefaks: 75 00 75 05

Firmaattesten inneholdt opplysninger registrerte i Føretaksregisteret om eit bestemt føretak identifisert med organisasjonsnummer.

Opplysningane omfattar forhold som er registrerte i Føretaksregisteret på utskriftsdatoen.

Meldepliktige forhold som ikkje er melde, og som er i strid med det som er registrert, kan ikkje gjerast gjeldande overfor tredjemann, med mindre tredjemann kjende til eller burde ha kjent forholdet, jf. føretaksregisterlova § 10-1.

Kven som helst har rett til å gjere seg kjend med det som er registrert i Føretaksregisteret. Dette gjeld likevel ikkje fødselsnummer.

Til aksjonærane i Voldsfjordkryssing AS!

Vedlagt fylgjer protokoll frå generalforsamlinga den 28. juni 2017 – samt firmaattest frå 10. august 2017.

Helsing
Etter fullmakt
Voldsfjordkryssing AS

Odd A. Folkestad
dagleg leiar

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Volda Taxisentral
Postboks 92
6101 VOLDA

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
		87783/2017/N12/35/37	Jan Eirik Søråas, 71 28 02 80	25.08.2017

Drosjeløyva i Volda og Ørsta kommunar - Vurdering av behovet for ledig løyve tilknytt Volda Taxisentral

Drosjeløyvehavar Snorre Skogen, Volda, fyller 70 år 16. oktober 2017 og vil etter den dato etter §52 (*Opphør av drosjeløyve*) i Samferdselsdepartementet si *Forskrift om yrkestransport innenlands med motorvogn og fartøy* ikkje få fornya sitt løyve T-500 tilknytt Volda Taxisentral.

Volda Taxisentral og Ørsta Taxisentral har i dag felles løyvedistrikt – Volda og Ørsta kommunar – og det er vedteke samanslåing av dei to drosjesentralane. Volda Taxisentral har i dag fire tilknytt ordinære drosjeløyve og to reserveløyve. I Volda kommune er det elles stasjonert drosje på Folkestad og på Lauvstad.

Volda Taxisentral utføre i dag m a pasienttransport for helseføretaket gjennom avtale med Herøy Taxisentral og service- og bestillingstransportar i Volda for fylkeskommunen gjennom FRAM Flexx.

Vi ber om Dykkar merknader til behovet for å oppretthalde det ledige løyvet innan 4. september 2017.

Med helsing

Magne Vinje
ass. samferdselssjef

Jan Eirik Søråas
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og krev derfor ikkje signatur

Kopi:

Volda kommune	Stormyra 2	6100	VOLDA
Ørsta Taxi	Ivar Aasen-gata 18	6153	ØRSTA
MRT AS	Postboks 193	6501	KRISTIANSUND N
Snorre Skogen	Einbakken 9	6103	VOLDA
Norges Taxiforbund avd Møre og Romsdal	Flusundveien 11	6091	FOSNAVÅG
Skatt Vest	Nonnesetergt. 4	5015	BERGEN
Ørsta trafikkstasjon		6160	HOVDEBYGDA
TTT Administrasjon AS	Rødmyrlia 11	3735	SKIEN
Helse Møre og Romsdal HF, Kontor for pasientreiser		6026	ÅLESUND

REFERAT

Til: Rådmannsgruppa
Frå: Referent
Kopi: Ordførarane

Møtedato: 1.sept 2017	Møtetid frå – til: 09.00 - 15.00	Stad: Sande rådhus
Møteleiar: Wenche Solheim, Ørsta kommune		Referent: Oddbjørn Indregård

SAK	TITTEL	Kva og kven som følgjer opp
1.	Referat frå fellesmøte for ordfører, rådmenn og Sjustjerna Helse og omsorg, 1/9 -17 kl 0900-1130. • Prosjektgruppa presenterte sin rapport om ny legevaktordning. • Prosjektgruppa legg fram to alternative modeller for ny ordning – modell A og modell B. • Prosjektgruppa ser seg ferdig med sitt arbeid med overlevering og presentasjon av sin rapport. Prosjektgruppa er positive til å kunne bidra i det vidare arbeidet etter nærmare avtale. • Synspunkt/merknader frå møtet ○ Eksisterande nattlegevakt synes å fungere ok, både for brukarar og tilsette. ○ Leiinga i HF Møre og Romsdal har gjennom prosessen vore tilbakehaldne mtp ei lokalisering at legevakta ved Volda Sjukehus. På møte kom det fram at ei «nærlokalisering» til Volda sjukehus vil vere den beste løysinga. Kommunen må derfor opprette politisk dialog ang dette. ○ Vanylven vil med dagens kommunikasjon ha si eiga ordning. ○ Herøy spør om Eiksundsambandet som barriere – og kva ROS-vurderingar som er gjort. ○ Hareid spør om økonomi (kost/nytte), tenesta nær folket, og ROS relatert til Eiksundsambandet. ○ Konklusjon: Ei arbeidsgruppe vert etablert – to ordførarar – ein rådmann. Trinn 1 for arbeidsgruppa må vere å etablerte kontakt med HF	

	for vidare avklaring om nærlokalisering til Volda sjukehus.	
2.	Referat frå fellesmøte for ordførarar og rådmenn, 1/9 -17 kl 1200 - 1300. • SSIKT sin presentasjon ligg vedlagt referatet. • Synspunkt/merknader frå møtet ○ Sande: Deltaking er no oppe til politisk handsaming i Sande. Eigarskapet til SSIKT burde har vore betre forankra. Viktig å få ta gevinsten med digitaliseringa. ○ Ulstein: Eigarperspektivet er kanskje ikkje godt nok teke i vare gjennom vedtektene – dette er noko ein må sjå på vidare. ○ Volda: Eigarperspektivet må ein ta på alvor – og ein må lage ordninga som sikrar dette. ○ Hareid: Har særskilt vedtak om at Hareid skal vere forretningsadresse for SSIKT – vert oppfatta som rimelig uproblematisk for dei andre.	
3.	Referat frå rådmannsmøte, 1/9 -17 1300-1500. Til stades: Wenche Solheim, Olaus-Jon Kopparstad, Ragnhild Velsvik Berge, Andreas Nørve, Rune Sjurgard, Arne Runar Vik, Oddbjørn Indregård • Sak 1: Koordinator. Wenche Solheim vil etter 6 år ha avløyning som koordinator. Rådmannsmøte tek dette til vitande og må diskutere dette i komande møter. • Sak 2: Vigselsrett. Regionrådet vert kontakta om ei felles utgreiing ang dette. • Sak 3: Styreleiar SSIKT. Vert å kome attende til dette på komande møte. • Sak 4: Felles planarbeid for reiseliv ? Herøy og Ørsta har vore i dialog om dette. • Sak 5: Vest Kontroll v/ Jostein Støylen tiltrådte møtet og orienterte om utfordringane til Vest Kontroll som følge av kommunereforma. Rådmannsmøte tok informasjonen til vitande og utfordra Vest Kontroll om å utarbeide eit utfordringsnotat som kvar kommune kunne ta opp politisk.	

Strategiarbeid Digitalisering / IKT

01.09.2017 Sande Rådhus

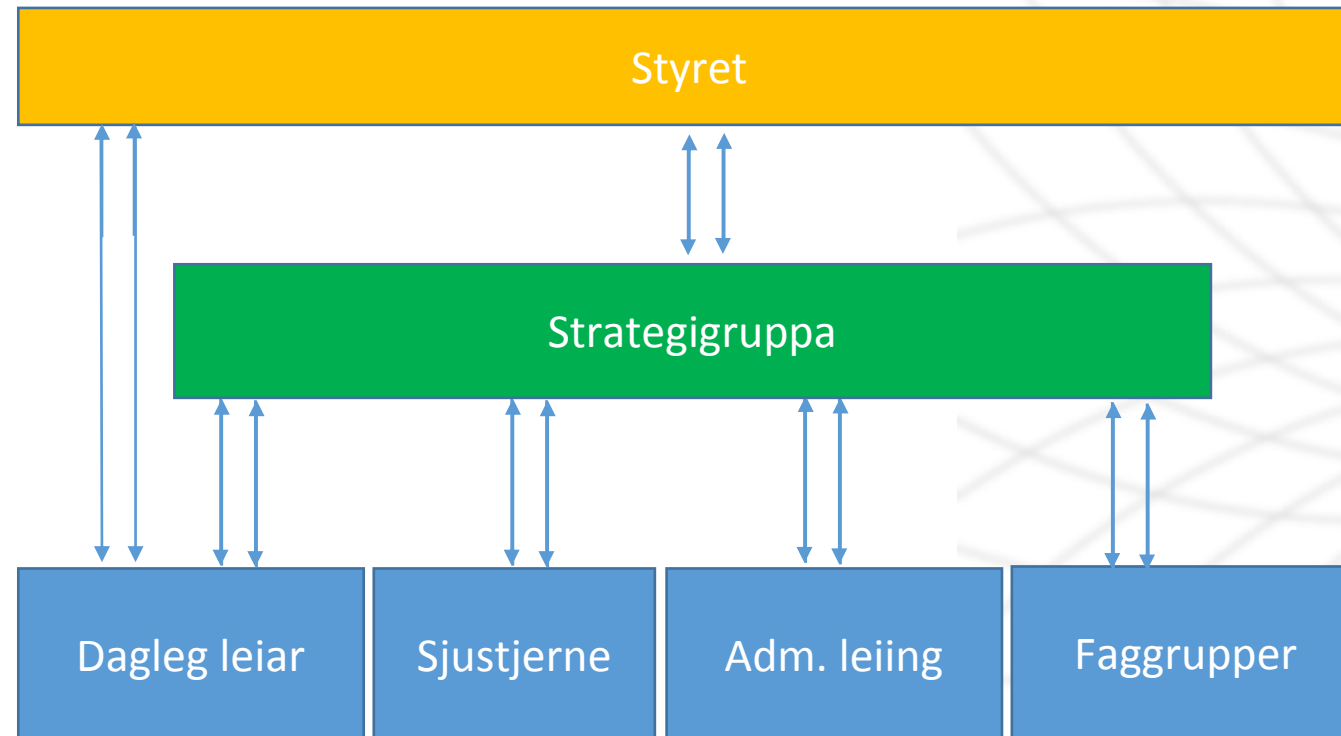
Tor Halvar Botnen

- 2012 Universitet i Oslo
- 2013 Ulstein kommune
- 2015 IT-leiar Ulstein kommune
- 2017 leiar i strategigruppa for SSIKT

tor.halvar.botnen@ssikt.no

Strategigruppa i SSIKT

Strategigruppa i SSIKT

Samansetning pro tempore

+ Guttorm Rimstad, dagleg leiar SSIKT
+ Evelyn Haram Larsen, Sekretær

- ☐ Bjørn Anders Heggen (IT-leiar), Ørsta
- ☐ Bård Dalen (kommunalsjef omsorg), Sande
- ☐ Frode Vik (kommunalsjef oppvekst), Vanylven
- ☐ Jan-Vidar Dammen-Hjelmeseth (kommunalsjef stab), Herøy
- ☐ Per Erik Akerjordet (rådgjevar IT), Hareid
- ☐ Rune Sjurgard (rådmann), Volda
- ☐ Tor Halvar Botnen (IT-leiar), Ulstein

Kva er digitalisering?

Digitalisering handlar om å nytte teknologi til å fornye, forenkle og forbetre. Det handlar om å tilby nye og betre tenester, som er enkle å nytte, effektive, og pålitelege. Digitalisering legg til rette for auka verdiskaping og innovasjon, og kan bidra til å auke produktiviteten i både privat og offentlig sektor.

regjeringen.no

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

- Basert på KS sitt arbeid med utgangspunkt i Meld. St. 27 – Digital agenda
- Fem hovedprioriteringar i stortingsmeldinga gjeld også kommunane og danner basis for strategien

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Overordna

- Effektivisere arbeidsprosessane
- Sikre betre brukaroppleving med større grad av sjølvbetening
- Sikre betre tenestekvalitet og økonomisk gevinst
- Auke den digitale kompetansen
- Våge å ta risiko

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Brukaren i sentrum

- Brukarane sine behov
- Samarbeid på tvers
- Automatisering
- Det etablerte skal utfordrast

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Digitalisering er viktig for innovasjon og auka produktivitet

- Innkjøpskompetanse må sikrast
- Sikre morgondagens løysingar og innovative prosessar
- Pådrivar for velferdsteknologi
- Tilgjengeliggjere data

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Styrka digital kompetanse og deltaking

- Auka demokratisk deltaking
- Kompetanse og omstillingsevne

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Effektiv digitalisering av kommunane

- Heilskapelege og samanhengande digitale tenester
- Gjenbruk av data
- Legge til rette for at systema «snakkar» betre saman
- Nasjonale standardar og felleskomponentar

Digitaliseringsstrategi 2018-2020

Informasjonstryggleik, personvern og dokumentforvaltning

- Kommunane må ha personvernombod
- Data skal ikkje kome på avveggar
- Råderett over eigne personopplysningar
- Nasjonale standardar og felleskomponentar
- Heilskapleg dokumentasjon- og arkivforvaltning

Suksessfaktorar

- Økonomiske rammer
- Kompetanse
- Støtte

Takk for meg

ssikt
no

Til kommunene i Møre og Romsdal

MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:
IOB001

Sted, Dato
Ålesund 13.06.2017

POLITIKONTAKTER I ALLE KOMMUNAR

Ein viser til brev herifrå dagsett 19.05.2017 der vi gjer greie for nyordninga med politikontakter i alle kommunar som skal innførast innan 15. juni.

Politikontakt og politiråd er ein av seks funksjonar i politireforma som har særleg høg prioritet i det året vi no er inne i.

Politikontakten skal vere etatens daglege kontaktledd med kommunane og rådgjevande når det gjeld arbeid med å førebygge kriminalitet i kommunen.

Politikontakten skal fylgje opp at politiet har nødvendig kontakt med kommunane, når det gjeld tilrådingar i SLT og at politiråd vert fylgt opp av politiet på ein god måte. Alle kommunar for oppnemnt ei eiga politikontakt.

Hovudoppgåver:

- ☐ syte for oppfølging av kriminalitetsførebyggande strategi og politiet si nærpolitirolle.
- ☐ vere pådrivar for at politiråd og SLT-samarbeid fungerer i aktuelle kommunar
- ☐ vere et av dei viktigaste kontaktpunkta mellom politiet, befolkninga og dei ulike aktørane i den einskilde kommunen, også der politiet ikkje har ein tenestestad
- ☐ gje råd om og følge opp rett bruk av kriminalitetsførebyggande metodar og tiltak

Politikontakten skal vere til stades i kvar kommune ein eller fleire dagar i veka, også i kommunar som ikkje har lensmannskontor eller politistasjon. Politikontakten er eit supplement til det andre arbeidet med å førebygge kriminalitet som går føre seg i kommunen i regi av politiet.

Møre og Romsdal politidistrikt har no peika ut politikontakter i alle dei kommunane og lista over disse fylgjer i vedlegg til dette brevet.

Møre og Romsdal Politidistrikt

Ålesund
Post: Postboks 1353 Sentrum, 6001 ÅLESUND
Besøk: Nedre Strandgate 50

Tlf: 70 11 87 00
Faks: 70 11 87 02
E-post: post.moreogromsdal@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

I tida framover vil politikontaktene ta kontakt med kommunane og gjere avtale om møte med kommuneleiinga, slik at ein kan få avklare forventningar og drøfte framdrifta i samarbeidet.

Politidistriktet er framleis ein reformprosess og dei politikontaktene som er utpeika no skal få etablert ordninga i samarbeid med kommunen før dei overlet ansvaret til permanent personale frå årsskiftet.

Med helsing

Ingar Bøen
Politimeister

Olav Sindre Rise
Kommunikasjonssjef

NOTAT

MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

POLITIKONTAKTER

Frå 15. juni 2017 og ut året er fylgjande utpeika til politikontakter i Møre og Romsdal:

Vanylven:

lensmann Tor Sæter og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Sande:

lensmann Hilde Sæther Aglen og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Herøy:

lensmann Hilde Sæther Aglen og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Ulstein:

lensmann Leif Arne Mork og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Hareid:

lensmann Leif Arne Mork og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Ørsta:

lensmann Guttorm Hagen og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Volda:

lensmanns Guttorm Hagen og politioverbetjent Pål Inge Olsen

Giske:

lensmann Hans Eirik Pettersen og politibetjent Øyvind Veбенstad

Sula:

lensmann Kenneth Huse og politibetjent Øyvind Veбенstad

Ålesund:

Politistasjonssjef Oddbjørn Solheim og politioverbetjent Arild Helland

Ørskog:

lensmann Øyvind Verpeide

Skodje:

lensmann Øyvind Verpeide

Stordal:

lensmann Øyvind Verpeide og politiførstebetjent Øyvind Reiten

Haram:

lensmann Øyvind Verpeide

Vestnes:

lensmann Jan Magnar Sandvik

Sykkylven:

lensmann Evelyn Liseth

Stranda:

lensmann Jon Tommy Flo

Norddal:

lensmann Jon Tommy Flo

Møre og Romsdal Politidistrikt

Ålesund
Post: Postboks 1353 Sentrum, 6001 ÅLESUND
Besøk: Nedre Strandgate 50

Tlf: 70 11 87 00
Faks: 70 11 87 02
E-post: post.moreogromsdal@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

Fræna:

lensmann Olav Vestad

Aukra:

lensmann Odd Jørgen Nilsen

Midsund:

lensmann Odd Jørgen Nilsen

Sandøy:

lensmann Odd Jørgen Nilsen

Rauma:

lensmann Andreas Hustad

Molde:

politistasjonssjef Per Karstein Røv

Gjemnes:

lensmann Jorunn Grete Lyngstad Pettersen

Eide:

lensmann Jorunn Grete Lyngstad Pettersen

Averøy:

lensmann Stig Lyngstad

Kristiansund:

politistasjonssjef Bjørn Fiske

Neset:

politibetjent Anne Vike

Sunndal:

lensmann Hallvard Vermøy

Tingvoll:

lensmann Olav Gjøvik

Aure:

lensmann Marit B. Gresset

Rindal:

lensmann Olav Halse

Halsa:

lensmann Helge Berg

Smøla:

lensmann Arnfinn Fuglevåg

Surnadal:

lensmann Olav Halse

Til kommunane i Møre og Romsdal.

Vedlagt følger brev frå Møre og Romsdal politidistrikt vedkomande innføring av ordninga som politikontakter. Samtundes legg vi ved ei liste over dei utpeika politikontaktene.

Med vennleg helsing

Olav Sindre Rise

Kommunikasjonssjef

Møre og Romsdal politidistrikt

Telefon: <90197723 / 70118845>

E-post: <mailto:Olav.Sindre.Rise@politiet.no>

www.politi.no

Interne mottakarar:
Økonomistaben Kari Mette Sundgot

Sak: Delegeringsfullmakt - Økonomisjef

<i>Arkivsak nr.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Avd/Sakshandsamar</i>	<i>Dato</i>
2017/1552	10795/2017	213	ADM/RUNSJU	24.08.2017

DELEGERINGSFULLMAKT TIL ØKONOMISJEFEN

A FORMÅLSSKILDING

Formålet med økonomiavdelinga

Økonomiavdelinga skal sikre at kommunerekneskapen vert ført i samsvar med lover og forskrifter. Kommunerekneskapen skal til ei kvar tid vere oppdatert og vise påløpne utgifter og inntekter.

Skatteoppkreving etter skattebetalingslova og skal sikre at skatteoppkrevinga skjer i samsvar med lover og forskrifter (Dette ligg til skatteoppkrevjar)

Tilretteleggje for god økonomisk oversikt og styring gjennom analyse, planlegging og rapportering.

Økonomiavdelinga skal vere utviklingsorientert i høve økonomi og er ein intern støtte-/servicefunksjon overfor sektorane, herunder opplæring i sektorane. Økonomiavdelinga skal medverke aktivt i prosessar knytt til digitalisering for å effektivisere og forbetre arbeidsoperasjonar og tenester i heile organisasjonen.

Økonomiavdelinga er navet i organisasjonen for den overordna økonomifunksjonen. Avdelinga vil derfor vere involvert i innovasjons- og endringsprosessar. Planlegging og gjennomføring av samanslåing av kommunane Volda og Hornindal vil ha hovudfokus i tida framover.

Planleggje for tilfredsstillande dekningsgrad på tenestene, for framtidsretta organisering og berekraftig utvikling av tenestene.

Teneste/ansvarsområde

1400 Økonomisjef
9000 Skjema 1 A (Finans/frie inntekter mv)

- Økonomiske strategiar og analyse
- Økonomisk planlegging, rapportering og sakshandsaming

- Utvikle økonomiske internkontrollrutinar, herunder innkjøpsrutinar og eigarskapsstyring
- Finansiering/låneopptak
- Løpande oppfølging av passiva- og aktivaforvaltning
- Kommunerekneskap og anna rekneskap
- Fakturering og administrere inn- og utbetalingar
- Innkrevjing av kommunale avgifter og betaling for kommunale tenester
- Likviditetsstyring
- Innfordring av skatt og arbeidsgjevaravgift
- Ekstern og intern kontroll av arbeidsgjevarar
- Føring av kommunen sitt skatterekneskap
- Skatteavrekning av alle forskots- og etterskotspliktige skatteytarar
- Årsavrekning av arbeidsgjevaravgift
- Koordinere innkjøpssamarbeidet
- Informasjon, rettleiing og økonomifagleg støtte til leiarane

Elles ansvarsområde som kan kome til under økonomiavdelinga, samt deltaking i beredskapsarbeid i samsvar med kommunen sin kriseberedskapsplan.

Lovverk som sorterer under ansvarsområdet til økonomisjefen:

- Kommunelova
- Skattelova
- Skattebetalingslova
- Lov om offentlegheit
- Forvaltningslova
- Arkivlova
- Personvernlova
- Folkehelselova (jfr folkehelse i alt vi gjer)
- Lov om offentlege innkjøp

Elles lov og forskrifter som til kvar tid er gjeldande for ansvarsområdet for økonomiavdelinga.

Som leiar har du:

- Fagleg ansvar (ansvar for gode tenester og for å utvikle tenestene gjennom internkontroll og kvalitetsutvikling)
- Personal- og organisasjonsansvar (leie dei tilsette, representere arbeidsgjevar og ansvar for ein effektiv organisasjon med eit godt arbeidsmiljø) Økonomisjefen er arbeidsgjevarrepresentant også ved arbeidskonflikt/streik.
- Økonomiansvar (ansvar for effektiv bruk og forvaltning av tildelte økonomiske ressursar)
- Serviceansvar (ansvar for ei serviceinnstilt utvikling)
- Resultatansvar (ansvar for at avdelinga oppnår definerte mål og rapportere på avtalte indikatorar)

- Teamansvar (ansvar for å sjå den samla kommunale verksemda under eitt og syne vilje til aktiv handling til omstilling for å ivareta det som til ei kvar tid er dei beste løysingane for kommunen)

Det vert forventa at du er eit føredøme og deltek i kulturbygging som medverkar til omdøme som kjenneteiknar Volda kommune som:

- Kompetent
- Samordna
- Nytenkjande
- Løysingsorientert
- Handlingskraftig
- Samhandlande i nettverk

Leiinga skal ha fokus på mål/resultat og skal la dei tilsette innanfor økonomiske og juridiske rammer ha fridom over virkemidla. Intensjonen er trygge og sjølvstendige medarbeidarar som får bruke kompetansen sin der dei er best og vert gjeve tillit.

Frå dei tilsette vert det forventa at ein tek ansvar for effektivitet og kvalitet i det daglege arbeidet, og søker innovative heilskapsløysingar der ”Helse i alt vi gjer” er eit overordna mål.

Volda kommune skal vere open og den interne kommunikasjonen skal i tillegg kjenneteiknast av:

- Direkte med kvarandre
- Seie frå om behov for endring og kritikkverdige forhold i samsvar med gjeldande prosedyrer

B DELEGERING

Rådmannen delegerer til økonomisjefen med heimel i kommunestyret sitt vedtak om delegering til rådmannen (jfr sist reviderte delegeringsreglement som ligg på Kvalitetslosen).

B 1 Generelt om delegering

1. Føre var-prinsippet: Leiaren skal konferere med rådmannen i saker når det kan vere grunn til å tru at saka er konfliktfylt, har økonomiske el juridiske konsekvensar, eller kan ha særleg interesse for politiske utval, berørte partar, pårørande eller andre.
2. Uttale seg på vegne av kommunen: Leiaren kan uttale seg på vegne av kommunen innan sitt ansvarsområde. Leiaren skal ha kunnskap om kommunen sin overordna policy og opptre på ein slik måte at ein ikkje skader kommunen sitt omdøme.
3. Etisk prinsipp: Leiaren skal ha kunnskap om og praktisere kommunen sine etiske prinsipp.
4. Vidaredelegering: Skal skje skriftleg med kopi til rådmannen, kommunerevisjonen, personalsjef (når det gjeld personalmynde) og økonomisjef (når det gjeld tilvisings-/budsjettmynde)

5. Rapportering: Rapportere i samsvar med avtalte mål i samsvar med kommunen sitt målstyringssystem.

B 2 Avgjerdsmynde i ikkje-prinsipielle saker

1. Økonomisjefen får delegert avgjerdsrett i einskildsaker av ikkje prinsipiell karakter for det området og lovverk som sorterer under økonomiavdelinga så langt det ikkje er gjort anna avgrensing i denne delegeringsfullmakta.

Ei sak vert oppfatta som ikkje prinsipiell når det ligg føre klare retningslinjer for korleis ho skal handsamast, og ein har praksis frå handsaming av tilsvarende saker, samt at saka ikkje har større økonomiske eller andre konsekvensar.

Det kan som utgangspunkt vere nyttig i sonderinga mellom prinsipiell/ikkje prinsipiell sak å spørje seg om det til grunn for avgjerda trengst meir enn ei fagleg og/eller regelbunden vurdering eller handsaming. Kjem ein inn på det politiske eller klart skjønsmessige vurderingar eller prioriteringar, er ein over i prinsipielle saker. I praksis bør saker der det er tvil handsamast som prinsipielle. Vidare er det ein føresetnad at det vert konferert med overordna når det er tvil om ei sak er prinsipiell eller ikkje.

2. Økonomisjefen har tilsvarende fullmakter som rådmannen i høve finansforvaltning og er den faste løpande kontakten mellom forvaltar og kommunen. Kommunen sitt finansreglement, kontrakt med forvaltar og politiske føringar som elles skulle liggje føre er styrande for denne forvaltninga. Rådmannen skal ha jamleg rapportering om finansforvaltninga i tillegg til rapportar som vert førebudd for politisk handsaming.
3. For enkeltvedtak er det grunngjevingsplikt og klagerett. Leiaren har fullmakt til å handsame klage på vedtak som underinstans. Elles vert det synt til klagereglane i særlov når det gjeld handsaming av klage etter særlov.

B 3 Budsjett- og tilvisingsmynde

1. Leiaren har ansvar for oppfølging av vedteke budsjett for ansvarsområdet og har tilvisingsmynde for drifts- og investeringsbudsjettet som sorterer under ansvarsområdet økonomiavdelinga. Reiserekningar og andre utgifter som går til personleg utbetaling skal tilvisast av personalsjefen eller rådmann.
2. Leiaren har fullmakt til å gjere endringar i budsjettet i samsvar med kommunen sitt økonomireglement.
3. Leiaren skal rapportere månadsvis og melde frå til rådmannen så tidleg som råd om det oppstår vanskar med i høve vedteken ramme, og skal setje i verk og elles forslå dei tiltak som er nødvendige for å halde budsjetttramma.
4. Leiaren har rekvisisjons- og innkjøpsmynde innanfor sitt budsjett-/ansvarsområde.

B 4 Mynde i personalsaker

1. Leiaren har instruksjonsmynde overfor dei tilsette som arbeider i avdelinga. Leiaren skal ha syte for å definere tydelege krav og forventingar, gi attendemeldingar og yte støtte i sitt leiarskap. Leiaren skal ha system for HMS og skal praktisere årlege individuelle medarbeidersamtaler.
2. Leiarfunksjonen skal utøvast i tråd med kommunen sin arbeidsgjevarpolitikk, verdiar og retningslinjer frå rådmannen.

Personalavdelinga gjev støtte og råd i personalsaker.

C AVGRENSING I DET DELEGERTE MYNDET

Leiaren har ikkje mynde til å:

- Opprette eller leggje ned stillingar eller engasjement
- Gjere om stillingsheimlar utan at det er avtalt med rådmannen
- Fastsetje løn
- Gi permisjonar utover korte velferdspermisjonar
- Gjere disponeringar utover det som det er dekning for i budsjettet for ansvarsområdet

Presisering eller endring i delegeringsfullmakta vert gjort etter behov.

Denne delegeringsfullmakta gjeld fram til iverksetjing av ny organisasjonsstruktur.

Volda, 23.08.17

Rune Sjurgard

Kopi:

Kommunestyret

Revisjonen

Medlemmene i rådmannen sitt leiarteam

Hovudtillitsvalte

SYKKYLVEN

Fellestenestene

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Att.: Asbjørn Moltudal

Dykkar dato:
Dykkar ref.:

Vår dato: 24.08.2017
Vår ref.: 2014/465-10312/2017
Klassering: 037

Saksbeh.: Elisabeth A. Opsvik
Telefon: 70246657

Vedkomande sal av Sykkylven kommune sine aksjar i Furene AS

Vi syner til dykkar brev med ref.nr. 11797/2016.

Sykkylven kommune starta prosessen med sal av sine aksjar i Furene AS i september 2016. På bakgrunn av innkomne tilbod innan fristen 17. oktober 2016, valde Sykkylven kommune å selje aksjane til Norges Handikapforbund Nord Vest. Vedtak i saka er gjort i styret til Furene AS 19. desember 2016.

Vi ser at dykkar brev er datert 7. oktober 2016, men brevet ankom vårt postmottak først 22. august 2017. Saka er avslutta frå vår side, og det er derfor ikkje aktuelt med slik tilbakemelding som de etterspør.

Med helsing

Elisabeth A. Opsvik
Konsulent

Brevet er elektronisk ferdigstilt og treng ikkje underskrift

Sender svar på dykkar brev med ref. 11797/2016 v/ Asbjørn Moltudal.

Sjå vedlegg.

Mvh.

Elisabeth A. Opsvik

Politisk konsulent

Tlf. 70 24 66 57 Mobil 916 40 279

elisabeth.opsvik@sykkylven.kommune.no

[Sjå brosjyra vår](#)

sykk

Vi gjer merksam på at e-post til og frå Sykkylven kommune i utgangspunktet er journalpliktig etter arkivlova, og også vil vere eit offentleg saksdokument som andre vil kunne få innsyn i etter reglane i offentleglova.

Vedkomande sal av Sykkylven kommune sine aksjar i Furene AS: Vedkomande sal av Sykkylven kommune sine aksjar i Furene AS.pdf

Vi viser til tidligere brev om saken. Per i dag har 170 kommuner gitt KS Advokatene i oppdrag å forsøke å finne en felles løsning for kommunene.

Vi har gjennomført samtaler og forhandlinger med Oslo katolske bispedømme (OKB) og Trondheim stift. Sentralt for oss har vært at kommunene ikke bør stilles dårligere enn staten hva gjelder tilbakebetaling, at oppgjørsmåten må være praktisk og enhetlig for alle kommuner, og at kommunene må ha garanti for at kirken ikke vil gjøre gjeldende foreldelse for noen del av kravene. Det har også vært viktig å unngå en rettslig prosess for domstolene.

Disse hensynene må balanseres mot at kirken samlet har krav mot seg på mellom 80 og 100 millioner, noe som taler for å akseptere tilbakebetaling over en viss tid. Det må også tas hensyn til at det pågår en rettsvist mellom OKB og staten om medlemsregistreringen var ulovlig. Hvis kirken helt eller delvis skulle vinne frem i saken, vil det oppstå vanskelige etteroppgjør dersom tilbakebetaling påbegynnes før endelig dom foreligger. På kommunesiden er det ca 350 krav og kreditorer, staten har ett krav.

Vi har utarbeidet utkast til en erklæring som OKB og Trondheim stift nå har akseptert. Vår vurdering er at erklæringen oppfyller de sentrale kravene og bør benyttes av kommunene. Men vi har overfor kirken tatt det forbehold at utkastet vil bli sendt våre oppdragskommuner til uttalelse før vi tar endelig stilling til om den kan anbefales slik den nå lyder. Utkastet oversendes vedlagt til uttalelse.

Hovedpunktene i utkastet:

-Avregning påbegynnes når rettskraftig dom foreligger, men uansett senest ved tilskuddsoppgjøret for 2019. Avregning skjer deretter over tre år.

Denne løsningen gir stor grad av sikkerhet for at man slipper etteroppgjør hvis kirken skulle få noe medhold i endelig dom. Staten avregner sitt tilgodehavende i Den katolske kirkens tilskuddskrav over fem år fra 2016. Oslo kommune har gjort vedtak om tilsvarende tilbakebetalingsløsning med virkning fra 2017. Med to år kortere avregningstid blir kommunene stilt ganske likt med staten hva gjelder tilbakebetalingstid, samtidig som hensynet til å unngå etteroppgjør er ivarettatt.

-Kommuner med samlet krav under kr 300 000 får kontant tilbakebetaling innen tre måneder etter endelig dom.

Anslagsvis 75 % av kommunene omfattes av denne bestemmelsen.

-Kirken vil ikke påberope foreldelse for noen del av kravene, og avregning i henhold til erklæringen kan gjennomføres uten formalia i form av enkeltvedtak om opphevelse av tidligere vedtak osv, og uten motregningserklæring av noe slag.

Dette gir etter vår vurdering betydelige fordeler sammenlignet med situasjonen ved enkeltvis pågang.

-Det beregnes ikke rente av tilbakebetalingsbeløpene

Heller ikke staten eller Oslo kommune har krevd rente av tilbakebetalingsbeløpene. Det var da vanskelig å stille krav om det, uten at det ville innvirke på andre [viktige krav](#).

Vår vurdering:

Vår samlede vurdering er at erklæringen oppfyller de sentrale kravene og gir en god løsning for kommune-Norge. Vi understreker imidlertid at erklæringen er ensidig. Den binder kirken, men ikke kommunene. Den enkelte kommune står derfor fritt til å forfølge sine krav som de selv måtte ønske. Men man kan ikke påberope deler av erklæringen. En kommune som f.eks. velger å påbegynne avregning i 2017 vil ikke kunne påberope andre bestemmelser i erklæringen. Ved enkeltvis pågang risikerer kommunene å bli møtt med rettslige innvendinger fra den katolske kirke knyttet til foreldelse og innsigelser knyttet til beregninger av krav. Det kan også bli stilt krav om at det treffes vedtak om opphevelse og tilbakebetaling, det kan bli reist innsigelser vedrørende adgangen til å motregne, og man risikerer å bli trukket inn i rettslige prosesser for domstolene.

Som nevnt foran har vi ikke bundet oss til å anbefale den løsningen som følger av erklæringen, men tatt forbehold

om at vi vil vurdere de eventuelle innvendinger som måtte komme før vi endelig tar stilling til løsningen. Vi er imidlertid tvilende til om det mulig å få til en bedre løsning med den katolske kirke basert på de samtaler og forhandlinger vi har hatt med kirken, og den avtalen staten har inngått.

Vi understreker at hele erklæringen er basert på at domstolene ikke kommer til annet resultat enn tingretten. Hvis det skule bli et annet resultat, må det alt etter hva endelig dom går ut på, føres nye samtaler med kirken.

For å unngå at saken trekker for lenge ut, ber vi om eventuelle kommentarer fra oppdragskommunene innen **20. august 2017**.

Vi vil gå vår endelig vurdering og gi nærmere informasjon om de praktiske sider mv når uttalefristen er utløpt.

Ta kontakt hvis noe er uklart

Med vennlig hilsen
Hakon Huus-Hansen
Advokat
Attorney at Law

Epost Email: hakon.huus-hansen@ks.no
Mobil Cellular: (+47) 41 56 57 90

<http://www.ks.no>

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Denne e-post er kun beregnet for den person den er rettet til. E-posten kan inneholde taushetsbelagte opplysninger i advokat- og klientforhold. I tilfelle feiloverføring/feilsending skal e-posten slettes. Det gjøres oppmerksom på at enhver form for bruk av opplysningene ikke er tillatt.

Vennligst kontakt avsender eller: Sabrina.Becher@ks.no eller ring 24 13 26 00.

ERKLÆRING FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME OG TRONDHEIM STIFT I SAK OM URETTMESSIG UT BETALT OFFENTLIG STØTTE

Ved Kulturdepartementets vedtak 5. februar 2016 ble Oslo katolske bispedømme (OKB) pålagt å betale tilbake ca 40,5 millioner kroner av statstilskudd som bispedømmet hadde mottatt for årene 2011-2014. Beløpet gjaldt tilskudd som etter departementets syn var utbetalt for personer bispedømmet hadde registrert som medlemmer uten at trossamfunnslovens krav var oppfylt.

OKB har anlagt sak mot staten med påstand om at tilskuddene er rettmessige og at departementets vedtak derfor er ugyldig. Ved Oslo tingretts dom 17. januar 2017 ble staten frifunnet. OKB har anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Endelig dom i saken vil tidligst kunne foreligge annet halvår 2018.

Tilskudd etter trossamfunnsloven består av en statlig og en kommunal del. Kommunale tilskudd fastsettes med utgangspunkt i det samme medlemsgrunnlaget og det samme regelverket i trossamfunnsloven som gjelder for statlig tilskudd, og utgjør i sum omtrent det samme beløp som de statlige tilskuddene.

Dersom tingrettens dom blir stående, vil de ca 350 kommunene som har betalt tilskudd til OKB eller Trondheim stift i årene 2011-2014, kunne kreve tilbakebetaling av urettmessig utbetalt kommunalt tilskudd.

OKB har inngått avtale med Kulturdepartementet om tilbakebetaling av urettmessig utbetalt statlig tilskudd ved motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger over fem år, første gang ved tilskuddsutbetaling for 2016. Oslo kommune har i omgjøringsvedtak 31. mai 2017 fastsatt en tilsvarende tilbakebetalingsordning med virkning fra 2017.

På denne bakgrunn avgir OKB og Trondheim stift herved følgende rettslig forpliktende ensidige erklæring som kan påberopes av og gir rettigheter direkte for alle kommuner innenfor OKB og Trondheim stift, og for de kommuner innenfor Tromsø stift som har betalt tilskudd til Trondheim stift.

1. Rettskraftig dom eller bindende forlik i saken mellom OKB og staten skal legges til grunn også for kommunenes rett til å kreve tilbakebetaling fra OKB og Trondheim stift.
2. Med mindre noe annet skulle følge av rettskraftig dom eller bindende forlik, vil OKB og Trondheim stift legge til grunn at urettmessig mottatt tilskudd fra den enkelte kommune skal beregnes på grunnlag av de samme prosentsatser som er benyttet i Kulturdepartementets vedtak – 9,1 % for 2011, 20,6 % for 2012, 28,1 % for 2013 og 33,5 % for 2014.
3. Kommunenes regnskapsbilag for utbetalt tilskudd det enkelte år legges til grunn og er tilstrekkelig dokumentasjon for beregning av hva som skal betales tilbake. Det kreves ikke omgjøringsvedtak og vedtak om nærmere tilbakebetaling.
4. For kommuner med samlet krav under kr 300 000,- vil OKB og Trondheim stift betale tilbake hele beløpet innen tre måneder etter at det foreligger rettskraftig dom eller forlik i saken mot staten, men under enhver omstendighet senest 31. desember 2019.

5. For kommuner med samlet krav over kr 300 000,- må tilbakebetaling skje ved avregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Avregning skjer over tre år, med like store deler hvert år. Avregning påbegynnes ved første utbetaling av tilskudd etter at det foreligger rettskraftig dom eller bindende forlik i saken mot staten, men under enhver omstendighet senest ved tilskuddsutbetalingen for 2019.

Dersom avregning over tre år ikke dekker kommunens samlede tilbakebetalingskrav, tilbakebetales eventuelt restkrav innen tre måneder etter kommunens oversendelse av tilskuddsvedtak med avregningsoppgjør for år tre.

6. Det vil ikke bli påberopt foreldelsesinnsigelser mot noen deler av kommunenes krav. Det kreves heller ikke at kommunene fremsetter formell motregningserklæring. Det må fremgå av vedtaket om tilskuddsutbetaling det enkelte år hvordan motregning er gjennomført.
7. Det skal ikke beregnes forsinkelsesrente eller annen rente av tilbakebetalingsbeløpene. Ved forsinket tilbakebetaling i forhold til fristene i pkt 4 og pkt 5 siste pkt, påløper forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3.

Oslo, den xxxx 2017

Bernt I. Eidsvig Can.Reg.
Biskop for Oslo katolske bispedømme
Apostolisk administrator for Trondheim stift

PS 149/17 Referatsaker

RS 10/17 Månadsrapport SSIKT 01.09.2017

**RS 11/17 M & R fylkeskommune - Tilskot til frivillig verksemd -
Kulturtilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune til Den norske
Dokumentarfilmfestivalen**